

БІЗДІҢ ҚОЛДАУЫМЫЗ —
СІЗДІҢ ДАМУЫҢЫЗ

НАША ПОДДЕРЖКА —
ВАШЕ РАЗВИТИЕ

WE SUPPORT —
YOU GROW

1997

2017

ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ

ANNUAL REPORT

KAZ

RUS

ENG

ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП 2017

БІЗДІҢ ҚОЛДАУЫМЫЗ —
СІЗДІҢ ДАМУЫҢЫЗ

МАЗМҰНЫ

[«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)
  2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)
  3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)
  4. [Қаржы нәтижелері](#)
  5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)
  6. [Тәуекелдерді басқару](#)
  7. [Корпоративтік басқару](#)
  8. [Қордың тұрақты дамуы](#)
  9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)
  10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)
  11. [Қайырымдылық](#)
  12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)
    - 1-қосымша
- [Мекен-жайлар және байланыстар](#)

KAZ

RUS

ENG

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

«ДАМУ» КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ ҚОРЫ» АҚ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ АЛҒЫ СӨЗІ

БІЗДІҢ ҚОЛДАУЫМЫЗ — СІЗДІҢ ДАМУЫҢЫЗ

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың стратегиялық бағыты экономиканы әртараптандыру, салаларды сандық жүйеге көшіру, қолда бар қуаттарды жаңарту, экспорттық әлеуетті арттыру есебінен Қазақстанды жан-жақты дамытуды көздейді. Бұл жолдағы негізгі бағыттардың бірі – жеке кәсіпкерлікті дамыту.

Жыл санап елімізде бизнес жүргізу айтарлықтай жақсарып келеді. Тек өткен 4 жылдың ішінде ғана кәсіпкерлікке қызмет көрсетуді түбегейлі жақсарту, рұқсат беру жүйесін жетілдіру мақсатымен заңнамаға 6 түзету қабылданған.

2018 жылдың 24 мамырында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев кәсіпкерлік қызметті реттеуді жетілдіру мәселелері бойынша заңнамалық актілерге өзгертулер енгізу туралы заңға қол қойды. Аталған құжат мемлекеттік бақылау функциясын 30%-ға қысқартуды көздейді. Бизнесі дамыту үшін барынша қолайлы жағдай жасау бойынша нормалар қосылған.

Барлық шаралар 2050 стратегиясындағы алға қоятын 2050 жылы шағын және орта бизнестің

үлесін 50%-ға дейін арттыру бойынша міндеттерге қол жеткізуге бағытталған.

Елімізде жүргізіліп отырған бизнес-климатты жақсарту бойынша реформалар халықаралық сарапшылар тарапынан оң бағасын алып отыр. Осылайша, Дүние жүзілік банк «Doing Business» рейтингінде Қазақстан 2017 жылы 190 елдің арасында 36-шы орынға көтерілді.

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ұлттық даму институттары қазақстандық кәсіпорындарға көрсетілген қолдау көлемдерін жыл сайын арттырып отыр.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ 2017 жылы шағын және орта бизнеске қолдау көрсету институты ретінде қаржылық бағдарламалар бойынша 549 млрд теңгелік 11 936 жобаға қолдау көрсетті.

Елбасының тапсырмасы бойынша 2017 жылдан бастап «Еңбек» нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017–2021 жылдарға арналған бағдарламасы іске қосылды. Бұл бағдарлама халықтың кәсіпкерлік бастамасына қолдау көрсетуді, атап айтқанда жеңілдікпен микрокәсіпкерлік беру арқылы кәсіпкерлік ынтаны арттыруды көздейді. Қор микрокәсіпкерлік бағдарламаларын

іске асырудың негізгі операторларының бірі ретінде әрекет етеді.

БҰҰ Даму бағдарламасының, Жаһандық экологиялық қордың және Қазақстан Республикасы Үкіметінің «жасыл» және энерготиімді жобаларына қолдау көрсету бойынша бірлескен жобасының аясында «Даму» Қоры 3 млн АҚШ доллары сомасында гранттық ресурстар тартты.

Сонымен қатар, Қор отандық кәсіпкерлікке қолдау көрсетуді кеңейту мақсатымен халықаралық қаржы ұйымдарымен белсенді жұмыс істеуді жалғастырып отыр. Шағын және орта кәсіпкерлікті, оның ішінде әйелдер кәсіпкерлігін қаржыландыру үшін Еуропа қайта құру және даму банкінің 52 млрд теңге қаражаты және Азия даму банкінің 179,2 млрд теңге қаражаты тартылған. Оның ішінде 72 млрд теңге Даму Қорының қаражатын игеру 2017 жылдың соңынан бастап басталды. Аталған қаражаттар аясында 14 985 отандық бизнесмен қаржыландырылған. Несие сомасы 304 млрд теңгені құрады. Қолдау көрсетілген кәсіпорындар 8 568 жаңа жұмыс орындарын құрды.

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры 2017 жыл ішінде операциялық көрсеткіштер бойынша 15% астам өсімге қол жеткізді. Бір жыл ішінде

қаржыландырылған жобалардың саны 11 мыңнан асты, несиелер саны 548 млрд теңгені құрады. 2017 жылы Даму Қоры несиелерге кепілдік беру және кәсіпкерлердің несиелері бойынша сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау секілді шағын және орта кәсіпкерлікті қолдау саласында мемлекеттік қызметтерді автоматтандыру бойынша жұмыстарда елеулі нәтижелерге қол жеткізді. Қаржылық бағдарламалар бойынша жоспарларды артық орындаудың арқасында 2016 жылы Қордың алдына қойылған кәсіпкерлерді қаржыландырумен қамтуды арттыру бойынша міндеті толық жүзеге асты.

2017 жыл нәтижесі Қордың өз алдына қойылған міндеттерін тиімді іске асыруда қажет барлық ресурстарға ие екенін көрсетті. Бұдан әрі «Даму» Қорының қызметі шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту үшін қолдау көрсету шараларының тиімділігін арттыруға, сондай-ақ көрсетілетін қызметтер сапасын жақсартуға бағытталатын болады.

**Директорлар кеңесінің Төрағасы,
Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің Орынбасары
Ерболат Досаев**

2017 жылдың нәтижелері Қордың өз алдына қойылған міндеттерін тиімді іске асыру үшін қажетті ресурстарға және құралдарға ие екендігін көрсетті.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

«ДАМУ» КӘСІПКЕРЛІКТІ ДАМУ ҚОРЫ» АҚ БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ АЛҒЫ СӨЗІ

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Біз сіздерге «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» акционерлік қоғамының кезекті жылдық есебін ұсынамыз.

«Даму» Қорының қолданыстағы стратегиясы компанияның 2023 жылға дейінгі даму бағытын айқындайды. Өткен жылы өз даму стратегиямызды өзекті ету аясында біз Қордың жұмыс бағытын айқындадық. Біріншіден, жалпы ШОБ секторына қаржылай қолдау көрсетуді жалғастыра отырып, біз микро және шағын бизнес сегментінде бар күшімізді жұмылдырып, кәсіпкерлерді қаржылық бағдарламалармен қамту үлесін мақсатты түрде арттыруды жоспарлап отырмыз. Екіншіден, Қордың тұрақты дамуын қамтамасыз ету үшін, біз бюджеттен тыс қаржыландыру көздерінен қаражат тартуды ұлғайтып, қызметтің жоспарланған қаржылық нәтижелеріне қол жеткізіп, негізгі бизнес-процестерді толық автоматтандыруды қамтамасыз етіп және корпоративтік басқарудың жоғары деңгейін сақтаймыз.

2017 жылдан бастап Қор өзекті стратегияда белгіленген міндеттерді орындауды бастады. Өткен жылдың тамыз айынан бастап «Еңбек» Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017–2021 жылдарға арналған бағдарламасы бойынша Қор республикалық және жергілікті бюджеттерден ісін жаңа бастаған және бизнесі бар кәсіпкерлерге микронесие беруге бөлінген 14,2 млрд теңге мөлшеріндегі қаражатты игеруді бастады және несиеге кепілдік береді.

Сырттан қаржы тарту аясында Қор Азия даму банкімен 72 млрд теңгеге несие келісімін жасады. Еуропа қайта құру және даму банкі 2017 жылы «Forte Bank» АҚ және «Kassa Nova Bank» АҚ-на «Даму» Қорының кепілдігімен жалпы сомасы 11,1 млрд теңге қаражат бөлген. Сонымен қатар, өткен жылы «Қазақстандағы төмен көміртекті дамуға арналған тұрақты қалалар» жобасы (ұлттық жағдайды ескере отырып, қалаларды төмен көміртекті дамыту үшін климаттың өзгеруінің әсерін жұмсарту шаралары) бойынша қазақстандық кәсіпкерлердің несие мөлшерлемелерін субсидиялау және кепілдік беру үшін 3 млн доллар БҰҰДБ қаражаты тартылған.

Сонымен қатар, біз банктерде, лизингтік компанияларда және микроқаржылық ұйымдарда қаражаттарды шартты түрде орналастыру бағдарламаларын іске асыруды жалғастырып отырмыз. 2017 жылы бұл бағдарламалар аясында 8 305 кәсіпкерге жалпы сомасы 230 млрд теңгенің несиесіне қолдау көрсетілді.

Өткен жылы «Бизнестің жол картасы-2020» бағдарламасы бойынша 2 287 жоба несие пайызын субсидиялау және 1 065 жоба несиеге кепілдік беру түрінде қолдау алды. Сонымен бірге біздің «Даму-Оптим» жеке кепілдік беру бағдарламамыз бойынша 122 шарт жасалды.

Бизнес-процестерді автоматтандыру аясында «Digital Damu» электронды супермаркетінің базасында Қордың өнімдерін іріктеу процесі, операциялық тәуекелдер бойынша деректерді автоматты жинау және тіркеу, Қордың уәкілетті органдарымен шешім қабылдау (материалдарды дайындаудан бастап, тапсырмаларды

орындауға дейін), кадрлық іс қағаздарын жүргізу, барлық бухгалтерлік өкімдерді электронды форматқа аудару секілді бастамалар жүзеге асырылды.

2017 жылы желтоқсанда ЕЭЫДҰ стандарттарының және үздік қазақстандық тәжірибе негізінде әзірленген Қордың Корпоративтік басқару кодексі бекітілді.

Жалпы «Даму» Қорының ШОБ қаржылай қолдау көрсету бағдарламаларын іске асыру және бөлінген қаражаттарды басқару бойынша жемісті жұмысы 2017 жылдың соңында 4,1 млрд теңге мөлшерінде қаржылық оң нәтижеге қол жеткізуді қамтамасыз етті.

Таяу жылдардағы біздің басты мақсатымыз – елдің барлық аймақтарында қаржы құралдарын пайдала отырып, кәсіпкерлерге мемлекеттік қолдау көрсету бағдарламаларын тиімді іске асыру, жаңа өнімдерді әзірлеу және бизнес-процестерді автоматтандыру.

Біздің алдымызда үлкен міндеттер тұр. Мен Қордың ұйымшыл және кәсіпқой ұжымы барлық жобаланған мақсаттарды орындайтынына және Қазақстандағы кәсіпкерлікті дамыту мен нығайтуда өз үлестерін қосатынына сенімдімін.

**«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ
Басқарма Төрағасы
Абай Сарқұлов**

БІЗДІҢ ҚОЛДАУЫМЫЗ —
СІЗДІҢ ДАМУЫҢЫЗ

2 287 ЖОБА

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

2017 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КОРПОРАТИВТІ ОҚИҒАЛАР

14,1 МЛРД ТҒ

«Еңбек» нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017–2021 жылдарға арналған бағдарламасы бойынша «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ қаржы агенті ретінде таңдалды. 2017 жылы Қор ҚР 16 аймағына жалпы сомасы 14,183 млрд теңге қаражат тартылды. Оның ішінде 11,9 млрд теңге 9 ЕДБ/МҚҰ-на салынды.

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ӨНДІРУШІЛЕРДІҢ III КӨРМЕСІ

2017 жылы 28-30 аралығында Астана қаласында мемлекеттен қолдау алған қазақстандық өндірушілердің «Қазақстанда жасалған» атты III көрмесі өткізілді. Көрмеге Қордың 210 клиенті қатысты. 3 күн ішінде көрмеге 6 мыңнан астам адам келген. Форум-көрме аясында бизнесті дамыту және сатылымдарды арттыру бойынша 4 тегін шеберлік-сабақтары өткізілді. Іс-шара аясында «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасымен бірлесіп отандық тауар өндірушілерінің «Ұлы дала елі» атты III форумы өткізілді.

MOODY'S РЕЙТИНГТІК АГЕНТТІГІ

2017 жылдың қорытындысы бойынша Moody's Investors Service халықаралық рейтингтік агенттігі «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-на жаһандық шкала бойынша «Ваа3» деңгейінде несие рейтингін берген, қаржылық тұрақтылық рейтингі бойынша болжам – «тұрақты». Бір мезгілде Moody's рейтингтік агенттігі «Даму» кәсіпкерлікті қолдау қоры» АҚ-на «Аа1.kz» деңгейінде ұлттық ұзақ мерзімді рейтингін берген.

2017 ЖЫЛЫ ҚОЛ ҚОЙЫЛҒАН ҚҰЖАТТАР:

- SME Corp. Malaysia (Малайзия) және «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ арасында өзара түсіністік туралы меморандум;
- BPI France (Франция) және «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ арасындағы өзара түсіністік туралы меморандум;
- Кореяның Шағын және орта бизнес корпорациясы («Small and medium Business Corporation») (Корея) мен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ арасында қаржылай емес қолдау бағдарламасын іске асыру шегінде өзара ынтымақтастық туралы келісім;
- «Татарстан Республикасының кәсіпкерлікті қолдау қоры» коммерциялық емес микронесие компания (Татарстан, Ресей Федерациясы) мен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ арасында ынтымақтастық туралы келісім.

«FINANCING SMES AND ENTREPRENEURS – AN OECD SCOREBOARD»

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымының (ЭЫДҰ) «ШОК және кәсіпкерлерді қаржыландыру» («Financing SMEs and Entrepreneurs – an OECD Scoreboard») жыл сайынғы зерттеуін дайындауға қатысты. ҚР Ұлттық экономика министрлігінің, «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ және «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ бастамасының арқасында Қазақстан 2016 жылдан бастап аталған зерттеуге қатысатын елдердің тізіміне кірді.

X АСТАНАЛЫҚ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ФОРУМЫ

2017 жылдың 16 маусымында Қор Х Астаналық экономикалық форумы аясында «Бизнестің бәсекеге қабілеттілігінің өсуі үшін жаңа мүмкіндіктер» атты панельдік сессия өткізді: Сессияның жұмысына Қордың серіктестері – КОСГЕБ (Түркия), KODIT (Оңтүстік Корея), Шағын және орта бизнес корпорациясы (Малайзия), BPI France (Франция), ПАРП (Польша), Татарстан Республикасының кәсіпкерлікті қолдау қоры және басқалар қатысты.

1,0 МЛРД ТҒ

2017 жылдың тамыз айында Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму министрлігі мен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ «Қазақстандағы төмен көміртектегі дамуға арналған тұрақты қалалар» жобасының аясында грантқа қаржы тарту арқылы Қазақстан Республикасының энерготімді қалалық инфрақұрылымының инвестицияларды ынталандыру механизмін іске асыру үшін 3,0 млн АҚШ доллары (1,0 млрд теңге) сомасында Біріккен Ұлттар Ұйымы Даму Бағдарламасының қатысуымен Жаһандық экологиялық қордан тартылған өтеусіз грантына қатысты ынтымақтастық туралы келісімге қол қойды.

72 МЛРД ТҒ

72 млрд теңге сомасына несие желісін ашу туралы Азия Даму Банкімен келісім жасалды (200 млн АҚШ доллары).

3,5 МЛРД ТҒ

Еуропа қайта құру және даму банкінен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ кепілдігімен «Банк «Kassa Nova» АҚ үшін 11 млн АҚШ доллары (3,585 млрд теңге) мөлшерінде қаражат тартылды.

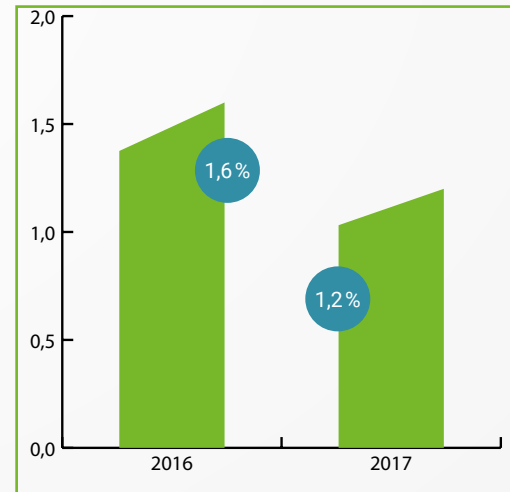
1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

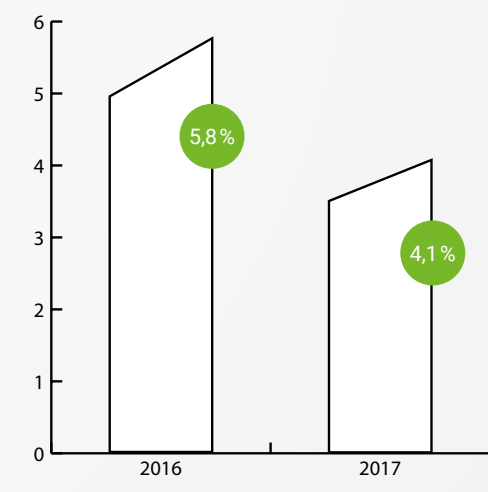
11. Қайырымдылық
12. Жылдық қаржы есептемесі
1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

ҚЫЗМЕТТІҢ КОРПОРАТИВТІ КӨРСЕТКІШТЕРІ

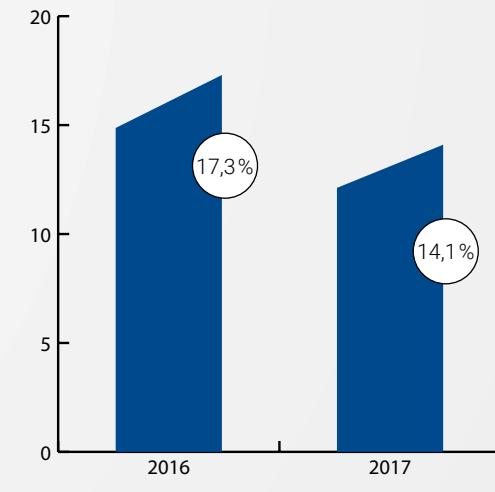
1-кесте
ROA*

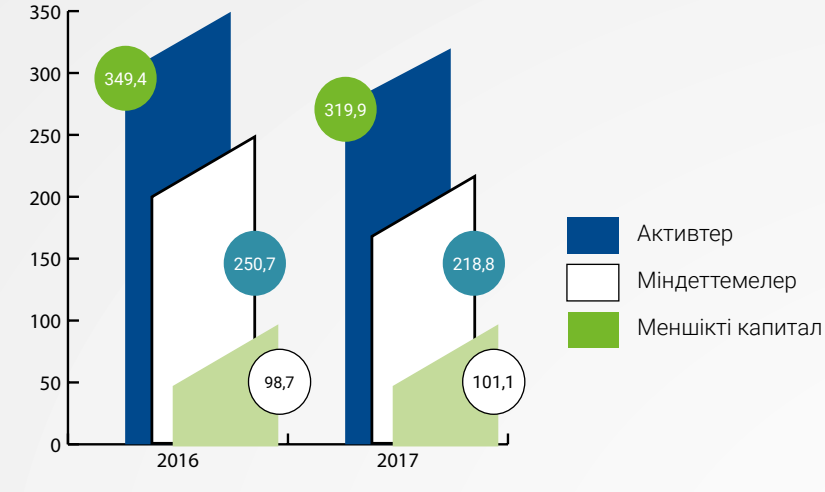
2-кесте
ROE

3-кесте
Қызметтің пайдалылығы*

4-кесте
Баланс көрсеткіштері, млрд теңге

548,5 МЛРД ТҒ

548,49 млрд теңге қаржы бағдарламалары бойынша кәсіпкерлікті дамытуға бағытталған.

ҚКК атауы	Өлш. бірл.	2015 жыл		2016 жыл		2017 жыл		жоспардың орынд %
		дерек	дерек	жоспар	дерек	дерек		
Қаржы бағдарламалары бойынша кәсіпкерлікті дамытуға бағытталған қаражаттар көлемі*	млрд теңге	523,7	606,0	630,0	548,49			87
Қаржы бағдарламаларына қатысушылардың саны	бірл.	6 186	13 217	5 626	11 936			212
Құрылған жұмыс орындарының саны	адам	25 900	23 415	24 987	25 059**			100
Нарықтағы белсенді ШОБ субъектілерінің ішіндегі қолдау көрсетілген ШОБ субъектілерінің үлесі	%	6,4	5,3	4,8	5,1			106
КҚО клиенттерінің саны	адам	71 786	90 923	71 000	74 132			104
Қашықтан көрсетілетін қызметтерді алған клиенттер саны	адам	59 705	54 765	63 875	63 829			100

* 2017 жылы несиелі қоржыны көлемінің азаюы жалпы сипаттағы трансферттердің шегінде субсидиялауға бөлінген бюджеттік қаражаттардың тапшылығымен байланысты. Бір қарыз алушыға сәйкес келетін несиелі қоржынының шағын үлесімен микро- және шағын бизнес жобаларының есебінен субсидияланған қарыздарды қосымша қамту артқан.

** Қордың есептері бойынша болжалды мәліметтер.

* «ROA» көрсеткіштерінің деңгейінің төмендеуі, «Қызметтің пайдалылығы» 2017 жылы 2016 жылмен салыстырғанда 2017 жылы таза табыстың деңгейінің төмендеуімен байланысты (2017 жылы таза табыс – 4,1 млрд теңге, 2016 жылы – 5,6 млрд теңге). Табыс деңгейіне «Казинвестбанк» АҚ мен «Delta Bank» АҚ дефолтымен байланысты АДБ 3-ші траншының шегінде әділ құны бойынша валюталық свопты қайта бағалау шығындарындағы көрінісі, сондай-ақ АҚШ долларына қатысы бойынша теңгенің курсымен байланысты өзгерістер әсер еткен. СВОП қайта бағалау бойынша тұжырылған нәтиже теріс болған және шығындарда көрсетілген.

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

11. Қайырымдылық
12. Жылдық қаржы есептемесі
1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

ДАМУ ҚОРЫНЫҢ КЕЗЕҢДЕРІ

1997 – 2007

- АДБ және ЕҚҚДБ желісі бойынша шағын бизнесті қолдау бағдарламаларының агенттік функциялары
- ШОКС тікелей несиелеу
- Филиал желісін құру

Қор бағдарламаларының нәтижелері:

- 2,6 мыңнан астам жобаға қолдау көрсетілген
- Берілген несиелердің сомасы 27,5 млрд теңгені құрады

ШОБ статистикасы:

- 643 мың ШОБ субъектілері
- 2,1 млн адам ШОБ жұмыспен қамтылған
- ҚР ЖІӨ ШОБ үлесі 10,7%

2008 – 2009

Қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламалары:

- ШОБ тұрақтандыру бағдарламасы
- «Даму-Өндіріс»
- «Даму-Регионы»

Қор бағдарламаларының нәтижелері:

- 10 мыңнан астам жобаларға қолдау көрсетілген
- Берілген несиелердің сомасы 521 млрд теңгені құрады

ШОБ статистикасы:

- 662 мың ШОБ субъектілері
- 2,6 млн адам ШОБ жұмыспен қамтылған
- ҚР ЖІӨ ШОБ үлесі 17,7%

2010 – 2015

«Бизнестің жол картасы 2020»:

- мөлшерлемелерді субсидиялау
- несиелерге кепілдік беру

Қаражаттарды шарттасып орналастыру:

- өңдеу секторындағы ШОБ қолдау көрсету (6%)
- Әйелдер кәсіпкерлігіне қолдау көрсету
- АДБ, ЕҚҚДБ қаражаттарының есебінен ШОБ арналған құралдар

Қаржылай емес қолдау көрсету

Қор бағдарламаларының нәтижелері:

- 27 мыңнан астам жобаға қолдау көрсетілген
- Берілген несиелердің сомасы 2,1 трлн теңгені құрады

ШОБ статистикасы:

- 1,2 млн ШОБ субъектілері
- 3,2 млн адам ШОБ жұмыспен қамтылған
- ҚР ЖІӨ ШОБ үлесі 24,9%

2016 ж. бастап

«Бизнестің жол картасы 2020»

Қаражаттарды шарттасып орналастыру:

- Аймақтық қаржыландыру (8,5%), микро-несиелеу, факторинг, франчайзинг

Кәсіпкерлерге қызмет көрсетудегі жаңа тәсілдер:

- «Даму Блиц» технологиясы
- Кепілдік беру бойынша өтінімдерді қабылдауды/қарастыруды автоматтандыру

Қор бағдарламаларының нәтижелері:

- 45 мыңнан астам жобаға қолдау көрсетілген
- Берілген несиелердің сомасы 3,3 трлн теңгені құрады

ШОБ статистикасы:

- 1,2 млн ШОБ субъектілері
- 3,1 млн адам ШОБ жұмыспен қамтылған
- ҚР ЖІӨ ШОБ үлесі 26,8%

2017 ж. бастап

- «Еңбек» бағдарламасы
- «Нұрлы жер» бағдарламасы

Қор бағдарламаларының нәтижелері:

- 50 мыңнан астам жобаға қолдау көрсетілген
- Берілген несиелердің сомасы 3,9 трлн теңгені құрады

ШОБ статистикасы:

- 1,1 млн ШОБ әрекет етуші субъектілері
- 3,1 млн адам ШОБ жұмыспен қамтылған
- ҚР ЖІӨ ШОБ үлесі 25,6%

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты
6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау
  11. Қайырымдылық
  12. Жылдық қаржы есептемесі
- 1-қосымша
 Мекен-жайлар және байланыстар

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ ГЕОГРАФИЯСЫ

Қор Қазақстанның барлық аумақтарында ұсынылған. Аймақтық желіні барлық облыс орталықтарындағы, сонымен қатар, Астана және Алматы қалаларындағы 16 филиал құрайды. Сондай-ақ, кәсіпкерлерді қолдау инфрақұрылымын Кәсіпкерлерге қызмет көрсететін 18 орталық, 14 Мобильді кәсіпкерлікті қолдау орталықтары ұсынады. Кеңес беру бағдарламалары аясында Қор Қазақстанның барлық 204 қаласы мен аудандарын қамтиды.

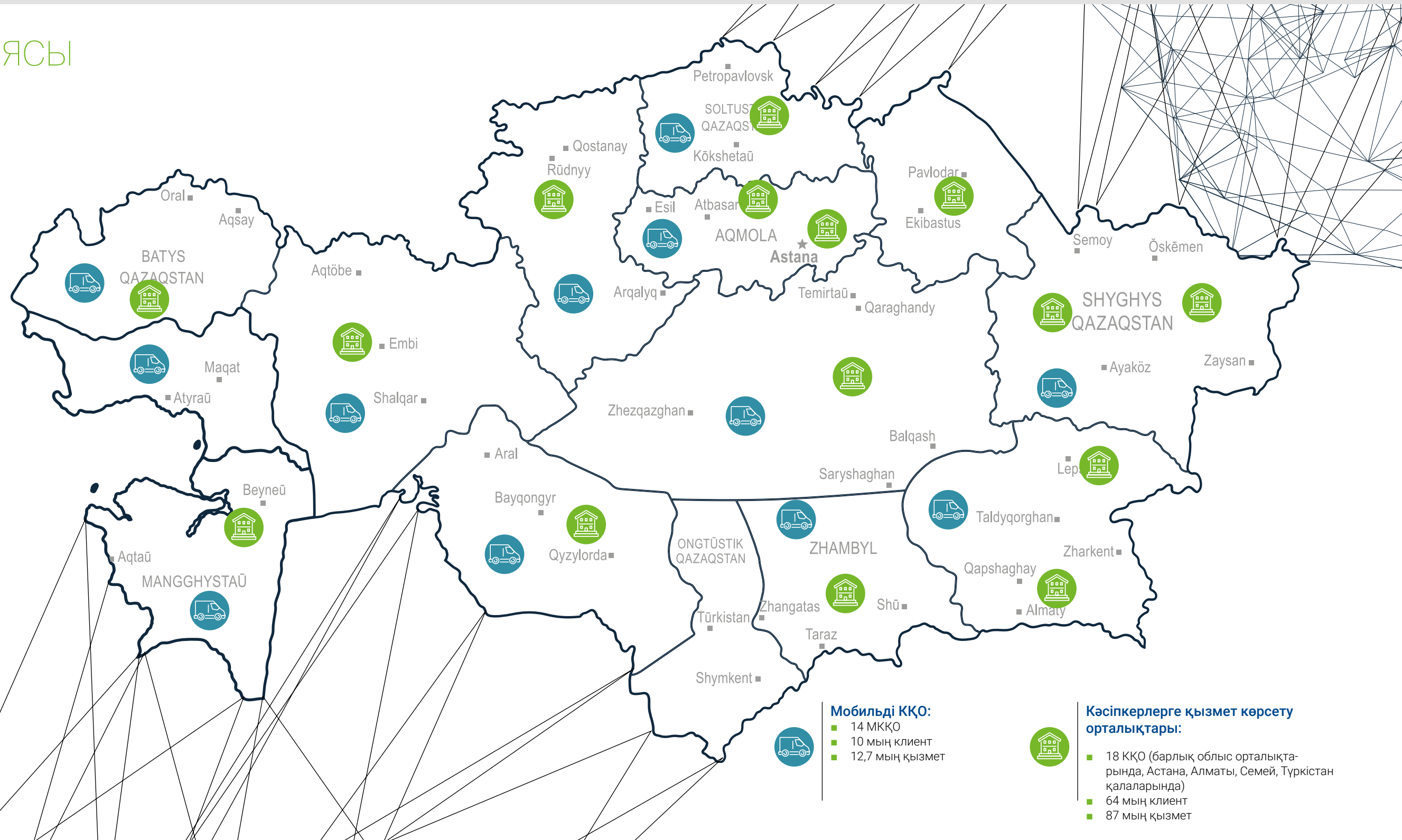
ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ ҚҰРЫЛЫМЫ

Бағалы қағаздың түрі	Жай акциялар
ҮСН	KZ1C49420017
Шығарылымды тіркеу күні	09.04.2012
Номиналды құны*	100 000 теңге
Жарияланған акциялардың саны	27 462 244
Орналастырылған акциялардың саны	27 462 244
Акционерге тиесілі акциялардың саны	27 462 244
Акционер туралы ақпарат	«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ
Орналастырылған акциялардан Акционердің үлесі	100%
Дауыс беретін акциялардан Акционердің үлесі	100%

* Акцияларды соңғы орналастыру құны.

Қор тек жай акцияларды шығарады. Жай акция Жалғыз акционерге оның қарастыруына шығарылатын барлық мәселелер бойынша шешім қабылдау құқы береді.

Сонымен қатар, жай акция Жалғыз акционерге Қорда таза кіріс болған жағдайда дивидендтерді алу және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіп бойынша Қорды тарату кезінде Қор мүлкінің бір бөлігін алу құқы береді.

ҚОРДЫҢ МИССИЯСЫ, КӨРІНІСІ

Қордың миссиясы

Қордың миссиясы кешенді және тиімді қолдау құралдарын іске асыру арқылы Қазақстанда микро-, шағын және орта кәсіпкерліктің (МШОК) тұрақты дамуында белсенді рөл атқарады.

Қордың көрінісі

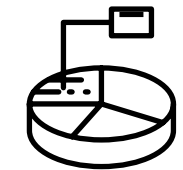
2023 жылғы Қордың көрінісі – Ұлттық даму институты – МШОК қолдау және дамыту бойынша бағдарламалардың бастамашысы және іске асырушысы.

ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

Қордың даму стратегиясы Қазақстанның МШОК секторын дамытуға бағытталған және МШОК дамытудың мемлекеттік те, және жеке бағдарламаларын да табысты және тиімді іске асыру тәжірибесін ескереді. Қордың МШОК-а қолдау көрсетуде 20 жылдық тәжірибесі және алға қойылған мақсаттар мен міндеттері және КПЛ қол жеткізу және даму стратегиясын тиісті іске асыруды арттыру үшін пайдаланылатын басқа да бірқатар күшті тұстары бар.

ҚОРДЫҢ 2023 ЖЫЛҒА ДЕЙІНГІ НЕГІЗГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ ДАМУ БАҒЫТТАРЫ

№	Стратегиялық бағыттар	Стратегиялық міндеттер
1.	Іс бастаушы және бизнесі бар кәсіпкерлерге қолдау көрсету және дамыту	Микробизнесі несиелеуді кеңейту, МҚҰ және несие серіктестіктеріне қолдау көрсету құралдарын әзірлеу және іске асыру Әрекет етуші МШОК Қордың қаржылық бағдарламаларымен қамту үлесін арттыру Қолдау көрсетілетін МШОК кәсіпорындарының экономикалық тиімділігін арттыру
2.	Қордың тұрақты институционалдық дамуы	Қосымша қаржыландыру көздерінің қаражаттарын тарту Қызметтің қаржылық нәтижелерінің жоспарланған деңгейіне қол жеткізу Бизнес-процестерді автоматтандыру Корпоративтік басқару деңгейін арттыру

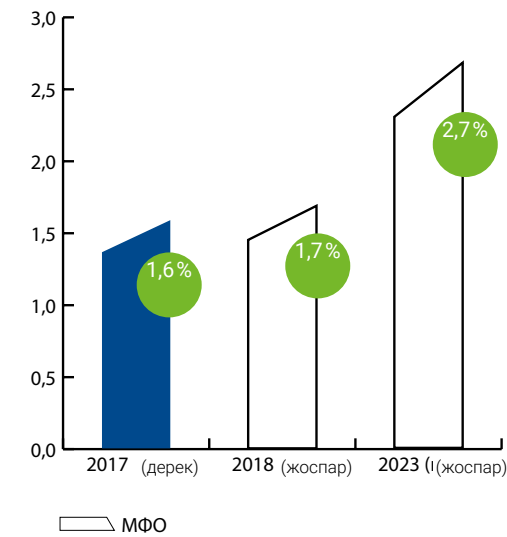

МИКРОҚАРЖЫЛАНДЫРУ СЕКТОРЫ

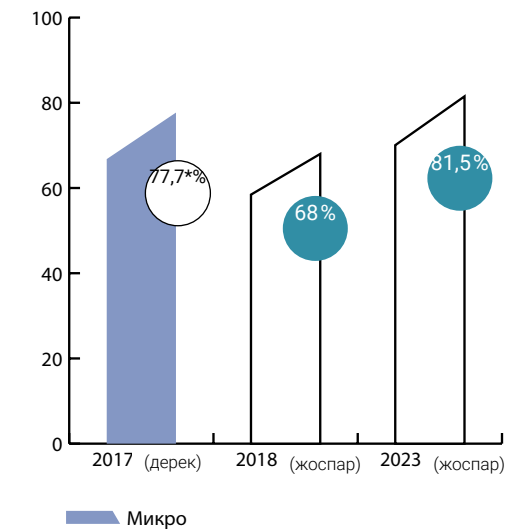
Микроқаржыландыру секторы Қазақстандағы қарқынды дамып отырған секторлардың бірі болып табылады. Микроқаржы ұйымдары микро- және шағын бизнестің субъектілері үшін талап етілген қаржыландыру көзі. Дегенмен, микроқаржы секторында жоғары пайыздық мөлшерлеменен, несие ресурстарының қолжетімділігімен, қарыз алушылардың төлем қабілеттілігімен және басқалармен байланысты бірқатар мәселелер бар.

1 ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

5-кесте
Қордың несиеленуіндегі МҚҰ қоржынының үлесі, %

6-кесте
Қолдау көрсетілген кәсіпкерлердің жалпы санынан микро- және шағын кәсіпкерлердің үлесі, %

* Осы ПЭК бойынша жоспар 2017 жылы асыра орындалған.

НЕГІЗГІ СТРАТЕГИЯЛЫҚ МІНДЕТТЕР

Ісін жаңа бастаған және бизнесі бар кәсіпкерлерге қолдау көрсету және дамыту

1. Микробизнесі несиеленуді кеңейту, МҚҰ және несиелену серіктестіктеріне қолдау көрсету құралдарын әзірлеу және іске асыру

Микроқаржыландыру секторы Қазақстандағы қарқынды дамып отырған секторлардың бірі болып табылады. Микроқаржы ұйымдары – (жоғарыда және бұдан әрі – МҚҰ) микро- және шағын бизнестің субъектілері үшін талап етілген қаржыландыру көзі. Дегенмен, микроқаржы секторында жоғары пайыздық мөлшерлеменен, несиелену ресурстарының қолжетімділігімен, қарыз алушылардың төлем қабілеттілігімен және басқалармен байланысты бірқатар мәселелер бар. Жоғарыда аталған мәселелерді шешуге мемлекет тарапынан тиісті шаралар қолданылуы тиіс.

Қордың бұл бағыттағы қызметі микроқаржы секторына және несиелену серіктестіктеріне ары қарай несиелену беру үшін сыртқы қарыз тартуға, сондай-ақ әлеуетті микроқаржы ұйымдарына – Қордың бағдарламалары бойынша болашақ қарыз алушыларға кәсіби сараптамалық кеңес беру мен қолдау көрсету бағыты бойынша стратегиялық серіктестерді іздеуге шоғырландырылатын болады (5, 6-кесте).

2. Бизнесі бар МШОК Қордың қаржылық бағдарламаларымен қамтуды арттыру

■ МШОК субъектілерін ЕДБ, ЛК, МҚҰ арқылы қаржыландыру
Қор МШОК субъектілерін кейіннен несиелену үшін қаржы институттарында қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламалары бойынша мемлекеттік қаражаттарды басқару бойынша оператор болып табылады. Қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламалары – Қазақстанда МШОК субъектілерін қаржылық қолдау бойынша мемлекеттік саясатты іске асырудың құралдарының бірі.

Қаржы институттарында қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламаларын ары қарай іске асыру ЕДБ, ЛК, МҚҰ қосымша қорландыру және сыйақы мөлшерлемелерінің мөлшері бойынша шектеулі шарттарды белгілеу арқылы МШОК субъектілері үшін несиелену ресурстарының қолжетімділік деңгейін арттыруға, сондай-ақ, аймақтық және салалық тұрғыда несиелерді бөлу диспропорциясын қысқартуға септігін тигізеді.

■ Жаңа, тиімді инвестициялық жобаларды, сондай-ақ өндірісті жаңартуға және кеңейтуге бағытталған жобаларды іске асыру үшін берілетін жаңа/қолданыстағы несиелер/қаржылық лизинг шарттары бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің бір бөлігін субсидиялау
Сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау «Бизнесінің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы аясында жүзеге асырылады. «Бизнесінің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын жүзеге асыру барысында субсидиялау құралы кәсіпкерлердің арасында танымал болып отыр, экономиканың басым секторында несиелену тарту тұрғысынан нәтижелілікті көрсетті.

■ МШОК субъектілерінің несиелеріне кепілдік беру

Қор МШОК несиелену ресурстарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін Қордың талап етілген өнімдерінің бірі ретінде кепілдік беру құралдарын іске асыру бойынша белсенді жұмысты жалғастыруды жоспарлап отыр. Қор «Бизнесінің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын іске асыру шегінде несиелерге кепілдік беру, және де «Даму-Оптимал» бағдарламасын жүзеге асыру бойынша агент ретінде жұмысты жалғастырады.

■ Жаңа бағдарламалар

Кәсіпкерлерге қолдау көрсетудің жаңа бағдарламаларын, сондай-ақ осы салада басқа жобалар қатарын, 2020–2023 жылдарға қаржылық кепілдіктер бағдарламасын, «Еңбек» Бағдарламасы бойынша несиелерге/микронесиелерге кепілдік беру және қаржыландыру, Зияткерлік меншікті сатып алу бойынша мәмілелерді қаржыландыру бағдарламасын, Электронды коммерцияны, санды платформаларды және олардың экожүйелерін қаржыландыру бағдарламасын, крауд-фандингтік/краудинвестициялық платформалармен ынтымақтастықты «Digital DAMU» супер-маркетін енгізуді, қашықтан оқыту жобасын іске асыруды, ісін жаңа бастаған кәсіпкерлер үшін пакеттік шешімдерді, кеңесшілердің жұмысын қайта форматтауды әзірлеп, жүзеге асырылады.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері

	2017 ж. (дерек)	2018 ж. (жоспар)	2023 ж. (жоспар)
Қаржылық қолдау көрсетілген МШОК субъектілерінің нарықтағы әрекет етуші МШОК субъектілерінің жалпы санына үлесі (мемлекеттік бағдарламалар/Қордың бағдарламалары), %	3,2	3,5	10
Жаңа жобалардың және еңбек өнімділігін арттыру мен өткізу нарығын кеңейтуді ескере отырып, қолданыстағы өндірістерді жаңарту және кеңейту бойынша жобалардың саны (мемлекеттік бағдарламалар/ Қордың бағдарламалары), бірл.	36 533	44 200	128 000
Олардың шегінде Қордың қолдау көрсету құралдары көрсетілген тұрғын үй көлемі, мың кв. м.	–	50**	–*
Қордың несиеленуіндегі жеке сектордың үлесі, %	100	100	100

* ҚНЖ жоспары 2018–2019 жылдарға белгіленген.

** ҚР Үкіметінің 2016 жылғы 31 желтоқсандағы № 922 қаулысына сәйкес.

3. Қолдау көрсетілетін МШОК кәсіпорындарының экономикалық тиімділігін көтеруді қамтамасыз ету

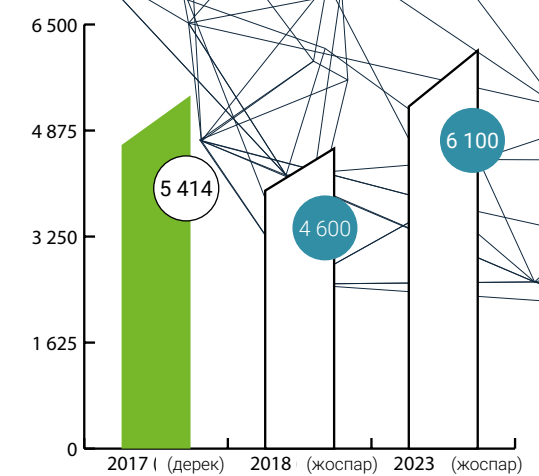
Қор шағын және орта бизнестің субъектілеріне мемлекеттік қаржылық қолдау шараларының негізгі операторы ретінде әрекет ете отырып, Қор жүзеге асыратын бағдарламаларға қатысушылардың тиімділігін арттыру бойынша талаптар енгізу мәселелеріне көңіл бөледі.

«Бизнесінің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының және Қордың қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламасы аясындағы мемлекеттік қолдау – қазақстандық бизнесті кеңейту мен дамытуда елеулі көмек. Қор жаңа бағдарламалар аясында қатысушылардың тиімділігін арттыру бойынша талаптар енгізуді және Қор бағдарламалары арқылы қолдау көрсетілген кәсіпкерлердің экономикалық тиімділігінің есебі мен мониторингін автоматтандыруды жоспарлайды (7, 8-кесте).

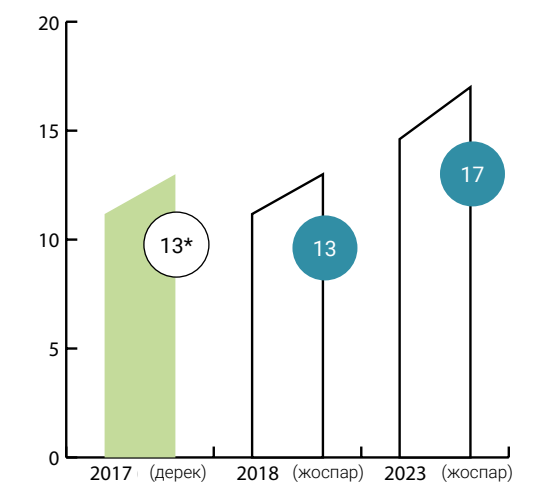
2023 жылға дейін Қор мемлекеттік бағдарламалардың, соның ішінде «Бизнесінің жол картасы 2020» бірыңғай бағдарламасының, «Нұрлы жер», «Еңбек» бағдарламаларының аясында агенттік қызметті орындауды жалғастырады. 2017–2023 жылдар үшін мемлекеттік бағдарламалар желісі бойынша МШОК қолдау көрсетілген субъектілерінің санын 16,9 мың бірліктен 32 мың бірлікке дейін көбейтуді жоспарлайды.

Сондай-ақ Қор азық-түліктік желіде жеке бағдарламаларының, оның ішінде халықаралық қаржы ұйымдарының қаражаттарының есебінен, меншікті капиталының есебінен, банктермен және жергілікті атқару органдарымен ортақ қаржыландыру және несиелерге кепілдік беру есебінен

7-кесте
Қордың қолдауын алған кәсіпкерлік субъектілерімен өндірілген өнімнің көлемі, млрд теңге

8-кесте
Қордың қолдауын алған кәсіпкерлік субъектілерімен төленген салықтардың өсімі, млрд теңге

* Қордың есептеулері бойынша болжалды мәліметтер.

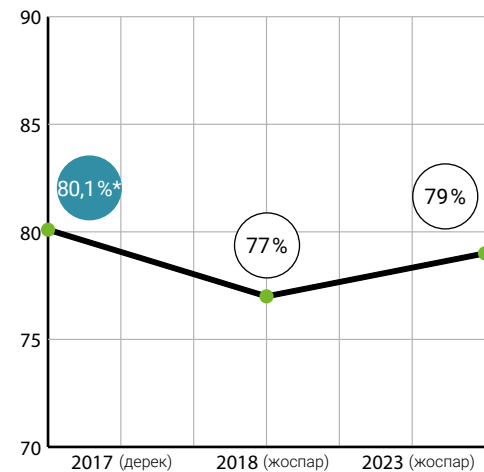

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

11. Қайырымдылық
  12. Жылдық қаржы есептемесі
- 1-қосымша
 Мекен-жайлар және байланыстар

9-кесте
 Есептік жыл ішіндегі жалпы қарыз алу құрылымында мемлекеттік қарыз алу көздерінің үлесі, %

* Деректер қол қойылған несиелік келісімдерін ескере отырып есептелген.

МШОК қаржыландыру және микронесие беру бағдарламаларының үлесін арттыратын болады. 2017–2023 жылдар ішінде жеке бағдарламалар желісі бойынша қолдау көрсетілген МШОК субъектілерінің санын 15,7 мыңнан 96 мыңға дейін көбейту жоспарланып отыр.

ҚОРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫ ДАМУЫ

1. Қосымша қаржы көздерінен қаражат тарту

Қор Қазақстанда МШОК дамыту және МШОК қаржылық ресурстарға қол жеткізуді қамтамасыз ету аясында 2017–2023 жылдары бюджеттік қаражаттардың есебінен де, және де мемлекеттік емес қарыз алу көздерінің есебінен де іске асырылатын қолданыстағы және жаңа қаржылық бағдарламаларды белсенді іске асыруды жалғастырады. Мемлекеттік емес қарыз алу көздерін тарту бойынша жұмыстарды белсендіру бөлігінде Қор ағымдағы серіктестерімен- АДБ, ЕҚҚДБ және Еуропа инвестициялық банкі секілді халықаралық қаржы институттармен жұмысын жалғастырады, сондай-ақ халықаралық қаржы институттары және инвестициялық қорлар секілді жаңа әлеуетті инвесторлармен ынтымақтастықты жолға қояды. Сонымен қатар, Қор «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ корпоративтік кепілдігін қамтамасыз ету ретінде пайдалану секілді тартылатын ресурстардың құнын төмендетуге себін тигізетін қолжетімді құралдарды, сондай-ақ валюталық тәуекелдерді төмендетудің қолжетімді құралдарын айқындауды жоспарлап отыр (9, 10-кесте).

2. Қызметтің қаржылық нәтижелерінің жоспарланған деңгейіне қол жеткізу

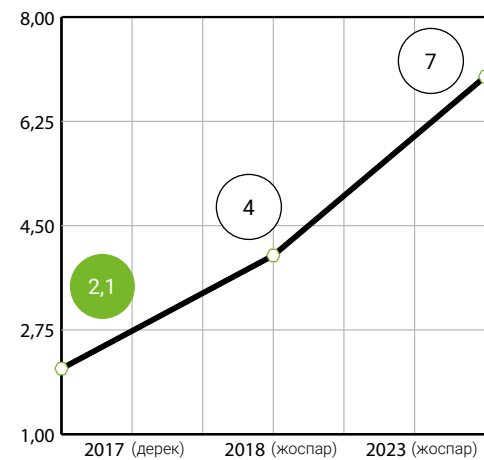
Аталған міндетті іске асыру үшін Қор жоспарлау мен бюджеттендірудің бірыңғай тәсілдерін енгізу, басқару есептемесі жүйесін құру, қызметтің негізгі көрсеткіштерін белгілеу бойынша жұмыстар жүргізеді. Кірістерді, шығыстар мен қолданылатын активтердің бөлек есебінің жүйесін енгізу, сондай-ақ тәуекелдерді басқару жүйесін жетілдіру бойынша жұмыстарды жүргізу жоспарланған (11, 12-кесте).

3. Бизнес-процестерді автоматтандыру

Бизнес-процестердің ең жоғарғы нәтижелілігіне және тиімділігіне қол жеткізу мақсатында Қорда бизнес-процестерді басқару жүйесін құру, яғни бизнес-процестерді жобалау және басқару арқылы бизнесті ұйымдастыру бойынша жұмыс жүргізіледі. Аталған жүйе Қордың Стратегиясымен бизнес-процестерді іске асыруды қамтамасыз ете отырып, оны «үйлестіруге» мүмкіндік береді. Фронт-және қызмет көрсететін бизнес-процестерді автоматтандыру бойынша жұмыс жалғастырылып отыр.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері	2017 ж. (дерек)	2018 ж. (жоспар)	2023 ж. (жоспар)
Қордың негізгі бизнес-процестерін автоматтандыру, %	62,5	60 кем емес	100

10-кесте
 Борыш/Капитал

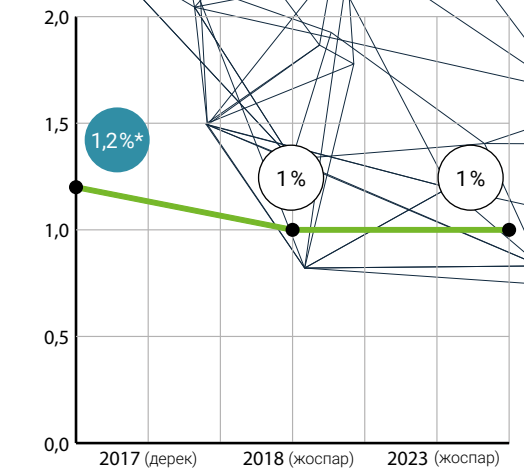
4. Корпоративтік басқару деңгейін арттыру

Аталған міндетті іске асыру аясында Қор көрсетілген қызметтердің сапасын бағалау жүйесін ендіру жоспарланып отыр. Сонымен қатар, Қор қызметінің жариялылығын қамтамасыз ету, коммуникациялық қызметті серіктес, қоғамдық ұйымдар және бұқаралық ақпарат құралдары, МШОК саласында халықаралық ұйымдар дамуының аналитикалық зерттеулерін сараптамалық сүйемелдеу (ӘЫДҰ және ары қарай) бойынша, сондай-ақ қызметкерлер құрамын дамыту саласында жұмыстар жүзеге асырылатын болады.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері	2017 г. (дерек)	2018 г. (жоспар)	2023 г. (жоспар)
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ қызметімен МШОК субъектілерінің сенімі мен қанағаттанушылығын бағалау, %	-*	80 кем емес	80 кем емес

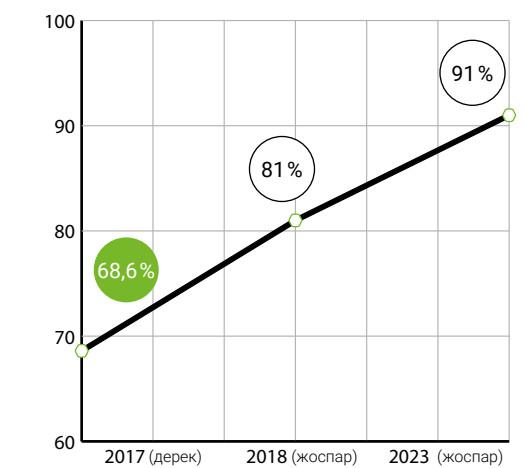
* Деректерді алу 2018 жылдың маусым айының соңына жоспарланған.

11-кесте
 ROA (ең төменгі оң мәнінен төмен емес), %

* ҚҰНК бойынша жоспар 2017 жылы асыра орындалған.

12-кесте
 Жалпы активтерден несиелік қоржының үлесі, %

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

2 ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ШОК ТАЛДАУ. ДАМУ КЕЛЕШЕГІ

2016 жылы Қазақстанда тіркелген ШОК субъектілері 2,3%-ға яғни 1 601-ге дейін өскені байқалады. Елдегі шаруашылық субъектілерінің жалпы санындағы үлесі 96,8%-ға дейін өскен. Салалық тұрғыдан қызмет көрсету, өңдеу өнеркәсібі, өнеркәсіптің басқа түрлері, білім беру және құрылыс салаларында да ең жоғарғы өсім байқалады. ШОК ретінде тіркелген субъектілер саны жағынан көлік және қоймада сақтау салаларында өсім азайған.

Бизнесі бар кәсіпкерлердің саны 3,3% қысқарды (13-кесте).

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитетінің мәліметтері бойынша 2017 жылдың соңына жұмыспен қамтылған халық 8 585 мың адамды құрады. Бұл ретте 2018 ж. 01 қаңтарына ШОК жұмыспен қамтылғандардың саны – 3 145 мың адам (барлық жұмыспен қамтылғандардың 36,6%). Өткен жылмен салыстырғанда ШОК-те жұмыспен қамтылғандардың саны 0,7% қысқарды (14-кесте).

Соңғы 6 жыл ішінде Қазақстандағы ЖІӨ өсіп келеді. 2017 жылы Қазақстанның ЖІӨ 4,0% өсті және 51 967 млрд теңгені құрады. Тауар өндіру ЖІӨ 36,4% құрайды (олардың ішінде 26,5% – бұл өнеркәсіптік өндіріс), қызметтерді көрсету – 57,5%, өнімдерге салынатын салықтар – 6,5%.

ҚР ҰЭМ Статистика комитетінің мәліметтері бойынша ШОК өнімдері 2017 жылы 21 148 млрд теңгені құрады. Өткен жылдың осы кезеңімен салыстырғанда бұл көрсеткіш (салыстырмалы түрде) 0,4%-ға өсті. 2017 жылы ШОК өнімдері көлемінің 68,2% шағын кәсіпорындар шығарған, 18,9% – орта кәсіпорындар және тағы 7,3% – жеке кәсіпкерлер мен шаруа қожалықтары. ШОК ЖІӨ-ге жаппай қосылған

құнының үлесі 2017 жылы 25,6% бағаланады (15-кесте).

Кәсіпкерлікті несиелендіру көрсеткіштері және Қордың несиелендірудегі үлесі

2017 жылы банктік несиелендіру көлемінің 1,0%, 10,8 трлн теңгеге өскеніне қарамастан, кәсіпкерлік мақсаттарға несиелендіру бойынша 3,6% қысқару, шағын кәсіпкерлікке несиелендіру бойынша 23,2% қысқару байқалады (16-кесте).

2017 жылы Қор ЕДБ, ЛҚ, МҚҰ қаражатты шарттасып орналастыру, кәсіпкерлердің несиелендіру сыйақы мөлшерлемесін субсидиялау және несиелендіру кепілдендіру бағдарламаларының іске асыруды жалғастырды.

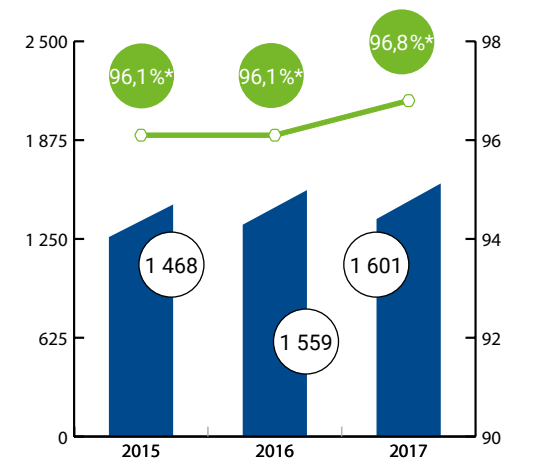
2017 жылдың аяғында «Еңбек» бағдарламасының аясында Қор әкімдіктердің жалпы сомасы 11,9 млрд теңге қаражатын ЕДБ және микроқаржы ұйымдарында орналастыра отырып, микрокәсіпорындарға қолдау көрсетуді бастады. Жылдың қорытындысы бойынша аталған қаражат есебінен несиелендіру құны 4,8 млрд теңге болатын 452 жобаға қолдау көрсетілген.

Жалпы, Қордың бағдарламаларына қатыса отырып, өткен жылы жеке кәсіпкерлік субъектілері 549 млрд теңге несиелендіру алған. Кәсіпкерлік мақсаттарға банктік несиелендірудің жалпы сомасында Қор бағдарламаларының қатысушыларына берілген несиелендірудің үлесі 7% құрады. Мұндай төмен үлес Қор бағдарламалары бойынша несиелендіруде экономиканың басым секторларымен шектелетіндігіне байланысты. Яғни екінші деңгей банктер несиелендіруінің шамамен 50%-ына ие сауда мен құрылыс саласы экономиканың басым секторына жатпайды.

Қор салымдарын қарастыру кезінде экономиканың басым секторларын қаржыландыруға назар сала отырып, 16,6% дейін жоғарылау байқалады, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 0,2 тармаққа жоғары (17-кесте).

Қордың өңдеу өнеркәсібіндегі несиелендіру үлесі 2016 жылғы 21% дан 2017 жылы 17% дейін төмендеген.

13-кесте
ҚР тіркелген ШОК субъектілерінің санының динамикасы

— Шар субъектілерінің жалпы санындағы ШОК субъектілерінің үлесі, %
■ ШОК тіркелген субъектілері, мың бірл.

Дереккөз: ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті (www.stat.gov.kz).

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

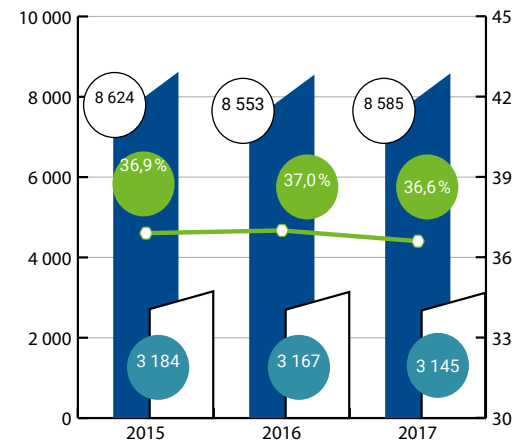
Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты
6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау
  11. Қайырымдылық
  12. Жылдық қаржы есептемесі
- 1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

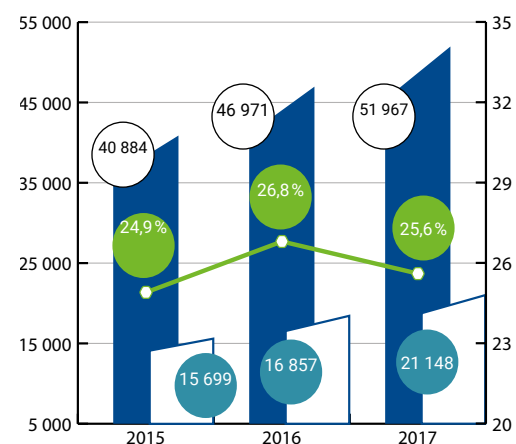
14-кесте
ҚР жұмыспен қамтылған халық санының динамикасы

— ШОК жұмыспен қамтылған халық үлесі, % (оң жақ ось)
 ■ Экономикада жұмыспен қамтылған халық, мың адам
 □ ШОК жұмыспен қамтылған халық саны, мың адам

Дереккөз: ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті (www.stat.gov.kz)

15-кесте
ҚР ЖІӨ және ШОК өнімдерін шығару динамикасы

— ЖІӨ ШОК ЖҚК үлесі, % (оң жақ ось)
 ■ ЖІӨ, млрд теңге
 □ ШОК өнімдерді шығаруы, млрд теңге

Дереккөз: ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті (www.stat.gov.kz)

Төмендеу 2014–2015 жылдардағы Ұлттық қордың қаражаттарының есебінен өңдеу өнеркәсібінде ШОК қолдау көрсету бағдарламаларының аясында бөлінген қаражаттарды игеруді аяқтаумен байланысты (18-кесте).

ЕДБ қарыз алушыларының құрылымында Қор бағдарламалары бойынша қаржыландырылған клиенттерінің үлесі 17% құрады.

Қаржылық қолдау бағдарламаларымен қатар 2017 жылы Қор кәсіпкерлерді оқыту және консультациялық қолдау бағдарламаларын іске асыру бойынша жұмысын жалғастырды.

2017 жылы edu.damu.kz веб-платформасының базасында «Кәсіпкерлікті дамытуға қашықтан қолдау көрсету» жобасы іске қосылды, оның аясында 3 337 адам оқыды.

Есептік кезеңнің соңына, «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында жүзеге асырылатын «ШОК топ-менеджментін оқыту» компонентінің аясында тыңдаушылардың саны 2 525 кәсіпкерді құрады, оның ішінде 2017 жылы 421 адам оқыды.

2017 жылы Кәсіпкерлерге қызмет көрсететін 18 орталыққа 64 мың адам жүгінген, оларға 87 мыңнан астам кеңес берілген. Аудандар бойынша 14 облыста Кәсіпкерлікке мобильді

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ШОК ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАНЫҢ 2018 ЖЫЛДАҒЫ ДАМУ КЕЛЕШЕГІ

2018–2022 жылдары Қазақстан экономикасының даму қарқыны ҚР ҰЭМ болжамдары бойынша жыл сайынғы ілгерілеумен 3,1–4,2% құрайды. Ведомствоның болжамы бойынша оның ішінде 2018 жылы экономиканың өсімі 3,1%-ды құрауы тиіс.

Қазақстанның экономикасы әлемдік экономиканың өсуінің қалыпты қарқынының деңгейінде дамиды болады, Халықаралық валюта қорының нақтыланған бағамдауы бойынша, 2018–2019 жылдары ол жылына 3,9% құрайды. Өсімінің сақталуына сұранысты біртіндеп қалпына келтіру, сондай-ақ шикі-

қолдау көрсету орталықтары жұмыс істейді. Аталған орталықтарға 10 мың клиент жүгініп, шамамен 12,7 мың кеңес берілген.

2017 жылдың қорытындысы бойынша Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталықтары ЕДБ/лизингтік компания мен/МҚҰ ЖКС Қордың құралдары бойынша қаржылай қолдау алуға өтінімдерді мақұлдауға дейін 2 581 жобаны сүйемелдеген.

«Жаңа бизнес ашуға қолдау көрсету» жобасының аясында 2017 жылы 1 401 адам оқыған, олардың ішінде 189-ы кейіннен өз бизнесін ашқан. Сондай-ақ оқығандардың ішінде 22 жоба Қордың қаржылық құралдарына қатысуға мақұлдау алған.

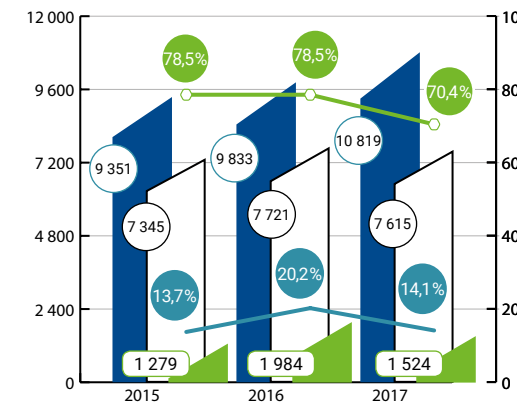
«Startup Академия» жобасы бойынша 2017 жылы 419 адам оқыды және акселерациялық қолдау алды. Оқығандардың ішінде 56 адам өз бизнесін ашты. Осылайша 97 жұмыс орны құрылды. Барлық оқушылардың арасында 47-сі Қордың қаржылық бағдарламаларына тартылған, 49-ы жеке инвестициялар мен гранттар түрінде қолдау алған.

2017 жылы «Мүгедектігі бар әйелдердің кәсіпкерлік дағдысын дамыту» жобасының аясында мүгедектігі бар 307 әйел оқыды. Олардың ішінде 45-і жұмыспен қамтылған және бесеуі өз бизнесін ашты.

зат тауарларына бағалардың сақталуы себін тигізетін болады. Сонымен қатар валюталық қорды неғұрлым жоғары арттыру (5,0–8,4% деңгейінде), халықтың тұтынысының қалыпты және тұрақты өсімінің (2,0–2,5% деңгейінде) және таза экспорттың (2,2–2,6% деңгейінде) есебінен тұрақты және ілгерілемелі экономикалық динамика болады деп болжанған.

2018–2022 жылдағы ақша-несие саясаты инвестициялық нарықты дамытуға, банк секторының несиелік белсенділігін ынталандыруға арналған жағдай жасауға себін тигізетін болады. Алдағы кезеңге ЕДБ несиелер берудің

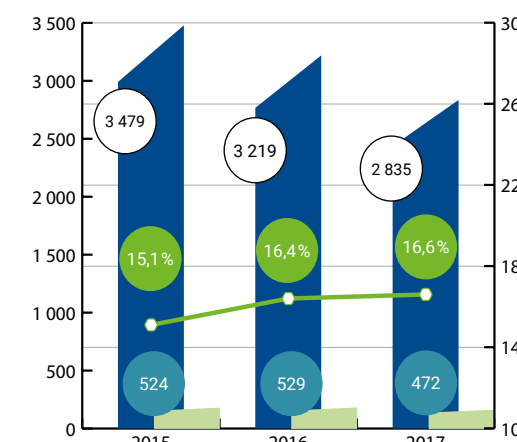
16-кесте
Экономиканы және шағын кәсіпкерлікті несиелендірудің жыл сайынғы көлемдері

— Кәсіпкерлік мақсаттағы несиелер үлесі, % (оң жақ ось)
 — Шағын кәсіпкерлікке берілген несиелер үлесі, % (оң жақ ось)
 ■ Экономикаға берілген несиелер, млрд теңге
 ■ Кәсіпкерлік мақсатында берілген несиелер, млрд теңге
 ■ Шағын кәсіпкерлікке берілген несиелер, млрд теңге

Дереккөз: Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі (www.nationalbank.kz)

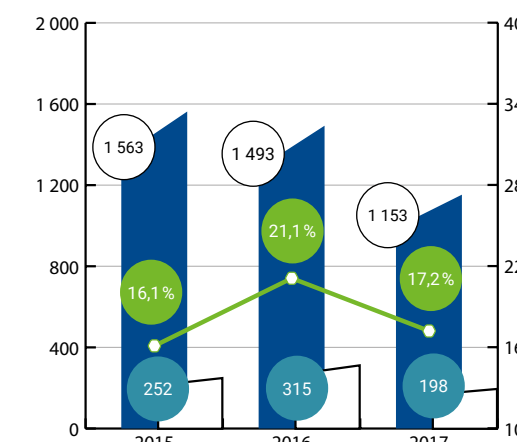
17-кесте
Экономиканың басым бағыттарындағы жобаларға берілген несиелер динамикасы

— Экономиканың басым секторларында «Даму» қоры бағдарламалары бойынша берілген несиелердің үлесі, % (оң жақ ось)
 ■ Экономиканың басым секторларында ЕДБ берілген несиелер, млрд теңге
 ■ Экономиканың басым секторларында «Даму» қоры бағдарламалары бойынша берілген несиелер, млрд теңге

Дереккөз: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (www.nationalbank.kz), Қор (www.damu.kz)

18-кесте
Өңдеу өнеркәсібіндегі жобаларға несиелер беру динамикасы

— Өңдеу өнеркәсібіне «Даму» қоры бағдарламалары бойынша берілген несиелердің үлесі, % (оң жақ ось)
 ■ Өңдеу өнеркәсібіне ЕДБ берген несиелер, млрд теңге
 ■ Өңдеу өнеркәсібіне «Даму» қоры бағдарламалары бойынша берілген несиелер, млрд теңге

Дереккөз: Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (www.nationalbank.kz), Қор (www.damu.kz)

кәсіпкерлік қызметтің негізгі дағдыларын дамыту арқылы кәсіпкерлікті дамытуға себін тигізетін болады. Аталған бағдарламаның бюджеті 2018 жылы бес әлеуметтік бастамалардың шегінде Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша 20 млрд теңгеге көбейтіледі.

Аймақтық деңгейде бұқаралық кәсіпкерлікті дамыту, бизнес үшін шығындардың барлық түрлерін төмендету бойынша кешенді шаралар қабылданатын болады. Қалалар мен аймақтарда арнайы сыйақы тағайындау арқылы бизнесті жүргізуді жеңілдігі бойынша рейтинг енгізіледі.

«Бизнестің жол картасы 2020» бизнеске қолдау көрсету мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында субсидиялау құралдары, банктердің несиелеріне ішінара кепілдік беру,

жетіспейтін инфрақұрылымды жинақтау, мемлекеттік гранттарды беру, кәсіпкерлерге консалтингтік қызметтер көрсету және оқыту арқылы мемлекеттік қолдау көрсету шаралары жалғастырылады. Кәсіпкерлікке қолдау көрсетудің қосымша шаралары ретінде Үкімет пен Ұлттық Банктің бірлескен іс-әрекеттер жоспары бойынша Ұлттық қордан бөлінген қаражаттар шегінде жұмыс жалғастырылады. Қосымша өтімділікті қолдау үшін несиелер беру нарығында халықаралық қаржы ұйымдарынан несиелерін тарту бойынша жұмыс жалғастырылады.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезеңдері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

3 ҚЫЗМЕТТІҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

ҚАРАЖАТТАРДЫ ШАРТТАСЫП ОРНАЛАСТЫРУ

2017 жылы қаражаттарды ЕДБ, МҚҰ және ЛК-ға шарттасып орналастыру бағдарламалары бойынша 230,5 млрд теңгеге 8 305 кәсіпкер қаржыландырылған.

2017 жыл бойынша ЕДБ, қаржы ұйымдарында қаражаттарды шарттасып орналастыру бағдарламалары/өнімдері бойынша 59 415,7 млн теңге қаражат салынған, оның ішінде МҚҰ – 593,9 млн теңге.

Осы қызмет бағыты аясында маңызды міндет – микро-, шағын және орта бизнесті несиелеу мақсатында қаржы институттарында қаражаттарды ары қарай шарттасып орналастыру үшін қаражаттарды, оның ішінде мемлекеттік емес қаржы көздерінен тарту.

2017 жылдың 13 қазанында «Микро-, шағын және орта бизнесті Азия даму банкі қаражатының есебінен екінші деңгейлі банктер мен микроқаржы ұйымдары арқылы қаржыландыру» жобасын іске асыру үшін Қазақстан Республикасының Үкіметінің мемлекеттік кепілдігімен 72 млрд теңге сомасында несиелік ашуға Азия даму банкімен келісім жасалды. 2017 жылы қарыздың бірінші траншы алынды, оны Қор «Банк ЦентрКредит» АҚ-на 6,511 млрд теңге сомасында (2017 жылдың желтоқсаны) және «Нұрбанк» АҚ-на 1,574 млрд теңге мөлшерінде (2018 жылдың ақпаны) орналастырды.

Өткен жылы Еуропа қайта құру және даму банкінен 11 млн АҚШ доллары мөлшерінде (3 585 млрд теңге) қаражат Қордың кепілдігімен «Банк «Kassa Nova» АҚ үшін тартылды.

2016 жылдың желтоқсан айында Қазақстан Республикасының Үкіметінің № 919 қаулысымен «Еңбек» Нәтижелі жұмыспен қамту және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017–2021 жылдарға арналған бағдарламасы» бекітілді. «Еңбек» Бағдарламасы бойынша Қор қаржы агенті ретінде тағайындалды. «Еңбек» Бағдарламасын іске асыру аясында 2017 жылы Қор ҚР 16 аймағы бойынша 14,183 млрд теңге жалпы сомасында қаражат тартты, олардың ішінде 11,9 млрд теңге 9 ЕДБ/МҚҰ-ға салынды. 2018 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша «Еңбек» Бағдарламасы бойынша 4,8 млрд теңгеге 453 МШОК субъектісі қаржыландырылды.

2017 жылы әкімдіктерден шағын жеке және орта жеке кәсіпкерлік субъектілерін (ШОКС) аймақтық қаржыландыру бағдарламасын іске асыру үшін 6,7 млрд теңге жалпы сомасында бюджеттік қаражат тартылды, олар 17 млрд теңге «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ қаражатымен және Қордың жеке қаражатымен ортақ қаржыландыру шарттарында ЕДБ-ге салынды. Аталған бағдарлама аясында 2017 жылы аталған бағдарламаның шегінде бұрын бөлінген қаражаттарды револьверлік беру есебімен 21,0 млрд теңге сомасында 533 ШОКС қаржыландырылды.

Қордың Стратегиясына сәйкес 2017 жылдың төртінші тоқсанында 2018 жылы іске асыру жоспарланып отырған «Микро- және шағын кәсіпкерлік субъектілерін және кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғаларды кейінгі қаржыландыру үшін микроқаржы ұйымдарында қаражаттарды шарттасып орналастыру» өнімі, «Шағын жеке және орта жеке кәсіпкерлік субъектілерінің лизингтік мәмілелерін қаржыландыру» өнімі, «Шағын және орта жеке кәсіпкерлік субъектілерін исламдық қаржыландыру қағидаларында қаржыландыру» өнімі қайта бағдарланды.

«БИЗНЕСТІҢ ЖОЛ КАРТАСЫ-2020»

2017 жылы «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау құралы бойынша 248,6 млрд теңге несиенің 2 287 жобасына қол қойылды, 36,13 млрд теңгенің субсидиясы аударылды.

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

Субсидиялау

2017 жылы «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау құралы бойынша 248,6 млрд теңге несиенің 2 287 жобасына қол қойылды, 36,13 млрд теңгенің субсидиясы аударылды.

«Нұрлы жер» бағдарламасы бойынша агент ретінде Қор жеке кәсіпкерлік субъектілеріне тұрғын үй құрылысы мақсатында екінші деңгейдегі банктермен берілетін несиелер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің бір бөлігін субсидиялауды қарастырады. 2017 жылы «Нұрлы жер» бағдарламасының аясында аймақтық үйлестіру кеңесі сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау құралы бойынша 27 млрд теңгенің 23 жобасын мақұлдаған. Төленген субсидиялардың сомасы 0,192 млрд теңгені құрады және бағдарламаны іске асырудың соңына дейін 0, 977 млрд теңге міндеттемелер қабылданды.

Кепілдік беру

Қордың сұранысқа ие өнімдерінің бір ретінде ШОКС несиелер ресурстарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін Кепілдік беру құралын іске асыру бойынша белсенді жұмыс жалғасып келеді.

2017 жыл ішінде несиелерге кепілдік беру құралы бойынша жалпы құны 42,8 млрд теңгенің 1 321 кепілдік шартына қол қойылған,

олардың ішінде «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы бойынша жалпы құны 37,7 млрд теңгенің 1 065 кепілдік шарты жасалған. «Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасы бойынша жалпы құны 3,2 млрд теңге несиенің 86 кепілдік шарты жасалған. «Еңбек» бағдарламасы аясында жалпы құны 1,8 млрд теңгенің 170 кепілдік шарты жасалған.

«Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасына келесі сипаттағы өзгертулер енгізілген:

- мақсатты сегмент аясы кеңейді;
- кепілдік беру түрлері мен шарттары өзгерді;
- тәуекелдерді басқару лимиттері талдап тексерілді;
- «Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасының аясында Қордың кепілдігімен берілген несиелердің мониторингі механизмі жеңілдетілген;
- «Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасының аясында кепілдікке мемлекеттік кепілдік беру бағдарламаларының шегінде берілген кепілдіктерді ауыстыру мүмкіндігі қосылған.

Бұл өзгерістер «Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасына өнімдер нарығында бәсекелес болуға және кәсіпкерлер мен екінші деңгейдегі банктер үшін қызығушылық тудырып, 2016 жылмен салыстырғанда кепілдік санын 3 есеге арттыруға мүмкіндік берді.

2017 жылы «Еңбек» бағдарламасы аясында кепілдік беру басталды. «Еңбек» бағдарлама-

сының шарттары бойынша, бағдарламаның бір қатысушысына қаржыландырудың ең жоғарғы лимиті жылына 6%-дан аспайтын мөлшермен 8 000 АЕК құрайды. «Еңбек» бағдарламасы кепілзаты жеткіліксіз кәсіпкерлерге Қордың кепілдігін алуға мүмкіндік береді: ісін жаңа бастаған кәсіпкерлерге – 85% дейін, бизнесі бар кәсіпкерлерге – 50%-ға дейін.

2017 жылдың қараша айында аймақтық 4 филиалда «Даму-Оптима» кепілдік беру бағдарламасы бойынша кәсіпкерге оның екінші деңгейлі банкке несиелер алу үшін өтініш білдіруіне дейін алдын ала кепілдік хатын беруге қатысты жобалық нұсқа іске қосылды. Аталған жобалық нұсқаның аясында кепілдік алдындағы хат кәсіпкерге екінші деңгейдегі банкке несиелер алуға өтінішті беруге дейін беріледі. Бұл мүмкіндікті 3 кәсіпкер пайдаланған, оларға ЕДБ кейіннен несиелер берумен қатар Қордың кепілдік алдындағы хаттары берілген.

Қор Біріккен Ұлттар Ұйымы Даму бағдарламасының қатысуымен Жаһандық экологиялық қордан тартылған 3,0 млн АҚШ доллары (1,0 млрд теңге) сомасында сыйақы мөлшерлемелерінің бір бөлігін кейіннен субсидиялау, сондай-ақ «Қазақстандағы төмен көміртекті дамуға арналған тұрақты қалалар» жобасын іске асыру аясында «жасыл» жобаларды іске асыратын соңғы қарыз алушы – ШОБ субъектілерінің несиелері бойынша кепілдік беру үшін тартылған өтеусіз гранттың операторы ретінде анықталған.

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы

2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі

3. Қызметтің негізгі бағыттары

4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты

6. Тәуекелдерді басқару

7. Корпоративтік басқару

8. Қордың тұрақты дамуы

9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау

11. Қайырымдылық

12. Жылдық қаржы есептемесі

1-қосымша

Мекен-жайлар және байланыстар

ҚАРЖЫ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ІСКЕ АСЫРУ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

	Дерек 2015 ж.	Дерек 2016 ж.	Жоспар 2017 ж.	Дерек 2017 ж.	Жоспардың орынд %
ЕДБ/МҚҰ/ЛК қаражаттарды шарттасып орналастыру арқылы кәсіпкерлерді қаржыландыру					
Қатысушылардың саны, бірл.	3 650	10 145	2 856	8 305*	291
Қаржыландыру сомасы, млн теңге	236 629	247 275	186 000	230 469	124
Сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау					
Қатысушылардың саны, бірл.	1 595	2 121	1 670	2 310	138
Несиелердің сомасы, млн теңге	260 131	331 879	412 000	275 660**	67
Несиелерге кепілдік беру					
Қатысушылардың саны, бірл.	941	951	1 100	1 321	120
Несиелердің сомасы, млн теңге	27 029	26 903	32 000	42 783	134

* Кәсіпкер-әйелдерді микроқаржыландыру үшін(Қордың кепілдігімен) КҚҚДБ Қордың бағдарламаларын іске асыру шегінде «KazMicroFinance» МҚҰ ЖШС қаржыландырылған кәсіпкерлерді ауқымды қамтумен байланысты көрсеткіштердің елеулі артуы байқалады.

** «Нұрлы жер» Бағдарламасы бойынша 2017 жылы 152 млрд теңге мөлшерінде жоспар белгіленген, бұл ретте ҚР Үкіметінің 2017 жылғы 23 қазандағы № 674 қаулысымен «Нұрлы жер» Бағдарламасына «Құрылыс салушылардың субсидияланатын несиелерінің көлемі» көрсеткішін 2017 жылға 152,0 млрд теңгеден 15,0 млрд теңгеге дейін азайту бөлігінде өзгертулер енгізілген. Қорытындысында нақты орындау – 27 млрд теңге, орындау пайызы – 180% құрады.

ҚАРЖЫЛЫҚ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ МОНИТОРИНГІ

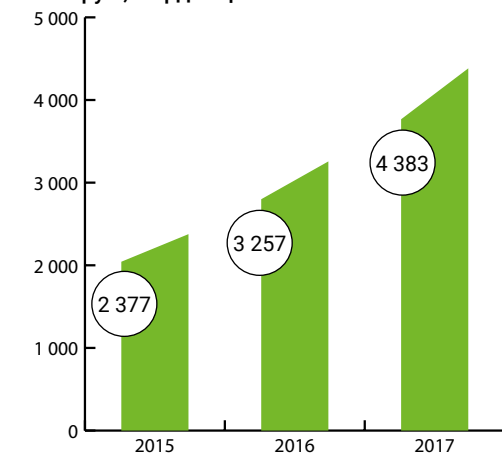
Қордың қаржылық бағдарламалары шегіндегі, сондай-ақ олардың аясында Қор мониторинг қызметін жүзеге асыратын агенттік келісімдер мен басқа шарттардың шегіндегі жобалардың мониторингі бойынша ақпарат.

Мониторингтің атауы	Нақты тексерілген (жобалардың саны)			
	2014 ж.	2015 ж.	2016 ж.	2017 ж.
Қордың қаражаттарын шартты орналастыру бағдарламаларының шегінде жобалардың мониторингі (17 бағдарлама)	1 021	947	226	2 334
Өңдеу өнеркәсібі саласында жұмыспен қамтылған ШОКС Қолдау көрсету бағдарламаларының шегінде жобалар мониторингі (ҚР ҰҚ қаражаты)	0	606	725	576
БЖЗҚ (ҰБ, ҚДБ) жобаларының мониторингі бойынша агенттік келісімдер	0	0	0	777
Субсидияланатын жобалардың мониторингі	1 576	1 792	3 068	2 595
Кепілдік берілетін жобалардың мониторингі	51	440	1 170	989
Гранттардың мониторингі	397	193	406	183
ЖИЫНЫ	3 045	3 978	5 595	7 454

Ескертулер/тәртіп бұзушылықтар бойынша қабылданған шаралар

Мониторинг атауы	Ескерту-лердің/ тәртіп бұзушылықтар-дың саны	Есептелген айып-пұлдар, млн теңге		Өндірілген айып-пұлдар, млн теңге		Қаражаттарды мақсатты пай-далану бойынша ескертулер, млн теңге		Ауыстыру жүр-гізілген, млн теңге		
		саны	сомасы	саны	сомасы	саны	сомасы	саны	сомасы	
Қордың қаражаттарын шартты орналастыру бағдарламалары аясындағы жобалар мониторингі (17 бағдарлама)	46	11	23,9	11	23,9	35	7 048,0	35	7 048,0	
Өңдеу өнеркәсібі саласында жұмыспен қамтылған ШОКС Қолдау көрсету бағдарламаларының шегінде жобалар мониторингі (ҚР ҰҚ қаражаттары)	29	16	90,5	13	25,8	29	1 462,8	17	357,3	
БЖЗҚ (ҰБ, ҚДБ) жобаларының мониторингі бойынша агенттік келісімдер	45	Мониторинг нәтижелері ҚР ҰБ және ҚДБ жіберілген								
Субсидияланатын жобалардың мониторингі	58	37 жоба бойынша субсидиялау тоқтатылған, 15 жоба бойынша субсидиялау қалпына келтірілген, 3 жоба бойынша АҰК шешім қабылданбаған, 3 жоба бойынша несие мерзімінен бұрын өтелген								
Кепілдік берілетін жобалардың мониторингі	8	8 кепілдіктің күші жойылған								
Гранттардың мониторингі	18	Шаралар қабылдау туралы ұсыныстар АҰК қарастыруға жіберілген								
ЖИЫНЫ:	204	27	114,4	24	49,7	64	8 501,8	52	7 405,3	

19-кесте «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасына қатысушылардың өнім шығаруы, млрд теңге

* Алдын ала мәліметтер бойынша.

БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ ТИІМДІЛІК МОНИТОРИНГІ

«Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетінің (бұдан әрі – Комитет) мәліметтері бойынша «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасына қатысатын кәсіпорындар мен кәсіпкерлер бойынша 2018 жылдың 1 қаңтарына өнімдерді шығару көлемі 13,5 трлн теңгені құрады, оның ішінде 2017 жыл үшін – 4,4 трлн теңге (19-кесте).

«Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы аясында пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау және несиелерге кепілдік беру кәсіпорындардың қаржылық көрсеткіштерін жақсартуға септігін тигізеді. Бұл әсіресе, қазіргі кездегі экономикалық жағдайда өзекті. Өз кезегінде,

кәсіпорынның қызметінде жақсартулардың есебінен бюджетке түсімдердің өсімі қамтамасыз етіледі, бағдарламаның бюджеттік нәтижесі мен оның экономикалық негізділігі жақсарады. 2018 жылдың 1 қаңтарындағы бағалау бойынша «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының қатысушыларымен төленген салықтардың жалпы сомасы, 845 млрд теңгені құрады, оның ішінде оперативтік мәліметтер бойынша – 2017 жыл үшін 214 млрд теңге (20-кесте).

«Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасымен кәсіпкерлік секторын кеңінен қамту және ШОК субъектілерінің тарапынан бағдарламаға деген өсіп отырған қызығушылық оны іске асырудың әлеуметтік нәтижесін бағалауға мүмкіндік береді, ол халықты жұмыс орындарымен

қамтамасыз етуде көрінеді. «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының қатысушылары 2018 жылдың 1 қаңтарындағы есеп бойынша 283,0 мың бар жұмыс орындары сақталған және 95,9 мыңнан астам жаңа жұмыс орындары құрылған (21-кесте).

Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры қаражаттарының есебінен өңдеу өнеркәсібінде ШОК қолдау көрсету бағдарламасы

Қазақстан Республикасы Ұлттық қоры қаражаттарының есебінен өңдеу өнеркәсібінде ШОК қолдау көрсету бағдарламасының қатысушыларынан кәсіпорындардың түсімі 2015 жылы

ПРОБЛЕМАЛЫ АКТИВТЕРДІ АЗАЙТУ

2017 жылдың 1 қаңтарында проблемалы активтердің көлемі – 1 6,8 млрд теңге

2017 жылдың 1 қаңтарында Қордың проблемалы активтерінің құрылымы:

- тікелей қаржыландыру қоржыны – 11,48 млрд теңге (қарыз беру және лизинг арқылы 2004 жылдан бастап 2008 жылға дейінгі кезеңде тікелей Қор несиелендірген жобалар);
- басқа дебиторлық берешек – 5,41 млрд теңге (қаржылық және шаруашылық қызмет бойынша дебиторлық берешек, Қор берген кепілдіктер бойынша берешек).

Тікелей қаржыландыру қоржыны бойынша проблемалы активтерді азайту

Көрсеткіш	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Тікелей қаржыландыру қоржыны (НБ сомасы, %, өсімақы), млн теңге: с.і.	18 514	18 183	15 164	11 485	10 124
НБ сомасы, млн теңге	9 274	8 633	8 121	6 634	5 958
Борышкерлердің саны, бірл.	1 059	959	896	752	622

417 703 млн теңгені құрады, 2016 жыл үшін – 748 406 млн теңге, 2017 жыл үшін – 1 031 517 млн теңге.

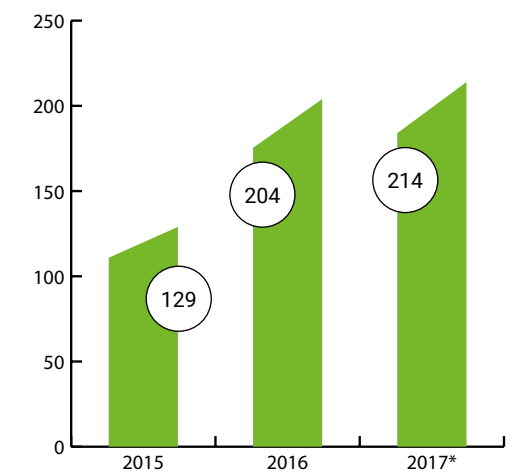
2017 жылы аталған бағдарламаның аясында қаржы алған кәсіпкерлер алдын ала бағам бойынша 52 000 млн теңге мөлшерінде салық төлеген (2016 жылы 49 189 млн теңге мөлшерінде салық төленген).

ЕДБ мәліметтері бойынша, Ұлттық қор қаражаты есебінен қаржы алған кәсіпкерлер 18,8 мың жаңа жұмыс орнын құрған және/немесе құру жоспарланған (оның ішінде 2017 жыл үшін – 2 723), бұл орта есеппен бір кәсіпорынға тоғыздан астам жұмыс орнын құрайды.

Қор жыл сайын тікелей қаржыландырудың сақталатын қоржынында проблемалы берешекті азайту бойынша жұмыстар жүргізеді. Қордың тікелей қаржыландыру қоржыны бойынша жүргізетін жұмыстар қатарына кепілге салынған мүлкті сотпен өткізу, атқару өндірісі бойынша бақылау, борышкерлерді төлемге қабілетсіз деп тану (банкротқа ұшырау) бойынша шаралар, өндіріп алуға үмітсіз берешектерді есептен шығару, Қордың балансына қабылданған кепілге салынған мүлкті өткізу кіреді.

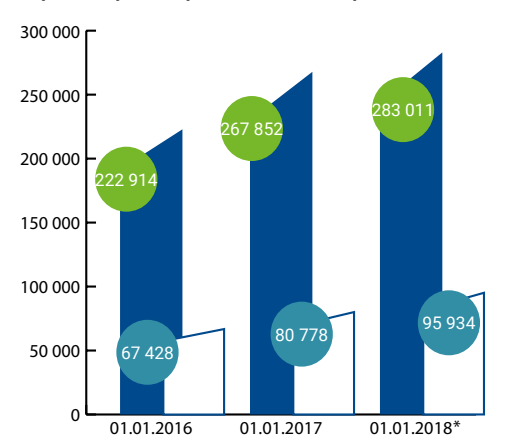
2017 жылдың 1 қаңтарынан бастап 2018 жылдың 1 қаңтарына дейінгі кезең ішінде қоржын бойынша берешек 1 466 млн теңгеге азайған, өтеулердің жалпы сомасы 711 млн теңгені құрады. Есептен шығарылған берешектің сомасы (талап ету құқығынан бас тарту) 755 млн теңгені құрады. Осы кезең аралығында борышкерлердің жалпы саны 130-ға азайды.

20-кесте «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасына қатысушылар төлеген салықтар, млрд теңге

* Алдын ала мәліметтер бойынша.

21-кесте Құрылған және қолдау көрсетілген жұмыс орындарының саны, бірл.

■ Сақталған жұмыс орындары
□ Құрылған жұмыс орындары

* Алдын ала мәліметтер бойынша.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

Көрсеткіш	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Кезең үшін барлығы өтелген, млн теңге	510	672	840	717	711
Берешектер есептен шығарылған, млн теңге	–	–82	–	–677	–755*
Барлығы	510	754	1 736	1 394	1 466*

* 755 млн теңге борыштарды есептен шығару сомасы көрсеткішке қосылмаған, себебі бұл жұмыс ҚНҚ-ға қосылмаған.

Басқа проблемалы дебиторлық берешекті өндіріп алу

«Астана-финанс» АҚ бойынша 2017 жыл үшін өтелген берешектің сомасы 1 215,8 млн теңгені құрады, оның ішінде 318,8 млн теңге ақша

қаражатымен өтелген және 897,04 млн теңгеге берешекті өтеу есебіне Қордың балансына 14 дана жылжымайтын мүлік қабылданған.

Басқа дебиторлар бойынша кінәрат-қуыным жұмысы және атқарым өндірісі жүргізілуде.

Көрсеткіш	01.01.2017	01.01.2018
Дебиторлық берешек қоржыны	5 957	5 630
Борышкерлер саны, бірл.	100	121*
Кезең үшін барлық өтеулер, млн теңге	0	1 216*

* Сомма Қормен орындалған кепілдіктермен байланысты көбейтіледі. Аталған сомадан 1 215 млн теңгені «Астана-финанс» АҚ 2006 жылдан бастап борыш бойынша қайтарып алған.

«DeltaBank» АҚ-нан қабылданған қоржын бойынша Қор жүргізген жұмыс, 2018 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша

2017 жылдың 28 сәуірінде Қор балансына «Delta Bank» АҚ (бұдан әрі – Банк) 148 қарыз алушылар санымен 15 697,44 млн теңге сомасында қарыз қоржынын қабылдады, олардың ішінде 12 626,8 млн теңге берешек сомасымен 29 қарыз алушылар қамтамасыз етусіз (болашақта түсетін ақшалар). 2017 жылдың 28 сәуірінен бастап 2018 жылдың 1 қаңтарына дейінгі кезең ішінде 61 қарыз алушы 9 274 млн

теңге сомасында өтеу қамтамасыз етілген, олардың ішінде 6 405 млн теңгеге 16 қарыз алушы қамтамасыз етусіз өтеген. 2017 жылы сотқа 3 147 млн теңге борыш сомасын өндіріп алу туралы 13 қуыным берілген. 2017 жылдың наурыз және қазан айларында ҚР ҚМ Экономикалық тексерулер қызметіне және ҚР Бас прокуратурасына 12 626 млн теңге сомасында 29 қарыз алушыға қатысты арыз берілген, оның аясында қылмыстық іс қозғалған және соңғы қарыз алушылар қарыз бойынша ішінара өтеген.

Көрсеткіш	28.04.2018	01.01.2018
Қордың балансына қабылданған «Delta Bank» АҚ қарыз алушыларының қоржыны	15 697	7 296
Борышкерлер саны, бірл.	148	87
Кезең ішінде барлығы өтелген, млн теңге	0	9 274*

* Олардың ішінде 6 405 млн теңге – 16 қарыз алушылар бойынша қамтамасыз етусіз.

Қорытынды көрсеткіштер

№	Проблемалы актив	Жоспар	Дерек	Пайыз
1.	Тікелей қаржыландыру қоржыны және дебиторлық берешек	946,1 (шақыру)	1 926,4	203,6%
2.	«Delta Bank» АҚ-нан қабылданған қоржын*	0	9 274	
Жиыны		946,1	11 198	

* «Delta Bank» АҚ-нан қоржын бойынша түсімдер 2017 жылға жоспарға қосылмаған, себебі жобалар 2017 жылдың 28 сәуірінен кейін түскен және бұл жұмыс Қормен қосымша жүргізілген.

Жиынында 2017 жыл үшін 946,1 млн теңге (ҚНҚ бойынша) жоспарында 1 926,4 млн теңгені қайтару қамтамасыз етілген (1 029,4 млн теңге ақшалай қаражаттармен және 897 млн теңге мүлікпен), бұл 2017 жылдың басында проблемалы активтердің жалпы көлемінен орындаудың 11,4% құрайды.

11,4% орындау пайызы есептік кезең ішіндегі қайтарылған проблемалы активтердің көлемінің есептік кезеңнің басындағы проблемалы активтердің жалпы көлемінен қатынасы ретінде есептелген, яғни: 160 млн (бірінші тоқсандағы өтеулер) + 210 млн (екінші тоқсандағы өтеулер) + 160,4 млн (үшінші тоқсандағы өтеулер) + 181 млн (төртінші тоқсандағы өтеулер) + 159 млн («Астана-финанс» АҚ 2017 жылдың мамыр айындағы өтеулері) + 159 млн («Астана-финанс» АҚ 2017 жылдың қараша айындағы өтеулері) + 897 млн теңге «Астана-финанс» АҚ мүлкін Қордың балансына қабылдаумен = 1 926,4 / 16 896 = 11,4%.

Осылайша, 2017 жыл үшін проблемалы берешекті қайтару бойынша ҚНҚ орындауы 203,6% құрады.

Бұл ретте «Delta Bank» АҚ-на қабылданған қоржын бойынша қосымша 9 274 млн теңгені қайтару қамтамасыз етілген.

Жалпы 11 198 млн теңгеге проблемалы активтерді қайтару қамтамасыз етілген.

Қосымша 4 518 млн теңгеге провизияны босату қамтамасыз етілген, олардың ішінде:

- 689 млн теңге – «Астана-финанс» АҚ борышы бойынша;
- 3 829 млн теңге – «Delta Bank» АҚ соңғы қарыз алушыларының борышы бойынша.

АКТИВТЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Қор жарғылық капиталында үлеске ие, бірақ аталған компаниялардың қызметіне елеулі әсер ете алмайтын компаниялардың тізімі:

№	Атауы	Жарғылық капитал, млн теңге	Қатысу үлесі	Қызметінің негізгі түрі
1.	«АДАЛ-INVEST» МНҰ» ЖШС	7	28,5	Микронесиелеу
2.	«Эконом» МНҰ» ЖШС	12	16,6	Микронесиелеу
3.	«Вест Финанс» МНҰ» ЖШС	5,06	39,5	Микронесиелеу
4.	«Жайнар» МНҰ» ЖШС	5,5	36,4	Микронесиелеу

Қазіргі уақытта Қордың Директорлар кеңесінің 2016 жылғы 20 шілдедегі № 72 және 2017 жылғы 24 ақпандағы № 77 аталған МКҰ

тарату туралы шешімдеріне сәйкес, Қор МНҰ ерікті тарату, тарату комиссиясын тағайындау және іс-шаралар жоспарын бекіту

бойынша шараларды жалғастыруда. 2018–2019 жылдары аталған МНҰ таратуды аяқтау жоспарланған.

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

ШОБ СУБЪЕКТИЛЕРІНІҢ ҚҰЗЫРЕТІН ДАМУ

2015–2018 жылдарға Қордың Кәсіпкерліктің құзыретін көтеру бірыңғай бағдарламасы (бұдан әрі – Бірыңғай бағдарлама) келесі 5 бағыттар бойынша іске асырылған:

- 1) жаңа бастаған бизнесті қолдау;
- 2) жұмыс істеп тұрған бизнесті қолдау;
- 3) мүмкіндігі шектеулі тұлғалардың кәсіпкерлігін дамыту және қолдау;
- 4) «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында ШОК топ-менеджментін оқыту және бизнесті жүргізуді сервистік қолдау бойынша қызметтердің мониторингі;
- 5) отандық кәсіпкерлікті сапалы дамыту үшін жағдай жасау.

Бірыңғай бағдарламаның әрбір бағытына кәсіпкерліктің құзыретін көтеруге бағытталған жобалар кіреді.

2017 жылы Бірыңғай бағдарламаның бірінші бағытының шегінде («Жаңа бастаған бизнесті қолдау») «Жаңа бизнес ашуды қолдау» және «Startup Академия», жобалары жүзеге асырылды, екінші бағыттың шегінде («Жұмыс істеп тұрған бизнесті қолдау») – «Асылдар» – жұмыс істеп тұрған бизнесті қолдау жобасы, үшінші бағыттың шегінде – «Мүмкіндігі шектеулі кәсіпкерлер үшін демеушілік көмек ұйымдастыру» («Даму-Көмек») және «Мүгедектігі бар әйелдердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» жобалары. Бизнесті жүргізуді сервистік қолдау бойынша қызметтердің сапасының мониторингі және ШОК топ-менеджментін оқыту бірыңғай бағдарламаның төртінші бағытының шегінде іске асырылды.

Сондай-ақ 2017 жылы бірыңғай бағдарламаның бесінші бағыты бойынша келесі жобалар іске асырылды: «Кәсіпкерлікті қолдау бойынша Қордың инфрақұрылымының қызметін қамтамасыз ету (КҚО, МКҚО)», «КҚО, МКҚО кеңесшілерінің құзыретін көтеру», «Кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары мен идеяларын ілгері бастыру», сондай-ақ «Кәсіпкерлікті дамытуды қашықтан қолдау» жобасы.

«Жаңа бизнесті ашуды қолдау» жобасы халықты және жаңа бастаған кәсіпкерлерді стартап-жобаларды құруға түрткі болуға, стартап-жобаларды құру үшін жеткілікті халықтың және жаңа бастаған кәсіпкерлердің инновациялық және кәсіпкерлік әлеуетін ашуға себін тигізуге бағытталған. 2017 жылы аталған жоба бойынша 1 401 адам оқыды, олардың ішінде 189-ы өз бизнесін ашты.

«Startup Академия» жобасын іске асыру шегінде 2017 жылы Алматы, Астана, Атырау және Талдықорған қалаларында стартаптарға акселерациялық қолдау көрсету үшін «Startup Академиялар» ашылды. 2017 жылы жоба шегінде 419 адам оқытылды, олардың ішінде 56 өз бизнесін ашты және кейіннен 97 жұмыс орындарын құрды.

Бизнесі бар жеке кәсіпкерлік субъектілерін компанияның өсу әлеуетін ашу, Қормен іске асырылатын кәсіпкерлікке өзара байланысты қаржылай және қаржылай емес қолдау көрсету шараларының кешенін көрсету арқылы дамытуға жәрдем беруге бағытталған «Асылдар» әрекет етуші бизнесті қолдау» жобасы бойынша 2017 жылы жұмыс істеп тұрған 15 компанияға қолдау көрсетілген.

«Мүмкіндігі шектеулі кәсіпкерлер үшін демеушілік көмек ұйымдастыру («Даму-Көмек»)» жобасы мүмкіндігі шектеулі кәсіпкерлерге олардың мәселелері және оларға қажетті ресурстар туралы хабардарлық дәрежесін көтеру, және мүмкіндігі шектеулі адамдарды кәсіпкерлік қызмет жүргізуге ынталандыратын жағдай жасау арқылы қолдау көрсетуге бағытталған. Жобаның қатысушылары ретінде мүгедектердің қоғамдық ұйымдары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасымен белгіленген құжаттармен расталған мүгедектік тобына ие, өз қызмет саласын кеңейткісі келетін кәсіпкерлер, немесе кәсіпкерлік қызметпен айналысуды бастағысы және жеке бизнесін ашқысы келген әлеуетті кәсіпкерлер болып табылатын, Қазақстан Республикасының азаматтары бола алады.

Қор www.damu-kotek.kz сайтынан құрған және басқарылады. Ол жобаға қатысушылар және демеушілер арасындағы ақпаратты орналастыру үшін ерекше электронды хабарландырулар тақтасы. Жоба аясында жеке кәсіпкерлік субъектілері және ЕДБ демеушілік көрсете алады.

2018 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша мүмкіндігі шектеулі 2 116 кәсіпкерге көмек көрсетілген, олардың 1 229 әйелдер (58%).

Бірыңғай бағдарламаның аясында «Мүгедектігі бар әйелдердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» жобасы әзірленген. Мақсатты аудитория – мүгедектігі бар әйелдер мен жұмыс берушілер. Аталған жоба психологиялық және кәсіби тұрғыдан дайындайды – оқытады және тағылымдамалармен қамтамасыз етеді, жұмысқа орналастыру кезінде сүйемелдейді; екіншілерге мүгедектігі бар жұмыскерді жалдау кезінде тәуекелдерді төмендетуге көмектеседі, кеңестер мен практикалық ақпаратты береді.

«Мүгедектігі бар әйелдердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» жобасының аясында 2017 жылы:

- 1) бірінші кезең бойынша 216 мүгедектігі бар әйел оқыған;
- 2) екінші кезең бойынша 91 мүгедектігі бар әйел оқыған;
- 3) қазан айында жаттықтырушылар үшін 3 күндік тренингтер өткізілген;
- 4) 19 қыркүйекте «Хабар» ТРК «Жаңа күн» бағдарламасында мүгедектігі бар әйелдің қатысуымен бір ток-шоу түсірілген;
- 5) 22 желтоқсанда Алматыда «Жұмыспен қамту, кәсіпкерлік және табыс әкелетін қызметтің басқа нысандары үшін әлеуметтік осал әйелдердің мүмкіндіктерін ілгерілетуге жәрдем беру» тақырыбында дөңгелек үстел өткізілді;

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

- б) мүгедектігі бар 45 әйел жұмысқа орналастырылды және 5-еуі өздерінің жеке бизнестерін ашты.

«Кәсіпкерлікті қолдау бойынша Қордың инфрақұрылымының қызметін қамтамасыз ету (КҚО, МКҚО)» жобасына Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталықтары мен Мобильді кәсіпкерлікке қолдау көрсету орталықтарының базасында ақпараттық-кеңес беру қызметтерін, сондай-ақ Қордың қаржы құралдары бойынша ЖКС жобаларын екінші деңгейдегі банктермен, лизингтік компаниялармен және/немесе микроқаржы ұйымдарымен мақұлдауға дейін жобаларды сүйемелдеу бойынша қызметтерді көрсету кіреді.

2017 жылы Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталықтары мен Мобильді кәсіпкерлікке қолдау көрсету орталықтары арқылы тікелей кеңес беру шегінде 74 132 клиенттерге қызмет

5. Қордың ақпараттық саясаты
6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

көрсетілген, оларда 99 мыңнан астам қызметтер көрсетілген.

«КҚО, МКҚО кеңесшілерінің құзыретін көтеру» бағдарламасының аясында Қор 2017 жылы КҚО мен МКҚО 71 кеңесшісі үшін оқу ұйымдастырған.

«Даму-Көмек» жобасын іске асыру аясында Shinhan Bank Kazakhstan-мен бірлескен шаралар өткізілді, «Нұрлы жер» Бағдарламасы іске асырылып, келесі шаралар өткізілді: АЭФ-2017 «Жаһандық экономикадағы кәсіпкерлік» панельдік сессиясы және отандық тауар өндірушілердің «Қазақстанда жасалған» көрмесі және «Ұлы дала елі» отандық тауар өндірушілердің III форумы, «Даму-Аймақтар» бағдарламасы аясында АТФ Банк, ЕҚҚДБ-мен кепілдік келісіміне және ЕҚҚДБ-мен өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды, оның аясында кәсіпкерлікті дамыту қорының

10. Қоршаған ортаны қорғау
  11. Қайырымдылық
  12. Жылдық қаржы есептемесі
- 1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

жанында арнайы оқу орталығын құру бойынша жоба басталды, қала шаруашылығы саласында энергияны үнемдеуге бағытталған бизнес-жобаларды қолдау бойынша БҰҰДБ – ЖЭҚ «Қазақстандағы төмен көміртекті дамуға арналған тұрақты қалалар» бағдарламасы іске қосылды, екінші деңгейлі банктер арқылы экономиканың барлық салаларында микро-, шағын және орта кәсіпкерлікке несиелер беруге АДБ қарыз туралы келісімге қол қойылды.

«Кәсіпкерлікті дамытуға қашықтан қолдау көрсету» жобасы Қазақстанның аймақтарында халықтың кәсіпкерлік құзыретін көтеруге және кәсіпкерлік белсенділікті ынталандыруға, халықты кәсіпкерлікке қолдау көрсету бағдарламаларымен қамтуды кеңейтуге, оның ішінде кәсіпкерлерді Қордың қаржы бағдарламаларына қатысуға тартуға бағытталған. 2017 жыл бойына аталған жоба бойынша 3 337 адам оқудан өтті.

Бірыңғай бағдарламаның мақсатты көрсеткіштерін орындау төмендегі кестеде берілген

Бірыңғай бағдарламаның жобалары	2016 жыл	2017 жыл
«Жаңа бизнес ашуды қолдау» жобасы, қатысушылар саны	1 562	1 401
«Startup Академия» жобасы	–	419
«Асылдар» жұмыс істеп тұрған бизнесті қолдау	–	15
«Даму-Көмек» жобасы	301	249
«Мүгедектігі бар әйелдердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» жобасы	–	307
Бизнесті жүргізуді сервистік қолдау бойынша қызметтердің сапасының мониторингі	УО-ға 4 тоқсан сайынғы есеп тапсырылған	УО-ға 4 тоқсан сайынғы есеп тапсырылған
«ШОК топ-менеджментін оқыту» компоненті, қатысушылардың саны	421	421
Қордың кәсіпкерлікті қолдау бойынша инфрақұрылымының қызметін қамтамасыз ету (КҚО, МКҚО)	78 617	74 132
КҚО, МКҚО кеңесшілерінің құзыретін көтеру	101	71
Кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары мен идеяларын ілгері бастыру	БАҚ кәсіпкерлікке мемлекеттік қолдау көрсету механизмдері туралы 6 774 материал орналастырылған, ШОК іске асырылған жобалары бойынша 41 пресс-тур өткізілді	БАҚ кәсіпкерлікке мемлекеттік қолдау көрсету механизмдері туралы 4 280 материал орналастырылған, ШОК іске асырылған жобалары бойынша 5 пресс-тур өткізілді
Кәсіпкерлікті дамытуды қашықтан қолдау	817	3 337
Call-орталық, телефон арқылы кеңес беру	36 757	51 836
«Даму» Қорының интернет-ресурстары (business.gov.kz, damu.kz, damu-kotek.kz сайттарында онлайн- және офлайн- кеңестер)	13 896	11 993

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

2017 жылдың 3 шілдесінде «Даму» кәсіпкерлік дамуды қоры» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен Қордың жаңа Стратегиясы бекітілді, одан ШОБ субъектілерінің құзыретін дамыту бойынша көрсеткіштер алынып тасталды.

2017 жылы Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталықтары мен кәсіпкерлікті қолдау мобильді

орталықтарының жаңа тұжырымдамасы әзірленді, оның аясында КҚО кеңесшілерінің функционалы өзгертілді. Жаңа тұжырымдамаға сәйкес КҚО мен МКҚО кеңесшілерінің негізгі функционалдық міндеті ЖКС жобаларын екінші деңгейдегі банктерде, микроқаржы ұйымдарында және/немесе лизингтік компанияларда Қормен іске асырылатын бағдарламалар бой-

ынша қаржыландыруға өтінімдерді мақұлдауға дейін сүйемелдеу болып табылады. 2017 жылы екінші деңгейдегі банктермен, лизингтік компаниялармен және/немесе микроқаржы ұйымдарымен мақұлдауға дейін КҚО кеңесшілерімен 2 581 жоба сүйемелденген.

ҚОРДА АҚПАРАТТЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ДАМУ

2017 жылдың шілдесінде бекітілген Қордың жаңа Стратегиясына сәйкес Қор өз алдына 2019 жылға дейін өзінің барлық бизнес-процестерін 100% автоматтандыру міндетін қойды. Бұл ретте 2017 жылдың соңына бизнес-процестерді автоматтандыру деңгейі 60%-ға жетуі тиіс. Жоғарыда аталған міндетті іске асыру мақсатында 2017 жылы тамыз айында Кепілдендіру департаментінің Жобалау офисі жеке құрылымдық бөлімшеге – Бизнес-технологиялар департаменті болып қайта құрылды, оның қызметіне Қордың бизнес-процестерін оңтайландыру және автоматтандыру кіреді.

2017 жылы ақпараттық технологияларды дамытудың негізгі фокусы ішкі бизнес-процестерді автоматтандыруға бағытталған. 2017 жылдың қорытындысы бойынша автоматтандыру деңгейі 62,5% жетті, негізінен келесі негізгі нәтижелерге қол жеткізілді.

1. Digital DAMU шағын және орта бизнеске қолдау көрсетудің электронды супермаркетінің 1-ші кезеңі ендірілді. 1-ші кезеңнің шегінде келесі функциялар іске асырылды:
  - өнімдер каталогын басқару;
  - өнімдерді іріктеуді басқару;
  - клиенттік базаның саралау;
  - сөйлесулердің скрипттерін басқару;
  - сауалнамаларды басқару;
  - SMS-жіберілімдерді басқару;
  - кіріс және шығыс желілерін(call-center), іс-шараларды басқару.
2. Қордың уәкілетті органдарының қызметі автоматтандырылған, оның нәтижесінде шешімдерді қабылдау процесін қағаздарды алып тастау арқылы электронды форматқа

аудару сәтті болып шықты. Дауыс беру электронды сандық қолтаңбаны (бұдан әрі – ЭСҚ) пайдалану арқылы электронды форматта өткізіледі. Енді уәкілетті органдардың мүшелері уәкілетті органдардың отырыстарына қашықтан қатыса алады және қарастырылатын мәселе бойынша қашықтан дауыс бере алады. Қордың уәкілетті органдарының үзінді көшірмелері мен хаттамаларын қалыптастыру және қол қою мерзімдері оңтайландырылды. Шешімдердің орындалуын автоматты бақылау ендірілді.

3. Операциялық тәуекелдерді басқару бойынша процесс автоматтандырылды. Қарқынды даму үшін ішкі қызметтің маңызды аспектілерінің бірі – Қордың жеке операциялық тәуекелдерді сапалы басқаруы. Ал Қорда операциялық тәуекелдерді басқару процесі қол еңбегі режимінде жүзеге асырылған, бұл операциялық тәуекелдерді тиісті деңгейде бақылауды қамтамасыз етпеген. Автоматтандыру операциялық тәуекелдерді бақылау процесін жүйеге келтіруге, олардың мониторингі мен оларды бақылауды жақсартуға мүмкіндік берді.
4. Қордың кадрлық іс қағаздарын жүргізу процесі автоматтандырылды, оның нәтижесінде Қорда кадрлық мәселелер бойынша қағаздағы құжат айналымы ең төменгі деңгейге жеткізілген (бұрын бұл процесс өңбекті көп қажет ететін, әртүрлі қағаздағы өтініштердің көп санын ресімдеумен және қол қойдыру үшін жүруге уақытты қажет етумен бірге жүретін). Кадрлық іс-қағазда-

рын жүргізу құжаттарын қарастыру мерзімі елеулі қысқарды.

5. Қордың есеп бойынша жарлық құжаттарын шығару процесі автоматтандырылды, осының нәтижесінде барлық өкімдер электронды форматқа ауыстырылған және ЭСҚ көмегімен қол қойылады. Бұрын Қордың негізгі қызметі бойынша жарлық құжаттары да тек қағаз тасымалдағышта ресімделген, осының салдарынан жарлық құжаттын шығару созылмалы сипатқа ие болған.
6. Қордың әкімшілік-шаруашылық қызметі бойынша өтінімдер автоматтандырылған, нәтижесінде барлық өтінімдер жүйеге келтірілді, өтінімдерді уақытылы және сапалы орындауды бақылау арттырылды, артық қағаздағы құжат айналымы алынып тасталды.

2018 жылы келесі жобаларды ендіру жоспарланып отыр:

- 1) Digital DAMU супермаркетінің 2-ші кезеңін іске асыру;
- 2) сатып алу шарттарын келісу және қол қою процесін, сондай-ақ ары қарайғы орындау мониторингін автоматтандыру;
- 3) қаражаттарды шартты орналастыру және қарызға алу процестерін автоматтандыру;
- 4) «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасы аясында несиелер бойынша сый-ақы мөлшерлемесінің бөлігін субсидиялау» мемлекеттік қызметін электронды үкіметтің веб-порталында, сондай-ақ brm’online жүйесінде автоматтандыру;
- 5) мониторинг процестерін автоматтандыру;

Қор қызметінің географиясы

1. **Даму стратегиясы**
2. **Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі**
3. **Қызметтің негізгі бағыттары**
4. **Қаржы нәтижелері**

5. **Қордың ақпараттық саясаты**
6. **Тәуекелдерді басқару**
7. **Корпоративтік басқару**
8. **Қордың тұрақты дамуы**
9. **Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік**

10. **Қоршаған ортаны қорғау**
  11. **Қайырымдылық**
  12. **Жылдық қаржы есептемесі**
- 1-қосымша**
Мекен-жайлар және байланыстар

- 6) рейтингтік модельдерді автоматтандыру;
- 7) электронды мұрағатты ендіру;
- 8) қызметкерлерді іріктеу, оқыту және бағалау процестерін автоматтандыру;
- 9) VI-жүйелерді ендіру;
- 10) Стратегиялық ҚНҚ каскадтау және орындауды бақылау процестерін автоматтандыру;
- 11) Қордың серіктестерінен алынатын қаржыландырылған жобалар бойынша басқару есептемесін автоматтандыру.

ҚЫЗМЕТ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ

№	Көрсеткіш	2017 ж. жоспар	2017 ж. дерек	Орындау %
1 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. Ісін жаңа бастаған және бизнесі бар кәсіпкерлерді қолдау және дамыту				
Микробизнесті несиелеуді кеңейту, МҚҰ және несие серіктестіктерін қолдау құралдарын әзірлеу және іске асыру				
1.	Қордың несие қоржынында МҚҰ қоржынының үлесі	1,10%	1,60%	145
2.	Қолдау көрсетілген кәсіпкерлердің жалпы санынан микро- және шағын кәсіпкерлердің үлесі	67,50%	77,70%	115
Қордың қаржы бағдарламаларымен әрекет етуші МШОК қамту үлесін арттыру				
3.	Қаржылай қолдау көрсетілген МШОК субъектілерінің нарықтағы МШОК әрекет етуші субъектілерінің жалпы санына үлесі	2,60%	3,20%	123
4.	2014 жылдан бастап жинақтаумен, өткізу нарығын кеңейту және еңбек өнімділігін арттыру есебімен әрекет етуші өндірістерді жаңарту және кеңейту бойынша жобалар мен жаңа жобалардың саны (мемлекеттік бағдарламалар/Қордың бағдарламалары)	32 600 жоба	36 533 жоба	112
5.	Қордың қолдау құралдары ұсынылған тұрғын үй көлемі, мың кв. м.	–	Көрсеткіштің мәні 2018 ж. бастап белгіленген.	
6.	Қордың несие қоржынындағы жеке сектордың үлесі	100%	100%	100
МШОК қолдау көрсетілген кәсіпорындардың экономикалық тиімділігін арттыруды қамтамасыз ету				
7.	Қолдау көрсетуді алған кәсіпкерлік субъектілерімен өндірілген өнімнің көлемі	4 300 млрд теңге	5 414 млрд теңге	126
8.	Қор қолдау көрсеткен кәсіпкерлік субъектілері төленен салықтар өсімі	13 млрд теңге	13 млрд теңге*	100
2 СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАҒЫТ. Қордың тұрақты институционалдық дамуы				
Қаржыландырудың қосымша көздерін тарту				
9.	Есептік жыл үшін қарыз алудың жалпы құрылымындағы қарыз алудың мемлекеттік емес көздерінің үлесі	78%	80,10%	103
10.	Борыш/Капитал	3,5	2,1	Лимит шегінде
Қызметтің қаржылық нәтижелерінің жоспарланған деңгейіне қол жеткізу				
11.	ROA (ең төменгі оң мәннен төмен емес)	0,60%	1,20%	192%
12.	Жалпы активтерден несие қоржынының үлесі	77%	68,60%	89%
Бизнес-процестерді автоматтандыру				
13.	Қордың негізгі бизнес-процестерін автоматтандыру	60% кем емес	62,50%	104%
Корпоративтік басқару деңгейін көтеру				

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

№	Көрсеткіш	2017 ж. жоспар	2017 ж. дерек	Орындау %
14.	«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ қызметімен МШОК субъектілерінің сенімін және қанағаттанушылығын бағалау	80% кем емес	Көрсеткіш жыл сайынғы негізде өлшенеді. Мәліметтерді алу 2018 жылдың маусым айының соңына күтіледі	

* Болжам, нақты мәліметтер 2018 жылдың екінші жарты жылдығында ҚР ҚМ МКК алынатын болады.

АКТИВТЕРДІ ТИІМДІ БАСҚАРУ

Қордың активтерін және пассивтерін басқару – бұл стратегиялық көрсеткіштерге қол жеткізуді, табыстылықты қолдауды және ақталмаған тәуекелдерді ең төменгі деңгейге жеткізуді қамтамасыз ететін баланс активтері мен пассивтерінің осындай құрылымын қалыптастыру және қолдау процесі. Активтер мен пассивтерді басқарудың негізгі мақсаты қисынды шектерде өтімді қаражаттардың көлемін сақтау шартымен берілген диапазондарда Қордың кірісін қолдаудан тұрады.

Активтер мен пассивтерді басқару аясында Қордың негізгі жұмысына кіреді:

- қарыз қоржынын басқару;
- шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қолдау мақсатында кейіннен орналастыру үшін қаражат тарту (оның ішінде мерзімдері мен мөлшерлемелерін анықтау);

- уақытша бос қаражаттарды (УБҚ) бөлу;
- негізгі құралдарға салымдар;
- меншікті капиталын ұстау және басқалар.

Активтерді басқару кезіндегі Қордың негізгі міндеттері УБҚ сақталуын, ағымдағы міндеттемелер бойынша төлем қабілеттілігін, туындайтын инвестициялық мүмкіндіктерді қаржыландыру қабілетін қамтамасыз ету және УБҚ табыстылығының қабылданатын тәуекелдің деңгейіне жеткілікті деңгейін қамтамасыз ету болып табылады.

2018 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша Қордың активтері 319,9 млрд теңгені құрады және 2016 жылмен салыстырғанда АДБ қарызы бойынша серіктес-банкпен міндеттемелерді өтеумен байланысты (3-ші транш) 29,5 млрд теңгеге азайды.

Активтердің құрылымында негізгі үлесті (69%) қарыз қоржыны құрайды. Ақша қаражаттарының үлестік салмағы жиынтықты активтердің 17% құрайды. Қордың бағалы қағаздары баланста нарықтық құны бойынша есептеледі және активтердің 1,0% құрайды.

2017 жылдың қорытындысы бойынша Қордың міндеттемелері 218,8 млрд теңгені құрады, бұл өткен кезеңнің көрсеткішінен 32 млрд теңгеге аз. Міндеттемелердің көлемінің азаюы Қордың АДБ алдындағы қарыздың 3-ші траншы бойынша міндеттемелерін өтеумен байланысты.

2018 жылдың 1 қаңтарына меншікті капитал 101,1 млрд теңгені құрады.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)
[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)
[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)
[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)
[Қор туралы ақпарат](#)
[Даму қорының кезендері](#)

Қор қызметінің географиясы

1. [Даму стратегиясы](#)
2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)
3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)
4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. Қордың ақпараттық саясаты

6. [Тәуекелдерді басқару](#)
7. [Корпоративтік басқару](#)
8. [Қордың тұрақты дамуы](#)
9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. Қоршаған ортаны қорғау

11. [Қайырымдылық](#)
12. [Жылдық қаржы есептемесі 1-қосымша](#)
[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

2017 жылы Қордың жалпы кірісі 34,3 млрд теңгені құрады, олардың ішінде негізгі қызмет бойынша кірістер – 28,3 млрд теңге, негізгі емес қызметтен кірістер – 6,0 млрд теңге.

2017 жыл үшін Қордың жалпы шығындары 29,1 млрд теңгені құрады. Қордың шығындарындағы негізгі үлесті СВОП қайта бағалау бойынша шығындар (37%) құрайды, провизияларды құру бойынша шығындардың үлесі 26%

құрайды, алынған қарыздар бойынша шығындар мен басқа қаржылық шығындар – 19%, әкімшілік шығындары 15% құрайды.

2017 жылдың қорытындысы бойынша Қордың қаржы нәтижесі 4,1 млрд теңгені құрады, жоспарлы көрсеткіштен (2,2 млрд теңге) екі есеге дерлік асып түсті, бұл пайдалылық көрсеткіштерінде көрінді.

Қызметтің пайдалылық көрсеткіштері

Атауы	2015 жыл (дерек)	2016 жыл (дерек)	2017 жыл (жоспар)	2017 жыл (дерек)
ROA, активтердің пайдалылығы	5,4%	1,6%	0,6%	1,2%
ROE, капиталдың пайдалылығы	17,6%	5,8%	2,2%	4,1%
УБҚ орташа сараланған пайдалылығы	10,59%	14,23%	8,00%	9,66%
Қызметтің пайдалылығы	35,1%	17,3%	10,6%	14,1%
NI margin	25,5%	19,6%	11,5%	20,7%

Жоспарланған көлемнен көп таза кірісті алумен байланысты 2017 жыл үшін пайдалылық көрсеткіштері жоспарланған мәндерден асып түсті.

Рейтинг

2017 жылдың қорытындысы бойынша Moody's Investors Service халықаралық рейтинг агенттігі «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-на жаһандық шкала бойынша «Ваа3» деңгейінде несие рейтингін берді, қаржылық тұрақтылық рейтингі бойынша болжам – «тұрақты». Осымен қатар Moody's рейтингтік агенттігі Қорға «Aa1.kz» деңгейінде ұлттық ұзақ мерзімді рейтингті берді.

Даму жоспарлары

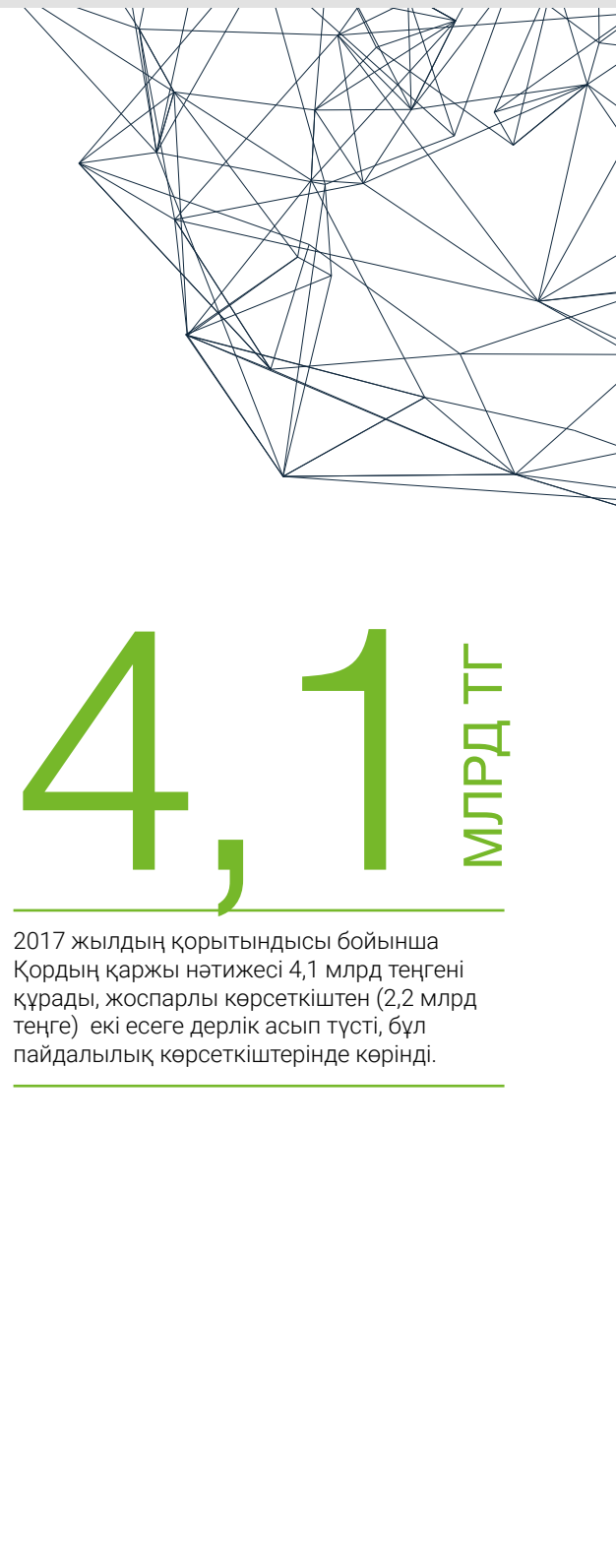
Қызметтің қаржылық нәтижелерінің жоспарланған деңгейіне қол жеткізу үшін Қор жоспарлауға және бюджеттендіруге бірыңғай тәсілдерді енгізу, басқару есептемесі жүйесін құру, қызметтің негізгі көрсеткіштерін анықтау бойынша жұмысты жүргізеді.

2018 жылы Қор көрсетілетін қызметтердің түрлері (бағдарламалар) бойынша кірістер мен шығындарды есепке алу айқындылығын қамтамасыз ету, басқару шешімдерін қабылдау үшін қажетті егжей-тегжейін ашумен бөлу нәтижелері бойынша есептемені берудің толықтығы мен мазмұндылығын қамтамасыз ету мақсатында кірістерді, шығындарды және тартылған активтерді бөлек есепке алу жүйесін ендіруді жоспарлап отыр.

Қор тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін үздік әлемдік тәжірибелерге жақындату бойынша жүйелі жұмысты жалғастыратын болады. Ары қарай Қор ТБКЖ сапасын тұрақты диагностикалауды жүргізетін болады.

Маңызды мәмілелер туралы ақпарат

Қор 2017 жылы жасаған мүдделілікпен мәмілелер, ірі мәмілелер туралы және байланысты тараптармен операциялар туралы ақпарат қосымшада берілген.

2017 жылдың қорытындысы бойынша Қордың қаржы нәтижесі 4,1 млрд теңгені құрады, жоспарлы көрсеткіштен (2,2 млрд теңге) екі есеге дерлік асып түсті, бұл пайдалылық көрсеткіштерінде көрінді.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

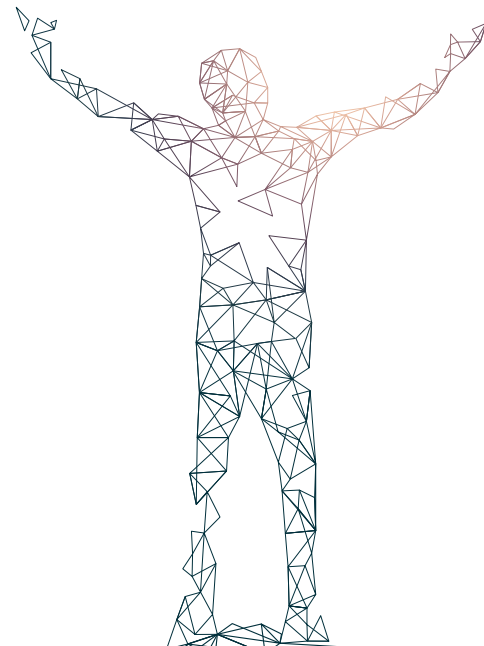
10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

5

ҚОРДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ САЯСАТЫ

Қор мемлекеттік бағдарламаларды, сонымен қатар стейкхолдерлердің назарын аударатын жекелеген ішкі процедураларды іске асыру бөлігінде қабылданатын шешімдердің айқындығын қамтамасыз етуге баса назар аударады.

Қордың ақпараттық саясаты нарықтағы жағдайды, мақсатты аудиторияның қажеттіліктерін талдау негізінде өзекті беталыстарға сәйкес жүзеге асырылады, Қорға жұртшылықтың сенімін арттыруға, жағымсыз құбылыстарды анықтауға себін тигізеді, дағдарысқа қарсы коммуникацияны ұйымдастыруда алдын алу шараларын қабылдаумен сүйемелденеді.

Қорда клиентке бағдарлану деңгейін жетілдіру бойынша жұмыс үшін жыл сайын фронт-офис, Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталықтарының және call-орталықтың қызметкерлері үшін тренингтер өткізіледі, тұрақты ақпаратты жинау, оның ішінде әлеуметтік зерттеулерді қолданумен жүргізіледі.

Қордың жауапты бөлімшесімен Қордың қызметі туралы ақпаратты орналастыру орны мен уақытының оңтайлы параметрлерін, жасы, жынысы, кәсіпкерлік белсенділігі және т.б. бойынша мақсатты топтарға бағдарланған жарнамалық кампанияларды өткізу мерзімдері мен масштабтарын анықтау мақсатымен медиа-нарықты зерттеу жүргізіледі.

Танымалдық және қызметке сенімділік деңгейін арттыру үшін Қор құрылымдық бөлімшелердің ішкі байланысын, сонымен қатар Қордың жарнамалық шараларды әзірлеу және өткізу процесінде Жалғыз акционермен байланысты қолдауды жүзеге асырады. Сонымен қатар жарнамаға қатысуға қоғамдық пікір көшбасшылары, Қор бағдарламаларына қатысатын табысты кәсіпкерлер шақырылады, Қордың стратегиялық міндеттерін шешуге сыртқы консультанттар мен коммуникация саласындағы сарапшылар тартылады. Танымалдықты арттырудың маңызды факторларының бірі бағдарламаларды насихаттау құралдарының,

сондай-ақ Қордың фронт-офистерінің визуалды бірізділігі болып табылады.

Транспаренттіліктің жоғары деңгейін қамтамасыз ету мақсатында Қор жүйелі түрде баспасөз-мәжілісін, брифинг, пресс-турлар өткізіп, Бұқаралық ақпарат құралдарында Қор басшыларының (бұдан әрі – БАҚ) сұхбаттарын ұйымдастырып отырады. Осылайша, 2017 жылы БАҚ кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау механизмдері туралы, Қордың қызметі туралы немесе Қорды атап өтумен 4 280 материал жарияланды. Кәсіпкерлікті қолдау бағдарламасы бойынша қаржыландырылған ШОК сәтті іске асырылған жобалары бойынша аймақтарда (ОҚО, Қызылорда және Талдықорған қалаларында, Ақтау және Қостанай қалаларында) 5 пресс-тур өткізілді, Қордың бағдарламаларын, оның ішінде «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасын, «Еңбек» бағдарламасын және «Нұрлы жер» бағдарламасын іске жүзеге барысын айқындау мақсатында республикалық және аймақтық телеарналардың эфирлерінде 106 сөз сөйлеулер өткізілді.

Бұқаралық коммуникацияның маңызды құралдарының бірі – Қордың корпоративтік сайты (www.damu.kz) және бизнес-портал (www.business.gov.kz). Ол кәсіпкерлер мен халыққа қызмет көрсетудің нәтижелері, қабылданған өзгерістер немесе Қор іске асыратын қолдаудың жаңа бағдарламалары туралы тез хабарлауға, сонымен қатар ең өзекті мәселелер бойынша кері байланыс алуға мүмкіндік береді.

Қордың интернет-ресурстарында кіру рейтингісінің объективті сипатын алу үшін кірулерді есептеуіштер орналастырылған. Бүгінгі таңда Қордың корпоративтік сайты қазақстандық кірулер рейтингісінде zero.kz «Қаржы» санатында тіркелген 135 ресур ішінде 13-ші орынды алады.

2011 жылдың наурызынан бастап Қорда мамандандырылған Call-орталық жұмыс

63.8

МЫҢ ӨТІНІШТЕР

2017 жылы қашықтық консалтинг шеңберінде call-орталық арқылы шамамен клиенттердің 63,8мың өтініштері өңделген, олардың ішінде Қордың интернет-ресурстары арқылы қашықтан (business.gov.kz, damu.kz, damu-komek.kz) 11,9 мыңнан астам өтініштер түскен.

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

істейді. Қордың Call-орталығы – бұл өтініштерді орталықтандырылған қабылдау мен қоңырауларды өңдеу үшін құрылған «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ компаниялар тобының кәсіпкерлікті қолдау бағдарламалары туралы егжей-тегжейлі ақпаратты алуға арналған ақпараттық-анықтама-лық қызмет. Call-орталық белгілі бір мақсатты аудиторияға әсер ету арқылы мекенжайлық жұмыс жүргізуге мүмкіндік береді. Бүгінгі таңда Call-орталық міндеттерді ауқымды спектрін шешуге қабілетті: азаматтардың өтінімдерін автоматтандырылған өңдеуден өнімдерді

БОЛАШАҚҚА ЖОСПАР

2018 жылы стратегиялық инвесторы халықаралық қаржы ұйымын – «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ акционерлік капиталындағы үлесті (25% дейін) сату арқылы тарту туралы мәселені пысықтау жоспарланған.

Қызметтің негізгі бағыттары бойынша жұмыс жалғасатын болады.

Қаражаттарды шарттасып орналастыру

2018 жылы кәсіпкерлерді аймақтарда қол жетімді және ұзақ мерзімді қорландырумен қамтамасыз ететін нүктелік аймақтық бағдарламаларды іске асыру үшін жергілікті атқару органдарынан (бұдан әрі – ЖАО) қаражаттарды тарту бойынша жұмыс жалғасатын болады. 2018 жылға жоспар бойынша нүктелік аймақтық бағдарлама бойынша қаржыландырудың жалпы сомасы 14 млрд теңгені құрайды (7 млрд теңге – Қордың қаражаттары және 7 млрд теңге – ЖАО қаражаттары).

«Еңбек» Бағдарламасын іске асыру аясында 2018 жылы ЖАО-нан 16 млрд теңгеден кем емес тарту жоспарланып отыр.

«Азия даму банкінің қарызы есебінен екінші деңгейдегі банктер және микроқаржы ұйымдары арқылы микро-, шағын және орта кәсіпкерліктің субъектілерін қаржыландыру» Өнімін (АДБ қарызының 4-ші траншы) іске асыру аясында 2018 жылы ЕДБ/ МҚҰ 40,0 млрд теңгеден кем емес орналастыру жоспарланған.

насихаттауға, жарнамаға және нарыққа маркетингтік зерттеу жүргізуге дейін.

2017 жылы қашықтық консалтинг шеңберінде call-орталық арқылы шамамен клиенттердің 63,8 мың өтініштері өңделген, олардың ішінде Қордың интернет-ресурстары арқылы қашықтан (business.gov.kz, damu.kz, damu.kotek.) 11,9 мыңнан астам өтініштер түскен. Іс жүзінде кәсіпкерлер мен халықты қызықтыратын барлық мәселелер Қордың жеке кәсіпкер-

«Даму-Өңірлер III» Бағдарламасының аясында Қордың меншікті қаражаттарын орналастыруды жалғастыру жоспары – шамамен 18 млрд теңге. Бұл ретте Қордың Стратегиясы бойынша алға қойылған міндеттерді орындау мақсатында Қор аталған бағдарламаны қайта жасауды жоспарлаған.

«Микро- және шағын кәсіпкерлік субъектілерін және кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғаларды кейіннен қаржыландыру үшін микроқаржы ұйымдарында қаражаттарды шартты орналастыру» өнімін іске асыру аясында 1,5 млрд теңге мөлшерінде Қордың меншікті қаражаттарын орналастыру бойынша МҚҰ жұмыстарды жүргізу жоспарланады.

«Шағын жеке және орта жеке кәсіпкерлік субъектілерінің лизингтік мәмілелерін қаржыландыру» Өнімін іске асыру аясында 2 млрд теңге мөлшерінде Қордың меншікті қаражаттарын ЕДБ/ЛК орналастыру бойынша жұмыстарды жүргізу жоспарланады.

Бағдарламаларды іске асыру аясында ҚР Ұлттық қоры қаражаттарынан (1-ші, 2-ші, 3-ші транштар) ЕДБ арасында Қазақстан Республикасының Мемлекеттік экономиканы жаңарту комиссиясының шешімінің негізінде Қор бұрын ЕДБ-дан қайтарылып алынған 23,5 млрд теңге мөлшердегі қаражаттарды бөлу жоспарлады.

2018 жылы Қор қоршаған ортаға жағымды әсерге ие ШОБ жобаларын ЕДБ арқылы несиелендіру үшін «Бәйтерек» ҰБХ кепілдігімен 200

млн еуро (теңгелей) сомасында Еуропалық инвестициялық банктен (ЕИБ) екі қарыз тартуды жоспарлайды.

2018 жылы Қор ШОБ несиелендіру үшін Еуропалық қайта құру және даму банкінен (ЕҚҚДБ) өз кепілдігімен қаражат тартуды жоспарлайды.

2018 жылы Қор ШОБ дамыту үшін Қазақстандағы ислам қаржыландыру құралдары арқылы 40 млн АҚШ доллар (теңгелей) сомасында Ислам жеке секторды дамыту бойынша корпорациясынан (ИДҚ) қаражат тартуды жоспарлайды. Қаражат тарту ресурстардың құнының бәсекеге қабілеттілік, сондай-ақ ЕДБ/ЛК бос лимиттердің болуы шартымен жүзеге асырылатын болады.

Келесі жылы Еуропа даму банкімен өзара түсіністік және ынтымақтастық туралы меморандумды және Ислам жеке секторды дамыту корпорациясымен (ICD) өзара түсіністік туралы меморандумды жасау жоспарланып отыр.

2018 жылы микро-/шағын бизнес кәсіпорындарына қол жеткізуді қамтамасыз ету және қарыз қоржынының тәуекелдерін әртараптандыру үшін қаражаттарды шартты орналастыру бағдарламаларының шарттарын оңтайландыру бойынша жұмыс жалғасады. Микро- және шағын кәсіпкерлердің қаражаттарды шарттасып орналастырудың барлық жеке бағдарламаларына несие өтінімдерін жедел қарастыруды қолдану тәжірибесін ендіру жоспарланады. Сонымен қатар, несие

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

серіктестіктерін қаржыландыру бойынша қаражаттарды шартты орналастыру өнімін әзірлеу жоспарланады.

Кепілдік беру

«Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында Қор кәсіпкерлердің несиелеріне кепілдік беру шартын жақсартуды және 2018 жылдан бастап кері қайтарылмайтын кепілдіктер беруді жоспарлайды.

Кәсіпкерлерге ыңғайлы болу үшін 180 млн теңгеден астам несие бойынша egov.kz порталында кепілдіктерді қарастыру және алу процесін автоматтандыру бойынша жұмыс жалғастырылады.

Сондай-ақ «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының және «Еңбек» бағдарламасының аясында экономиканың басымдық берілмеген немесе олардың критерийлерін қанағаттандырмайтын ШОК субъектілері үшін «Даму-Оп-тима» бағдарламасының аясында кепілдік алудың балама мүмкіндіктерін ұсыну бойынша жұмыстарды жалғастыру жоспарланған.

Субсидиялау

2018 жылы Қор «Бизнестің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының аясында brm'online жүйесінде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының электронды Үкімет порталында «Жеке кәсіпкерлік субъектілерінің несиелері бойынша субсидиялар беру» мемлекеттік қызметінің бизнес-процестерін автоматтандыру бойынша жұмысты жалғастыруды жоспарлайды.

5. Қордың ақпараттық саясаты
6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

Қаржылай емес қолдау

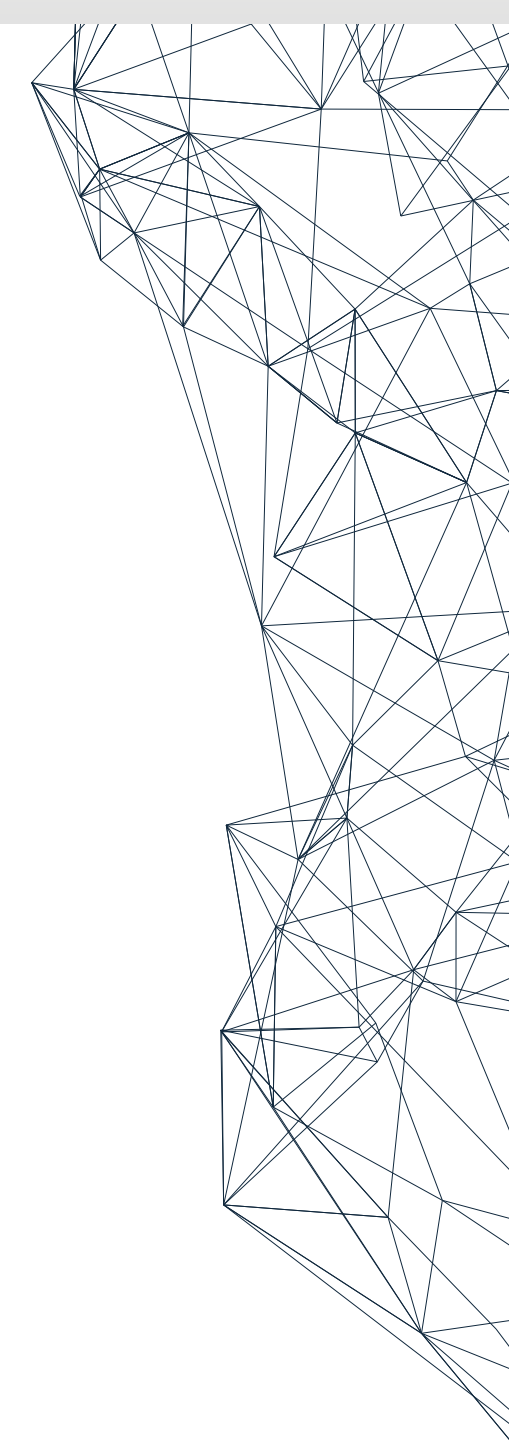
2018 жылы Қордың құралдары бойынша қаржылай қолдау алуға екінші деңгейлі банктер мен/микроқаржы ұйымдары/лизингтік компаниялар мақұлдағанға дейін жеке кәсіпкерлік субъектілерінің жобаларын сүйемелдеуге ерекше көңіл бөлінетін болады.

2018 жылы Қор 2015–2018 жылдарға Кәсіпкерліктің құзыретін көтерудің бірыңғай бағдарламасының «Кәсіпкерлікті дамытуды қашықтан қолдау» жобасының аясында ісін жаңа бастаған және бизнесі бар кәсіпкерлер үшін жаңа оқу курстарын әзірлеу жоспарланған.

Жоба Қазақстанның аймақтарында жаңа бастаған және әрекет етуші кәсіпкерлердің, кәсіпкерлік бастамамен халықтың кәсіпкерлік құзыретін көтеруге және кәсіпкерлік белсенділікті ынталандыруға бағытталған. Жоба кәсіпкерліктің негіздеріне, бизнес жүргізу бойынша әртүрлі тақырыптық курстарды қашықтан оқытуды қарастырады.

Бірыңғай бағдарламаның аясында іске асырылатын «Startup Академия» жобасының аясында 2018 жылы жұмыстарды қайта форматтау жоспарланған. Сонымен, оқыту процесіне түзетулерді енгізу, менторлардың жұмыс сағаттарының санын арттыру, стартап-жобаларды акселерациялық қолдауды күшейту, оқыту кезеңін созу жоспарланады.

10. Қоршаған ортаны қорғау
  11. Қайырымдылық
  12. Жылдық қаржы есептемесі
- 1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

6

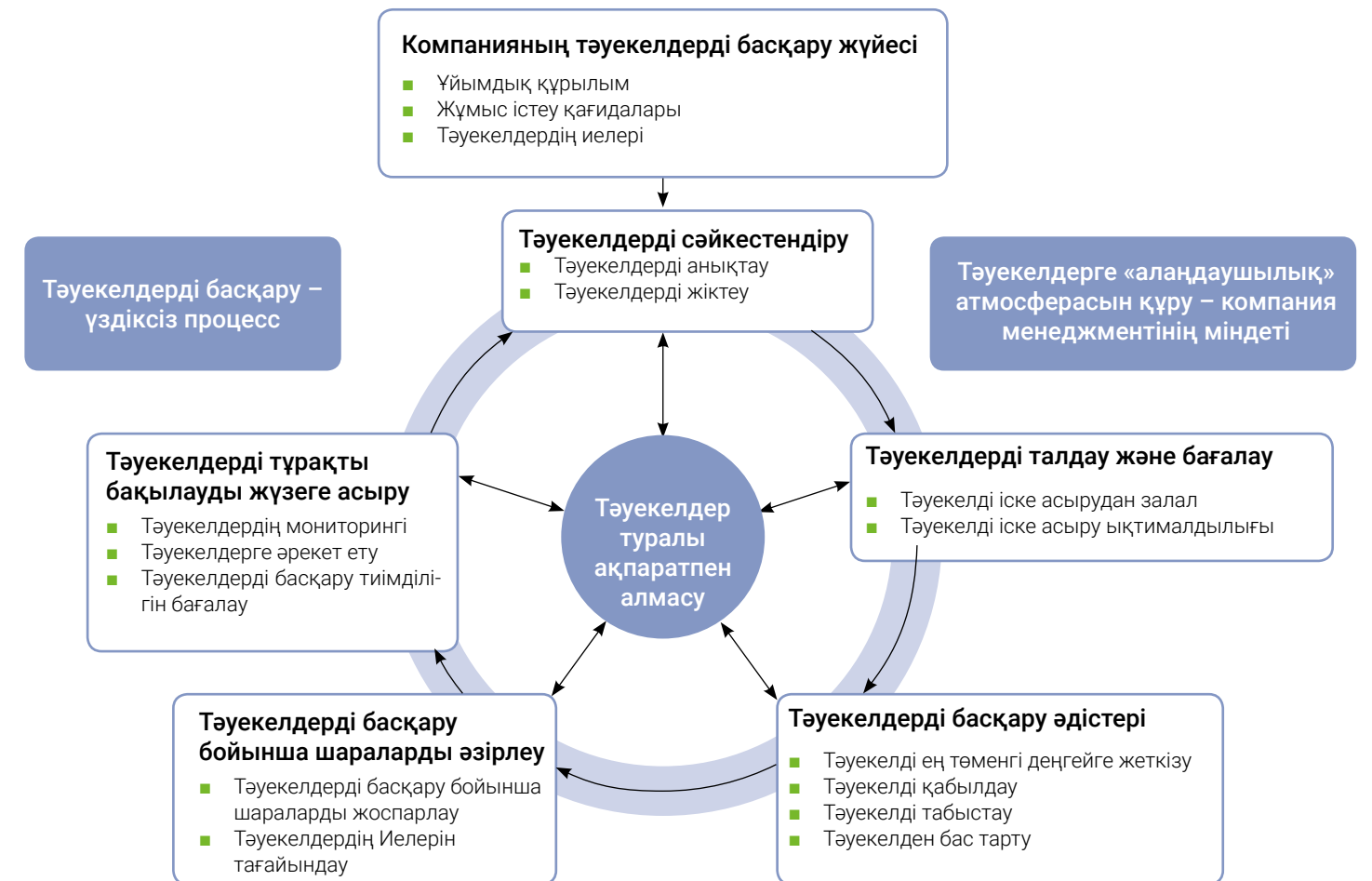
ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

Қор тәуекелдерін басқару жүйесі Қордың Атқарушы органы мен Басқару органының тәуекелдер және тәуекелдерді азайту бойынша шешімдер туралы уақытылы ақпараттандыруды қамтамасыз ететін процестер мен процедуралар жүйесінен тұрады.

Қордың тәуекелдерін басқару процесінің негізгі элементі оны ұйымның ерекшелігімен, қызметтің негізгі қағидаларымен, бизнес-процестермен біріктіру және тәуекелдерді басқару процесінде әрбір қызметкердің тартылуы болып табылады.

Қордың тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің жұмыс істеуінің жүйелілігі мен үздіксіздігі (бұдан әрі – ТБКЖ) төменде кестеде көрсетілген.

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезендері

Қазір **ТБЖЖ құрылымы** тәуекелдерді басқарудың төрт деңгейінен тұрады: Директорлар кеңесі, Басқарма, Тәуекел-менеджменті департаменті (ТМД), құрылымдық бөлімшелер (тәуекелдердің иелері).

Тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау неғұрлым «әлсіз» тұстарды анықтау үшін базалық шараларды жүзеге асыру жолымен бар тәуекелдер мен олардың мөлшерлері бойынша жалпы көріністі ұсынуға бағытталған. Аталған процесс негізгі тәуекелдерді басқару рәсімдері мен пайдаланылатын әдістерін бағалауды жүргізуге мүмкіндік береді.

Тәуекелдерді басқару – Қор қызметінің тәуекелдерімен байланысты шығындар басталған кезде қаржылық өтеуді алу немесе шығындар ықтималдылығы мен жағымсыз әсерін азайтуға мүмкіндік беретін шараларды әзірлеу мен іске асыру процесі болып табылады.

Қорда тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігіне **мониторинг** (қолданыстағы тәуекелдерді басқару әдістері мен бақылау құралдарын қоса) және қажетіне қарай, оны түрлендіру және жетілдіру жүзеге асырылады.

2017 жылы тәуекелдерді басқару жүйесі «Бизнесстің жол картасы 2020» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының шеңберінде ШОК жобаларына кепілдік беру бойынша несие тәуекелдеріне кешенді талдау қағидаттарын іске асыруға бағытталған. Бағдарламаны іске асыру маңыздылығын ескере отырып, Қор жыл сайын жобалық тәуекелдерді бағалау әдіснамасын жетілдіріп отырады, бұл – несие тәуекелдерін ерте сатысында ең төменгі деңгейге жеткізуге мүмкіндік береді.

Кепілдік беру туралы немесе беруден бас тарту туралы шешімді қабылдау барысында Қор несие тәуекелдерін бағалаудың жеке кешенді әдістемесінің нәтижелерін пайдаланады. Осы әдістеме жобаның қаржылық көрсеткіштеріне жағымсыз әсер етуі және берілген кепілдіктер қоржыны бойынша Қордың несие тәуекелінің

деңгейін ұлғайтуы мүмкін тәуекелдердің өзара байланысқан факторларын кешенді талдауға негізделеді.

Қаржы тәуекелдерін басқару кезінде 2017 жылы тәуекел факторларының үш аймағы ерекшеленді: екінші деңгейдегі банктерге шартты орналастырылған несиелер, бағалы қағаздар қоржыны және ЕДБ уақытша бос қаражаттар. Оларды азайту үшін банк-контрагенттермен жасалатын белсенді операцияларды лимиттеу, ЕДБ, лизингтік компаниялардың және корпоративтік эмитенттердің несие тәуекелдерін қашықтан талдау әдістемелері қолданылды.

Лимиттеу әдістемелерін қолдану қаржы тәуекелдерін басқарудың әдістемелік және техникалық базасын жетілдіру бойынша Тәуекел менеджменті департаментін күшейту нәтижесінде мүмкін болды.

Тәуекелдерді басқару жүйесін енгізуді бастаған сәттен бастап Қорда тәуекелдерді басқару бойынша негізгі әдіснамалық құжаттаманы енгізу бойынша елеулі жұмыстар істелді. Атап айтқан, орталықтандырылған шаралар шеңберінде «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ PWC сыртқы консультанттымен бірлесіп Банктік қадағалау жөніндегі Базель комитетінің талаптарын есепке ала отырып, үздік халықаралық тәжірибеге негізделген және тәуекелдердің барлық жекелеген түрлерін басқару мен бағалаудан (несиелік, нарықтық, операциялық, бизнес тәуекелдер, жылжымайтын мүлік тәуекелі), қалыпты және стресстік жағдайларды есепке ала отырып, тәуекелдердің жиынтық мәнін анықтаудан, ішкі капиталдың жеткіліктілігін есептеуден және тәуекел-аппетитті (капиталдың жеткілікті болуы, табыстылық және өтімділік бөлігінде) есептеуден тұратын тәуекелдерді басқару жүйесі енгізілді.

Тәуекелдерді басқару саясатына сәйкес Қор Басқармасы тоқсан сайын Директорлар кеңесіне шоғырландырылған негізде негізгі тәуекелдерді, тәуекелдер бойынша лимиттерді

сақтау жөніндегі ақпараттарды, сонымен қатар негізгі тәуекелдерді азайту бойынша жоспарлар мен бағдарламаларды іске асыру туралы мәліметтерді сипаттай және талдай отырып, Тәуекелдер жөніндегі есепті ұсынады.

2017 жылы операциялық тәуекелдерді басқару жұмыстары жалғастырылды. Осы бағыттағы жұмыстар бойынша Қордың барлық құрылымдық бөлімшелері тартылды, құжаттардың кешенді пакеті бекітілді, соның ішінде:

Тәуекелдер тіркелімі мен картасы, тәуекелдерді басқару бойынша шаралар жоспарлары. Барлық сәйкестендірілген және бағаланған тәуекелдер тәуекелдер картасында көрсетіледі. Тәуекелдер картасы әрбір тәуекелдің қатысты маңыздылығын бағалауға (басқа тәуекелдермен салыстырғанда), сондай-ақ сыни болып табылатын тәуекелдерді белгілеуге мүмкіндік береді және оларды басқару бойынша іс-шараларды әзірлеуді талап етеді.

Қордың корпоративтік деңгейдегі тәуекелдер тіркелімі және тәуекелдер картасы келесі тәуекелдер тобына қатысты болатын тәуекелдерден тұрады: стратегиялық, қаржылық (несиелік, нарықтық, өтімділік тәуекелі), құқықтық және операциялық. «Сары» аймаққа түсетін тәуекелдер Қордың қызметінің тәуекелге барынша жоғары ұшырағыштығын білдіреді. «Жасыл» аймаққа түсетін тәуекелдер тәуекелдерге ұшырағыштықтың ең төменгі деңгейін білдіреді.

Барлық тәуекелдер бойынша іс-шаралар жоспары/тәуекелдерді ең төменгі деңгейге жеткізу бойынша бақылау рәсімдері жасалған:

- тәуекелдердің негізгі индикаторлары (ТНИ) бекітілді;
- іске асырылған және ықтимал тәуекелдер бойынша базаны тұрақты жүргізу тәжірибесі енгізілді;
- Қор қызметінің үздіксіздігін басқару жүйесі шеңберінде Қордың қызметін қалпына келтіру, дағдарыстық басқару жоспарлары жасалды.

Қор қызметінің географиясы

Даму стратегиясы

Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі

Қызметтің негізгі бағыттары

Қаржы нәтижелері

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР

Қордағы негізгі тәуекелдер келесі санаттарға бөлінеді.

1. Стратегиялық тәуекел – қате басқару шешімдерінің, қабылданған шешімдерді тиісті жолмен іске асырмау және бизнес-ортадағы өзгерістерге сәйкес емес әрекет ету салдарынан туындайтын капитал мен түсімдер үшін бар немесе әлеуетті тәуекел.

2018 жылға бекітілген тәуекелдердің тіркелімі (елеулі тәуекелдер берілген)

Тәуекел тобы	Тәуекелдің атауы
Стратегиялық	Қордың негізгі көрсеткіштерін орындамау тәуекелі Сыртқы ұйымдармен (ЕДБ/ЛК/МҚҰ, халықаралық қаржы институттарымен, әлеуетті инвесторлармен), оның ішінде мемлекеттік бағдарламалар, Қордың бағдарламалары бойынша, жеткіліксіз тиімді өзара әрекеттестік ҚР РБ және ҰҚ қаражаттарын тиімсіз пайдалану тәуекелі
Қаржылық	Контрагенттің міндеттемелерін орындамау тәуекелі, сондай-ақ кепілзат нысаны ретінде қолданылатын БҚ құнсыздану тәуекелі (РЕПО) Валюталық тәуекел (шетелдік валютада тартылған қаражаттар бойынша) Өтемпаздық тәуекелі Эмитент контрагент-банктердің қаржылық жағдайының нашарлауы бөлігіндегі несие тәуекелі (депозиттер, БҚ және ЕДБ және заңды тұлғаларға қойылатын басқа талаптар). Қамтамасыз етудің құнының нарықтық тәуекелі, қамтамасыз ету бағасының көтерілу тәуекелі Тікелей қарыз алушының/гарант алушының несие тәуекелі Бір қарыз алушыға талаптарды шоғырландыру тәуекелі
Операциялық	Сәйкес емес, бейрелевантты және/немесе бұрмаланған ақпаратпен немесе оны бизнес-процесті жүзеге асыру кезінде тиісті емес жолмен пайдаланумен байланысты тәуекелдер Сыбайлас жемқорлық, ішкі алаяқтық, ұрлау тәуекелі Сыртқы алаяқтық және ұрлау тәуекелі
Құқықтық	Қордың қызметіне қатысты заңнаманы өзгерту тәуекелі Сотта істі қарау тәуекелі

Операциялық тәуекелдерді тиімді басқару үшін 2018 жылы келесі іс-шараларды жүргізу жоспарланған:

— сапалы және цифрлы ақпаратты жинау үшін операциялық тәуекелдерді басқару процесін автоматтандыру бойынша уақытылы жұмыс;

Қордың ақпараттық саясаты

Тәуекелдерді басқару

Корпоративтік басқару

Қордың тұрақты дамуы

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

Қоршаған ортаны қорғау

Қайырымдылық

Жылдық қаржы есептемесі

1-қосымша

Мекен-жайлар және байланыстар

2. Қаржылық тәуекел – күтпеген қаржылық жоғалтулардың туындау ықтималдығы.

3. Операциялық тәуекел – сәйкес емес немесе қате ішкі процестердің, қызметкерлердің әрекеттерінің, жүйенің жұмыс істеуінің нәтижесінде залалдарға, сондай-ақ сыртқы оқиғаларды іске асыру себебінен туындайтын залалдарға әкелетін тәуекел, оның ішінде құқықтық тәуекел (стратегиялық тәуекелді және беделінен айырылу тәуекелін қоспағанда).

4. Құқықтық тәуекел – заңнаманың, нормативтік құқықтық актілердің, келісімдердің, қабылданған тәжірибелердің немесе этикалық нормалардың талаптарын бұзу немесе сақтамау салдарынан туындайтын ықтимал тәуекел.

ялық тәуекелді және беделінен айырылу тәуекелін қоспағанда).

уәждемелік ынталандырумен мүдделілік деңгейін көтеру;
— Қордың қызметкерлерін қашықтан оқытуды мерзімді өткізу;
— операциялық тәуекел-менеджменттің құралдарын қайта қарастыру.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ

Ішкі бақылау жүйесі корпоративтік басқару жүйесінің ажырамас бөлігі және бизнес-процестердің тиімділігін қамтамасыз ететін маңызды элементі болып табылады.

Қолданыстағы ішкі бақылау жүйесін жетілдіру мақсатында Қор келесі іс-шараларды жүзеге асырады:

- Ішкі бақылау жүйесі туралы саясатқа (Қордың Директорлар кеңесінің 2016 жылғы 20 қыркүйектегі № 73 шешімімен бекітілген) COSO (Тредвей Комиссиясының демеушілік ұйымдар комитеті) моделіне сәйкес ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін жақсартуға бағытталған рәсімдерді қосу бөлігінде өзгертулер/толықтырулар енгізіледі;
- «ішкі бақылау жүйесін ұйымдастыру» ұғымы ішкі бақылауды қорғаудың үш желісінің егжей-тегжейлі сипаттамасымен, неғұрлым толық берілген, оларда ішкі бақылау жүйесінің қатысушылары, олардың құзыреттері, сондай-ақ өкілеттіктері мен міндеттері анықталады;
- ішкі бақылау жүйесінің өзара байланысты бес компоненті егжей-тегжейлі сипатталған (COSO моделіне сәйкес), оған:
  - 1) бақылау ортасы;
  - 2) тәуекелдерді бағалау;
  - 3) бақылау рәсімдері;
  - 4) ақпараттық қамтамасыз ету және ақпаратпен алмасу жүйесі;
  - 5) ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау және мониторингі кіреді.

Тәуекелдерді және ішкі бақылау жүйесінде кемшіліктерді анықтау мақсатында анықталған тәртіп бұзушылықтарды/ескертулерді жою бойынша және Қорда ішкі бақылауды жетілдіру бойынша кешенді шаралар қабылданады.

Тәуекел-менеджменті департаменті тұрақты негізде:

- Қордың барлық құрылымдық бөлімшелерінің қызметіне қатысты Ішкі аудит қызметінің (бұдан әрі – ІАҚ) ұсыныстарын орындау мониторингі;
- Сыртқы аудитті өткізу нәтижелері бойынша ұсынылған ұсыныстарды орындау мониторингі;
- Қордың Жалғыз акционері – «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ және Қордың тәуелсіз директорларының ұсыныстарын орындау мониторингін жүргізеді.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

ШЕШІМДЕРДІ ҚАБЫЛДАУ ЖҮЙЕСІ

Қордың Жарғысына сәйкес оның басқару органдарына:

1. жоғары орган – Жалғыз акционер;
2. басқару органы – Директорлар кеңесі;
3. атқарушы орган – Басқарма;
4. Қордың қаржылық-шаруашылық қызметін бақылауды жүзеге асыратын орган – ІАҚ;
5. Ішкі несие саясатын жүзеге асыратын орган – Несие комитеті;
6. активтер мен міндеттемелерді әртараптан-дыру қағидаларына қол жеткізу, қаржылық тәуекелдерді оңтайландыру және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету мақсатында Қордың активтері мен міндет-темелерін басқару тиімділігін арттыру бой-ынша орган – Активтер мен пассивтерді басқару бойынша комитет;
7. несиелік, лизингтік, құжаттамалық (кеп-ілдіктерді шығару), инвестициялық, шару-ашылық қызметін жүзеге асыру нәтиже-сінде туындаған проблемалы дебиторлық берешекті қайтару бойынша жұмыстарды жүзеге асыру бойынша орган – Проблема-лы активтермен жұмыс істеу комитеті;
8. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған басқа органдар жатады.

Директорлар кеңесі

Қордың Директорлар кеңесі Қордың қыз-метіне жалпы басшылықты жүзеге асырады. Директорлар кеңесінің қызметі – Қордың Даму стратегиясын бекіту, тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімді жұмысын қамтамасыз ету, Қордың қаржылық-шаруашылық қызметін бақылауды жүзеге асыру және басқалар болып табылады.

Директорлар кеңесі өзінің қызметін Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» заңына, Қазақстан Республикасы-ның басқа нормативтік құқықтық актілеріне, Қордың Жарғысына, Корпоративтік басқару кодексіне, Жалғыз акционердің шешімдеріне, Директорлар кеңесі туралы Ережеге, Қор-дың басқа ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің құзыреті шегінде қабылданған Директорлар кеңесінің шешімдері Қордың атқарушы органымен, құрылымдық бөлімшелерімен, лауазымды тұлғаларымен және жұмыскерлерімен орындау үшін міндетті сипатқа ие.

Директорлар кеңесінің қызметі тиімділік және жауапкершілік, Жалғыз акционердің және Қор-дың мүддесін барынша сақтау мен іске асыру, сондай-ақ Жалғыз акционердің құқықтарын қорғау қағидаларына негізделеді.

Директорлар кеңесі Жалғыз акционердің алдында өзінің қызметінің толық айқын-дылығын қамтамасыз етеді.

Басқарма

Басқарма Директорлар кеңесіне және Жалғыз акционерге есеп беретін, Қордың Жарғысына сәйкес құрылған және Қордың және оның Жалғыз акционерінің мүддесінде Қордың ағымдағы қызметіне басшылықты жүзеге асыратын Қордың алқалық атқарушы органы болып табылады.

Басқарма Қазақстан Республикасының заңна-малық актілерімен және Қордың Жарғысымен Қордың басқа органдары мен лауазымды тұлғаларының құзыретіне жатқызылмаған Қор қызметінің кез келген мәселелері, сондай-ақ заңнамамен және Қордың Жарғысымен өзінің құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша шешім қабылдауға құқылы.

Басқарма қажетіне қарай Қордың Басқарма мүшелерінің, жұмыскерлерінің және басқа тұлғалардың қатарынан Қордың қызметінің жеке бағыттары бойынша Басқарма мүше-лері мен Төрағасы үшін ұсынбалы сипатқа ие шешімдерді дайындау үшін, оның ішінде Басқарманың құзыретіне жатқызылған мәсе-лелерді дайындау және алдын ала қарасты-руды жүзеге асыру, сондай-ақ арнайы білімді талап ететін мәселелерді шешу үшін, немесе Қордың қызметінің жедел міндеттерін шешу үшін тәуелсіз сарапшыларды тарту үшін алқа-

лық жұмыс органдарын (комитеттерді, комис-сияларды) құруға құқылы.

Қордың Корпоративтік басқару кодексін сақтау туралы есеп Қордың корпоративтік сайтында орналастырылған.

Ішкі аудит қызметімен жүргізілген Қордың 2015–2016 жылдар кезеңі ішіндегі корпора-тивтік басқару диагностикасының нәтижесі бойынша корпоративтік басқару деңгейінің үздік тәжірибе талаптарына сәйкестігі 80,1% құрайды.

2017–2018 жылдар үшін Қордың корпоративтік басқару диагностикасы 2019 жылы жоспарла-нып отыр.

Ұйымдық құрылымы

Қордың ұйымдық құрылымы стратегиялық мақсаттар мен міндеттері тиімді шешуге мүм-кіндік береді. Қорда 21 департамент, 2 қызмет және 16 аймақтық филиал бар.

Жалғыз акционер

Қордың Жалғыз акционері «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ.

«Бәйтерек» ҰБХ» АҚ 2013 жылы құрылған. Негізгі міндеті – жеке меншік құқы бар, сонымен қатар ұлттық даму институттары, ұлт-тық компаниялар, басқа заңды тұлғалар сеніп басқаруға берген акциялар пакетін (қатысу үлесі) басқару болып табылады. «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ (бұдан әрі – Холдинг) Қазақстан Рес-публикасы Президентінің 2013 жылғы 22 мамыр күнгі № 571 Жарлығына орай даму институттарын, қаржылық ұйымдарды басқару жүйесін оңтайландыру мен ұлттық экономи-каны дамыту мақсатында құрылған. 2014 жыл-дың соңына қарағанда, Холдинг өзінің аясына 11 еншілес ұйымды біріктірді.

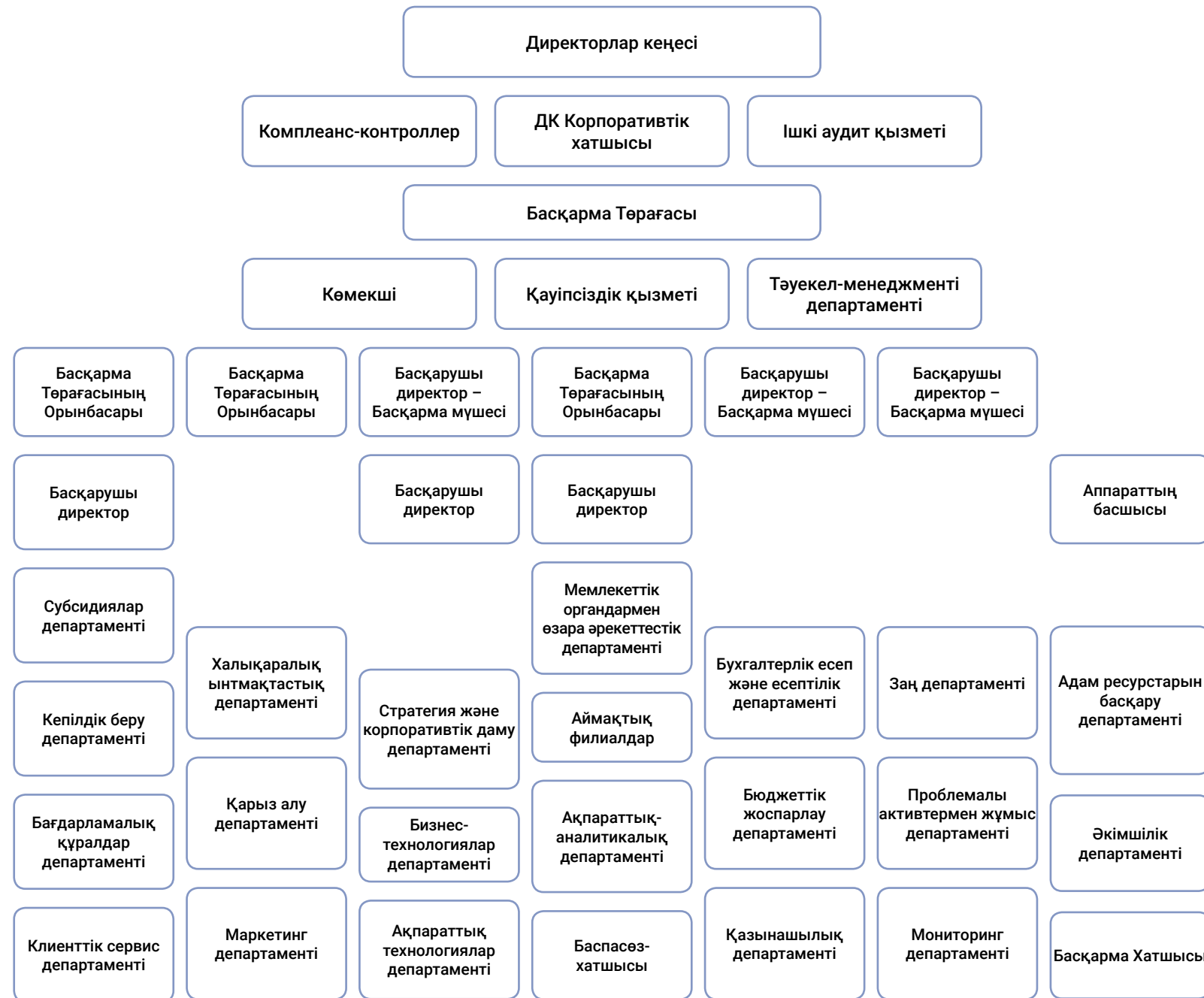
Холдингтің маңызды міндеттерінің бірі Холдинг компаниялары тобының тиімді және бір-бірін толықтыратындай жұмыс істеуін қамтамасыз ету болып табылады.

1. [Даму стратегиясы](#)
2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)
3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)
4. [Қаржы нәтижелері](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)
7. [Корпоративтік басқару](#)
8. [Қордың тұрақты дамуы](#)
9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

11. [Қайырымдылық](#)
  12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)
- [1-қосымша](#)
[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

ҚОРДЫҢ ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ СҮЛБАСЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

2018 жылдың 1 қаңтарына Қордың Директорлар кеңесінің құрамында 7 мүше бар, олардың ішінде 3 – тәуелсіз директорлар.

Директорлар кеңесінің құрамы

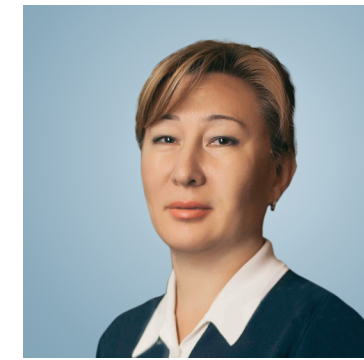

Директорлар кеңесінің Төрағасы

Досаев Ерболат Асқарбекұлы

(1970 ж.т., Директорлар кеңесіне сайланған күні – 2016 жылғы 13 қыркүйек).

- Алматы энергетикалық институтын, Бауман атындағы Мәскеу Мемлекеттік техникалық университетін бітірді.
- 2003 – 2004 жж. – Қазақстан Республикасының Қаржы министрі, 2004 – 2006 жж. – Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі. 2012 жылдан 2016 жылға дейін – ҚР Ұлттық экономика министрі. 2016 жылғы мамыр айынан бастап 2017 жылдың тамыз айына дейін – «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ Басқармасының Төрағасы. 2017 жылдың тамыз айынан бастап – Қазақстан Республикасының Премьер-Министрінің Орынбасары.
- «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ, «Казахэкспорт» АҚ директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

Директорлар кеңесінің мүшесі

Жолдыбаева Ғалия Тағыбердіқызы

(1973 ж.т., Директорлар кеңесіне бірінші сайланған күні – 24 қыркүйек 2012 жыл, Директорлар кеңесіне ағымдағы сайланған күні – 15 сәуір 2013 жыл).

- 1996 жылы Е.А. Букетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетін «Юриспруденция» мамандығы бойынша бітірген.
- 2012 жылдың қыркүйегінде Қазақстан Республикасы Өңірлік даму министрлігінің Кәсіпкерлікті дамыту комитетінің төрайымы болып тағайындалды. Қазіргі таңда Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Кәсіпкерлікті дамыту департаментінің директоры.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

Директорлар кеңесінің мүшесі

Әріпханов Айдар Әбдіразақұлы

(1974 ж.т., Директорлар кеңесіне бірінші сайланған күні – 8 ақпан 2017 жыл, Директорлар кеңесіне ағымдағы сайланған күні – 5 сәуір 2017 жыл).

- Қордың Жалғыз акционерінің – «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ өкілі.
- Қазақ мемлекеттік басқару академиясын бітірген, ҚР ІІМ Дипломатиялық академиясын үздік бітірген, «Болашақ» президенттік бағдарламаның шегінде Колумбия университетін бітірген, 2008 жылы экономикалық саясатты басқару бағдарламасы бойынша мемлекеттік басқару магистрі дәрежесін алған.
- 2017 жылдың желтоқсан айынан бастап – «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ Қор Басқармасының Төрағасы.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

Тәуелсіз директор

Ертлесова Жаннат Жұрғалиқызы

(1956 ж.т., Директорлар кеңесіне сайланған күні – 2012 жылғы 26 наурыз, Директорлар кеңесіне ағымдағы сайланған күні -2013 жылғы 15 сәуір).

- 1978 жылы С.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетін «математик» мамандығы бойынша тәмамдаған. Экономика ғылымдарының докторы, профессор, 50 астам ғылыми еңбектің авторы.
- Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінде басшы лауазымында (Вице-Министр, Бірінші Вице-Министр) болды, Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі басшысының орынбасары. «Қазақтелеком» ААҚ вице-президенті, Қазақстан Республикасының Табиғи монополияны реттеу және бәсекелестікті қорғау агенттігі Төрағасының бірінші орынбасары, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік даму бойынша басқарушы директор болып жұмыс істеген. 2007 жылдың маусым айынан бастап 2007 жылдың қыркүйек айына дейін «Қазына» Орнықты дамыту қоры» АҚ Басқарма Төрағасының Орынбасары болып жұмыс істеген. 2007 жылдың ақпанынан бастап – «Қазына» Орнықты дамыту қоры» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі. 2007 жылдың ақпанынан бастап Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің штаттан тыс Кеңесшісі болып жұмыс істейді. Қазақстан салық төлеушілер қауымдастығының Басқару Кеңесінің Төрайымы.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

Тәуелсіз директор

Жандосов Ораз Әлиұлы

(1961 ж.т., Директорлар кеңесіне сайланған күні – 2012 жылғы 24 қыркүйек, Директорлар кеңесіне ағымдағы сайланған күні -2013 жылғы 15 сәуір).

- 1983 жылы М. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің экономика факультетін «экономист-кибернетик» мамандығы бойынша үздік бітірген.
- Қазақстанның Ғылым академиясының Экономика институтында жұмыс істеген. Әртүрлі жылдары Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің Басқарма Төрағасының, Премьер-министрдің бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасының Инвестициялар бойынша мемлекеттік комитетінің Төрағасы, Қазақстан Республикасының Қаржы министрінің-Премьер-министрдің Орынбасары, «KEGOC» ААҚ Президенті, Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі, Қазақстан Республикасының Табиғи монополияны реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі агенттігінің Төрағасы лауазымында жұмыс істеген.
- 2008 жылдан – қазіргі уақытта – «РАКУРС» Экономикалық Талдау Орталығының директоры, Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасының Президиум мүшесі.
- «Қазпошта» АҚ, «Батыс Транзит» АҚ, «Golden Compass Capital» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі-тәуелсіз директор болып табылады.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

Тәуелсіз директор

Бисекеев Серікбай Жолдыбайұлы

(1971 ж.т., Директорлар кеңесіне сайланған күні – 2014 жылғы 31 шілде)

- Ленинград Политехникалық институтын бітірген.
- Энергетика және телекоммуникация саласындағы біріктірілген шешімдердің өндірушісі және жеткізушісі Arman Holding КТ негізін қалаушысы және Президенті.
- 2000 жылдан – қазіргі уақытқа дейін – «ArmanHolding» КТ президенті. 2013 жылы «Ғалымдардың Еуразиялық Экономикалық клубы» Қауымдастығының Оңтүстік-Шығыс Азия елдерімен ынтымақтастығы мәселелері бойынша Вице-президент мәртебесі берілген.
- Азаматтығы: Ресей Федерациясы.

Директорлар кеңесінің мүшесі

Сарқұлов Абай Серікұлы

(1981 ж.т., Директорлар кеңесіне сайланған күні – 23 ақпан 2017 жыл).

- К.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университетін бітірген.
- 2007–2017 жылдары «Қазақстанның Даму банкі» АҚ жұмыс істеген, «ҚДБ» АҚ басқарушы директоры-Басқарма мүшесі (2015–2016 жылдар), «ҚДБ» АҚ Басқарма Төрағасының Орынбасары (2016–2017 жылдар), «ҚДБ-Лизинг» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі болған.
- 2017 жылдың ақпан айынан бастап «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Басқарма Төрағасы болып табылады.
- Азаматтығы: Қазақстан Республикасы.

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы

2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі

3. Қызметтің негізгі бағыттары

4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты

6. Тәуекелдерді басқару

7. Корпоративтік басқару

8. Қордың тұрақты дамуы

9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау

11. Қайырымдылық

12. Жылдық қаржы есептемесі

1-қосымша

Мекен-жайлар және байланыстар

2017 жылдың ішінде Директорлар кеңесінің құрамында келесі өзгертулер орын алды.

- Жалғыз акционердің 2017 жылғы 5 қаңтардағы (№ 01/17) шешімімен 2017 жылдың 5 қаңтарынан бастап Басқарма Төрағасы және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде К. А. Тулеушиннің өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды.
- Жалғыз акционердің 2017 жылғы 8 ақпандағы (№ 06/17) шешімімен:
  - Директорлар кеңесінің мүшесі, Жалғыз акционердің өкілі ретінде Л. Е. Ибрагимованың өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды;
  - Әріпханов А. Ә. жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін өкілеттік мерзімімен Жалғыз акционердің өкілі ретінде Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайланды.
- Жалғыз акционердің 2017 жылғы 23 ақпандағы (№ 08/17) шешімімен 2017 жылдың 27 ақпанынан бастап Сарқұлов Абай Серікұлы жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін өкілеттік мерзімімен Төраға Басқармасы және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде сайланды.
- Жалғыз акционердің 2017 жылдың 5 сәуіріндегі (№ 15/17) шешімімен Директор-

лар кеңесінің құрамы 5 адам құрамында анықталды, Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі- 5 жыл. Жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін мерзіммен Директорлар кеңесінің мүшелері сайланды: Мамин А. Ұ., Досаев Е. А., Әріпханов А. Ә., Сарқұлов А. С. Директорлар кеңесінің мүшелері ретінде сайланды: Бисекеев С. Ж. (тәуелсіз директор) 2020 жылдың 30 шілдесіне дейін өкілеттік мерзімімен, Ертлесова Ж. Ж. (тәуелсіз директор) 2018 жылдың 25 наурызына дейін өкілеттік мерзімімен, Жандосов О. Ә. (тәуелсіз директор) 2018 жылдың 23 қыркүйегіне дейін өкілеттік мерзімімен, Джолдыбаева Г. Т. 2018 жылдың 23 қыркүйегіне дейін өкілеттік мерзімімен.

- Жалғыз акционердің 2017 жылдың 4 қазанындағы (№ 38/17) шешімімен:
  - Директорлар кеңесінің мүшелері А. Ұ. Мамин мен Е. А. Досаевтың Жалғыз акционердің өкілі ретіндегі өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды.
  - Досаев Е. А. жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін өкілеттік мерзімімен Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде сайланды.

— Директорлар кеңесіне Директорлар кеңесінің Төрағасы ретінде Е. А. Досаевты сайлау ұсынылды.

- Директорлар кеңесінің 2017 жылдың 5 қазандағы (№ 81 хаттама) шешімімен құпия дауыс беру қорытындысы бойынша, ҚР «Акционерлік қоғамдар туралы» заңының 56 бабына сәйкес Досаев Е. А. «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ Директорлар кеңесінің Төрағасы ретінде сайланды.

Тәуелсіз директорларды іріктеу процесі «Бәйтерек» Ұлттық басқарушы холдингі» АҚ еншілес ұйымдардың тәуелсіз директорларын іріктеу, сыйақы төлеу және шығындарын өтеу ережелерімен регламенттелген (2014 жыл).

Негізінен, аталған Ережелер «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ еншілес ұйымдарының тәуелсіз директорларына қойылатын талаптарды анықтайды, Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» заңына сәйкес тәуелсіз директорды анықтауды, қаржы, аудит және бақылау, сыйақы/әлеуметтік мәселелер/корпоративтік мәдениет, инвестицияларды басқару, кәсіпкерлікті дамыту саласындағы мамандар-тәуелсіз директорлар лауазымына кандидаттар үшін арнайы талаптарды қоса.

БАСҚАРМА ҚҰРАМЫ

Басқарма Төрағасы

Сарқұлов Абай Серікұлы

Қордың басқармасына басшылық етеді. Қордың барлық құрылымдық бөлімшелері мен жұмыскерлерінің қызметін жалпы бақылауды, үйлестіруді және басшылықты жүзеге асырады, Басқарма мүшелерінің, Басқарма Төрағасының көмекшісінің, Қауіпсіздік қызметінің, Тәуекел-менеджменті департаментінің қызметін тікелей бақылайды, үйлестіреді және басшылық етеді.

Басқарма Төрағасының Орынбасары

Ақшанов Нұрлан Сағындықұлы

«Бизнестің жол картасы» бизнесті қолдау мен дамытудың бірыңғай бағдарламасының, «Бизнестің жол картасы 2020» Бағдарламасының, 2012–2017 жылдарға Жаңаөзен қаласында кәсіпкерлікті дамытудың арнайы жоспарының, «Нұрлы жер» Бағдарламасының аясында Субсидиялау департаментінің, Кепілдік беру департаментінің, Бағдарламалық құралдар департаментінің және Клиенттік сервис департаментінің жұмысына жетекшілік етеді және үйлестіреді.

Басқарма Төрағасының Орынбасары

Әбілқайыров Дәулет Мақсұтұлы

Халықаралық ынтымақтастық департаментінің, Маркетинг департаментінің және Қарыз алу департаментінің жұмысына жетекшілік етеді және үйлестіреді.

Басқарма Төрағасының Орынбасары

Нұрғазиев Ғалым Нұрғазыұлы

Басқарушы директорды, Мемлекеттік органдармен өзара әрекеттесу департаментінің, аймақтық филиалдардың, Ақпараттық-аналитикалық департаменттің және баспасөз хатшысының жұмысына жетекшілік етеді және үйлестіреді.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Ұласбеков Қуаныш Серікұлы

Басқарушы директордың, Стратегия және корпоративтік даму департаментінің, Бизнес-технологиялар департаментінің, Ақпараттық технологиялар департаментінің жұмысына жетекшілік етеді және үйлестіреді.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Финогонова Алена Валерьевна

Қордың қаржы мәселелеріне, оның ішінде Бухгалтерлік есеп және есептілік департаментінің, Бюджеттік жоспарлау департаментінің және Қазынашылық департаментінің мәселелеріне жетекшілік етеді және үйлестіреді.

Басқарушы директор – Басқарма мүшесі

Шәріпов Әсет Болатұлы

Мониторинг департаментінің, Проблемалы активтермен жұмыс бойынша департаменттің, Заң департаментінің жұмысына жетекшілік етеді және үйлестіреді.

Қордың Басқарма мүшелері Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылады; Қордың акцияларына, Қордың жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларына ие емес.

2017 жылдың ішінде Басқарма құрамында келесі өзгертулер орын алды.

1. Директорлар кеңесінің 2016 жылғы 20 желтоқсандағы (№ 76/16) шешімімен 2016 жылдың 20 желтоқсанынан бастап Н. С. Ақшанов Басқарма Төрағасының Орынбасары және Басқарма мүшесі ретінде тағайындалды.
2. Жалғыз акционердің 2017 жылғы 5 қаңтардағы (№ 01/17) шешімімен 2017 жылдың 5 қаңтарынан бастап Басқарма Төрағасы және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде

К. А. Тулеушиннің өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды.

3. Жалғыз акционердің 2017 жылғы 23 ақпандағы (№ 08/17) шешімімен 2017 жылдың 27 ақпанынан бастап Сарқұлов А. С. жалпы Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін өкілеттік мерзімімен Төраға Басқармасы және Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде сайланды.
4. Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 3 шілдедегі (№ 80/17) шешімімен 2017 жылдың 3 шілдесінен бастап Басқарушы директор-Басқарма мүшесі лауазымына тағайындалды: Шәріпов Ә. Б., Ұласбеков Қ. С.
5. Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 14 желтоқсандағы (№ 83/17) шешімімен 2017 жылдың 15 желтоқсанынан бастап

Нұрғазиев Ф.Н. Басқарма Төрағасының Орынбасары және Басқарма мүшесі ретінде тағайындалды.

6. Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 7 сәуірдегі (№ 78/17) шешімімен Басқарма Төрағасының Орынбасары М. Б. Бейсембаевтың өкілеттіктері тоқтатылды.
7. Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 3 шілдедегі (№ 80/17) шешімімен Басқарушы директор – Басқарма мүшесі А. К. Кожабековтың өкілеттіктері тоқтатылды.
8. Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 14 желтоқсандағы (№ 83/17) шешімімен Басқарушы директор-Басқарма мүшесі Г. А. Лесбековтың өкілеттіктері тоқтатылды.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ КОМИТЕТТЕРІНІҢ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕСЕП

2017 жылы Директорлар кеңесінің 7 бет-бет отырысы өткізілген. 100 аса мәселелер қарастырылған. Есептік жылда Директорлар кеңесінің жанындағы комитеттердің 4 отырыстары өткізілді. Барлық отырыстар бет-бет өкізу тәртібінде өткізілген.

Сонымен қатар, тәуелсіз директорлардың бастамасы бойынша 2017 жылы екі стратегиялық сессиялар өтті, олардың шегінде Қордың Даму стратегиясын өзектендіру мәселелері, 2017 жылға басшы қызметкерлердің қызметінің негізгі көрсеткіштер картасының жобасы және басқа мәселелер қарастырылды.

Сонымен қатар, тәуелсіз директорлардың ұсынысы бойынша 2017 жылы қараша айында комитеттердің бірлескен отырысы өткізілді, оның шегінде ковенанттарды сақтау, ЕДБ қарыз қоржындарының сапасы, ақпараттық қауіпсіздік және т.б. бойынша мәселелер қарастырылды.

2017 жылғы Қордың Директорлар кеңесінің мүшелерінің отырыстарға қатысуы

№	Т.А.Ә.	ДК қатысу	%
1.	Мамин Асқар Ұзақбайұлы	4/4	100%
	Досаев Ерболат Асқарбекұлы (2017 жылдың 5 қазанынан бастап)	3/3	100%
2.	Жолдыбаева Ғалия Тағыбердіқызы	6/7	86%
3.	Досаев Ерболат Асқарбекұлы	7/7	100%
4.	Әріпханов Айдар Әбдіразақұлы	7/7	100%
5.	Жандосов Ораз Әлиұлы	7/7	100%
6.	Ертлесова Жаннат Жұрғалиқызы	5/7	71%
7.	Бисекеев Серікбай Жолдыбайұлы	5/7	71%
8.	Сарқұлов Абай Серікұлы (2017 жылдың 27 ақпаннан бастап)	6/7	86%

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы

2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі

3. Қызметтің негізгі бағыттары

4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты

6. Тәуекелдерді басқару

7. Корпоративтік басқару

8. Қордың тұрақты дамуы

9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау

11. Қайырымдылық

12. Жылдық қаржы есептемесі

1-қосымша

Мекен-жайлар және байланыстар

Директорлар кеңесінің жанындағы комитеттердің жұмысы

Қордың Директорлар кеңесінің жанында 3 комитет жұмыс істейді: стратегиялық және бюджеттік жоспарлау бойынша, аудит бойынша, тағайындаулар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер бойынша. Корпоративтік басқарудың үздік тәжірибесіне сәйкес Директорлар кеңесінің жанындағы бейіндік комитеттерге тәуелсіз директорлар басшылық етеді.

Комитеттердің қызметі Қордың Директорлар кеңесінің шешімдерімен бекітілген тиісті ережелермен регламенттелген.

Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау бойынша комитет Қордың даму стратегиясын әзірлеуге, іске асыруға және түзетуге қатысты мәселелер бойынша ұсыныстар мен кеңестерді дайындайды, Қордың даму жоспарын бекітеді, оларды іске асыру мониторингін жүргізеді, бюджеттеу жүйесін жетілдіру бойынша ұсыныстарды енгізеді және т.б.

2017 жылы Комитеттің 8 бетпе-бет отырыстары өткізілді, 40 астам мәселелер қарастырылды, оның ішінде алдын ала қарастырылды: Қордың 2016 жыл үшін жылдық есебі, 2016 жыл-

дың қорытындысы бойынша Қордың Стратегиясын іске асыру бойынша есеп, Қордың Стратегиясының жаңа редакциядағы жобасы, 2017–2022 жылдарға Қордың Даму жоспары, 2017–2019 жылдарға Қордың Стратегиясын іске асыру бойынша іс-шаралар жоспары, Қордың басшы қызметкерлерінің қызметінің және олардың 2018 жылға мақсатты мәнінің негізгі көрсеткіштер картасы (корпоративтік ҚНҚ бөлігінде) және т.б.

Аудит бойынша комитет Директорлар кеңесіне Қордың қаржылық-шаруашылық қызметін бақылаудың тиімді жүйесін анықтау, ішкі, сыртқы бақылау жүйелерінің тәуелсіздігі мен тиімділігін бақылау, тәуекелдерді, сондай-ақ корпоративтік басқару саласында құжаттарды орындауды бақылау және басқару және т.б. бойынша ұсыныстарды әзірлеумен айналысады.

2017 жылы Комитеттің 7 бетпе-бет және бір сырттай отырысы өткізілді, онда 60 астам мәселелер қарастырылды, оның ішінде алдын ала ІАҚ тоқсандық есептері, Қордың тәуекелдер бойынша тоқсандық есептері, Қордың Корпоративтік басқару кодексінде бекітілген қағидаларды сақтауы туралы есептерді, 2016 жыл үшін қордың жылдық қаржылық есептемесін,

Қордың Жарғысына өзгертулер мен толықтырулар, Корпоративтік басқару кодексі жаңа редакцияда және т.б. қарастырылды.

Тағайындаулар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер бойынша комитет Директорлар кеңесінің және Басқарма құрамына жоғары білікті мамандарды тарту мәселелері бойынша ұсыныстарды әзірлеу және Директорлар кеңесіне ұсыну; Директорлар кеңесінің және Директорлар кеңесіне сыйақыны анықтау туралы-Басқарма мен Корпоративтік хатшының сыйақысын анықтау туралы Жалғыз акционерге ұсыныстарды жасау мақсатында құрылған.

2017 жылы Комитеттің 8 бетпе-бет отырыстары өткізілді, оларда 2017 жылға Қордың басшы қызметкерлерінің қызметінің тиімділігінің негізгі көрсеткіштерінің картасы (функционалдық ҚНҚ), Қордың жаңа редакциядағы ұйымдық құрылымы, Басқарманың құрамына өзгертулер, 2018 жылға Қордың басшы қызметкерлерінің қызметінің негізгі көрсеткіштер және олардың мақсатты мәндерінің картасы (функционалдық ҚНҚ) қарастырылған.

2018 жылдың 1 қаңтарына бейінді комитеттердің құрамы келесі түрде ұсынылған:

2017 жылғы комитеттердің отырыстарына қатысу және құрамы

№	Қатысу	%
Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау бойынша комитет		
1. Комитеттің Төрағасы	Жандосов О. Ә., тәуелсіз директор	8/8 100%
2. Комитеттің мүшесі	Әріпханов А. Ә. (2017 жылдың 24 ақпанынан бастап), Жалғыз акционердің өкілі	6/8 75%
3. Комитеттің мүшесі	Жолдыбаева Ф. Т., Директорлар кеңесінің мүшесі	5/8 62%
4. Комитеттің мүшесі	Бисекеев С. Ж., тәуелсіз директор	6/8 75%
Аудит бойынша комитет		
1. Комитеттің Төрағасы	Ертлесова Ж. Ж., тәуелсіз директор	8/8 100%
2. Комитеттің мүшесі	Әріпханов А. Ә., Жалғыз акционердің өкілі	7/8 87%
3. Комитеттің мүшесі	Бисекеев С. Ж., тәуелсіз директор	5/8 62%
Тағайындаулар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер бойынша комитет		
1. Комитеттің Төрағасы	Бисекеев С.Ж., тәуелсіз директор	8/8 100%
2. Комитеттің мүшесі	Жандосов О. Ә., тәуелсіз директор	7/8 87%
3. Комитеттің мүшесі	Әріпханов А. Ә., Жалғыз акционердің өкілі	5/8 62%

Қордың Директорлар кеңесінің қызметінің тиімділігін бағалау бөлігінде 2017 жылы Директорлар кеңесінің кейбір мүшелерімен келесі ұсыныстар жасалды.

1. Жалпы 2017 жылы Директорлар кеңесінің құрылымы мен құрамы жеткілікті теңестірілді және оңтайлы. Тәуелсіз директормен халықаралық тәжірибеге сәйкес келуі мақсатында Директорлар кеңесіне 5 тәуелсіз директорлардың кіруі ұсынылды.

ҚОРДЫҢ ҚЫЗМЕТІН БАҚЫЛАУ

Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі – ІАҚ) Қордың қызметін бақылау мен ішкі аудитті ұйымдастыру мен жүзеге асыруды қамтамасыз етеді.

ІАҚ Қордың Директорлар кеңесіне есеп береді, оның миссиясы Қордың Директорлар кеңесіне және Басқармасына Қордың стратегиялық міндеттеріне қол жеткізу бойынша міндеттерін орындауда қажетті көмек көрсетуден тұрады.

ІАҚ қызметіне жетекшілік ету Қордың Директорлар кеңесінің жанындағы Аудит комитетімен жүзеге асырылады. Өзінің қызметін жүзеге асыру кезінде Қордың ІАҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыны, Қордың органдарының шешімдерін, ІАҚ туралы ережені және Қордың басқа ішкі нормативтік құжаттарын, сондай-ақ Ішкі аудиторлар институтының ішкі аудиттің кәсіби тәжірибесінің халықаралық негіздерін басшылыққа алады.

Қордың Директорлар кеңесінің 2017 жылғы 20 желтоқсандағы №76 шешімімен бекітілген 2017 жылға жылдық аудиторлық жоспарға (бұдан әрі – ЖАЖ) сәйкес, ІАҚ 17 аудиторлық қорытындылар жасалған, тәуекелдерді корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін бағалауды, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін бағалау (әкімшілік шығындардың жеке түрлерінің лимиттерінің мониторингі; Қордың Басқармасының қызметінің функционалдық негізгі көрсеткіштерін, қызметінің стратегиялық негізгі көрсеткіштерінің

2. Директорлар кеңесінің төрағасы мен мүшелерінің жұмысының тиімділігі «жақсы» және «өте жақсы» ретінде бағаланған. Бұл ретте, директорлардың пікірі бойынша келесі құзыреттіліктерді көтеру қажет: іскерлік пайымдаулар, стратегиялық көрініс, сала ерекшелігін білу, мамандану және матери-алдарды қарастыру, Директорлар кеңесінің отырысының хаттамасына қол қою.

3. Директорлар кеңесінің мүшелерінің білімі мен дағдыларын келесі пәндер бойынша көтеру қажеттілігі анықталған: стратеги-ялық менеджмент, корпоративтік басқару, қаржылық талдау және тәуекелдерді басқару.

4. Сондай-ақ тәуелсіз директорлармен Директорлар кеңесінің қызметін бағалау сауалнамасына кейбір түзетулерді енгізу ұсынылған.

жетістіктерін тексеру; Қордың келесі құрылымдық бөлімшелерінің аудиті: Проблемалы активтермен жұмыс бойынша департамент; Қауіпсіздік департаменті, Кепілдік беру департаменті, Бағдарламалық құралдар департаменті, Бухгалтерлік есеп және есептілік департаменті, Субсидиялау департаменті, Әкімшілік департаменті, Тәуекел-менеджменті департаментінің бизнес процесінің аудиті: несие тәуекелдерін басқаруды бағалау; Астана қ. бойынша, Қостанай және Жамбыл облыстары бойынша аймақтық филиалдардың аудиті).

Корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесінің (ТБЖ), ішкі бақылау жүйесінің (ІБЖ) және корпоративтік басқарудың (КБ) тиімділігін бағалау ІАҚ Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген тиісті әдістемелердің негізінде өткізілген. Жүргізілген бағалаулардың нәтижесі бойынша келесі баллдар берілген: ТБЖ (81,31%), ІБЖ (93,2%) және КБ (80,1%).

Аудит объектілерімен жүргізілген аудиторлық тапсырмалардың нәтижелері бойынша тәуекелдерді төмендетуге, қолданыстағы ішкі бақылау жүйелерін жақсартуға, корпоративтік басқару жүйесін және корпоративтік тәуекелдерді басқару жүйесін ары қарай жетілдіруге бағытталған 110 ұсыныстар қабылданған.

Барлық берілген ұсыныстар бойынша аудит объектілерімен түзетуші және/немесе алдын алу әрекеттерінің жоспарлары әзірленген.

Тоқсан сайынғы негізде ІАҚ сыртқы аудиторлар мен ІАҚ ұсыныстарын орындау мониторингі жүзеге асырылады. Мониторинг нәтижелері туралы ақпарат аудит бойынша комитетке және Қордың Директорлар кеңесіне беріледі.

ІАҚ қызметкерлері Ішкі аудит стандарттарының талаптарына сәйкес келесі тақырыптарда: «Корпоративтік тәуекел менеджменті», «Корпоративтік құқық: біліктілікті көтеру», және CIA бағдарламасы бойынша семинарда біліктілігін көтеруге қатысты (I бөлім).

ІАҚ Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген қызметтің негізгі көрсеткіштерінің негізінде өз қызметінің тиімділігін тұрақты ішкі бақылауды қамтамасыз етеді.

2017 жылы кеңес беру қызметін көрсету шартының негізінде «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ мен «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС арасында «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ ІАҚ тобының, оның ішінде Қордың ІАҚ жұмысының тиімділігі мен сапасын сыртқы тәуелсіз бағалау жүргізілді. Сыртқы бағалау нәтижелері бойынша Қордың ІАҚ қызметі Ішкі аудиттің анықтамасына, Этика кодексіне және Ішкі аудиторлар институтының Стандарттарына «сәйкес келетін» ретінде бағаланған. «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС-нің берген ұсыныстары бойынша ІАҚ-де ІАҚ қызметін ары қарай жетілдіру бойынша іс-шаралар жоспары әзірленді және Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілді.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

СЫРТҚЫ АУДИТОР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Жылдық қаржы есептемесінің шынайылығын тексеру және растау және тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін бағалау үшін Қор конкурстық іріктеу негізінде кәсіби аудиторлық ұйымды (сыртқы аудиторды) тартады. Белгіленген тәртіпте қаржы есептемесінің аудитін жүзеге асыратын аудиторлық ұйымды анықтау Қордың Жалғыз акционерінің айрықша құзырына жатады.

2017 жыл үшін қаржылық есептеме аудит «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС-мен өткізілді. «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС-не 2017 жылғы қаржы есептемесінің аудиті бойынша қызметтер үшін төленген сыйақы мөлшері 10 640 мың теңгені құрады, ҚҚС-пен.

«Прайсуотерхаус Куперс» ЖШС-мен 2017 жылы жеке қызметтер көрсетілді:

БАСҚАРМА ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Қор Басқармасы

Қордың атқарушы органы 7 адам және тұрақты шақырылған Қордың Басқарушы директорлары құрамымен Басқарма болып табылады. Қордың Басқармасы апта сайын мәжіліс құрады және Қордың оперативті басқару бойынша шешім қабылдайды. 2017 жылы Басқарманың 106 отырысы өткізілді, онда 1 290 мәселе қарастырылды.

Басқармамен қарастырылатын негізгі мәселелер, бұл екінші деңгейдегі банктерде қаражаттарды шарттасып орналастыру, сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялау арқылы жеке кәсіпкерлік субъектілерін қаржыландыру, жеке кәсіпкерлік субъектілеріне кепілдік беру, жеке кәсіпкерлік субъектілеріне қолдау көрсету бағдарламаларын іске асыру мониторингін жүзеге асыру және басқалар. Сонымен қатар, 2017 жылы Қорда электронды құжат айналымы жүйесі ендірілді және осымен байланысты Қордың ішкі құжаттарына бірқатар өзгертулер мен толықтырулар енгізілді.

- оқыту семинарларын өткізу бойынша, көрсетілген қызметтер үшін сыйақы мөлшері 343 мың теңгені құрады, ҚҚС-пен;
- ХҚЕС-9 сәйкес жаңа әдіснаманы ендірудің әсерін бағалау және алшақтауларды талдауды (ГЭП-талдау) жүргізу бойынша. Көрсетілген қызметтер үшін сыйақы мөлшері 22 142 мың теңгені құрады, ҚҚС-пен;
- ХҚЕС-9 талаптары бойынша қаржылық құралдардың құнсыздануы бойынша әдіснамаға тәсілдерді әзірлеу бойынша, сондай-ақ есеп саясаттары мен қаржы құралдарын жіктеу және бағалау бойынша құжаттарды жаңарту бойынша. Көрсетілген қызметтер үшін сыйақы мөлшері 48 160 мың теңгені құрады, ҚҚС-пен.

Қаржылық есептеме аудитін өткізген аудиторлық ұйымның бұрынғы қызметкерлері Қормен жұмысқа қабылданған жоқ.

Басқарма жанындағы Комитеттердің жұмысы

Қордың Басқармасының жанында тұрақты әрекет ететін комитеттер құрылған, олар операциялық қызметтің әртүрлі аспектілері бойынша мәселелерді қарастырады және Басқармаға оларды тиімді шешу бойынша ұсыныстар жасайды.

Несие комитеті

Қордың ішкі несие саясатын жүзеге асыратын және кепілдік беру және субсидиялау мәселелері бойынша шешім қабылдайтын алқалық орган. 2017 жылы Комитетпен 1 772 жоба қарастырылған.

Активтер мен пассивтерді басқару комитеті

Активтер мен міндеттемелерді әртараптандыру, қаржылық тәуекелдерді оңтайландыру және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз

ету қағидаларына қол жеткізу мақсатында Қордың активтері мен міндеттемелерін басқару тиімділігін арттыру бойынша алқалық орган. 2017 жылы Комитетпен 65 отырыс өткізілген.

Проблемалы активтермен жұмыс бойынша комитет

Қордың несиелік, лизингтік, құжаттамалық (кепілдіктерді сатып алу), инвестициялық, шаруашылық қызметін жүзеге асыру нәтижесінде туындаған проблемалы дебиторлық берешекті қайтару бойынша жұмыстарды жүзеге асыру бойынша алқалық орган. 2017 жылы Комитетпен 24 отырыс өткізілді, 149 мәселе қарастырылды.

Кадрлық саясат бойынша комитет

Комитеттің қызмет мақсаты кадрлық саясатты іске асыруды қамтамасыз ету, еңбек жағдайлары мен мазмұнына қойылатын талаптарды, қызметкерлердің біліктілігі мен құзыретін анықтайтын кәсіби стандарттарды әзірлеу және ендіру, бизнес-бағыттардың қажеттілігін, оларды оңтайлы орналастыруды және тиімді пайдалануды есепке ала отырып, кадрлық ресурстарды жоспарлаудың кешенді жүйесін дамыту, корпоративтік үздіксіз білім беру жүйесін дамыту негізінде басқарудың барлық деңгейлерінің қызметкерлерінің кәсіпқойлығын көтеру, қызметкерлерді әлеуметтік қорғауды және еңбек жағдайын жақсартуды қамтамасыз ету, Қордың Даму стратегиясына сәйкес жұмысты жоспарлау, Қордың құрылымдық бөлімшелерінің жоспарлы шараларын орындауды бақылауды ұйымдастыру және Қордың басқа органдарының /Қор Басқармасының жанындағы комитеттердің құзыретіне жатпайтын басқа мәселелер болып табылады.

2017 жылы комитетпен 32 отырыс өткізілді, 238 мәселе қарастырылды.

Бюджет комитеті

Комитеттің қызметінің мақсаты сәйкес Қордың бюджетінің жобасының көрсеткіштерін анықтау бойынша ұсыныстарды жасау және қамтамасыз ету, Қордың қолданыстағы бюджетіне түзетулер енгізу бойынша, Қордың

бюджетін орындауды бағалау нәтижелерін қарастыру бойынша ұсыныстарды жасау, Қордың құрылымдық бөлімшелерімен/аймақтық филиалдарымен ұсынылған мәліметтердің негізінде Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алудың жылдық жоспарына өзгертулер мен толықтырулардың қажеттілігінің негізділігін анықтау, Қордың мүлкін есепке алуға қатысты мәселелерді қарастыру, Қордың басқа органдарының/Қор Басқармасының жанындағы комитеттердің құзырына жатпайтын Қордың әкімшілік-шаруашылық қызметін қамтамасыз етумен байланысты мәселелерді қарастыру болып табылады.

2017 жылы Комитетпен 27 отырыс өткізілді, 125 мәселе қарастырылды.

Өзгерістерді басқару комитеті

Комитеттің қызметінің мақсаты Қордың әрекет етуші/жаңа бизнес-процестерді жетілдіру, автоматтандыру және оңтайландыру, сондай-ақ жаңа өнімдерді қарастыру, алдын ала бекіту бойынша жұмысты жүзеге асыру болып табылады.

2017 жылы Комитетпен 15 отырыс өткізілді, 101 мәселе қарастырылды.

Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалын реттеу саясаты

Қордың Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалын реттеу бойынша саясатының мақсаты Қордың органдарымен Қордың және оның Жалғыз акционерінің мүдделерінде әділ, объективті және тәуелсіз шешім қабылдау процесін қамтамасыз ету есебінен қабылданатын шешімдердің тиімділігін арттыру болып табылады.

Жанжалдардың алдын алу мақсатында Қордың лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері функцияларын Қордың және Жалғыз акционердің мүддесінде адал және орынды орындайды, сондай-ақ өзінің қызметінің заңнаманың, Қордың ішкі құжаттарының, Жалғыз акционердің актілерінің талаптарына, этикалық стандарттарға және іскерлік этиканың жалпы

қабылданған нормаларына толық сәйкестікті қамтамасыз етеді.

Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалын реттеу бойынша саясатқа сәйкес Қордың лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері мүдделері жанжалына жол бермеу мақсатында мүдделер жанжалын ықтимал туындатулары мүмкін кез келген іс-әрекеттер мен өзара қарым-қатынастарды болдырмауға міндетті.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезеңдері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

СЫЙАҚЫ САЯСАТЫ

Тәуелсіз директорларды қоспағанда, Қордың Директорлар кеңесінің мүшелері өз қызметін өтеусіз негізде жүзеге асырады. Тәуелсіз директорларға сыйақы төлеу тәртібі «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ еншілес ұйымдардың тәуелсіз директорларын іріктеу, сыйақы төлеу және шығындарды өтеу ережелеріне сәйкес анықталады.

Тәуелсіз директорға келесі сыйақы түрлері белгіленеді:

- 1) Директорлар кеңесіне мүшелік үшін тиянақталған жылдық сыйақы;
- 2) Директорлар кеңесінің бір комитетінде комитеттің төрағасы ретінде мүшелігі үшін тиянақталған жылдық сыйақы;

3) Директорлар кеңесінің бір комитетінде мүшелік үшін тиянақталған жылдық сыйақы.

2017 жыл үшін Қордың тәуелсіз директорларына-Директорлар кеңесінің мүшелеріне төленген сыйақы мөлшері 13 725 мың теңгені құрады.

теңге

Тәуелсіз директордың Т.А.Ә.	Директорлар кеңесінің комитеттеріндегі жұмысы туралы ақпарат	Сыйақы Барлығы дерек бойынша	Оның ішінде (сыйақы құрылымы)			Төленген сыйақы
			Директорлар кеңесіндегі жұмысы үшін	Комитеттегі жұмысы үшін	Комитет төрағасы ретінде	
Жандосов Ораз Әлиұлы	Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау комитетінің Төрағасы, Тағайындаулар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер бойынша комитеттің мүшесі	5 083 334	4 444 444	416 667	222 223	4 575 001
Ертлесова Жаннат Жұрғалиқызы	Аудит бойынша комитеттің Төрағасы, Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау бойынша комитеттің мүшесі	4 861 111	4 444 444	416 667		4 375 000
Бисекеев Серікбай Жолдыбайұлы	Тағайындаулар, сыйақылар және әлеуметтік мәселелер бойынша комитеттің Төрағасы, Аудит бойынша комитеттің мүшесі, Стратегиялық және бюджеттік жоспарлау бойынша комитеттің мүшесі	5 305 555	4 444 444	416 667	444 444	4 774 999

Қордың басшы қызметкерлерінің еңбек ақы төлеу, қызметін бағалау және сыйақы ережелері сыйақы жүйесінің келесі қағидаларын қарастырады:

- Қордың және оның Жалғыз акционерінің мүдделеріне сәйкес келетін мақсаттар мен міндеттерді орындаумен байланысты сыйақының өзара байланысы;
- сыйақы мөлшерін анықтау қағидаларының қарапайымдылығы мен әділдігі;

— Қордың қызметінің нәтижелеріне және басшы қызметкерлердің жеке нәтижелілігіне сыйақы мөлшерінің тәуелділігі.

Басшы қызметкерлердің қызметін бағалау үшін қызметтің тиімділігінің негізгі көрсеткіштер жүйесі қолданылады, ол жұмыстағы жоғарыда аталған қағидаларды қолдануды барынша қамтамасыз етеді және Қордың Басқармасының әрбір мүшесінің дербес нәтижелілігін

сенімді және әділ бағалау, тиімді жоспарлау және мақсаттарды қою процесі арқылы Қордың қаржылық-өндірістік қызметінің тиімділігін арттыруға себін тигізеді. Аталған факторлар басшы қызметкерлермен корпоративтік және жеке ҚНҚ қол жеткізу дәрежесін елеулі арттырады.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ БАСҚАРУ

АДАМ РЕСУРСТАРЫН БАСҚАРУ САЯСАТЫ

Қорда адам ресурстарын басқару саясаты келесі стратегиялық бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

- адам ресурстарын басқарудың бірыңғай моделін қалыптастыру;

- еңбек тиімділігін арттыру саясаты;
- адам капиталының сапасын арттыру саясаты;
- корпоративтік мәдениетті дамыту.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ САНЫ ЖӘНЕ ҚҰРАМЫ

2017 жылдың 31 желтоқсанына Қордың қызметкерлерінің штат саны 371 адамды құрайды.

Соңғы үш жылда Қордың штат саны өзгеріссіз қалды.

Қызметкерлердің құрамы, адам

Көрсеткіштің атауы	2015 ж.	2016 ж.	2017 ж.
Топ-менеджмент	7	7	7
олардың ішінде әйелдер	2	1	1
Құрылымдық бөлімшелер мен аймақтық филиалдардың басшылары	36	36	41
олардың ішінде әйелдер	11	14	13
Әкімшілік қызметкерлері	328	328	323
олардың ішінде әйелдер	188	171	155
Жиыны	371	371	371
олардың ішінде әйелдер	201	186	169

КАДРЛЫҚ РЕЗЕРВ

2016 жылы Қорда құрылымдық бөлімшенің/аймақтық филиалдық басшысы жұмысын орындай алатын қызметкерлерді қосуды болжайтын кадрлық резервке іріктеудің жаңа қағидасы енгізілді. Кадрлық резерв жұмыскерлерін қалыптастыру және дамыту бойынша жұмыстар 2017 жылы жалғастырылды. Резервте тұрған қызметкерлер үшін 50 бас-

шыларынан шеберлік-сыныптары, Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорымен, Қордың Басқарма Төрағасымен кездесулер ұйымдастырылды.

2017 жылы кадрлық резервтен бір қызметкер құрылымдық бөлімшенің басшысы лауазымына тағайындалды.

8

ҚОРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫ

632

Қордың қызметкерлері 47 семинарларда 632 рет оқудан өткен. Кейбір қызметкерлер бір жыл ішінде бірнеше рет, оның ішінде корпоративтік форматта оқудан өткен. 13 қызметкер MBA бағдарламалары бойынша оқудан өтті.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезеңдері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

РОТАЦИЯ

Қор қызметкерлердің ішкі әлеуетін барынша пайдалану және орнын басушылық саясатын ұстанады. Ротация болашақ басшыларды анықтаудың үздіксіз процесінен және олардың кәсіби, басқару және көшбасшылық құзыреттерін дамыту бойынша мақсатқа бағытталған жұмыстан тұратын неғұрлым тиімді орнын басушылықты жоспарлауға себін тигізеді. Қызметкерлердің ротациясы көмегімен Қормен қол жеткізілетін міндеттер:

- ротация процесінде қызметкерлермен жаңа білімдерді, дағдылар мен іскерліктерді алу есебінен адам капиталын жақсарту;
- Қордың бизнес-процестері мен қолданыстағы ішкі құжаттарын «сергек бас әсерінің» әсерімен оңтайландыру;

- қызметкерлерді материалдық емес ынталандыру;
- кадрлық резервті дамыту бағдарламасының тиімділігін арттыру.

Бұл құрал жұмыста белсенді қолданылады. Адам ресурстарын басқару департаменті кейіннен қажетіне қарай басшы лауазымды атқара алатын елеулі әлеуетке ие қызметкерлерді анықтайды.

2017 жылы Қорда 43 қызметкерлердің ротациясы жүзеге асырылды, оның ішінде 3 қызметкер – басшы лауазымына, 5 басшы қызметкерлер – бас офис пен аймақтық филиалдар арасында.

ЖҰМЫСКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ БІЛІКТІЛІГІН КӨТЕРУ

Қызметкерлердің біліктілігін көтеру мақсаты қызметкерлерді дайындау мен оқытудың тиімді жүйесін құру, басшы қызметкерлердің басқару құзыреті мен көшбасшылық әлеуетін дамыту, қызметкерлермен Қордың мүдделері мен қажеттіліктеріне сәйкес келетін кәсіби білімдер мен дағдыларды алу болып табылады.

Аталған саясатты іске асыру мақсатында тұрақты негізде жоғары тиімді қызметкерлерді тарту және ұстап қалу бойынша, сондай-ақ

қызметкерлердің білім деңгейі мен дағдыларын көтеру бойынша жұмыстар жүргізіледі. 2017 жылы Қор Басқармасының шешімімен «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ қызметкерлерін оқыту жоспары (2017 жылдың 5 қаңтарындағы № 02/2017 хаттамасы) бекітілді. Қордың қызметкерлері 47 семинарларда 632 рет оқудан өткен. Кейбір қызметкерлер бір жыл ішінде бірнеше рет, оның ішінде корпоративтік форматта оқудан өткен. 13 қызметкер MBA бағдарламалары бойынша оқудан өтті.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ТҰРАҚТАМАУЫ

2017 жылы қызметкерлердің тұрақтамауы жоспарлы 20% кезінде 12,4% құрады. Соңғы 3 жыл ішінде қызметкерлердің тұрақтамау коэффициенті төмендеу батылысына ие.

2017 жылы 44 жаңа қызметкерлер жұмысқа қабылданды, оның ішінде 18 әйел. Олардың

ЫНТАЛАНДЫРУ ЖӘНЕ СЫЙАҚЫ

Қорда еңбек тиімділігін арттыру саясаты Қоғамның стратегиялық мақсаттарын, Қоғамның стратегиясы мен бизнес-жоспарларын

ішінде бесеуі – топ-менеджмент позициясына, 7- құрылымдық бөлімшелер мен аймақтық филиалдардың басшылары позициясына және 32 – әкімшілік қызметкерлері позициясына (22-кесте).

қызметкерлерді ынталандыру және көтерме-леу, еңбекті бағалау саясатымен байланыстыру мақсатында жасалады.

Барлық қызметкерлер Қордың стратегиялық міндеттерден туындайтын мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге бағдарланған. Қызметкерлердің нәтижелілігін бағалау нақты міндеттерді орындауға байланысты болады, бұл қызметкердің қызметінің негізгі тиімділік көрсеткіштерімен расталуы тиіс, осымен байланысты Қорда тоқсан сайын әкімшілік қызметкерлерінің қызметін бағалауды жүргізеді, оның негізінде қызметкерлердің ақпараттық қызметтеріне сәйкестігі және қойылған мақсаттарға қол жеткізу дәрежесі анықталады. 2017 жылы өткізілген әрбір қызметтің салымын бағалаудың негізінде грейдерлердің жүйесін әзірлеу және оның Қордың мәнмәтініндегі маңызын өлшеу бойынша жұмыс жүргізілді.

КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТТІ ДАМУЫ

Корпоративтік мәдениет қызметкерлерде ұйымшылдық, Қорға тиістілік сезімін дамытуды, корпоративтік құндылықтарға шынайы берілген, ең қиын жағдайларда тиімді шешімді таба алатын ниеттес адамдардың командасын қалыптастыруды болжайды. Жыл сайын қызметкерлердің қатысу дәрежесін талдау үшін сауалнама жүргізіледі, тұрақты іскерлік кездесулер, жұмыс топтарының және Қор Басқармасының жанындағы кадрлық саясат бойынша Комитеттің отырыстарын өткізеді.

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ

Қор жүйелі жұмысын қызметкерлердің қорғалуын арттыру бойынша реттік қадамға және қауіпсіз еңбек мәдениетін енгізуге бағыттады.

Қор Қазақстан Республикасының еңбекті қорғау, өнеркәсіп және өрт қауіпсіздігі саласындағы заңнамасын сақтайды, сонымен қатар апатсыз жұмыстарды арттыру бойынша қосымша шараларды енгізеді.

Қор қызметкерлері Қордың кеңсе қызметкерлерінің еңбегін қорғау бойынша Нұсқаулықты басшылыққа алады. Нұсқаулықтың талап-

Қордың қызметкерлері Қор бюджетінде қарастырылған қаражаттардың есебінен жыл сайынғы медициналық сақтандырумен қамтамасыз етіледі. Сонымен қатар, Қордың қызметкерлеріне жыл сайынғы еңбек демалысын беру кезінде екі лауазымдық айлық мөлшерінде материалдық көмек, некеге тұру кезінде (2017 жылы 12 жағдай), сәби дүниеге келген кезде материалдық көмек (41 жағдай) көрсетіледі, сондай-ақ отбасы мүшесінің қайтыс болуымен байланысты материалдық көмек төленеді (7 жағдай).

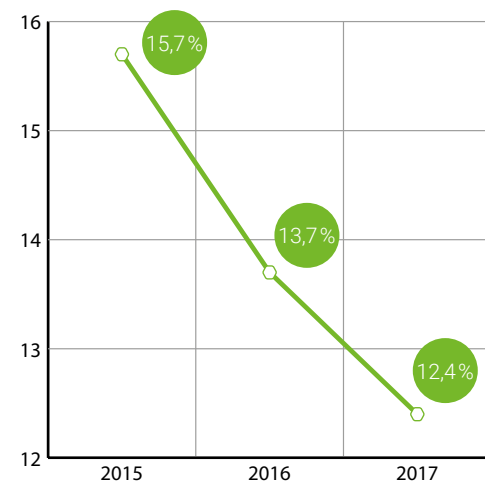
Сонымен қатар, жүктілікпен және босанумен байланысты табысын жоғалту жағдайында әлеуметтік төлемнің сомасын шегерумен, орташа жалақыны сақтаумен жүктілік және босану бойынша демалыс төленеді.

2017 жылдың нәтижелері бойынша Қордың қызметкерлерінің қатысу және қанағаттанушылық деңгейі 2016 жылмен салыстырғанда өзгерген және 75% құрады.

Қорда Наурыз-2017 мерекелеу, корпоративтік тимбилдинг, бас офис пен аймақтық филиалдардың қызметкерлері үшін «Зияткерлік-эмоционалдық ойын» корпоративтік тренингі секілді ұйымдасуға, корпоративтік рухты тәрбиелеуге, мәдениетке себін тигізетін бұқаралық іс-шаралар ұйымдастырылды және өткізілді.

тары жұмыс үдерісі кезінде, Қор кеңселерінде, қызметтік іссапарлар кезінде, сонымен қатар төтенше және апатты жағдайларда Қор қызметкерлері орындайтын барлық негізгі шараларға таралады.

22-кесте
2015–2017 жж. кезең үшін «Даму» кәсіпкерлікті қолдау қоры» АҚ тұрақтамау деңгейі

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

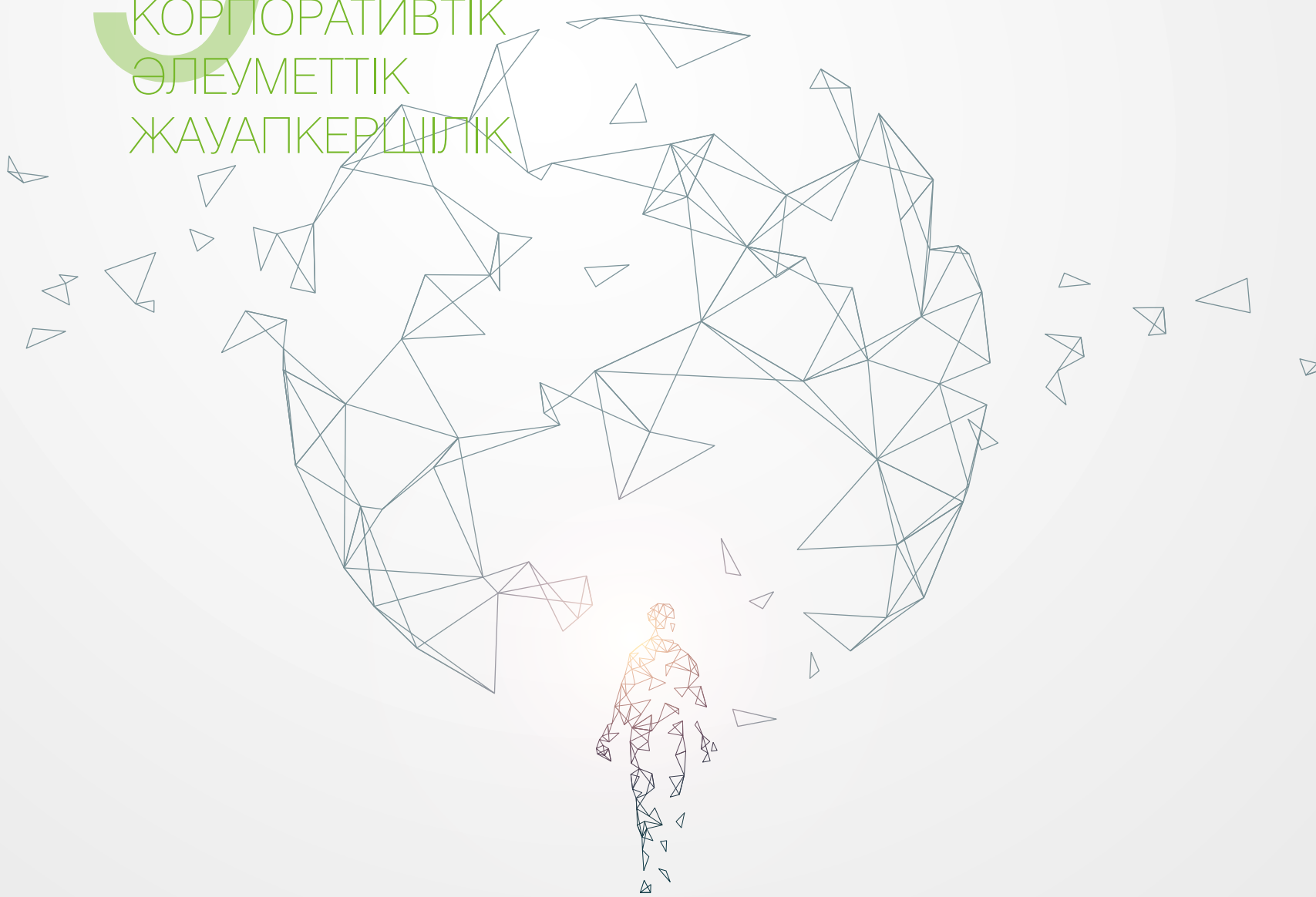
12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

9

КОРПОРАТИВТІК ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК

Қор Қазақстанның кәсіпкерлікті қолдау бойынша мемлекеттік шаралардың негізгі операторы және интеграторы ретінде қоғамның тұрақты дамуының әлеуметтік факторларына жоғары дәрежеде мән береді және әлеуметтік жауапкершілікті өз қызметінің негізгі қағидаларының бірі ретінде қарастырады.

Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін сақтаудың сөзсіз басымдылығымен қатар Қор өзінің қызметі әсер ететін мүдделі тараптардың кең ауқымының – инвесторлардың, серіктестерінің, қарыз алушылардың, қызметкерлерінің, жеткізушілердің, бизнес-қауымдастықтардың, мемлекеттік басқару органдарының және жалпақ жұрттың алдында әлеуметтік-жауапты әрекет бойынша ерікті міндеттемелерді қабылдайды.

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікті жүзеге асыру кезінде Қор Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік саласындағы саясатты (бұдан әрі – Саясат) басшылыққа алады.

Саясаттың мақсаты Қордың қызметін корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік (бұдан әрі – КӘЖ) қағидаларына сәйкес қамтамасыз ету және барлық мүдделі тараптармен сенімгерлік қарым-қатынастарды нығайту болып табылады.

Саясат КӘЖ және тұрақты даму саласында халықаралық стандарттармен бекітілген халықаралық мінез-құлық ережесі мен қағидаларын пайдалана отырып, КӘЖ саласында Қордың қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған.

Мүдделі тараптармен өзара әрекет ету кезінде Қор Корпоративтік әлеуметтік жауапкершіліктің келесі негізгі қағидаларын басшылыққа алады.

- 1) Ашықтық қағидасы. Қор компания, оның кәсіпкерлікті қолдау бойынша бағдарламалары, қызметінің жетістіктері мен нәтижелері туралы ақпараттың барынша ашықтығы мен сенімділігіне ұмтылады. Сонымен қатар Қор коммерциялық және Заңмен қорғалатын басқа құпияны құрайтын мәліметтерді жарияламауды да қадағалайды.
- 2) Әріптестік қағидасы. Қордың басшылары мен қызметкерлері өздері өзара әрекет ететін мүдделі тараптардың мүдделерін, күтулері мен қауіптенулерін зерттейді және бағалайды, сондай-ақ жаңа әріптестік қарым-қатынастарды қалыптастыруға және бар әріптестіктерді нығайтуға ұмтылады.
- 3) Икемділік қағидасы. Қор мүдделі тараптардың күтулері мен сұраныстарына, сондай-ақ нарық жағдайының өзгеруіне жедел әрекет етеді және өз қызметі мен кәсіпкерлікке қолдау көрсету құралдарына қажетті түзетулерді енгізеді.
- 4) Кешенді тәсіл қағидасы. Қор мүдделі тараптарға барынша көп пайда әкелетін жобалар мен кәсіпкерлікке бағдар алады, яғни олардың қызметінің экономика мен қоғамның дамуына қандай әсер беретіндігін ескереді.
- 5) Қызметкерлер алдындағы жауапкершілік қағидасы. Қор еңбек ақы төлеуді бәсекеге қабілетті деңгейімен және әлеуметтік кепілдіктермен жұмыс орындарын беруге ұмтылады, сондай-ақ қауіпсіз және жайлы еңбек жағдайларын қалыптастырады. Өз қызметінде Қор әлеуметтік-еңбек қатынастары саласында нормалардың сөзсіз сақталуын қамтамасыз етеді, сондай-ақ қызметкерлердің жан-жақты кәсіби дамуына және оқуына себін тигізеді.

КӘЖ саласындағы қызметтің тиімділігін бағалау кезінде Қор экономикалық көрсеткіштерді

МҮГЕДЕКТІГІ БАР
307
ӘЙЕЛ

2017 жылы «Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасының аясында 307 мүгедектігі бар әйел оқудан өтті, олардың ішінде 45 әйел жұмысқа орналастырылды және 5-і өз жеке бизнестерін ашты.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезеңдері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

және қызметкермен жұмыс бойынша көрсеткіштерді басшылыққа алады.

2017 жылы КӘЖ саласындағы қол жеткізілген нәтижелер

№	Көрсеткіштер	Нәтиже
Экономикалық көрсеткіштер		
1.	Демеушілік/қайырымдылық көмекке қарастырылған Қордың бюджетіндегі қаражаттардың көлемі	2017 жылы шығындар шықпаған
2.	Оқу бағдарламаларына қатысушылардың саны	5 578 адам
3.	Бизнесін ашқан оқу бағдарламасының қатысушыларының үлесі	5,1%
4.	Кәсіпкерлердің өткізілген оқумен қанағаттану дәрежесі	99,6%
5.	Қашықтан қызметтерді алған клиенттердің саны	63 829 адам
6.	«Даму-Көмек» Жобасы бойынша қолдауды алған мүмкіндіктері шектеулі кәсіпкерлердің саны	249 адам
7.	Қордың сатып алуларындағы қазақстандық қамтудың үлесі	75%
Қызметкерлермен жұмыс бойынша көрсеткіштер		
1.	Қызметкерлердің қатысушылық дәрежесі (эмоционалды)	88%
2.	Қызметкерлердің қатысушылық дәрежесі (қызметтік)	72%
3.	Қызметкерлердің қанағаттану дәрежесі	63%
4.	Қатысушылықтың және қанағаттанушылықтың біріктірілген мәні	75%
5.	Оқудан өткен Қордың қызметкерлерінің саны	Қордың қызметкерлері 47 семинарларда 632 рет оқудан өткен

Қазақстандық жеткізушілер мүдделі тараптардың біреуі болып табылады, және Қормен сатып алуларда жергілікті қамту үлесін арттыру бойынша белсенді жұмыс жүргізеді. Жалпы 2017 жылы Қордың сатып алуларындағы жергілікті қамтудың көрсеткіші 75% құрады.

Мүмкіндіктері шектеулі адамдарды кәсіпкерлік қызметті жүргізуге ынталандыру үшін жағдай жасау, ары қарай жұмысқа орналастыруға себін тигізетін олардың құқықтық және экономикалық сауаттылығын көтеру мақсатында, Қормен мүгедектігі бар адамдарға қажетті көмек көрсетуге бағытталған «Даму-Көмек» Жобасы әзірленді.

«Даму-Көмек» Жобасы олардың проблемалары мен оларға қажетті ресурстар туралы арнайы www.damu-komek.kz сайты арқылы

хабардарлық дәрежесін арттыру арқылы (қаржылай көмек, мүлік, кеңес берумен қолдау көрсету, басқа қызметтер) кәсіпкерлерге және мүмкіндігі шектеулі адамдарға қолдау көрсетуге бағытталған. Бұл ретте Қор қаржыландыруды ұсынбайды, бірақ мүмкіндіктері шектеулі кәсіпкерлер мен әлеуетті демеушілер және кредиторлар арасындағы байланыстырушы тізбек ретінде әрекет етеді. 2017 жылы «Даму-Көмек» Жобасының сайтында 226 өтінімдер орналастырылды, 249 мүгедек-кәсіпкерлерге демеушілік және қайырымдылық көмек көрсетілді.

«Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасы іске асырылуда. «Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасының аясында мүгедектігі бар әйелдер кәсіби оқудан және жұмысқа шығуға психологиялық дайын-

дықтан өтеді, сондай-ақ тағылымдамадан өту, жұмысқа орналасу кезінде сүйемелдеу мен қолдауды алу мүмкіндігіне ие. Сонымен қатар, «Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасы жұмыс берушілерге мүгедектігі бар жұмыскерді жалдау кезінде тәуекелді төмендетуге мүмкіндік береді, оларға кеңестер мен практикалық ақпаратты береді.

2017 жылы «Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасының аясында 307 мүгедектігі бар әйел оқудан өтті, олардың ішінде 45 әйел жұмысқа орналастырылды және 5-уі өз жеке бизнестерін ашты. 2017 жылдың қазан айында «Мүгедектігі бар әйел кәсіпкерлердің кәсіпкерлік дағдыларын дамыту» Жобасының аясында жаттықтырушылар үшін үш күндік тренингтер өткізілді. 2017 жылы 19 қыркүйекте «Хабар» ТРК мүгедектігі бар әйелдердің қатысуымен «Жаңа күн» ток-шоуы түсірілді, ал 2017 жылдың 22 желтоқсанында Алматы қаласында «Жұмыспен қамту, кәсіпкерлік және табыс әкелетін қызметтің басқа нысандары үшін әлеуметтік осал әйелдердің мүмкіндіктерін ілгерілетуге жәрдем беру» тақырыбына дөңгелек үстел өткізілді.

249
МҮГЕДЕК-
КӘСІПКЕРЛЕРГЕ

2017 жылы «Даму-Көмек» Жобасының сайтында 226 өтінімдер орналастырылды, 249 мүгедек-кәсіпкерлерге демеушілік және қайырымдылық көмек көрсетілді.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезеңдері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

[1. Даму стратегиясы](#)

[2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

[3. Қызметтің негізгі бағыттары](#)

[4. Қаржы нәтижелері](#)

[5. Қордың ақпараттық саясаты](#)

[6. Тәуекелдерді басқару](#)

[7. Корпоративтік басқару](#)

[8. Қордың тұрақты дамуы](#)

[9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

[10. Қоршаған ортаны қорғау](#)

[11. Қайырымдылық](#)

[12. Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

2017 жылдың 7 сәуірінде Қордың Директорлар кеңесімен Қордың экологиялық саясаты (бұдан әрі осында – Саясат) бекітілді (№ 78 хаттама).

Саясат ықтимал позитивті экологиялық әсерлерді арттыруға, бағдарламаларды дайындау және іске асыру кезіндегі теріс экологиялық салдарларды болдырмауға немесе оларды азайтуға, тұрақты дамуға қаржыландырылатын бағдарламалардың салымын қамтамасыз етуде себін тигізуге бағытталған.

Саясаттың мақсаттары:

- ықтимал теріс экологиялық әсерді төмендету және Қордың қызметінен ықтимал позитивті экологиялық әсерлерді көтеру;
- экологиялық тәуекелдерді басқару жүйелерін тиісті деңгейде ұстау және әзірлеу үшін ЕДБ/ЛК/МҚҰ ынталандыру;
- жобаларды қаржыландыру және оларды іске асыру туралы шешім қабылдау кезінде іске асырылатын бағдарламалардың қоршаған ортаға әсер ету саласында жұртшылықтың мүдделерін есепке алу.

Басқалармен қатар, Қордың қызметі табиғи ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, қоршаған ортаны қорғауға және жалпы тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамытуға бағытталған.

Саясат Қордың қызметіндегі экологиялық факторларды есепке алу және мониторинг тәсілдері мен қағидаларын анықтайды.

Қор ЕДБ/ЛК/МҚҰ хабардар ету және оларға экологиялық талаптарды қосу есебінен ЕДБ/ЛК/МҚҰ бағдарламаларды іске асыру кезінде теріс экологиялық әсердің алдын алу үшін уақытылы шараларды қабылдауға себін тигізуге ұмтылады.

11

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ

2017 жылы Алматы қ. Ұлы Отан соғысының ардагерлерінің, тыл еңбеккерлерінің және соғыс балаларының кеңесіне тапсырылған Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне және тыл еңбеккерлеріне қайырымдылық көмек көрсетуге қаражаттарды ерікті жинау ұйымдастырылды.

10

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

1. Даму стратегиясы
2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі
3. Қызметтің негізгі бағыттары
4. Қаржы нәтижелері

6. Тәуекелдерді басқару
7. Корпоративтік басқару
8. Қордың тұрақты дамуы
9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

11. Қайырымдылық
12. Жылдық қаржы есептемесі
1-қосымша
Мекен-жайлар және байланыстар

12

ЖЫЛДЫҚ ҚАРЖЫ ЕСЕПТЕМЕСІ

Қаржы жағдайы туралы есеп

(қазақстандық мың теңгемен)	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	44,074,930	44,027,014
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар	2,659,323	6,069,581
Қаржы мекемелеріндегі қаражаттар	225,578,278	242,464,446
Субсидиялау бағдарламалары бойынша дебиторлық берешек	34,550	43,508
Клиенттерге несиелер мен аванстар	3,324,539	76,141
Сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздар	567,017	556,791
Негізгі құралдар	2,497,187	2,739,107
Материалдық емес активтер	292,674	308,797
Табысқа салынатын салық бойынша ағымдағы міндеттемелердің алдын ала төлемі	13,721,713	11,054,657
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер	1,360,967	-
Басқа активтер	25,801,698	42,094,226
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	319,912,876	349,434,268
МІНДЕТТЕМЕЛЕР		
Қарыз қаражаттары	203,002,903	223,869,751
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	3,177,338	14,341,822
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер	6,065,416	5,412,132
Несие сипатындағы міндеттемелер бойынша резервтер мен болашақ кезеңдердің кірістері	5,263,531	5,263,218
Басқа міндеттемелер	1,255,534	1,842,566
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	218,764,722	250,729,489
КАПИТАЛ		
Акционерлік капитал	72,920,273	72,920,273
Қосымша төленген капитал	834,527	834,527
Сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалау қоры	70,337	61,588
Басқа резервтер	316,430	316,430

(қазақстандық мың теңгемен)	2017 жылдың 31 желтоқсаны	2016 жылдың 31 желтоқсаны
Бөлінбеген пайда	27,006,587	24,571,961
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ	101,148,154	98,704,779
МІНДЕТТЕМЕЛЕР МЕН КАПИТАЛ ЖИЫНЫ	319,912,876	349,434,268

Пайда немесе шығын және басқа да жиынтық табыс туралы есеп

(қазақстандық мың теңгемен)	2017	2016
Пайыздық табыстар	34,796,892	35,545,591
Пайыздық шығындар	(7,629,888)	(8,772,625)
Таза пайыздық табыстар	27,167,004	26,772,966
Клиенттерің несиелерінің және қаржылық ұйымдардағы қаражаттарының құнсыздану резервіне аударымдар	(6,882,412)	(11,991,580)
Несиелік қоржынның құнсыздану резервін қалпына келтіруден кейінгі таза пайыздық табыстар	20,284,592	14,781,386
Комиссиялық табыстар	4,158,138	2,784,928
Қаржылық туынды құралдармен операциялардан табыстарды шегерумен шығындар	(12,492,609)	(7,776,854)
Пайда немесе шығын арқылы ақиқат құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалау табысын шегергендегі табыс	292,507	343,775
Шетелдік валютамен операцияларының шығындарын шегергендегі табыстар	17,032	(57,851)
Шетелдік валютаны қайта бағалаудан шығындарды шегергендегі табыстар	2,140,311	2,092,262
Нарықтан төмен мөлшерлемелер бойынша қаржы құралдарын бастапқы мойындау кезінде туындайтын таза шығын	(4,278,421)	-
Басқа активтердің құнсыздануының резерві	(34,850)	(5,103)
Несие сипатындағы міндеттемелер бойынша резервті қалпына келтіру	207,212	283,234
Сату үшін қолданыста бар инвестициялық бағалы қағаздарды қалпына келтіру	-	103,797
Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялық бағалы қағаздардың құнсыздануымен резервті қалпына келтіру	183,337	-
Басқа операциялық табыстар	40,818	51,657
Жалпы және әкімшілік шығындар	(5,311,830)	(5,157,061)
Салық салғанға дейінгі пайда	5,206,237	7,444,170
Пайдаға салынатын салық бойынша шығындар	(1,093,393)	(1,850,874)
БІР ЖЫЛДАҒЫ ПАЙДА	4,112,844	5,593,296
Басқа жиынтықты табыс/ (шығын):		

Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі

Басқарма Төрағасының алғы сөзі

2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар

Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері

Қор туралы ақпарат

Даму қорының кезеңдері

Қор қызметінің географиясы

1. Даму стратегиясы

2. Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі

3. Қызметтің негізгі бағыттары

4. Қаржы нәтижелері

5. Қордың ақпараттық саясаты

6. Тәуекелдерді басқару

7. Корпоративтік басқару

8. Қордың тұрақты дамуы

9. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік

10. Қоршаған ортаны қорғау

11. Қайырымдылық

12. Жылдық қаржы есептемесі

1-қосымша

Мекен-жайлар және байланыстар

(қазақстандық мың теңгемен)	2017	2016
<i>Салдарынан пайда немесе шығын құрамына қайта жіктелуі мүмкін баптар:</i>		
Сату үшін қолданыста бар инвестициялар:		
– Бір жылдағы шығындарды шегерумен табыстар	8,749	42,166
– Шығу немесе құнсыздану нәтижесінде табысқа немесе шығынға ауыстырылған шығындарды шегергендегі табыстар	–	(103,797)
Бір жылдағы басқа жиынтықты табыс/(шығын)	8,749	(61,631)
БІР ЖЫЛДАҒЫ ЖИЫНТЫҚ ТАБЫСТЫҢ ЖИЫНЫ	4,121,593	5,531,665

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп

(қазақстандық мың теңгемен)	Акционерлік капитал	Қосымша төленген капитал	Сату үшін қолда бар инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалау қоры	Басқа резервтер	Бөлінбеген табыс	Жиыны
2016 жылдың 1 қаңтарына қалдық	72,920,273	834,527	123,219	316,430	20,978,740	95,173,189
Бір жылдағы табыс	–	–	–	–	5,593,296	5,593,296
Басқа жиынтық табыс	–	–	(61,631)	–	–	(61,631)
Бір жылдағы жиынтықты (шығын)/кіріс жиыны	–	–	(61,631)	–	5,593,296	5,531,665
Төленген дивидендтер	–	–	–	–	(2,000,075)	(2,000,075)
2016 жылдың 31 желтоқсанына қалдық	72,920,273	834,527	61,588	316,430	24,571,961	98,704,779
Бір жылдағы табыс	–	–	–	–	4,112,844	4,112,844
Басқа жиынтық табыс	–	–	8,749	–	–	8,749
Бір жылдағы жиынтықты табыс жиыны	–	–	8,749	–	4,112,844	4,121,593
Төленген дивидендтер	–	–	–	–	(1,678,218)	(1,678,218)
2017 жылдың 31 желтоқсанына қалдық	72,920,273	834,527	70,337	316,430	27,006,587	101,148,154

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп

(қазақстандық мың теңгемен)	2017 ж.	2016 ж.
Операциялық қызметтен ақша қаражаттарының қозғалысы:		
Алынған пайыздар	13,855,520	21,318,878
Төленген пайыздар	(3,383,249)	(4,268,908)
Алынған комиссиялар	3,941,384	4,199,835
Қаржылық туынды құралдармен жасалған операциялар бойынша алынған табыстар	4,702,293	–

(қазақстандық мың теңгемен)	2017 ж.	2016 ж.
Басқа да операциялық қызметтен түсімдер	894,000	91,867
Еңбек ақы төлеу бойынша шығындар, төленген	(1,876,279)	(1,774,666)
Жалпы және әкімшілік шығындар, төленген	(4,012,811)	(4,865,365)

Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгертулерге дейін операциялық қызметтен алынған ақша қаражаттары	14,120,858	14,701,641
---	-------------------	-------------------

Таза төмендеу/(өсім):

– табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар бойынша	3,808,000	779,741
– қаржы мекемелеріндегі қаражаттар бойынша	6,854,215	10,405,411
– клиенттерге несиелер мен аванстар бойынша	8,618,886	493,822
– басқа активтер бойынша	(2,820,108)	(1,464,409)

Таза (төмендеу)/өсім:

– басқа қаржылық міндеттемелер бойынша	(10,531,427)	(918,826)
– басқа міндеттемелер бойынша	(154,785)	138,404

Операциялық қызметтен алынған таза ақша қаражаттары	19,895,639	24,135,784
--	-------------------	-------------------

Инвестициялық қызметтен ақша қаражаттары

Сату үшін қолданыста бар инвестициялық бағалы қағаздарды өткізуден және өтеуден түсімдер	–	2,000,000
Негізгі құралдарды сатып алу	(64,372)	(156,102)
Негізгі құралдардың шығуынан түсім	1,499	425,233
Материалдық активтерді сатып алу	(97,363)	(130,432)

Инвестициялық қызметте (пайдаланылған)/ алынған таза ақша қаражаттары	(160,236)	2,138,699
--	------------------	------------------

Қаржылық қызметтен ақша қаражаттары

Алынған қарыз қаражаттары	28,969,693	9,300,000
Қарыз қаражаттарын өтеу	(51,909,898)	(22,777,233)
Төленген дивидендтер	(1,678,218)	(2,000,075)

Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша қаражаттары	(24,618,423)	(15,477,308)
--	---------------------	---------------------

Айырбастау бағамының өзгеруінің ақша қаражаттарына және олардың баламаларына әсері	4,930,936	(23,147)
---	------------------	-----------------

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өсімі	47,916	10,774,028
--	---------------	-------------------

Кезеңнің басына ақша қаражаттары мен олардың баламалары	44,027,014	33,252,986
---	------------	------------

Кезең соңына ақша қаражаттары және олардың баламалары	44,074,930	44,027,014
--	-------------------	-------------------

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ қаржы есептемесінің толық жиынтығымен, аудитордың қорытындысын қоса, Қордың сайтында танысуға болады.

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

Егер тараптар жалпы бақылауда болатын болса, немесе олардың біреуі екіншісін бақылау мүмкіндігіне ие болатын болса, немесе екінші тараппен қаржылық және операциялық шешімдерді қабылдау кезінде елеулі әсер ете алатын болса, тараптар байланысты болып саналады. Барлық байланысты тараптармен өзара қарым-қатынастарды қарастыру кезінде, тек олардың заңды нысандары ғана емес, мұндай өзара қарым-қатынастардың экономикалық мазмұны да назарға алынады.

Төменде байланысты тараптармен операциялар бойынша 2017 жылдың 31 желтоқсанына қалдықтар көрсетілген:

(қазақстандық мың теңгемен)	Жалғыз Акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Қауымдастырылған компаниялар	Басқа байланысты тараптар
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	–	–	–	18,692,460
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар	–	–	–	1,479,517
Қаржы мекемелеріндегі қаражаттар	–	–	–	–
Пайдаға салық бойынша ағымдағы міндеттемелерді алдын ала төлеу	–	–	–	13,721,713
Басқа активтер	–	–	8,000	62,847
Қарыз қаражаттары	71,948,648	–	–	58,581,573
Субсидиялау бағдарламалары бойынша міндеттемелер	–	273	–	1,758,695
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	–	–	–	6,065,416
Болашақ кезеңдердің табыстары және несие сипатындағы міндеттемелер бойынша резерв	–	–	–	–
Басқа міндеттемелер	–	–	–	560,427

Төменде 2017 жылғы байланысты тараптармен операциялар бойынша табыстар мен шығындардың баптары көрсетілген:

(қазақстандық мың теңгемен)	Жалғыз акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Басқа байланысты тараптар
Пайыздық табыстар	–	202,222	212,286
Пайыздық шығындар	(4,468,358)	(146)	(1,186,239)
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаудан шығындарды шегерумен табыстар	–	–	330,496
Комиссиялық табыстар	–	107,910	–

(қазақстандық мың теңгемен)	Жалғыз акционер	Жалпы бақылаудағы компаниялар	Басқа байланысты тараптар
Әкімшілік және басқа операциялық шығындар	–	(6,987)	(33)
Пайдаға салынатын салық бойынша шығындар	–	–	(1,093,393)

Төменде негізгі басшылыққа сыйақы төлемдері туралы ақпарат ұсынылған:

(қазақстандық мың теңгемен)	2017 ж.	2016 ж.
<i>Қысқа мерзімді төлемдер:</i>		
– Жалақы	157,925	172,955
– Қысқа мерзімді сыйлықақы төлемдері	6,829	57,125
Ақшалай емес нысандағы төлемдер	9,384	13,533
Жиыны	174,138	243,613

Байланысты тараптармен операциялар – қамтамасыз етуді.

Байланысты тұлғалардың күдікті борыштарының болмауымен байланысты күдікті борыштар бойынша бағалау резервтері жасалмаған.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

1-ҚОСЫМША

2017 ЖЫЛЫ ҚОРМЕН ЖАСАЛҒАН МҮДДЕЛІЛІКПЕН МӘМІЛЕЛЕР ЖӘНЕ ІРІ МӘМІЛЕЛЕР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Мүдделі мәміле туралы ақпарат

Шарт бойынша контрагенттің атауы	Шарттың нөмірі және жасалған күні	Шарттың мәні
«Технопарк «Сары-Арка» ЖШС	2017 жылдың 7 наурызы № 37	Тұрғын емес үй-жайды жалдау бойынша қызметтерді сатып алу

Ірі мәміле туралы ақпарат

Шарт бойынша контрагенттің атауы: Азия Даму банкі

Шарттың нөмірі және жасалған күні: № 3447-KAZ 2017 жылдың 13 қазаны

Шарттың мәні: қарызды тарту

Шарттың маңызды шарттары:

- АДБ қарыз сомасы – 200 млн АҚШ доллары ұлттық валютадағы (теңге) баламасы – 2 млрд теңге.
- АДБ қарыз мерзімі – 36 ай.
- Қарыз бойынша сыйақы мөлшерлемесі келесі екі құрамдас бөліктерден құралады: ҚР ҰБ ½ базалық пайыздық мөлшерлемесі (бірақ тоқсан сайын қарастырылатын жылдық 7% кем емес); АДБ суверенді кепілдік берілген қарыздарын тиімді шарттық өтеу (жылдық 0,50%).
- Аталған қарыз Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік кепілдігімен тартылады, оның арқасында кәсіпкерлер қарыз қаражаттарының есебінен жеңілдікті несиелеуді алуға сенім арта алады.

Мәмілені жасау туралы шешім қабылдаған Қордың уәкілетті органының шешімінің күні мен нөмірі: Директорлар кеңесінің 2016 жылғы 20 желтоқсандағы № 76 шешімі.

[Директорлар кеңесі Төрағасының алғы сөзі](#)

[Басқарма Төрағасының алғы сөзі](#)

[2017 жылғы негізгі корпоративті оқиғалар](#)

[Қызметтің корпоративтік көрсеткіштері](#)

[Қор туралы ақпарат](#)

[Даму қорының кезендері](#)

[Қор қызметінің географиясы](#)

1. [Даму стратегиясы](#)

2. [Қазақстандағы ШОК талдау. Даму келешегі](#)

3. [Қызметтің негізгі бағыттары](#)

4. [Қаржы нәтижелері](#)

5. [Қордың ақпараттық саясаты](#)

6. [Тәуекелдерді басқару](#)

7. [Корпоративтік басқару](#)

8. [Қордың тұрақты дамуы](#)

9. [Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік](#)

10. [Қоршаған ортаны қорғау](#)

11. [Қайырымдылық](#)

12. [Жылдық қаржы есептемесі](#)

[1-қосымша](#)

[Мекен-жайлар және байланыстар](#)

МЕКЕН-ЖАЙЛАР ЖӘНЕ БАЙЛАНЫСТАР

Бас офис:

A05C9Y3, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Гоголь к-сі, 111

тел.: +7 (727) 244-55-66,

факс: +7 (727) 278-07-76

e-mail: info@fund.kz

Қордың сайты: www.damu.kz

Call-центр: +7 (727) 244-55-77,

қысқа нөмір 1408 (Қазақстан бойынша қоңырау шалу тегін)

Филиалдық желі:

1. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Астана қ. бойынша аймақтық филиал

Z01C1B2, Астана қ., Алматы ауд., Мәңгілік Ел к-сі, 55 А

тел.: +7 (7172) 55-94-38

факс: +7 (7172) 55-92-13

e-mail: astana@fund.kz

2. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Алматы қ. бойынша аймақтық филиал

A25D6X7 Алматы қ., Достық даңғ., 192/2, «Green Tower» бизнес-орталығы

тел.: +7 (727) 244- 55-66,

244-55-77 (ішк. 3100)

e-mail: almaty@fund.kz

3. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Ақмола облысы бойынша аймақтық филиал

C00G9B9, Көкшетау қ., Ақан сері к-сі, 46/1

тел.: +7 (7162) 55-11-16, 55-11-18

факс: +7 (7162) 33-38-67

e-mail: akmola@fund.kz

4. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Ақтөбе облысы бойынша аймақтық филиал

D00K9D9, Ақтөбе қ., Әбілхайыр хан к-сі, 51/1

тел.: +7 (7132) 55-24-36, 70-38-08

факс: 8 (7132) 55-24-35

e-mail: aktobe@fund.kz

5. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Алматы облысы бойынша аймақтық филиал

B01G6D5, Талдықорған қ., Төлебаев к-сі, 86

тел.: +7 (7282) 24-24-30, 55-87-10

факс: +7 (7282) 24-17-27

e-mail: taldyk@fund.kz

6. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Атырау облысы бойынша аймақтық филиал

E01X8K9, Атырау қ., Азаттық даңғ., 17

тел.: +7 (7122) 55-81-01, 55-80-91

факс: +7 (7122) 35-46-51

e-mail: atyrau@fund.kz

7. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Шығыс Қазақстан облысы бойынша аймақтық филиал

F00M3F5, Өскемен қ., Жеңіс даңғ., 6

тел.: +7 (7232) 25-11-12,

56-05-90, 56-05-93

факс: +7 (7232) 25-11-12

e-mail: vko@fund.kz; damu-vko@mail.ru

8. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Жамбыл облысы бойынша аймақтық филиал

H01X4X8, Тараз қ., Желтоқсан к-сі, 94

тел.: +7 (7262) 54-11-50

факс: +7 (7262) 54-11-51

e-mail: damu-reception@fund.kz

9. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Батыс Қазақстан облысы бойынша аймақтық филиал

L02K7D7, Орал қ., Темір Масин к-сі, 67/2

құрылысы

тел.: +7 (7112) 55-48-08

e-mail: zko@fund.kz

10. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Қарағанды облысы бойынша аймақтық филиал

M01K7F9, Қарағанды қ., Ермеков к-сі, 29

тел.: +7 (7212) 55-90-20,

e-mail: karaganda@fund.kz

11. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Қызылорда облысы бойынша аймақтық филиал

N02B7B1, Қызылорда қ., Иван Журба к-сі, 12

тел.: +7 (7242) 55-11-12, 55-11-18

e-mail: damu@list.ru

12. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Қостанай облысы бойынша аймақтық филиал

P00F8C6, Қостанай қ., Әл-Фараби даңғ., 65

тел.: +7 (7142) 54-15-83, 54-24-41,

99-03-05, 54-03-06

факс: +7 (7142) 53-23-98

e-mail: kostanay@fund.kz

13. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Маңғыстау облысы бойынша аймақтық филиал

R00A7D3, Ақтау қ., 16 ықш. ауд., 24

тел.: +7 (7292) 70-10-51

факс: +7 (7292) 30-43-04

e-mail: aktau@fund.kz

14. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Павлодар облысы бойынша аймақтық филиал

S03G9X0, Павлодар қ., Короленко к-сі, 109

тел.: +7 (7182) 70-38-02, 70-38-10

факс: +7 (7182) 20-83-53

e-mail: pavlodar@fund.kz

15. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Солтүстік Қазақстан бойынша аймақтық филиал

T01E6A4, Петропавл қ., Жамбыл к-сі, 191

тел.: +7 (7152) 55-98-10

e-mail: Sayagul.Amanova@fund.kz

16. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша аймақтық филиал

X08X0H6, Шымкент қ., Байтұрсынов к-сі, 88В,

тел.: +7 (7252) 99-70-49, 29-48-11

17. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы Шығыс Қазақстан облысы бойынша Семей қ. аймақтық филиалдың өкілдігі

F16T7G3, Семей қ., Абай ал., 5

тел.: +7 (7222) 52-01-59

e-mail: cppsemey@mail.ru

18. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы

X43D7G7, Түркістан қ., Қожанов к-сі, 7

тел.: +7(72533) 59-98-2

Толықтырылған нақтылық технологиясының негізінде жасырын контентті көру үшін:

1. Google play және App Store смартфонға немесе планшетке Focus On қосымшасын жүктеп алыңыз
  2. Қосымшаны қосыңыз, авторландырудан өтіңіз
  3. Экранның төменгі бөлігіндегі «F» түймешігін басыңыз және жылдық есептің мұқабасына және 6 бетке апарыңыз.
  4. Сіз смартфонның немесе планшеттің экранынан аталған бетке жасырын контентті көресіз.
-

Жылдық есеп «Даму-Өндіріс» өңдеу өнеркәсібі саласында жұмыс істейтін шағын және орта кәсіпкерлік субъектілеріне қолдау көрсету бағдарламасы бойынша 2018 жылы сатылып алынған жабдықта басып шығарылған, және қоршаған ортаға залал келтірмей арнайы технология бойынша өндірілген жылтыр қағазда басып шығарылған.

«Эксперт РА Казахстан» Рейтингік агенттігі
(Алматы, Қазақстан)

Дизайн және беттеу –
«Национальное Бренднговое Агентство «Казакхстаника» ЖШС
(Алматы, Қазақстан)

IndigoPrint

баспаханасында басып шығарылған
«Индиго Принт»
(Астана, Қазақстан)

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ 2017

НАША ПОДДЕРЖКА —
ВАШЕ РАЗВИТИЕ

ОГЛАВЛЕНИЕ

[Обращение Председателя Совета директоров АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»](#)

[Обращение Председателя Правления АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»](#)

[Основные корпоративные события 2017 года](#)

[Корпоративные показатели деятельности](#)

[Информация о Фонде](#)

[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)

1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)
5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)
10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)

[Приложение 1](#)

[Адреса и контакты](#)

KAZ

RUS

ENG

- [Обращение Председателя Совета директоров](#)
- [Обращение Председателя Правления](#)
- [Основные корпоративные события 2017 года](#)
- [Корпоративные показатели деятельности](#)
- [Информация о Фонде](#)
- [Этапы развития Фонда](#)

География деятельности Фонда

1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)
10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)

[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

ОБРАЩЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА ДИРЕКТОРОВ АО «ФОНД РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА «ДАМУ»

Уважаемые дамы и господа!

Стратегический курс Президента Республики Казахстан Назарбаева Н.А. направлен на всестороннее развитие Казахстана за счет диверсификации экономики, цифровизации отраслей, модернизации имеющихся мощностей, увеличения экспортного потенциала. В этом аспекте одним из основных направлений является развитие частного предпринимательства.

С каждым годом существенно улучшаются условия ведения бизнеса в стране. Только в течение прошедших 4 лет приняты 6 пакетов поправок в законодательство с целью кардинального улучшения условий для предпринимательской деятельности, совершенствования разрешительной системы.

24 мая 2018 года Президент Республики Казахстан Назарбаев Н.А. подписал закон о внесении изменений в законодательные акты по вопросам совершенствования регулирования предпринимательской деятельности. Данным документом предусматривается сокращение государственных контрольных функций на 30%, включены нормы по созданию максимально благоприятных условий для развития бизнеса.

Все эти меры направлены на достижение поставленной Стратегией-2050 задачи по увеличению доли малого и среднего бизнеса до 50% к 2050 году.

Проводимые в стране реформы по улучшению бизнес-климата положительно оцениваются международными экспертами. Так, в рейтинге Всемирного банка «Doing Business» Казахстан поднялся в 2017 году на 36-е место среди 190 стран.

В свою очередь, Правительство Республики Казахстан и национальные институты развития ежегодно увеличивают объемы оказанной поддержки казахстанским предприятиям.

АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», как главный институт поддержки малого и среднего бизнеса, в 2017 году в рамках финансовых программ поддержал 11 936 проектов общей стоимостью 549 млрд тенге.

С 2017 года по поручению Главы государства запущена Программа развития продуктивной занятости и массового предпринимательства на 2017–2021 годы «Еңбек», которая предусматривает беспрецедентные меры поддержки предпринимательских инициатив населения, в том числе через льготное микрокредитование. Фонд выступает одним из

основных операторов реализации программы микрокредитования.

В рамках совместного проекта Программы развития ООН, Глобального экологического Фонда и Правительства Республики Казахстан на поддержку «зеленых» и энергоэффективных проектов Фондом «Даму» привлечены грантовые ресурсы на сумму 3 млн долларов США.

Кроме того, Фонд с целью расширения поддержки отечественных предпринимателей продолжает активно работать с международными финансовыми организациями. Для финансирования малого и среднего предпринимательства, в том числе женского предпринимательства, за весь период были привлечены средства Европейского банка реконструкции и развития на сумму 52 млрд тенге и средства Азиатского банка развития на сумму 179,2 млрд тенге, из них по 72 млрд тенге освоение средств Даму началось с конца 2017 года. В рамках данных средств всего профинансировано 14 985 отечественных бизнесменов, сумма кредитов составила 304 млрд тенге, поддержанными предприятиями создано 8 568 новых рабочих мест.

Фонд развития предпринимательства «Даму» за 2017 год достиг роста по операционным показателям на более чем 15%. За год количество профинансированных проектов превысило 11 тысяч единиц, сумма кредитов соста-

вила более 548 млрд тенге. В 2017 году Даму достиг значительных результатов в работе по автоматизации государственных услуг в сфере поддержки малого и среднего предпринимательства, таких как гарантирование кредитов и субсидирование ставки вознаграждения по кредитам предпринимателей. Благодаря перевыполнению планов по финансовым программам реализована задача по увеличению охвата предпринимателей финансированием, которая была поставлена перед Фондом в 2016 году.

Результаты 2017 года показали, что Фонд обладает необходимыми ресурсами и инструментами для эффективной реализации поставленных перед ним задач. В дальнейшем деятельность Фонда «Даму» будет направлена на повышение эффективности предоставляемых мер поддержки для развития малого и среднего предпринимательства, а также улучшение качества оказываемых услуг.

Председатель Совета директоров, Заместитель Премьер-Министра Республики Казахстан
Ерболат Досаев

НАША ПОДДЕРЖКА — ВАШЕ РАЗВИТИЕ

Результаты 2017 года показали, что Фонд обладает необходимыми ресурсами и инструментами для эффективной реализации поставленных перед ним задач.

ОБРАЩЕНИЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПРАВЛЕНИЯ АО «ФОНД РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА «ДАМУ»

Уважаемые дамы и господа!

Мы рады представить вам очередной годовой отчет акционерного общества «Фонд развития предпринимательства «Даму».

Действующая стратегия Фонда «Даму» определяет курс развития компании до 2023 года. В прошедшем году в рамках актуализации нашей стратегии развития мы конкретизировали направления работы Фонда. Во-первых, продолжая оказывать финансовую поддержку сектору МСБ в целом, мы будем акцентировать наши усилия на сегменте микро- и малого бизнеса и целенаправленно увеличивать долю охвата предпринимателей финансовыми программами. Во-вторых, для обеспечения устойчивого развития Фонда мы будем наращивать привлечение средств из внебюджетных источников финансирования, достигать запланированных финансовых результатов деятельности, обеспечивать полную автоматизацию ключевых бизнес-процессов и сохранять высокий уровень корпоративного управления.

Уже с 2017 года Фонд начал выполнение задач, обозначенных в актуализированной стратегии. С августа прошлого года по Программе «Еңбек» Фонд осваивает средства в размере 14,2 млрд тенге, выделенных из республиканского и местных бюджетов на микрокредитование начинающих и действующих предпринимателей, и предоставляет кредитные гарантии.

В рамках привлечения внешнего финансирования Фондом заключено кредитное соглаше-

ние с Азиатским банком развития на 72 млрд тенге. Европейский банк реконструкции и развития в 2017 году выделил АО «Forte Bank» и АО «Kassa Nova Bank» средства на общую сумму 11,1 млрд тенге под гарантию Фонда «Даму». Кроме этого, в прошедшем году были привлечены средства ПРООН по проекту «Устойчивые города для низкоуглеродного развития в Казахстане» (меры смягчения воздействия изменения климата для низкоуглеродного развития городов с учетом национальных условий) на 3 млн долларов США для субсидирования ставки и гарантирования кредитов казахстанских предпринимателей.

Наряду с этим, мы продолжаем реализацию программ обусловленного размещения средств в банках, лизинговых компаниях и микрофинансовых организациях. В 2017 году в рамках этих программ было поддержано 8 305 предпринимателей на общую сумму кредитов 230 млрд тенге.

В прошедшем году 2 287 проектов получили поддержку в виде субсидирования ставки и 1 065 проектов в виде кредитной гарантии по программе «Дорожная карта бизнеса-2020». Еще 122 договора было заключено по нашей собственной программе гарантирования «Даму-Оптима».

В рамках автоматизации бизнес-процессов реализованы такие инициативы, как процесс подбора продуктов Фонда на базе электронного супермаркета «Digital Damu», автоматический сбор и регистрация данных по операционным

рискам, принятие решений уполномоченными органами Фонда (от подготовки материалов до исполнения поручений), кадровое делопроизводство, перевод всех бухгалтерских распоряжений в электронный формат.

В декабре 2017 года утвержден Кодекс корпоративного управления Фонда, который разработан на основе стандартов ОЭСР и лучшей казахстанской практики.

В целом успешная работа Фонда «Даму» по реализации программ финансовой поддержки МСБ и управлению выделенными средствами обеспечила достижение по итогам 2017 года положительного финансового результата в размере 4,1 млрд тенге.

Нашими приоритетами на ближайшие годы остаются эффективная реализация государственных программ поддержки предпринимателей с использованием финансовых инструментов во всех регионах страны, разработка новых продуктов и автоматизация бизнес-процессов.

Перед нами стоят большие задачи. Я уверен, что сплоченный и профессиональный коллектив Фонда выполнит все намеченные цели и внесет свою лепту в развитие и укрепление предпринимательства Казахстана.

**Председатель Правления
 АО «Фонд развития
 предпринимательства «Даму»
 Абай Саркулов**

НАША ПОДДЕРЖКА —
 ВАШЕ РАЗВИТИЕ

2 287 ПРОЕКТОВ

В целом успешная работа Фонда «Даму» обеспечила достижение по итогам 2017 года положительного финансового результата в размере 4,1 млрд тенге.

ОСНОВНЫЕ КОРПОРАТИВНЫЕ СОБЫТИЯ 2017 ГОДА

14,1 МЛРД ТГ

По Программе развития продуктивной занятости и массового предпринимательства на 2017–2021 годы «Еңбек» АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» выбран финансовым агентом. В 2017 году Фондом было привлечено средств на общую сумму 14,183 млрд тенге по 16 регионам РК, из которых порядка 11,9 млрд тенге были размещены в 9 БВУ/МФО.

3,5 МЛРД ТГ

Привлечены средства от Европейского банка реконструкции и развития в размере 11 млн долларов США (3,585 млрд тенге) под гарантию АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» для АО «Банк «Kassa Nova».

III ВЫСТАВКА КАЗАХСТАНСКИХ ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

28–30 июля 2017 года в г. Астана проведена III выставка казахстанских производителей, получивших государственную поддержку, «Сделано в Казахстане». В выставке приняли участие 210 клиентов Фонда. За 3 дня выставку посетило более 6 тысяч человек. В рамках выставки-форума проведено 4 бесплатных мастер-класса по развитию бизнеса и увеличению продаж. В рамках мероприятия совместно с Национальной палатой предпринимателей «Атамекен» проведен III форум отечественных товаропроизводителей «Ұлы дала елі».

РЕЙТИНГОВОЕ АГЕНТСТВО MOODY'S

По итогам 2017 года международное рейтинговое агентство Moody's Investors Service присвоило АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» кредитный рейтинг по глобальной шкале на уровне «Ваа3», прогноз по рейтингу финансовой устойчивости – «стабильный». Одновременно рейтинговое агентство Moody's присвоило АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» национальный долгосрочный рейтинг на уровне «Аа1.kz».

В 2017 ГОДУ ПОДПИСАНЫ:

- меморандум о взаимопонимании между SME Corp. Malaysia (Малайзия) и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»;
- меморандум о взаимопонимании между BPI France (Франция) и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»;
- соглашение о взаимном сотрудничестве в рамках реализации программ нефинансовой поддержки между Корпорацией малого и среднего бизнеса Кореи («Small and medium Business Corporation») (Корея) и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»;
- соглашение о сотрудничестве между некоммерческой микрокредитной компанией «Фонд поддержки предпринимательства Республики Татарстан» (Татарстан, Российская Федерация) и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».

«FINANCING SMES AND ENTREPRENEURS – AN OECD SCOREBOARD»

АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» приняло участие в подготовке ежегодного исследования Организации по экономическому сотрудничеству и развитию (ОЭСР) «Финансирование МСП и предпринимателей» («Financing SMEs and Entrepreneurs – an OECD Scoreboard»). Благодаря инициативе Министерства национальной экономики РК, АО «НУХ «Байтерек» и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», Казахстан с 2016 года вошел в список стран, участвующих в данном исследовании.

X АСТАНИНСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФОРУМ

16 июня 2017 года Фондом проведена панельная сессия: «Новые возможности для роста конкурентоспособности бизнеса» в рамках X Астанинского экономического форума. В работе сессии приняли участие партнеры Фонда – КОСГЕБ (Турция), KODIT (Южная Корея), Корпорация малого и среднего бизнеса (Малайзия), BPI France (Франция), ПАРП (Польша), Фонд поддержки предпринимательства Республики Татарстан и другие.

1,0 МЛРД ТГ

В августе 2017 года Министерство по инвестициям и развитию Республики Казахстан и АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» подписали соглашение о сотрудничестве касательно привлеченного безвозмездного гранта Глобального экологического Фонда с участием Программы развития Организации Объединенных Наций в сумме 3,0 млн долларов США (эквивалент 1,0 млрд тенге) для реализации механизма стимулирования инвестиций в энергоэффективность городской инфраструктуры Республики Казахстан путем привлечения финансовых средств гранта в рамках проекта «Устойчивые города для низкоуглеродного развития в Казахстане».

72 МЛРД ТГ

Заклучено соглашение с Азиатским банком развития об открытии кредитной линии на сумму 72 млрд тенге (эквивалент 200 млн долларов США).

КОРПОРАТИВНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

График 1
ROA*

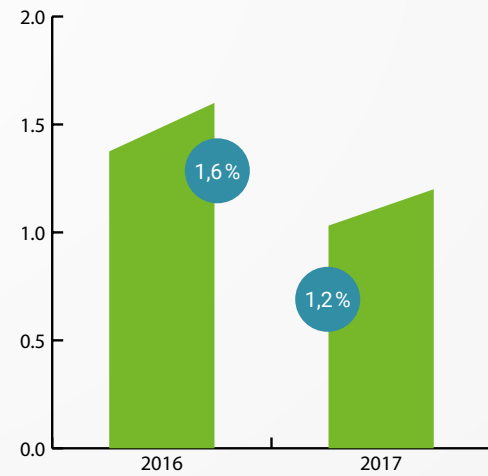

График 2
ROE

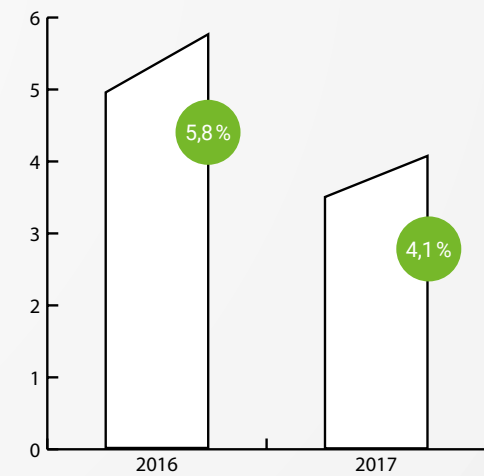

График 3
Рентабельность деятельности*

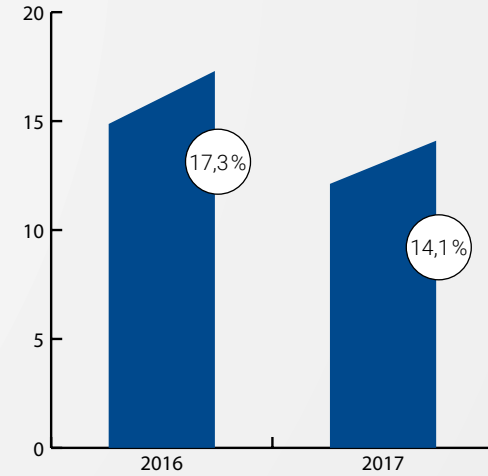
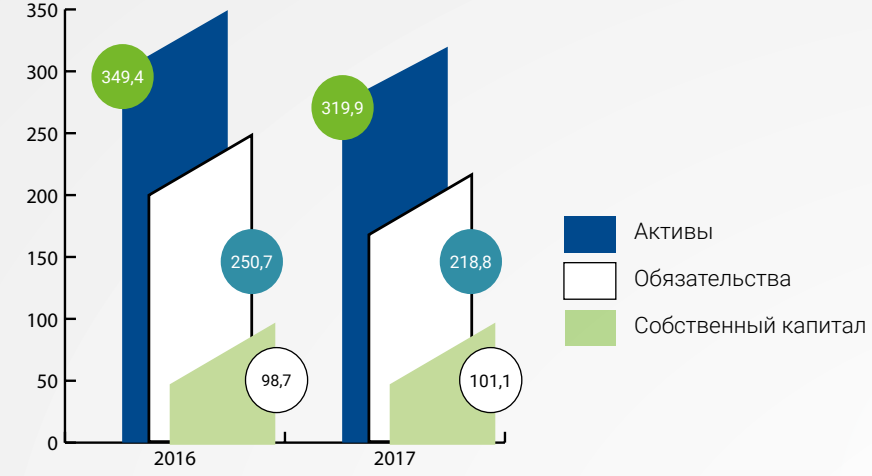

График 4
Показатели баланса (млрд тенге)

548,5 МЛРД ТГ

548,49 млрд тенге направлены на развитие предпринимательства по финансовым программам.

Наименование КПД	Ед. изм.	2015 год		2016 год		2017 год	
		факт	факт	план	факт	% исп. плана	
Объем средств, направленных на развитие предпринимательства по финансовым программам*	млрд тенге	523,7	606,0	630,0	548,49	87	
Количество участников финансовых программ	ед.	6 186	13 217	5 626	11 936	212	
Количество созданных рабочих мест	чел.	25 900	23 415	24 987	25 059**	100	
Доля субъектов МСБ, которым оказана поддержка, к общему числу действующих субъектов МСБ на рынке	%	6,4	5,3	4,8	5,1	106	
Количество клиентов ЦКП	чел.	71 786	90 923	71 000	74 132	104	
Количество клиентов, получивших дистанционные услуги	чел.	59 705	54 765	63 875	63 829	100	

* Снижение объема кредитного портфеля в 2017 году связано с дефицитом бюджетных средств, выделенных на субсидирование в рамках трансфертов общего характера. Дополнительно увеличился охват просубсидированных займов за счет проектов микро- и малого бизнеса с небольшой долей кредитного портфеля, приходящейся на одного заемщика.

** Прогнозные данные по расчетам Фонда.

* Снижение уровня показателей «ROA», «Рентабельность деятельности» в 2017 году по сравнению с 2016 годом связано со снижением уровня чистой прибыли в 2017 году (чистая прибыль в 2017 году – 4,1 млрд тенге, в 2016 году – 5,6 млрд тенге). На уровень прибыли повлияли отражение в расходах переоценки валютного свопа по справедливой стоимости в рамках АБР 3-го транша в связи с дефолтом АО «Казинвестбанк» и АО «Delta Bank», а также изменения, связанные с курсом тенге по отношению к доллару США. Свернутый результат по переоценке СВОП получен отрицательный и отражен в расходах.

ИНФОРМАЦИЯ О ФОНДЕ

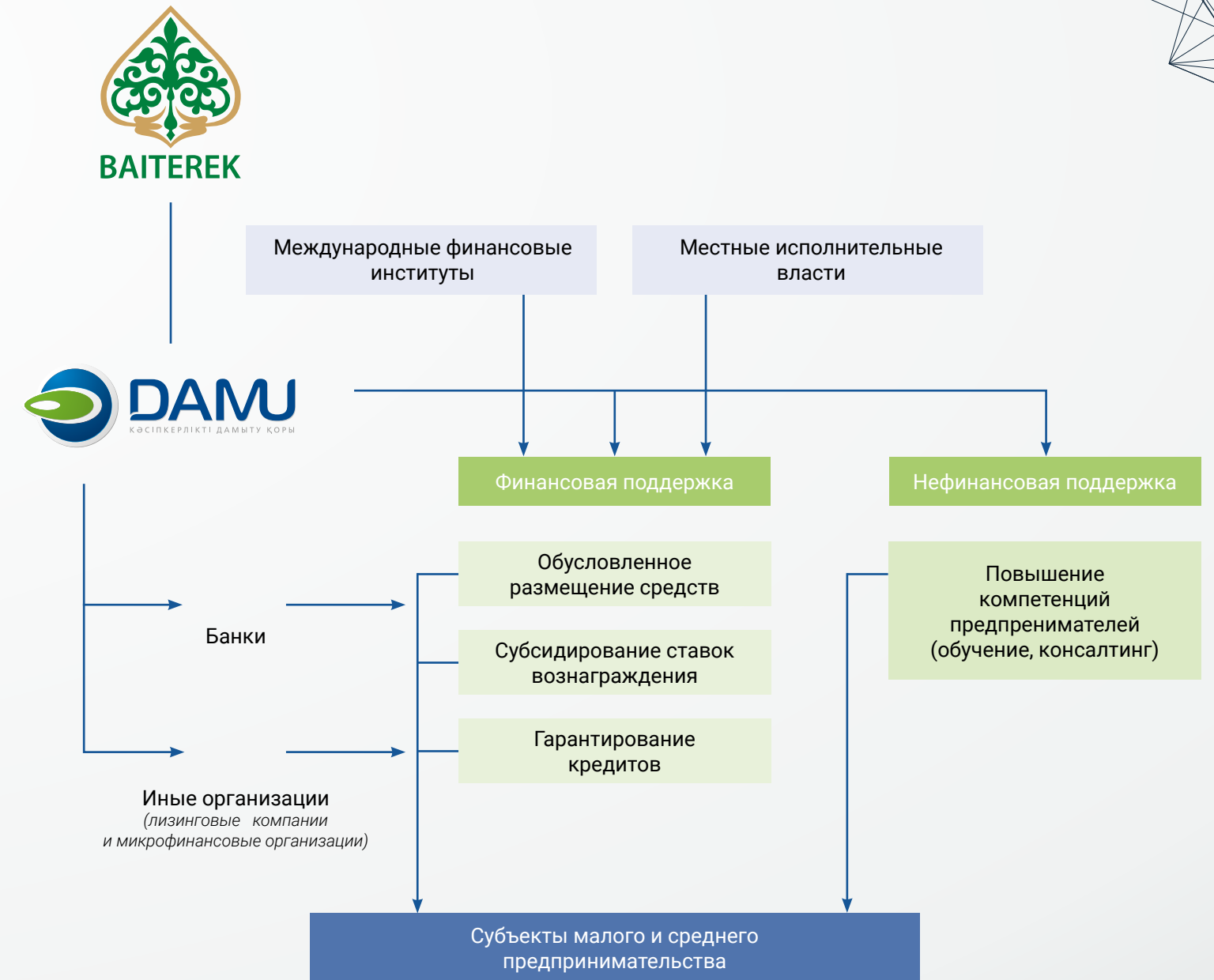
АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» – национальный институт развития, целью которого является содействие качественному развитию частного предпринимательства в Республике Казахстан посредством предоставления финансовой поддержки.

Фонд предлагает широкий спектр продуктов и услуг для предпринимателей: финансирование в рамках программ кредитования через банки второго уровня, микрофинансовые организации и лизинговые компании, субсидирование процентных ставок, гарантирование, консультационная поддержка, распространение информационно-аналитических материалов.

Какие инструменты поддержки мы предлагаем?

Инструменты	Поддержано проектов	Сумма кредитов
Фондирование БВУ и МФО для последующего кредитования бизнеса по ставке от 6% в тенге	36 тыс.	1 671 млрд тенге
Гарантирование кредитов предпринимателей перед БВУ в размере до 85% от суммы кредита	3,7 тыс.	130 млрд тенге
Субсидирование процентной ставки по кредиту в размере от 7 до 10%	11,2 тыс.	2 068 млрд тенге

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ

ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ФОНДА

1997 – 2007

- Агентские функции программ поддержки малого бизнеса по линии АБР и ЕБРР
- Прямое кредитование СМСП
- Формирование филиальной сети

Результаты программ Фонда:

- поддержано более 2,6 тыс. проектов
- сумма выданных кредитов составила 27,5 млрд тенге

Статистика МСБ:

- 643 тыс. субъектов МСБ
- 2,1 млн человек занятость в МСБ
- 10,7% доля МСБ в ВВП РК

2008 – 2009

Программы обусловленного размещения средств:

- Стабилизационная программа МСБ
- «Даму-Өндіріс»
- «Даму-Регионы»

Результаты программ Фонда:

- поддержано более 10 тыс. проектов
- сумма выданных кредитов составила 521 млрд тенге

Статистика МСБ:

- 662 тыс. субъектов МСБ
- 2,6 млн человек занятость в МСБ
- 17,7% доля МСБ в ВВП РК

2010 – 2015

«Дорожная карта бизнеса 2020»:

- субсидирование ставки
- гарантирование кредитов

Обусловленное размещение средств:

- поддержка МСБ обрабатывающего сектора (6%)
- поддержка женского предпринимательства
- инструменты для МСБ за счет средств АБР, ЕБРР

Нефинансовая поддержка

Результаты программ Фонда:

- поддержано более 27 тыс. проектов
- сумма выданных кредитов составила 2,1 трлн тенге

Статистика МСБ:

- 1,2 млн субъектов МСБ
- 3,2 млн человек занятость в МСБ
- 24,9% доля МСБ в ВВП РК

с 2016

ЕП «ДКБ 2020»

Обусловленное размещение средств:

- региональное финансирование (8,5%), микрокредитование, факторинг, франчайзинг

Новые подходы к обслуживанию предпринимателей:

- технология «Даму Блиц»
- автоматизация приема/рассмотрения заявок по гарантированию

Результаты программ Фонда:

- поддержано более 45 тыс. проектов
- сумма выданных кредитов составила 3,3 трлн тенге

Статистика МСБ:

- 1,2 млн субъектов МСБ
- 3,1 млн человек занятость в МСБ
- 26,8% доля МСБ в ВВП РК

с 2017

- Программа Еңбек
- Программа «Нұрлы жер»

Результаты программ Фонда:

- поддержано более 50 тыс. проектов
- сумма выданных кредитов составила 3,9 трлн тенге

Статистика МСБ:

- 1,1 млн действующих субъектов МСБ
- 3,1 млн человек занятость в МСБ
- 25,6% доля МСБ в ВВП РК

ГЕОГРАФИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФОНДА

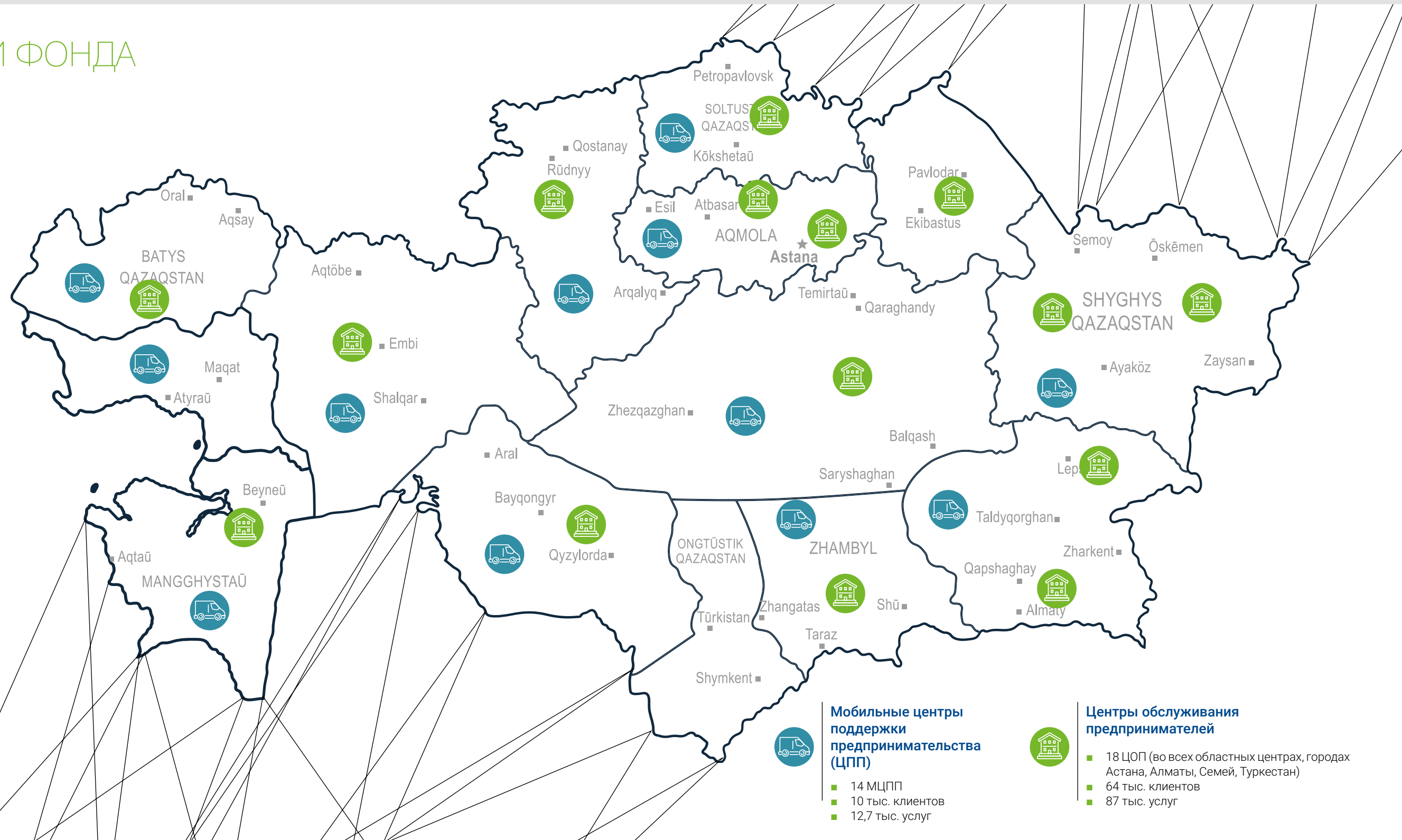
Фонд представлен во всех регионах Казахстана. Региональную сеть составляют 16 филиалов во всех областных центрах, а также в городах Астана и Алматы. Кроме того, инфраструктура поддержки предпринимателей представлена 18 Центрами обслуживания предпринимателей, 14 Мобильными центрами поддержки предпринимательства. В рамках консультационных программ Фонд обеспечивает охват аудитории во всех 204 городах и районах Казахстана.

СТРУКТУРА УСТАВНОГО КАПИТАЛА

Вид ценной бумаги	Акции простые
НИН	KZ1C49420017
Дата регистрации выпуска	09.04.2012
Номинальная стоимость*	100 000 тенге
Количество объявленных акций	27 462 244
Количество размещенных акций	27 462 244
Количество акций, принадлежащих Акционеру	27 462 244
Информация об Акционере	АО «НУХ «Байтерек»»
Доля Акционера от размещенных акций	100%
Доля Акционера от голосующих акций	100%

* Стоимость последнего размещения акций

Фонд выпускает только простые акции. Простая акция предоставляет Единственному акционеру право на принятие решений по всем вопросам, выносимым на его рассмотрение. Простая акция также предоставляет Единственному акционеру права на получение дивидендов при наличии у Фонда чистого дохода и на получение части имущества Фонда при его ликвидации в порядке, установленном законодательством Республики Казахстан.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

1 СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ

МИССИЯ, ВИДЕНИЕ ФОНДА

Миссия Фонда

Миссией Фонда является активная роль в устойчивом развитии микро-, малого и среднего предпринимательства (ММСП) в Казахстане посредством реализации комплексных и эффективных инструментов поддержки.

Видение Фонда

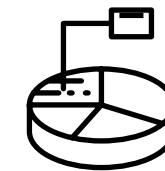
Видение Фонда к 2023 году – национальный институт развития – инициатор и реализатор программ по поддержке и развитию ММСП.

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ

Стратегия развития Фонда направлена на развитие сектора ММСП Казахстана и учитывает опыт успешной и эффективной реализации как государственных, так и собственных программ развития ММСП. Фонд имеет 20-летний опыт поддержки ММСП и ряд других сильных сторон, которые будут использованы для повышения эффективной реализации стратегии развития и достижения поставленных целей, задач и КПД.

ОСНОВНЫЕ СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ФОНДА ДО 2023 ГОДА

№	Стратегические направления	Стратегические задачи
1.	Поддержка и развитие начинающих и действующих предпринимателей	Расширение кредитования микробизнеса, разработка и реализация инструментов поддержки МФО и кредитных товариществ Увеличение доли охвата действующих ММСП финансовыми программами Фонда Повышение экономической эффективности поддерживаемых предприятий ММСП
2.	Устойчивое институциональное развитие Фонда	Привлечение средств дополнительных источников финансирования Достижение запланированного уровня финансовых результатов деятельности Автоматизация бизнес-процессов Повышение уровня корпоративного управления

СЕКТОР МИКРОФИНАНСИРОВАНИЯ

Сектор микрофинансирования является одним из наиболее динамично развивающихся секторов в Казахстане. Микрофинансовые организации являются востребованным источником финансирования для субъектов микро- и малого бизнеса. Тем не менее в микрофинансовом секторе существует ряд проблем, связанных с высокой процентной ставкой, доступностью кредитных ресурсов, платежеспособностью заемщиков и другим.

График 5
Доля портфеля МФО в кредитном портфеле Фонда

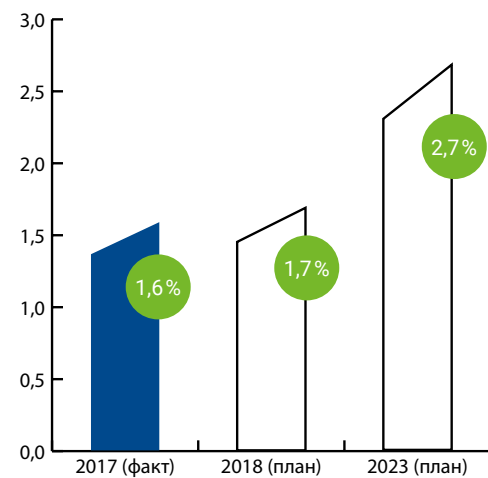
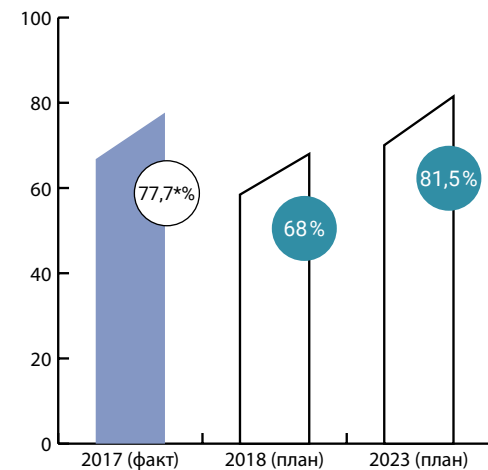

График 6
Доля микро- и малых предпринимателей от общего числа поддержанных предпринимателей, %

* План по этому КПД в 2017 году был перевыполнен.

ОСНОВНЫЕ СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ЗАДАЧИ

Поддержка и развитие начинающих и действующих предпринимателей

1. Расширение кредитования микробизнеса, разработка и реализация инструментов поддержки МФО и кредитных товариществ

Сектор микрофинансирования является одним из наиболее динамично развивающихся секторов в Казахстане. Микрофинансовые организации (выше и далее – МФО) являются востребованным источником финансирования для субъектов микро- и малого бизнеса. Тем не менее, в микрофинансовом секторе существует ряд проблем, связанных с высокой процентной ставкой доступности кредитных ресурсов, платежеспособностью заемщиков и других. На решение вышеуказанных проблем должны быть направлены соответствующие меры со стороны государства.

Деятельность данного направления Фонда будет сконцентрирована на привлечении внешних заимствований для последующего кредитования микрофинансового сектора и кредитных товариществ, а также на поиске стратегических партнеров по направлению оказания профессиональной экспертной консультационной поддержки потенциальным микрофинансовым организациям – будущим заемщикам по программам Фонда (графики 5, 6).

2. Увеличение доли охвата действующих ММСП финансовыми программами Фонда

■ Финансирование субъектов ММСП через БВУ, ЛК, МФО

Фонд является оператором по управлению государственными средствами по программам обусловленного размещения средств в финансовых институтах для последующего кредитования субъектов ММСП. Программы обусловленного размещения средств являются одним из инструментов реализации государственной политики по финансовой поддержке субъектов ММСП в Казахстане.

Дальнейшая реализация программ обусловленного размещения средств в финансовых институтах будет способствовать повышению степени доступности кредитных ресурсов для субъектов ММСП через дополнительное фондирование БВУ, ЛК, МФО и установление ограничивающих условий по размеру ставки вознаграждения, а также сокращению диспропорции распределения кредитов в региональном и отраслевом разрезе.

■ Субсидирование части ставки вознаграждения по новым/действующим кредитам/договорам финансового лизинга, выдаваемым для реализации новых эффективных инвестиционных проектов, а также проектов, направленных на модернизацию и расширение производства

Субсидирование ставки вознаграждения реализуется в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020». За время реализации Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» инструмент субсидирования приобрел популярность среди предпринимателей, показал результативность с точки зрения привлечения кредитов в приоритетные сектора экономики.

■ Гарантирование кредитов субъектов ММСП

Фонд планирует продолжать активную работу по реализации инструмента гарантирования как одного из востребованных продуктов Фонда, который обеспечивает ММСП доступ к кредитным ресурсам. Фонд продолжит работу как в качестве агента по гарантированию кредитов в рамках реализации Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», так и реализацию собственной программы «Даму-Оптим».

■ Новые программы

Будут вестись разработка и реализация новых программ поддержки предпринимателей, а также ряд других проектов в этой области, включая Программу портфельных гарантий на 2020–2023 годы, финансирование и гарантирование кредитов/микрокредитов по Программе «Еңбек», Программу финансирования сделок по приобретению интеллектуальной собственности, Программу финансирования электронной коммерции, цифровых платформ и их экосистем, сотрудничество с краудфандинговыми/краудинвестиционными платформами, внедрение супермаркета «Digital DAMU», реализацию проекта дистанционного обучения, пакетные решения для начинающих предпринимателей, переформатирование работы консультантов.

Ключевые показатели деятельности	2017 г. (факт)	2018 г. (план)	2023 г. (план)
Доля субъектов ММСП, которым оказана финансовая поддержка, к общему числу действующих субъектов ММСП на рынке (госпрограммы / программы Фонда), %	3,2	3,5	10
Количество новых проектов и проектов по модернизации и расширению действующих производств с учетом увеличения производительности труда и расширения рынков сбыта (госпрограммы / программы Фонда), ед.	36 533	44 200	128 000
Объем жилья, в рамках которого оказаны инструменты поддержки Фонда, тыс. кв. м	–	50**	–*
Доля частного сектора в кредитном портфеле Фонда, %	100	100	100

* План КПД установлен на 2018–2019 годы.

** В соответствии с постановлением Правительства РК от 31 декабря 2016 года № 922.

3. Обеспечение повышения экономической эффективности поддерживаемых предприятий ММСП

Фонд, выступая в качестве основного оператора мер государственной финансовой поддержки субъектов малого и среднего бизнеса, уделяет внимание вопросам внедрения требований по повышению эффективности участников программ, реализуемых Фондом.

Государственная поддержка в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» и Программы обусловленного размещения средств Фонда оказывает ощутимую помощь в расширении и развитии казахстанского бизнеса. Фонд в рамках новых программ планирует внедрять требования по повышению эффективности участников и автоматизировать учет и мониторинг экономической эффективности предпринимателей, поддерживаемых программами Фонда (графики 7, 8).

До 2023 года Фонд продолжит выполнение агентских функций в рамках государственных программ, в том числе Единой программы «Дорожная карта бизнеса-2020», «Нұрлы жер», Программы «Еңбек». За 2017–2023 годы по линии государственных программ планируется увеличить количество поддерживаемых субъектов ММСП с 16,9 тыс. до 32 тыс. единиц. Также Фонд будет увеличивать долю собственных программ в продуктовой линейке, в том числе программ финансирования и микрокредитования ММСП за счет средств международных финансовых организаций, за счет средств собственного капитала, за счет софинансирования с банками и местными исполнительными органами и гарантирования кредитов. За 2017–2023 годы по линии собственных программ планируется увеличить количество поддерживаемых субъектов ММСП с 15,7 тыс. до 96 тыс. единиц.

График 7
Объем продукции, произведенной субъектами предпринимательства, получившими поддержку Фонда (млрд тенге)

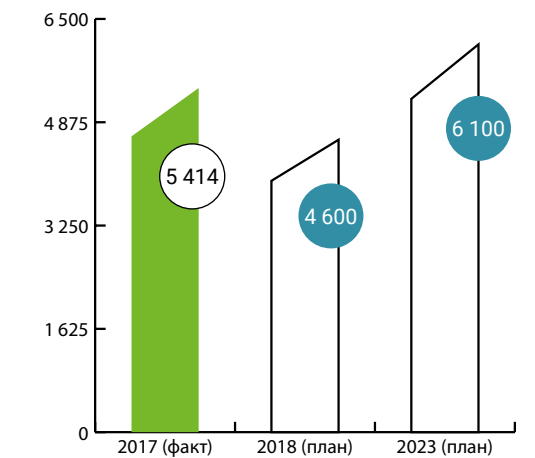
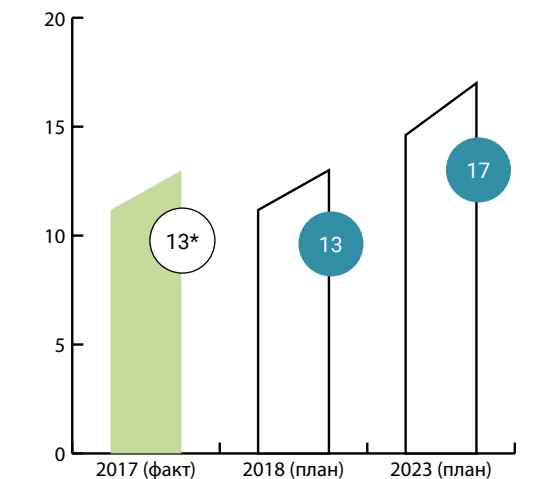
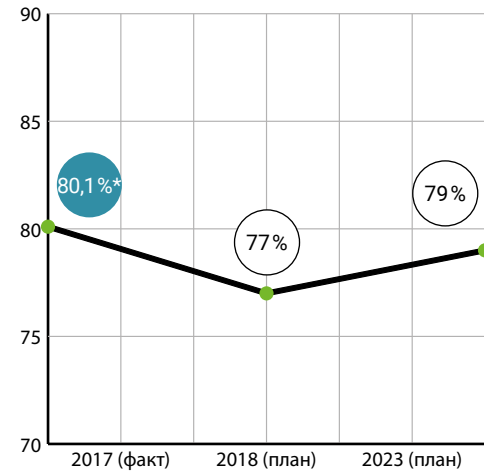

График 8
Приrost выплаченных налогов субъектами предпринимательства, получившими поддержку Фонда (млрд тенге)

* Прогнозные данные по расчетам Фонда.

График 9
Доля негосударственных источников заимствования в общей структуре заимствования за отчетный год, %

* Данные рассчитаны с учетом подписанных кредитных соглашений.

УСТОЙЧИВОЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ ФОНДА

1. Привлечение средств дополнительных источников финансирования

Фонд в рамках развития ММСП в Казахстане и обеспечения доступа ММСП к финансовым ресурсам в 2017–2023 годах продолжит активно реализовывать текущие и новые финансовые программы, реализуемые как за счет бюджетных средств, так и за счет негосударственных источников заимствования. В части активизации работ по привлечению негосударственных источников заимствования Фонд продолжит работу с текущими партнерами – международными финансовыми институтами, такими как АБР, ЕБРР и Европейский инвестиционный банк, а также будет налаживать сотрудничество с новыми потенциальными инвесторами в лице международных финансовых институтов и инвестиционных фондов. Также Фонд будет прорабатывать доступные инструменты, способствующие снижению стоимости привлекаемых ресурсов, такие как использование в качестве обеспечения корпоративной гарантии АО «НУХ «Байтерек», а также доступные инструменты снижения валютных рисков (графики 9, 10).

2. Достижение запланированного уровня финансовых результатов деятельности

Для реализации данной задачи Фонд проведет работу по внедрению единых подходов к планированию и бюджетированию, созданию системы управленческой отчетности, установлению ключевых показателей деятельности. Планируется внедрить систему раздельного учета доходов, расходов и задействованных активов, а также провести работу по совершенствованию системы управления рисками (графики 11, 12).

3. Автоматизация бизнес-процессов

С целью достижения максимальной результативности и эффективности бизнес-процессов в Фонде проводится работа по построению системы управления бизнес-процессами, то есть организация бизнеса через проектирование и управление бизнес-процессами. Данная система позволяет «увязать» бизнес-процессы со Стратегией Фонда, обеспечивая ее реализацию. Продолжится работа по автоматизации фронт- и обслуживающих бизнес-процессов.

Ключевые показатели деятельности	2017 г. (факт)	2018 г. (план)	2023 г. (план)
Автоматизация основных бизнес-процессов Фонда, %	62,5	не менее 60	100

График 10
Долг/Капитал

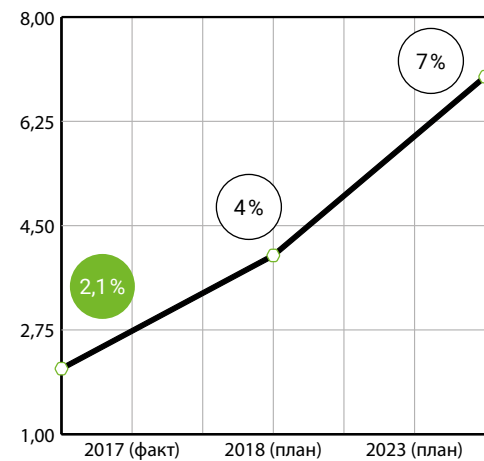
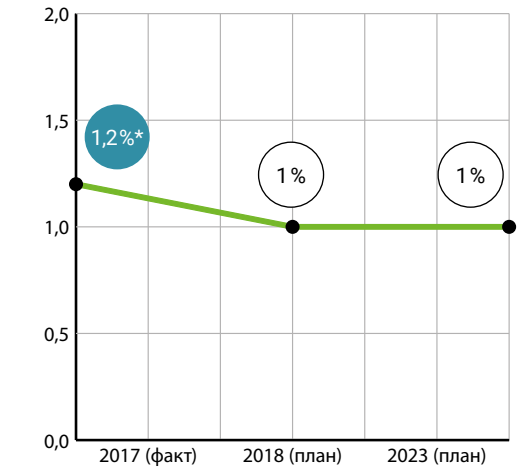

График 11
ROA (не ниже минимального положительного значения), %

* План по КПД был перевыполнен в 2017 году.

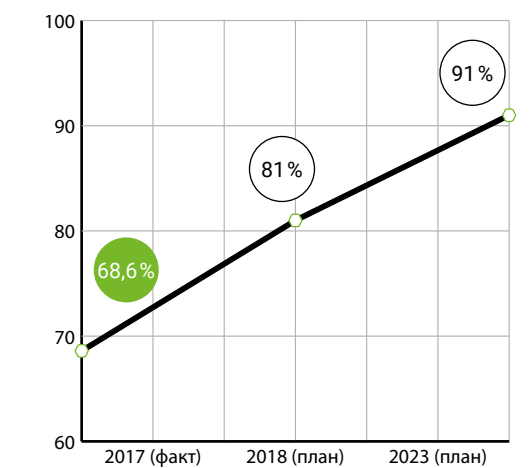
4. Повышение уровня корпоративного управления

В рамках реализации данной задачи планируется внедрять системы оценки качества оказанных Фондом услуг. Кроме того, будет производиться работа по обеспечению транспарентности деятельности Фонда, ведению коммуникационной деятельности через партнерские, общественные организации и средства массовой информации, экспертное сопровождение аналитических исследований международных организаций развития в сфере ММСП (ОЭСР и так далее), а также в области развития персонала.

Ключевые показатели деятельности	2017 г. (факт)	2018 г. (план)	2023 г. (план)
Оценка доверия и удовлетворенности субъектов ММСП деятельностью АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», %		* не менее 80	не менее 80

* Получение данных ожидается в конце июня 2018 года.

График 12
Доля кредитного портфеля от общих активов, %

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

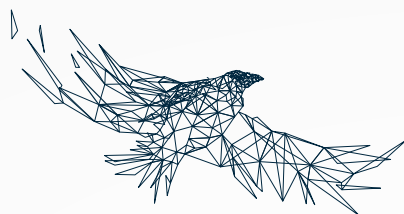
География деятельности Фонда
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

2

АНАЛИЗ МСП В КАЗАХСТАНЕ. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

В 2017 году в Казахстане наблюдался рост количества зарегистрированных субъектов МСП на 2,3%, до 1 601 тыс. единиц. При этом их доля в общем количестве хозяйствующих субъектов в стране выросла до 96,8%. В отраслевом разрезе наибольший прирост наблюдался в минувшем году в сферах предоставления услуг, обрабатывающей промышленности, прочих видов промышленности, образования и строительства. Снижение количества зарегистрированных субъектов МСП наблюдалось в сфере транспорта и складирования.

Количество действующих предпринимателей сократилось на 3,3% (график 13).

По данным Комитета по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан, на конец 2017 года занятое население составляет 8 585 тыс. человек. При этом численность занятых в МСП – 3 145 тыс. человек (36,6% от всех занятых) на 1 января 2018 года. По сравнению с прошлым годом количество занятых в МСП сократилось на 0,7%. (график 14).

На протяжении последних шести лет ВВП Казахстана в реальном выражении демонстрировал рост. В 2017 году ВВП Казахстана вырос на 4,0% и составил 51 967 млрд тенге. Производство товаров формирует 36,4% ВВП (из них 26,5% – это промышленное производство), производство услуг – 57,5%, налоги на продукты – 6,5%.

По данным Комитета по статистике МНЭ РК, выпуск продукции МСП в 2017 году составил 21 148 млрд тенге. В сравнении с соответствующим периодом прошлого года этот показатель (в сопоставимых ценах) вырос на 0,4%. В 2017 году 68,2% объема продукции МСП выпущено малыми предприятиями, 18,9% – средними предприятиями и еще 7,3% – индивидуальными предпринимателями и крестьянскими хозяйствами. Доля валовой добавленной стоимости МСП в ВВП в 2017 году оценивается в 25,6% (график 15).

Показатели кредитования предпринимательства и доля Фонда в кредитовании

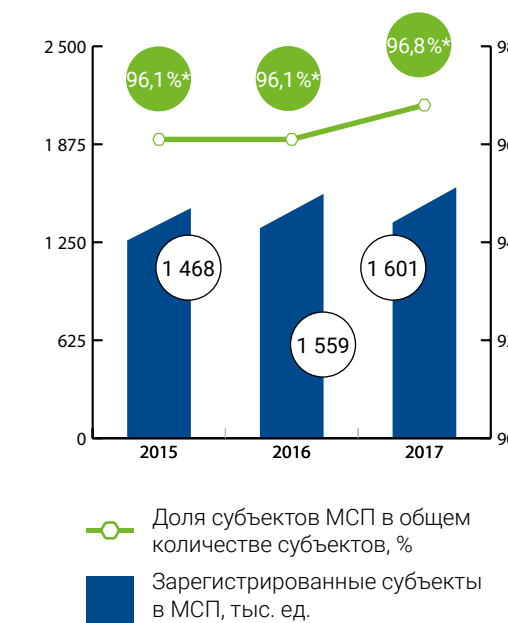
Несмотря на то, что объемы банковского кредитования в 2017 году увеличились на 1,0%, до 10,8 трлн тенге, по кредитованию на предпринимательские цели наблюдается сокращение на 3,6%, по кредитованию малого предпринимательства – сокращение на 23,2% (график 16).

Фондом в 2017 году была продолжена реализация программ обусловленного размещения средств в БВУ, ЛК, МФО, субсидирования процентных ставок по кредитам предпринимателей и гарантирования кредитов.

В конце 2017 года в рамках Программы «Еңбек» Фонд начал поддерживать микропредприятия, разместив средства акиматов в БВУ и микрофинансовых организациях на общую сумму 11,9 млрд тенге. По итогам года за счет данных средств было поддержано 453 проекта на общую сумму кредитов 4,8 млрд тенге.

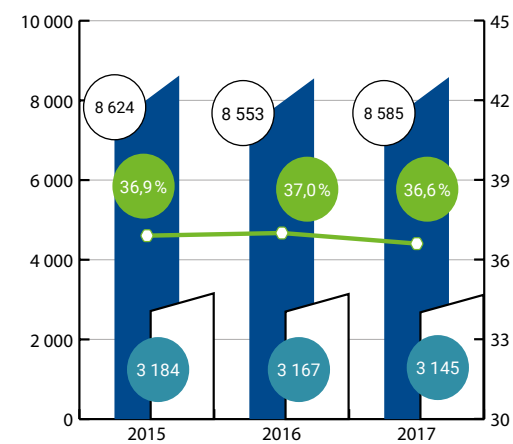
В целом, участвуя в программах Фонда, за прошедший год субъекты частного предпринимательства получили кредиты на сумму 549 млрд тенге. В общей сумме банковского кредитования на предпринимательские цели доля креди-

График 13
Динамика количества зарегистрированных субъектов МСП в РК

Источник: Комитет по статистике Министерства национальной экономики РК (www.stat.gov.kz).

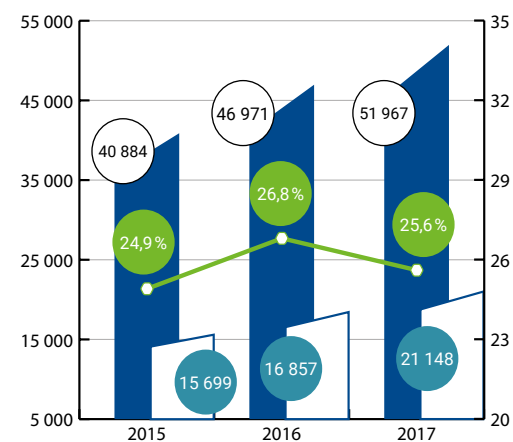
График 14
Динамика численности занятого населения в РК

— Доля населения занятого в МСП, % (правая ось)
■ Занятое в экономике население (тыс. чел.)
□ Занятое в МСП население (тыс. чел.)

Источник: Комитет по статистике Министерства национальной экономики РК (www.stat.gov.kz)

График 15
Динамика ВВП и выпуска продукции МСП в РК

— Доля ВДС МСП в ВВП, % (правая ось)
■ ВВП (млрд тенге)
□ Выпуск продукции МСП (млрд тенге)

Источник: Комитет по статистике Министерства национальной экономики РК (www.stat.gov.kz)

тов, выданных участникам программ Фонда, составила 7%. Низкая доля сложилась в силу того, что кредитование по программам Фонда ограничивается приоритетными секторами экономики, к которым не относятся торговля и строительство, получающие около 50% кредитов банков второго уровня.

При рассмотрении вклада Фонда с акцентом на финансирование приоритетных секторов экономики наблюдается рост до 16,6%, что на 0,2 пункта выше показателя прошлого года (график 17).

Доля кредитов Фонда в обрабатывающей промышленности снизилась с 21% в 2016 году до 17% в 2017 году.

Снижение связано с окончанием освоения средств, выделенных в рамках программы поддержки СМСР в обрабатывающей промышленности за счет средств Национального Фонда в 2014–2015 годах (график 18).

В структуре заемщиков БВУ доля клиентов, профинансированных по программам Фонда, составила 17%.

Параллельно с программами финансовой поддержки в 2017 году Фонд продолжил работу по реализации программ обучения и консультационной поддержки предпринимателей.

В 2017 году был запущен проект «Дистанционная поддержка развития предпринимательства» на базе веб-платформы edu.damu.kz, в рамках которого прошли обучение 3 337 человек.

На конец отчетного периода количество слушателей в рамках компонента «Обучение топ-менеджмента МСП», который реализу-

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ И МСП В КАЗАХСТАНЕ НА 2018 ГОД

Темпы роста экономики Казахстана в 2018–2022 годах, по прогнозам МНЭ РК, составят 3,1–4,2% с ежегодным поступательным увеличением. В том числе в 2018 году рост экономики по прогнозу ведомства должен составить 3,1%.

ется в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», составило 2 525 предпринимателей, в том числе в 2017 году прошел обучение 421 человек.

За 2017 год в 18 Центров обслуживания предпринимателей обратились 64 тыс. клиентов, им оказано более 87 тыс. консультаций. На уровне районов в 14 областях работают Мобильные центры поддержки предпринимательства. В данные центры обратились порядка 10 тыс. клиентов, предоставлено около 12,7 тыс. консультаций.

Центрами обслуживания предпринимателей по итогам 2017 года был сопровожден 2 581 проект до одобрения БВУ / лизинговой компанией / МФО заявок СЧП на получение финансовой поддержки по инструментам Фонда.

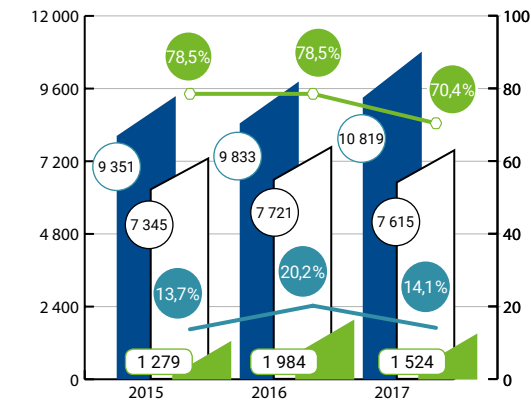
В рамках проекта «Поддержка открытия нового бизнеса» в 2017 году был обучен 1 401 человек, из которых 189 в дальнейшем открыли свой бизнес. Также из числа обученных 22 проекта получили одобрение на участие в финансовых инструментах Фонда.

По проекту «Startup Академия» за 2017 год 419 человек прошли обучение и акселерационную поддержку. Из числа обученных 56 человек открыли свой бизнес и тем самым создали 97 рабочих мест. Среди всех обученных 47 были привлечены на финансовые программы Фонда, 49 получили поддержку в виде частных инвестиций и грантов.

В 2017 году в рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» прошли обучение 307 женщин с инвалидностью, из которых 45 были трудоустроены и пять открыли собственный бизнес.

Экономика Казахстана будет развиваться на уровне темпов роста мировой экономики, которые, по уточненной оценке Международного валютного фонда, в 2018–2019 годах составят 3,9% в год. Сохранению роста будет способ-

График 16
Ежегодные объемы кредитования экономики и малого предпринимательства

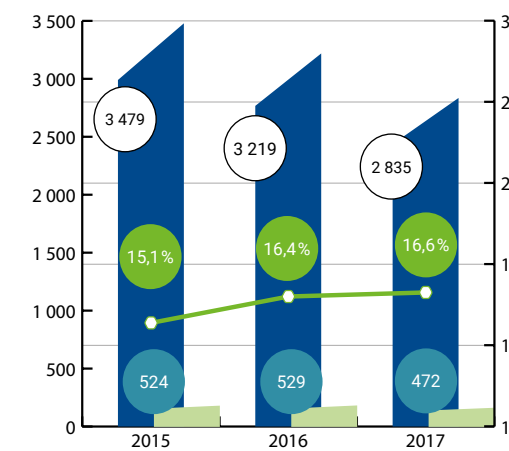

— Доля кредитов на предпринимательские цели, % (правая ось)
— Доля кредитов малому предпринимательству, % (правая ось)
■ Кредиты, выданные экономике (млрд тенге)
□ Кредиты, выданные на предпринимательские цели (млрд тенге)
■ Кредиты, выданные малому предпринимательству (млрд тенге)

ствовать постепенное восстановление спроса, а также сохранение цен на сырьевые товары. В то же время ожидается устойчивая и поступательная экономическая динамика за счет более высокого увеличения валового накопления (на уровне 5,0–8,4%), умеренного и устойчивого роста потребления населения (на уровне 2,0–2,5%) и чистого экспорта (на уровне 2,2–2,6%).

Денежно-кредитная политика в 2018–2022 годах будет способствовать созданию необходимых условий для развития инвестиционного рынка, стимулированию кредитной активности банковского сектора. Среднегодовые темпы роста кредитования БВУ на предстоящий период ожидаются на уровне 3,7%, депозиты резидентов за этот период будут увеличиваться на уровне 8,0%. Уровень денежной массы будет адекватен развитию экономики, в целом планируемая величина монетизации будет в среднем в пределах 42,1%.

График 17
Динамика кредитов на проекты в приоритетных секторах экономики

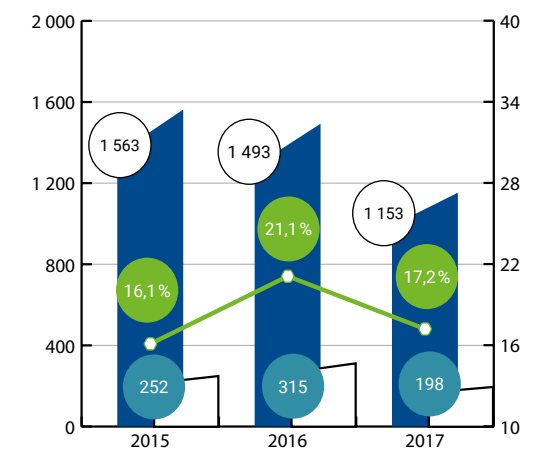

— Доля кредитов, выданных по программам Фонда «Даму» в приоритетных секторах экономики, %
■ Кредиты, выданные БВУ в приоритетных секторах экономики (млрд тенге)
■ Кредиты, выданные по программам Фонда «Даму» в приоритетных секторах экономики (млрд тенге)

Восстановление роста экономики страны и повышенное внимание Правительства создают для МСП новые перспективы развития. Для расширения объемов производства МСП и обеспечения занятости населения через его вовлечение в частный бизнес будет продолжена реализация программ государственной поддержки. Программа «Еңбек» будет способствовать развитию предпринимательства среди безработных и непродуктивно занятого населения путем расширения микрофинансирования в городах, развития льготного микрокредитования в селах и базовых навыков предпринимательской деятельности. Бюджет данной программы в 2018 году будет увеличен на 20 млрд тенге по поручению Главы государства в рамках пяти социальных инициатив.

На региональном уровне будет принят комплекс мер по развитию массового предпринимательства, снижению всех видов издержек для бизнеса. Будет введен рейтинг городов и

График 18
Динамика кредитов на проекты в обрабатывающей промышленности

— Доля кредитов, выданных по программам Фонда «Даму» в обрабатывающей промышленности, %
■ Кредиты, выданные БВУ в обрабатывающей промышленности (млрд тенге)
■ Кредиты, выданные по программам Фонда «Даму» в обрабатывающей промышленности (млрд тенге)

регионов по легкости ведения бизнеса с учреждением специальной премии.

В рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» будут продолжены меры государственной поддержки по удешевлению кредитов через инструменты субсидирования, частичному гарантированию кредитов банков, подведению недостающей инфраструктуры, предоставлению государственных грантов, обучению и оказанию консалтинговых услуг предпринимателям. В качестве дополнительных мер поддержки предпринимательства будет продолжена работа в рамках выделенных средств из Национального фонда по совместным планам действий Правительства и Национального Банка. Для поддержания дополнительной ликвидности на рынке кредитования будет продолжена работа по привлечению кредитных линий от международных финансовых организаций.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

3 ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

ОБУСЛОВЛЕННОЕ РАЗМЕЩЕНИЕ СРЕДСТВ

За 2017 год по программам обусловленного размещения средств в БВУ, МФО и ЛК профинансировано 8 305 заемщиков на общую сумму кредитов 230,5 млрд тенге.

В течение 2017 года размещены средства в БВУ / финансовых организациях по программам/ продуктам обусловленного размещения средств на сумму 59 415,7 млн тенге, из них в МФО – на сумму 593,9 млн тенге.

В рамках этого направления деятельности важной задачей является привлечение средств, в том числе из негосударственных источников, для последующего обусловленного размещения средств в финансовых институтах с целью кредитования микро-, малого и среднего бизнеса.

13 октября 2017 года заключено соглашение с Азиатским банком развития на открытие кредитной линии в сумме 72 млрд тенге под государственную гарантию Правительства Республики Казахстан для реализации проекта «Финансирование микро-, малого и среднего бизнеса через банки второго уровня и микрофинансовые организации за счет средств Азиатского банка развития». В 2017 году получен первый транш займа, который размещен Фондом в АО «Банк ЦентрКредит» в сумме 6,511 млрд тенге (декабрь 2017 года) и в АО «Нурбанк» в размере 1,574 млрд тенге (февраль 2018 года).

В минувшем году привлечены средства от Европейского банка реконструкции и развития в размере 11 млн долларов США (3 585 млрд тенге) под гарантию Фонда для АО «Банк «Kassa Nova».

В декабре 2016 года Постановлением Правительства Республики Казахстан № 919 утверждена Программа «Еңбек». По Программе «Еңбек» Фонд выбран финансовым агентом. В рамках реализации Программы «Еңбек» в 2017 году Фондом было привлечено средств на общую сумму 14,183 млрд тенге по 16 регионам РК, из которых средства в размере 11,9 млрд тенге были размещены в 9 БВУ/МФО. По состоянию на 1 января 2018 года по Программе «Еңбек» профинансировано 453 субъекта ММСП на общую сумму 4,8 млрд тенге.

В 2017 году привлечены бюджетные средства от акиматов для реализации Программы регионального финансирования субъектов малого частного и среднего частного предпринимательства (СМСП) в общей сумме 6,7 млрд тенге, которые размещены в БВУ на условиях софинансирования со средствами АО ФНБ «Самрук-Қазына» и собственными средствами Фонда на общую сумму 17 млрд тенге. В рамках данной программы в 2017 году профинансировано 533 СМСП на сумму 21,0 млрд тенге с учетом револьверных выданных по ранее выделенным в рамках данной программы средствам.

Согласно Стратегии Фонда в четвертом квартале 2017 года переориентированы Продукт «Обусловленное размещение средств в микрофинансовых организациях для последующего финансирования субъектов микро- и малого предпринимательства и физических лиц, осуществляющих предпринимательскую деятель-

«ДОРОЖНАЯ КАРТА БИЗНЕСА БИЗНЕСА-2020»

За 2017 год в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» по инструменту субсидирования ставок вознаграждения подписано 2 287 проектов на общую сумму кредитов 248,6 млрд тенге, перечислено субсидий на общую сумму 36,13 млрд тенге.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)

[Обращение Председателя Правления](#)

[Основные корпоративные события 2017 года](#)

[Корпоративные показатели деятельности](#)

[Информация о Фонде](#)

[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)

1. [Стратегия развития](#)

2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)

3. [Основные направления деятельности](#)

4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)

6. [Управление рисками](#)

7. [Корпоративное управление](#)

8. [Устойчивое развитие Фонда](#)

9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)

11. [Благотворительность](#)

12. [Годовая финансовая отчетность](#)

[Приложение 1](#)

[Адреса и контакты](#)

ность», Продукт «Финансирование лизинговых сделок субъектов малого частного и среднего частного предпринимательства», Продукт «Финансирование субъектов малого и среднего частного предпринимательства на принципах исламского финансирования», которые планируется реализовать в 2018 году.

Субсидирование

За 2017 год в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» по инструменту субсидирования ставок вознаграждения подписано 2 287 проектов на общую сумму кредитов 248,6 млрд тенге, перечислено субсидий на общую сумму 36,13 млрд тенге.

Фондом в качестве агента по Программе «Нұрлы жер» предусматривается субсидирование части ставки вознаграждения по выдаваемым кредитам банками второго уровня субъектам частного предпринимательства для целей жилищного строительства. За 2017 год в рамках Программы «Нұрлы жер» по инструменту субсидирования ставок вознаграждения одобрено региональным координационным советом 23 проекта на общую сумму кредитов 27 млрд тенге. Сумма выплаченных субсидий составила 0,192 млрд тенге и принято обязательств до конца реализации программы 0,977 млрд тенге.

Гарантирование

Фонд продолжает активную работу по реализации инструмента гарантирования как одного из востребованных продуктов Фонда, который обеспечивает ММСП доступ к кредитным ресурсам.

За 2017 год по инструменту гарантирования кредитов подписан 1 321 договор гарантирования на общую сумму кредитов 42,8 млрд тенге, из них по Единой программе поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» заключены 1 065 договоров гарантирования на общую сумму кредитов 37,7 млрд тенге, по Программе гарантирования «Даму-Оптима» заключены 86 договоров гарантирования на общую сумму кредитов 3,2 млрд тенге, в рамках Программы «Еңбек» заключены 170 договоров гарантирования на общую сумму кредитов 1,8 млрд тенге.

В Программу гарантирования «Даму-Оптима» были внесены изменения следующего характера:

- расширен целевой сегмент;
- изменены виды и условия гарантирования;
- детализированы лимиты управления рисками;
- упрощен механизм мониторинга кредитов, выданных под гарантию Фонда в рамках Программы гарантирования «Даму-Оптима»;
- добавлена возможность замены гарантии, выданной в рамках государственных программ гарантирования, на гарантию в рамках Программы гарантирования «Даму-Оптима».

Данные изменения позволили Программе гарантирования «Даму-Оптима» стать конкурентной на рынке продуктов и быть интересной для предпринимателей и банков второго уровня и увеличить выпуск гарантий в 3 раза в сравнении с 2016 годом.

В 2017 году началось предоставление гарантий в рамках Программы «Еңбек». По условиям

Программы «Еңбек» максимальный лимит финансирования на одного участника программы составляет 8 000 МРП, со ставкой не более 6% годовых. Программа «Еңбек» дает возможность предпринимателям, не имеющим достаточного объема залога, получить гарантии Фонда: начинающим предпринимателям – до 85%, действующим предпринимателям – до 50%.

В ноябре 2017 года осуществлен запуск в 4 региональных филиалах пилота по Программе гарантирования «Даму-Оптима» касательно предоставления предпринимателю предварительного гарантийного письма до обращения его за кредитом в банк второго уровня. В рамках данного пилота предгарантийное письмо предоставляется предпринимателю до подачи заявления на получение кредита в банк второго уровня. Данной возможностью воспользовались три предпринимателя, которым были предоставлены предгарантийные письма Фонда с последующим кредитованием в БВУ.

Фонд определен оператором безвозмездного гранта, привлеченного от Глобального экологического фонда с участием Программы развития Организации Объединенных Наций в сумме 3,0 млн долларов США (эквивалент 1,0 млрд тенге) для последующего субсидирования части ставки вознаграждения, а также предоставления гарантий по кредитам конечных заемщиков – субъектов МСБ, реализующим «зеленые» проекты в рамках реализации проекта «Устойчивые города для низкоуглеродного развития в Казахстане».

ИТОГИ РЕАЛИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ ПРОГРАММ

	Факт 2015 г.	Факт 2016 г.	План 2017 г.	Факт 2017 г.	% исп. Плана
Финансирование предпринимателей через обусловленное размещение средств в БВУ/МФО/ЛК					
Количество участников, ед.	3 650	10 145	2 856	8 305*	291
Сумма финансирования, млн тенге	236 629	247 275	186 000	230 469	124
Субсидирование ставок вознаграждения					
Количество участников, ед.	1 595	2 121	1 670	2 310	138
Сумма кредитов, млн тенге	260 131	331 879	412 000	275 660**	67
Гарантирование кредитов					
Количество участников, ед.	941	951	1 100	1 321	120
Сумма кредитов, млн тенге	27 029	26 903	32 000	42 783	134

* Наблюдается значительное увеличение показателя в связи с большим охватом предпринимателей, профинансированных ТОО МФО «KazMicroFinance» в рамках реализации программы Фонда с ЕБРР для микрофинансирования женщин-предпринимателей (под гарантию Фонда).

** По Программе «Нұрлы жер» в 2017 году был установлен план в размере 152 млрд тенге, при этом постановлением Правительства РК от 23 октября 2017 года № 674 в Программу «Нұрлы жер» были внесены изменения в части уменьшения показателя «Объем субсидируемых кредитов застройщиков» на 2017 год с 152,0 млрд тенге до 15,0 млрд тенге». В итоге фактическое исполнение – 27 млрд тенге, процент исполнения составил 180%.

МОНИТОРИНГ ФИНАНСОВЫХ ПРОГРАММ

Информация по мониторингу проектов в рамках финансовых программ Фонда, а также в рамках агентских соглашений и иных договоров, в рамках которых Фонд осуществляет функции мониторинга.

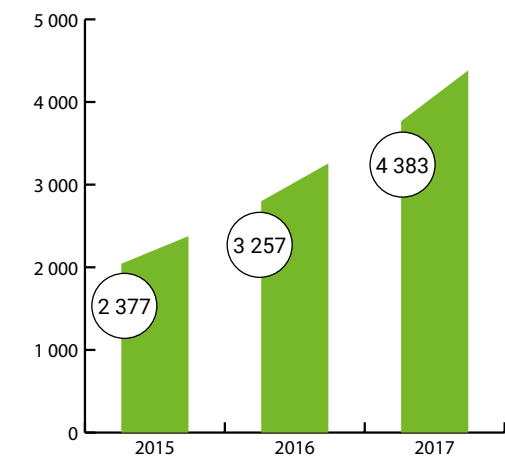
Наименование мониторинга	Фактически проверено (кол-во проектов)			
	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Мониторинг проектов в рамках программ обусловленного размещения средств Фонда (17 программ)	1 021	947	226	2 334
Мониторинг проектов в рамках программ поддержки СМСП, занятых в сфере обрабатывающей промышленности (средства НФ РК)	0	606	725	576
Агентские соглашения по мониторингу проектов ЕНПФ (НБ, БРК)	0	0	0	777
Мониторинг субсидируемых проектов	1 576	1 792	3 068	2 595
Мониторинг гарантируемых проектов	51	440	1 170	989
Мониторинг грантов	397	193	406	183
ИТОГО	3 045	3 978	5 595	7 454

Принятые меры по замечаниям/нарушениям

Наименование мониторинга	Кол-во замечаний/нарушений	Начислены штрафы, млн тенге		Взысканы штрафы, млн тенге		Замечания по целевому использованию средств, млн тенге		Произведено замечание, млн тенге		
		кол-во	сумма	кол-во	сумма	кол-во	сумма	кол-во	сумма	
Мониторинг проектов в рамках программ обусловленного размещения средств Фонда (17 программ)	46	11	23,9	11	23,9	35	7 048,0	35	7 048,0	
Мониторинг проектов в рамках программ поддержки МСП, занятых в сфере обрабатывающей промышленности (НФ РК)	29	16	90,5	13	25,8	29	1 462,8	17	357,3	
Мониторинг проектов ЕНПФ (НБ, БРК)	45	Результаты мониторинга направлены в НБ РК и БРК								
Мониторинг субсидируемых проектов	58	Прекращено субсидирование по 37 проектам, по 15 проектам субсидирование возобновлено, по 3 проектам РКС не принято решение, по 3 проектам кредит досрочно погашен								
Мониторинг гарантируемых проектов	8	Аннулировано 8 гарантий								
Мониторинг грантов	18	Предложения о принятии мер направлены на рассмотрение РКС								
ИТОГО:	204	27	114,4	24	49,7	64	8 501,8	52	7 405,3	

График 19
Выпуск продукции участниками Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», млрд тенге

МОНИТОРИНГ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОГРАММ

Единая программа поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020»

По данным Комитета государственных доходов Министерства финансов Республики Казахстан (далее – Комитет) по предприятиям и предпринимателям, участвующим в Единой программе поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», объем выпуска продукции на 1 января 2018 года составил 13,5 трлн тенге, в том числе за 2017 год – 4,4 трлн тенге (график 19).

Субсидирование процентных ставок и гарантирование кредитов в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» способствуют улучшению финансовых показателей предприятий, что особенно актуально в нынешней экономической ситуации. В свою очередь, за счет улучшений в деятельности предприятий обеспечивается рост поступлений в бюджет, улуч-

шаются бюджетный эффект программы и ее экономическая обоснованность. По оценке на 1 января 2018 года общая сумма налогов, уплаченных участниками Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», составила 845 млрд тенге, в том числе по оперативным данным – 214 млрд тенге за 2017 год (график 20).

Широкий охват сектора предпринимательства Единой программой поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» и растущий интерес к программе со стороны субъектов МСП позволяют оценить социальный эффект от ее реализации, который выражается в обеспечении населения рабочими местами. Так, участниками Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» на 1 января 2018 года предварительно сохранено порядка 283,0 тыс. существующих рабо-

чих мест и создано свыше 95,9 тыс. новых (график 21).

Программа поддержки МСП в обрабатывающей промышленности за счет средств Национального фонда Республики Казахстан.

Выручка предприятий от участников Программы поддержки МСП в обрабатывающей промышленности за счет средств Национального фонда Республики Казахстан за 2015 год составила 417 703 млн тенге, за 2016 год – 748 406 млн тенге, за 2017 год – 1 031 517 млн тенге.

УМЕНЬШЕНИЕ ПРОБЛЕМНЫХ АКТИВОВ

Объем проблемных активов на 1 января 2017 года – 16,8 млрд тенге

Структура проблемных активов Фонда на 1 января 2017 года:

- портфель прямого финансирования – 11,48 млрд тенге (проекты, прокредитованные Фондом напрямую в период с 2004-го по 2008 год посредством выдачи займов и лизинга);
- иная дебиторская задолженность – 5,41 млрд тенге (дебиторская задолженность по финансовой и хозяйственной деятельности, задолженность по исполненным Фондом гарантиям).

Предпринимателями, получившими финансирование в рамках данной программы в 2017 году, по предварительной оценке, уплачены налоги в размере 52 000 млн тенге (в 2016 году уплачены налоги в размере 49 189 млн тенге).

По данным БВУ, предпринимателями, получившими финансирование за счет средств Национального фонда, создано и/или планируется к созданию 18,8 тыс. новых рабочих мест (в том числе за 2017 год – 2 723), что в среднем составляет более 9 рабочих мест на одно предприятие.

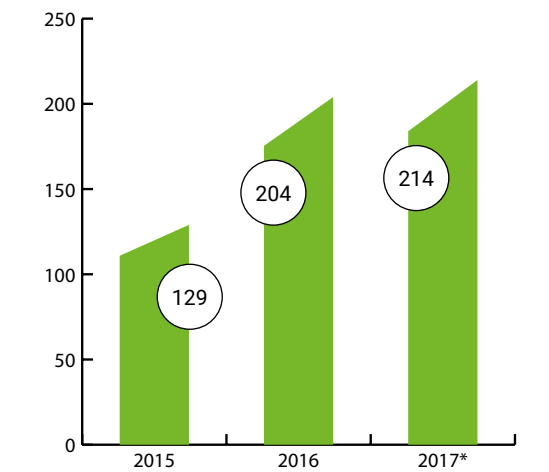
Уменьшение проблемных активов по портфелю прямого финансирования

Фонд ежегодно ведет работу по уменьшению проблемной задолженности в сохраняющемся портфеле прямого финансирования. Проводимая Фондом работа по портфелю прямого финансирования включает судебную реализацию залогового имущества, контроль по исполнительному производству, мероприятия по признанию должников неплатежеспособными (банкротство), списание безнадежной к взысканию задолженности, реализацию принятого на баланс Фонда залогового имущества.

За период с 1 января 2017 года по 1 января 2018 года задолженность по портфелю уменьшилась на 1 466 млн тенге, общая сумма погашений составила 711 млн тенге. Сумма списанной задолженности (отказ от прав требований) составила 755 млн тенге. Общее количество должников за период уменьшилось на 130.

Показатель	на 01.01.2014	на 01.01.2015	на 01.01.2016	на 01.01.2017	на 01.01.2018
Портфель прямого финансирования (сумма ОД, %, пеня), млн тенге: в т. ч.	18 514	18 183	15 164	11 485	10 124
Сумма ОД, млн тенге	9 274	8 633	8 121	6 634	5 958
Количество должников, ед.	1 059	959	896	752	622

График 20
Уплаченные налоги участниками Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», млрд тенге

* По предварительным данным.

График 21
Количество созданных и поддержанных рабочих мест

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

Показатель	на 01.01.2014	на 01.01.2015	на 01.01.2016	на 01.01.2017	на 01.01.2018
Всего погашения за период, млн тенге	510	672	840	717	711
Списано задолженности, млн тенге	–	–82	–	–677	–755*
Всего	510	754	1 736	1 394	1 466*

* Сумма списания долгов на 755 млн тенге не включена в показатель, так как данная работа не была включена в КПД.

Взыскание иной проблемной дебиторской задолженности

По АО «Астана-финанс» за 2017 год сумма погашенной задолженности составила 1 215,8 млн тенге, в том числе 318,8 млн тенге погашено денежными средствами и на 897,04 млн тенге

в счет погашения задолженности на баланс Фонда принято 14 единиц недвижимого имущества.

По иным дебиторам проводятся претензионно-исковая работа и исполнительное производство.

Показатель	на 01.01.2017	на 01.01.2018
Портфель дебиторской задолженности	5 957	5 630
Количество должников, ед.	100	121*
Всего погашения за период, млн тенге	0	1 216*

* Сумма увеличивается в связи с исполненными Фондом гарантиями. Из указанной суммы 1 215 млн тенге возвратило АО «Астана-финанс» по долгу от 2006 года.

Проведенная Фондом работа по портфелю, принятому от АО «Delta Bank», по состоянию на 1 января 2018 года

28 апреля 2017 года Фонд принял на баланс ссудный портфель АО «Delta Bank» (далее – Банк) в количестве 148 заемщиков на сумму 15 697,44 млн тенге, из них 29 заемщиков с суммой задолженности 12 626,8 млн тенге без обеспечения (деньги, поступающие в будущем). За период с 28 апреля 2017 года по 1 января 2018 года обеспечено погашение на сумму

9 274 млн тенге по 61 заемщику, из которых на сумму 6 405 млн тенге погашено 16 заемщиками без обеспечения. В течение 2017 года в суд подано 13 исков о взыскании суммы долга на 3 147 млн тенге. В марте и октябре 2017 года в Службу экономических расследований МФ РК и Генеральную прокуратуру РК поданы заявления в отношении 29 заемщиков на сумму 12 626 млн тенге, в рамках которых возбуждены уголовные дела и осуществляется частичное погашение по займам конечными заемщиками.

Показатель	на 28.04.2018	на 01.01.2018
Портфель заемщиков АО «Delta Bank», принятый на баланс Фонда	15 697	7 296
Количество должников, ед.	148	87
Всего погашения за период, млн тенге	0	9 274*

* Из которых 6 405 млн тенге – по 16 заемщикам без обеспечения.

Итоговые показатели

№	Проблемный актив	План	Факт	Процент
1.	Портфель прямого финансирования и дебиторская задолженность	946,1 (вызов)	1 926,4	203,6%
2.	Портфель, принятый от АО «Delta Bank»*	0	9 274	
Итого		946,1	11 198	

* Поступления по портфелю от АО «Delta Bank» не включались в план на 2017 год, так как проекты поступили после 28 апреля 2017 года и данная работа была проведена Фондом дополнительно.

Итого за 2017 год при плане в 946,1 млн тенге (по КПД) обеспечен возврат 1 926,4 млн тенге (1 029,4 млн тенге денежными средствами и 897 млн тенге имуществом), что составляет 11,4% исполнения от общего объема проблемных активов на начало 2017 года.

Процент исполнения 11,4% рассчитан как отношение объема возвращенных проблемных активов за отчетный период от общего объема проблемных активов на начало отчетного периода, то есть: 160 млн (погашения в I квартале) + 210 млн (погашения во II квартале) + 160,4 млн (погашения в III квартале) + 181 млн (погашения в IV квартале) + 159 млн (погашения АО «Астана-финанс» в мае 2017 года) + 159 млн (погашения АО «Астана-финанс» в ноябре 2017 года) + 897 млн тенге принятием на баланс Фонда имущества АО «Астана-финанс» = 1 926,4 / 16 896 = 11,4%.

Таким образом, исполнение КПД за 2017 год по возврату проблемной задолженности составило 203,6%. При этом дополнительно по портфелю, принятому от АО «Delta Bank», обеспечен возврат 9 274 млн тенге.

Итого обеспечен возврат проблемных активов на 11 198 млн тенге.

Дополнительно обеспечено высвобождение провизий на 4 518 млн тенге, из которых:

- 689 млн тенге – по долгу АО «Астана-финанс»;
- 3 829 млн тенге – по долгу конечных заемщиков АО «Delta Bank».

СТРУКТУРА АКТИВОВ

Список компаний, в которых Фонд имеет долю участия в уставном капитале, но не имеет существенного влияния на деятельность данных компаний:

№	Наименование	Уставный капитал, млн тенге	Доля участия, %	Основной вид деятельности
1.	ТОО «МКО «АДАЛ-INVEST»	7	28,5	Микрокредитование
2.	ТОО «МКО «Эконом»	12	16,6	Микрокредитование
3.	ТОО «МКО «Вест Финанс»	5,06	39,5	Микрокредитование
4.	ТОО «МКО «Жайнар»	5,5	36,4	Микрокредитование

В настоящее время Фондом продолжают мероприятия по добровольной ликвидации имеющихся МКО согласно решениям Совета директоров Фонда № 72 от 20 июля 2016 года и № 77 от 24 февраля 2017 года о ликвидации

указанных МКО, назначении ликвидационной комиссии и утверждении плана мероприятий. В 2018–2019 годах планируется завершить ликвидацию указанных МКО.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)

[Обращение Председателя Правления](#)

[Основные корпоративные события 2017 года](#)

[Корпоративные показатели деятельности](#)

[Информация о Фонде](#)

[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)

1. [Стратегия развития](#)

2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)

3. [Основные направления деятельности](#)

4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)

6. [Управление рисками](#)

7. [Корпоративное управление](#)

8. [Устойчивое развитие Фонда](#)

9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)

11. [Благотворительность](#)

12. [Годовая финансовая отчетность](#)

[Приложение 1](#)

[Адреса и контакты](#)

РАЗВИТИЕ КОМПЕТЕНЦИЙ СУБЪЕКТОВ МСП

Единая программа повышения компетенций предпринимательства Фонда на 2015–2018 годы (далее – Единая программа) реализована по 5 следующим направлениям:

- 1) поддержка начинающего бизнеса;
- 2) поддержка действующего бизнеса;
- 3) поддержка и развитие предпринимательства лиц с ограниченными возможностями;
- 4) мониторинг услуг по сервисной поддержке ведения бизнеса и обучение топ-менеджмента МСП в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020»;
- 5) создание условий для качественного развития отечественного предпринимательства.

Каждое направление Единой программы включает в себя проекты, направленные на повышение компетенций предпринимательства.

В 2017 году в рамках первого направления Единой программы («Поддержка начинающего бизнеса») реализованы проекты «Поддержка открытия нового бизнеса» и «Startup Академия», в рамках второго направления («Поддержка действующего бизнеса») – проект «Поддержка действующего бизнеса «Асылдар», в рамках третьего направления – проекты «Организация спонсорской помощи для предпринимателей с ограниченными возможностями» («Даму-Көмек») и «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью». Мониторинг качества услуг по сервисной поддержке ведения бизнеса и обучение топ-менеджмента МСП реализованы в рамках четвертого направления Единой программы.

Также в 2017 года по пятому направлению Единой программы реализованы следующие проекты: «Обеспечение деятельности инфраструктуры Фонда по поддержке предпринимательства (ЦОП, МЦПП)», «Повышение компетенций консультантов ЦОП, МЦПП», «Продвижение идей и программ поддержки предпринимательства», а также проект «Дистанционная поддержка развития предпринимательства».

Проект «Поддержка открытия нового бизнеса» направлен на побуждение населения и начинающих предпринимателей к созданию стартап-проектов, содействие раскрытию инновационного и предпринимательского потенциала населения и начинающих предпринимателей путем формирования и развития компетенций, достаточных для создания стартап-проектов. За 2017 год обучение по данному проекту прошел 1 401 человек, из которых 189 открыли свой бизнес.

В рамках реализации проекта «Startup Академия» в 2017 году были открыты «Startup Академии» в городах Алматы, Астана, Атырау и Талдыкорган для оказания акселерационной поддержки стартапам. За 2017 год в рамках проекта было обучено 419 человек, из которых 56 открыли свой бизнес и впоследствии создали 97 рабочих мест.

По проекту «Поддержка действующего бизнеса «Асылдар», направленному на содействие развитию действующих субъектов частного предпринимательства через раскрытие потенциала роста компаний, оказание комплекса взаимосвязанных финансовых и нефинансовых мер поддержки предпринимательства, реализуемых Фондом, в 2017 году оказана поддержка 15 компаниям действующего бизнеса.

Проект «Организация спонсорской помощи для предпринимателей с ограниченными возможностями («Даму-Көмек»)» направлен на оказание поддержки предпринимателям с ограниченными возможностями путем повышения степени информированности общества об их проблемах и необходимых им ресурсах и создание условий, стимулирующих людей с ограниченными возможностями к ведению предпринимательской деятельности как основы их материального благополучия и профессионального роста. Участниками Проекта могут стать общественные организации инвалидов, а также граждане Республики Казахстан, имеющие группу инвалидности, подтвержденную документами, установленными законодательством Республики Казахстан, являющиеся действующими предприни-

мателями, желающие расширить сферу своей деятельности, или потенциальными предпринимателями, которые хотели бы начать заниматься предпринимательской деятельностью и открыть собственный бизнес.

Фондом создан и администрируется сайт www.damu-kotek.kz, который является своеобразной электронной доской объявлений для размещения информации как участниками Проекта, так и спонсорами. Спонсорами в рамках Проекта могут выступить субъекты частного предпринимательства и БВУ.

По состоянию на 1 января 2018 года оказана помощь 2 116 предпринимателям с ограниченными возможностями, из которых 1 229 являются женщинами (58%).

В рамках Единой программы был разработан Проект «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью». Целевой аудиторией являются женщины с инвалидностью и работодатели: первых данный проект готовит психологически и профессионально – обучает и обеспечивает стажировками, сопровождает во время трудоустройства; вторым помогает снизить риски при найме работника с инвалидностью, предоставляет консультации и практическую информацию.

В рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» в 2017 году:

- 1) обучены по первому этапу 216 женщин с инвалидностью;
- 2) обучена по второму этапу 91 женщина с инвалидностью;
- 3) в октябре были проведены 3-дневные тренинги для тренеров;
- 4) 19 сентября было отснято одно ток-шоу с участием женщин с инвалидностью «Жаңа күн» на ТРК «Хабар»;

- 5) 22 декабря в Алматы проведен круглый стол на тему: «Содействие продвижению возможностей социально уязвимых женщин для занятости, предпринимательства и других форм доходоприносящей деятельности»;
- 6) 45 женщин с инвалидностью были трудоустроены и 5 открыли свой собственный бизнес.

Проект «Обеспечение деятельности инфраструктуры Фонда по поддержке предпринимательства (ЦОП, МЦПП)» включает в себя оказание информационно-консультационных услуг на базе Центров обслуживания предпринимателей и Мобильных центров поддержки предпринимательства, а также услуг по сопровождению проектов до одобрения банками второго уровня, лизинговыми компаниями и/или микрофинансовыми организациями проектов СЧП по финансовым инструментам Фонда.

За 2017 год в рамках прямого консультирования через Центры обслуживания предпринимателей и Мобильные центры поддержки предпринимательства обслужено 74 132 клиента, которым оказано более 99 тыс. услуг.

В рамках программы «Повышение компетенций консультантов ЦОП, МЦПП» Фондом в 2017 году организовано обучение для 71 консультанта ЦОП и МЦПП.

В рамках реализации проекта «Даму-Көмек» проведено совместное мероприятие с Shinhan Bank Kazakhstan, запущена реализация Программы «Нұрлы жер», проведены мероприятия: панельная сессия «Предпринимательство в глобальной экономике» в рамках АЭФ-2017, выставка отечественных товаропроизводителей «Сделано в Казахстане» и III форум отечественных товаропроизводителей «Ұлы дала елі», подписаны соглашения с АО «АТФБанк» в рамках программы «Даму-Регионы», гарантийное соглашение с ЕБРР и меморандум

о взаимопонимании с ЕБРР в рамках которого начнется проект по созданию при Фонде специального учебного центра, запущена программа ПРООН-ГЭФ «Устойчивые города для низкоуглеродного развития» по поддержке бизнес-проектов, направленных на энергосбережение в сфере городского хозяйства, подписано соглашение о займе с АБР на кредитование субъектов микро-, малого и среднего предпринимательства во всех отраслях экономики через банки второго уровня.

Проект «Дистанционная поддержка развития предпринимательства» направлен на стимулирование предпринимательской активности и повышение предпринимательских компетенций населения в регионах Казахстана, расширение охвата населения программами поддержки предпринимательства, в том числе вовлечение предпринимателей в участие в финансовых программах Фонда. За весь 2017 год обучение по данному проекту прошли 3 337 человек.

Исполнение целевых показателей Единой программы

Проекты Единой программы	2016 год	2017 год
Проект «Поддержка открытия нового бизнеса», количество участников	1 562	1 401
Проект «Startup Академия»	–	419
Поддержка действующего бизнеса «Асылдар»	–	15
Проект «Даму-Көмек»	301	249
Проект «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью»	–	307
Мониторинг качества услуг по сервисной поддержке ведения бизнеса	В УО сданы 4 ежеквартальных отчета	В УО сданы 4 ежеквартальных отчета
Компонент «Обучение топ-менеджмента МСП», кол-во участников	421	421
Обеспечение деятельности инфраструктуры Фонда по поддержке предпринимательства (ЦОП, МЦПП)	78 617	74 132
Повышение компетенций консультантов ЦОП, МЦПП	101	71
Продвижение идей и программ поддержки предпринимательства	В СМИ размещено 6 774 материала о механизмах государственной поддержки предпринимательства, проведен 41 пресс-тур по реализованным проектам МСП	В СМИ размещено 4 280 материалов о механизмах государственной поддержки предпринимательства, проведено 5 пресс-туров по реализованным проектам МСП
Дистанционная поддержка развития предпринимательства	817	3 337

Проекты Единой программы	2016 год	2017 год
Call-центр, телефонных консультаций	36 757	51 836
Интернет-ресурсы Фонда «Даму» (онлайн- и офлайн-консультаций на сайтах business.gov.kz, damu.kz, damu-komek.kz)	13 896	11 993

3 июля 2017 года решением Совета директоров АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» утверждена новая Стратегия Фонда, из которой исключены показатели по развитию компетенций субъектов МСБ.

В 2017 году разработана новая концепция Центров обслуживания предпринимателей и

Мобильных центров поддержки предпринимательства, в рамках которой изменился функционал консультантов ЦОП. В соответствии с новой концепцией основной функциональной задачей консультантов ЦОП и МЦПП является сопровождение проектов СЧП до одобрения в банках второго уровня, микрофинансовых организациях и/или лизинговых компаниях

заявок на финансирование по программам, реализуемым Фондом. В 2017 году до одобрения банками второго уровня, лизинговыми компаниями и/или микрофинансовыми организациями консультантами ЦОП сопровожден 2 581 проект.

РАЗВИТИЕ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОНДЕ

В соответствии с новой Стратегией Фонда, утвержденной в июле 2017 года, Фонд поставил перед собой задачу до 2019 года автоматизировать 100% всех своих бизнес-процессов, при этом к концу 2017 года уровень автоматизации бизнес-процессов должен был достичь 60%. В целях реализации вышеуказанной задачи в августе 2017 года Проектный офис Департамента гарантирования преобразован в отдельное структурное подразделение – Департамент бизнес-технологий, в функции которого входит оптимизация и автоматизация бизнес-процессов Фонда.

В 2017 году основной фокус развития информационных технологий был направлен на автоматизацию внутренних бизнес-процессов. По итогам 2017 года уровень автоматизации достиг 62,5%, в частности были достигнуты следующие ключевые результаты.

- Внедрен 1-й этап электронного супермаркета поддержки малого и среднего бизнеса Digital DAMU. В рамках 1-го этапа реализованы следующие функции:
  - управление каталогом продуктов;
  - управление подбором продуктов;
  - сегментация клиентской базы;
  - управление скриптами разговоров;
  - управление опросами;
  - управление SMS-рассылками;
  - управление мероприятиями, входящими и исходящими линиями (call-center).

- Автоматизирована деятельность уполномоченных органов Фонда, в результате чего удалось перевести процесс принятия решений в электронный формат путем исключения бумаги. Голосование проходит в электронном формате путем использования электронной цифровой подписи (далее – ЭЦП). Теперь члены уполномоченных органов могут удаленно участвовать в заседаниях уполномоченных органов и удаленно проголосовать по рассматриваемому вопросу. Оптимизированы сроки формирования и подписания протоколов и выписок уполномоченных органов Фонда. Внедрен автоматический контроль за исполнением решений.
- Автоматизирован процесс по управлению операционными рисками. Для динамичного развития одним из важнейших аспектов внутренней деятельности является качественное управление Фондом собственными операционными рисками. Между тем процесс управления операционными рисками в Фонде производился в ручном режиме, что не обеспечивало на должном уровне контроль за операционными рисками. Автоматизация позволила систематизировать процесс контроля за операционными рисками, улучшить их мониторинг и контроль за ними.
- Автоматизирован процесс кадрового делопроизводства Фонда, в результате чего в Фонде минимизирован бумажный

- документооборот по кадровым вопросам (ранее данный процесс был трудоемким, сопровождался оформлением большого количества различных бумажных заявлений и тратой времени на хождение для получения виз). Значительно сократились сроки рассмотрения документов кадрового делопроизводства.
- Автоматизирован процесс издания распорядительных документов Фонда по учету, в результате чего все распоряжения были переведены в электронный формат и подписываются с помощью ЭЦП. Ранее распорядительные документы Фонда по основной деятельности также оформлялись исключительно на бумажном носителе, вследствие чего издание распорядительного документа носило затяжной характер.
  - Автоматизированы заявки по административно-хозяйственной деятельности Фонда, в результате были систематизированы все заявки, повышен контроль за своевременным и качественным исполнением заявок, исключен излишний бумажный документооборот.

В 2018 году планируется внедрение следующих проектов:

- реализация 2-го этапа супермаркета Digital DAMU;
- автоматизация процесса согласования и подписания договоров закупок, а также последующий мониторинг исполнения;

- автоматизация процессов обусловленного размещения средств и заимствования;
- автоматизация государственной услуги «Предоставление субсидирования части ставки вознаграждения по кредитам в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» на веб-портале электрон-

- ного Правительства, а также в системе bpm'online;
- автоматизация процессов мониторинга;
- автоматизация рейтинговой модели;
- внедрение электронного архива;
- автоматизация процессов подбора, обучения и оценки персонала;
- внедрение BI-системы;

- автоматизация процессов каскадирования и контроля исполнения, стратегических КПД;
- автоматизация управленческой отчетности по профинансированным проектам, получаемой от партнеров Фонда.

ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

№	Показатель	2017 г. план	2017 г. факт	% исполнения
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ 1. Поддержка и развитие начинающих и действующих предпринимателей				
Расширение кредитования микробизнеса, разработка и реализация инструментов поддержки МФО и кредитных товариществ				
1.	Доля портфеля МФО в кредитном портфеле Фонда	1,10%	1,60%	145
2.	Доля микро- и малых предпринимателей от общего числа поддержанных предпринимателей	67,50%	77,70%	115
Увеличение доли охвата действующих ММСП финансовыми программами Фонда				
3.	Доля субъектов ММСП, которым оказана финансовая поддержка, к общему числу действующих субъектов ММСП на рынке	2,60%	3,20%	123
4.	Количество новых проектов и проектов по модернизации и расширению действующих производств с учетом увеличения производительности труда и расширения рынков сбыта, с накоплением с 2014 года (госпрограммы / программы Фонда)	32 600 проектов	36 533 проекта	112
5.	Объем жилья, в рамках которого предоставлены инструменты поддержки Фонда, тыс. кв. м.	–	Значение показателя установлено с 2018 г.	
6.	Доля частного сектора в кредитном портфеле Фонда	100%	100%	100
Обеспечение повышения экономической эффективности поддерживаемых предприятий ММСП				
7.	Объем продукции, произведенной субъектами предпринимательства, получившими поддержку	4 300 млрд тенге	5 414 млрд тенге	126
8.	Прирост уплаченных налогов субъектами предпринимательства, получившими поддержку Фонда	13 млрд тенге	13 млрд тенге*	100
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ НАПРАВЛЕНИЕ 2. Устойчивое институциональное развитие Фонда				
Привлечение дополнительных источников финансирования				
9.	Доля негосударственных источников заимствования в общей структуре заимствования за отчетный год	78%	80,10%	103%
10.	Долг/Капитал	3,5	2,1	В пределах лимита

№	Показатель	2017 г. план	2017 г. факт	% исполнения
Достижение запланированного уровня финансовых результатов деятельности				
11.	ROA (не ниже минимального положительного значения)	0,60%	1,20%	192
12.	Доля кредитного портфеля от общих активов	77%	68,60%	89
Автоматизация бизнес-процессов				
13.	Автоматизация основных бизнес-процессов Фонда	не менее 60%	62,50%	104
Повышение уровня корпоративного управления				
14.	Оценка доверия и удовлетворенности субъектов ММСП деятельностью АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»	не менее 80%	Показатель измеряется на ежегодной основе. Получение данных ожидается в конце июня 2018 года	

* Прогноз, фактические данные будут получены во втором полугодии 2018 года от КГД МФ РК.

ЭФФЕКТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ АКТИВАМИ

Управление активами и пассивами Фонда – это процесс формирования и поддержания такой структуры активов и пассивов баланса, которая обеспечивает достижение стратегических показателей, поддержание прибыльности и минимизацию неоправданных рисков. Основная цель управления активами и пассивами состоит в поддержании доходов Фонда в заданных диапазонах, с условием сохранения объема ликвидных средств в разумных пределах.

В рамках управления активами и пассивами основная работа Фонда включает:

- управление ссудным портфелем;
- привлечение средств (в том числе определение сроков и ставок) для последующего размещения в целях поддержки субъектов малого и среднего предпринимательства;
- распределение временно свободных средств (ВСС);
- вложения в основные средства;
- поддержание собственного капитала и прочее.

Основными задачами Фонда при управлении активами являются обеспечение сохранности ВСД, платежеспособности по текущим обязатель-

ствам, способности финансировать возникающие инвестиционные возможности и обеспечение достаточного уровня доходности ВСД к уровню принимаемого риска.

По состоянию на 1 января 2018 года активы Фонда составили 319,9 млрд тенге и по сравнению с 2016 годом уменьшились на 29,5 млрд тенге в связи с погашением обязательств банком – партнером по займу АБР (3-й транш).

В структуре активов основную долю (69%) составляет ссудный портфель. Удельный вес денежных средств составляет 17% от совокупных активов. Ценные бумаги Фонда учитываются на балансе по рыночной стоимости и составляют 1,0% от активов.

Обязательства Фонда по итогам 2017 года составили 218,8 млрд тенге, что на 32 млрд тенге меньше показателя прошлого периода. Уменьшение объема обязательств связано с погашением обязательств Фонда перед АБР по 3-му траншу займа.

Собственный капитал на 1 января 2018 года составил 101,1 млрд тенге.

- [Обращение Председателя Совета директоров](#)
- [Обращение Председателя Правления](#)
- [Основные корпоративные события 2017 года](#)
- [Корпоративные показатели деятельности](#)
- [Информация о Фонде](#)
- [Этапы развития Фонда](#)

- [География деятельности Фонда](#)
- 1. [Стратегия развития](#)
- 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
- 3. [Основные направления деятельности](#)
- 4. [Финансовые результаты](#)

- 5. [Информационная политика Фонда](#)
- 6. [Управление рисками](#)
- 7. [Корпоративное управление](#)
- 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
- 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

- 10. [Охрана окружающей среды](#)
- 11. [Благотворительность](#)
- 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
- [Приложение 1](#)
- [Адреса и контакты](#)

4

ФИНАНСОВЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ

Общие доходы Фонда в 2017 году составили 34,3 млрд тенге, из них доходы от основной деятельности – 28,3 млрд тенге, доходы от неосновной деятельности – 6,0 млрд тенге.

Общие расходы Фонда за 2017 год составили 29,1 млрд тенге. Основную долю в расходах

Фонда занимают расходы по переоценке СВОП (37%), доля расходов по созданию провизий составляет 26%, расходы по полученным займам и прочие финансовые расходы – 19%, административные расходы составляют 15%.

Показатели рентабельности деятельности

Наименование	2015 год (факт)	2016 год (факт)	2017 год (план)	2017 год (факт)
ROA, рентабельность активов, %	5,4	1,6	0,6	1,2
ROE, рентабельность капитала, %	17,6	5,8	2,2	4,1
Средневзвешенная доходность ВСД, %	10,59	14,23	8,00	9,66
Рентабельность деятельности, %	35,1	17,3	10,6	14,1
NI margin, %	25,5	19,6	11,5	20,7

В связи с получением чистого дохода больше запланированного объема показатели рентабельности за 2017 год превысили запланированные значения.

Рейтинг

По итогам 2017 года международное рейтинговое агентство Moody's Investors Service присвоило АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» кредитный рейтинг по глобальной шкале на уровне «Ваа3», прогноз по рейтингу финансовой устойчивости – «стабильный». Одновременно рейтинговое агентство Moody's присвоило Фонду национальный долгосрочный рейтинг на уровне «Аа1.kz».

Планы развития

Для достижения запланированного уровня финансовых результатов деятельности Фонд проведет работу по внедрению единых подходов к планированию и бюджетированию, созданию системы управленческой отчет-

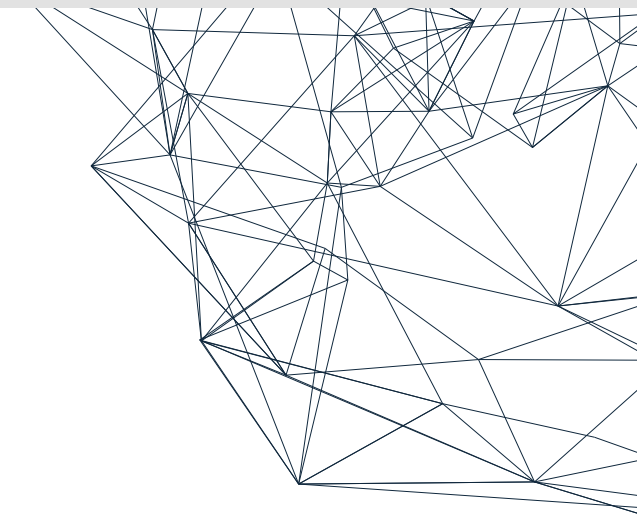
ности, установлению ключевых показателей деятельности.

Фонд в 2018 году в целях обеспечения прозрачности учета доходов и расходов по видам оказываемых услуг (программам), обеспечения полноты и содержательности предоставления отчетности по результатам распределения, с необходимой для принятия управленческих решений детализацией, планирует внедрить систему раздельного учета доходов, расходов и задействованных активов.

Фонд будет продолжать системную работу по приближению корпоративной системы управления рисками к лучшим мировым практикам. В дальнейшем Фонд будет проводить регулярную диагностику качества КСУР.

Информация о существенных сделках

Информация о сделках с заинтересованностью, крупных сделках и об операциях со связанными сторонами, заключенных Фондом в 2017 году, представлена в приложении.

4,1

МЛРД ТГ

По итогам 2017 года финансовый результат Фонда составил 4,1 млрд тенге, почти вдвое превысив плановый показатель (2,2 млрд тенге), что отразилось на показателях рентабельности.

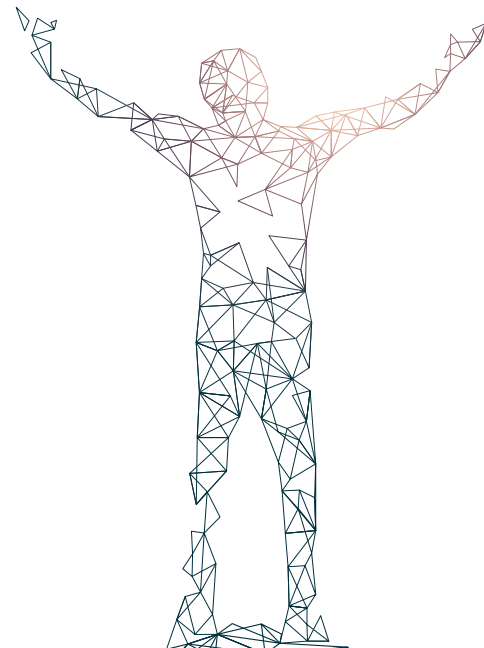

- [Обращение Председателя Совета директоров](#)
- [Обращение Председателя Правления](#)
- [Основные корпоративные события 2017 года](#)
- [Корпоративные показатели деятельности](#)
- [Информация о Фонде](#)
- [Этапы развития Фонда](#)

- [География деятельности Фонда](#)
- 1. [Стратегия развития](#)
- 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
- 3. [Основные направления деятельности](#)
- 4. [Финансовые результаты](#)

- 5. [Информационная политика Фонда](#)
- 6. [Управление рисками](#)
- 7. [Корпоративное управление](#)
- 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
- 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

- 10. [Охрана окружающей среды](#)
- 11. [Благотворительность](#)
- 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
- [Приложение 1](#)
- [Адреса и контакты](#)

5

ИНФОРМАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА ФОНДА

Фонд уделяет большое внимание обеспечению прозрачности принимаемых решений в части реализации государственных программ, а также отдельных внутренних процедур, привлекающих наибольшее внимание стейкхолдеров.

Информационная политика Фонда осуществляется в соответствии с актуальными тенденциями на основе анализа рыночной ситуации, потребностей целевых аудиторий, способствует повышению общественного доверия к Фонду, выявлению негативных явлений, сопровождается принятием превентивных мер в организации антикризисных коммуникаций.

Для работы по совершенствованию уровня клиентоориентированности в Фонде ежегодно проходят тренинги для работников фронт-офиса, Центра обслуживания предпринимателей и call-центра, проводится регулярный сбор информации, в том числе с применением социологических исследований.

Ответственным подразделением Фонда проводится исследование медиарынка с целью определения оптимальных параметров времени и места размещения информации о деятельности Фонда, масштабов и сроков проведения рекламных кампаний, ориентированных на целевые группы по возрасту, полу, предпринимательской активности и так далее.

Для повышения уровня узнаваемости и доверия к своей деятельности Фондом осуществляется поддержка внутренних связей структурных подразделений, а также связей Фонда с Единственным акционером в процессе разработки и проведения рекламных мероприятий. Кроме того, к участию в рекламе приглашаются лидеры общественного мнения, успешные предприниматели, участвующие в программах Фонда, к решению стратегических задач Фонда привлекаются внешние консультанты и эксперты в области коммуникаций. Одним из важных факторов повышения узнаваемости является визуальная целостность как инструментов продвижения программ, так и фронт-офисов Фонда.

С целью обеспечения высокого уровня прозрачности Фондом на регулярной основе проводятся пресс-конференции, брифинги, пресс-туры, интервью руководителей Фонда в средствах массовой информации (выше и далее – СМИ). Так, в 2017 году в СМИ было размещено 4 280 материалов о механизмах государственной поддержки предпринимательства, о деятельности Фонда либо материалов с упоминанием Фонда. Было проведено 5 пресс-туров по успешно реализованным проектам МСП, профинансированным по программе поддержки предпринимательства, в регионах (ЮКО, городах Кызылорда и Талдыкорган, Актау и Костанай), на региональных телеканалах было проведено 106 выступлений в эфире с целью освещения хода реализации программ Фонда, в том числе Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020», Программы «Еңбек» и Программы «Нұрлы жер».

Одними из важнейших средств массовой коммуникации являются корпоративный сайт Фонда (www.damu.kz) и бизнес-портал (www.business.gov.kz), позволяющие оперативно

63,8

ТЫС. ОБРАЩЕНИЙ

В 2017 году в рамках дистанционного консалтинга через call-центр было обработано около 63,8 тыс. обращений клиентов, из них дистанционно через интернет-ресурсы Фонда (business.gov.kz, damu.kz, damu-komek.kz) поступило более 11,9 тыс. обращений.

Обращение Председателя Совета директоров

Обращение Председателя Правления

Основные корпоративные события 2017 года

Корпоративные показатели деятельности

Информация о Фонде

Этапы развития Фонда

География деятельности Фонда

1. Стратегия развития
2. Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития
3. Основные направления деятельности
4. Финансовые результаты

5. Информационная политика Фонда

6. Управление рисками
7. Корпоративное управление
8. Устойчивое развитие Фонда
9. Корпоративная социальная ответственность

10. Охрана окружающей среды

11. Благотворительность
  12. Годовая финансовая отчетность
- Приложение 1
Адреса и контакты

оповещать предпринимателей и население о результатах деятельности, принятых изменениях или новых программах поддержки, реализуемых Фондом, а также получать обратную связь по наиболее актуальным проблемам.

Для получения объективной картины рейтинга посещаемости на интернет-ресурсах Фонда размещены счетчики посещений. На сегодняшний день корпоративный сайт Фонда в казахстанском рейтинге посещаемости zero.kz занимает 13-е место из 135 ресурсов, зарегистрированных в категории «Финансы».

С марта 2011 года в Фонде работает специализированный call-центр. Call-центр Фонда –

ЦЕЛИ НА БУДУЩИЕ ПЕРИОДЫ

В 2018 году планируется проработать вопрос о привлечении стратегического инвестора – международной финансовой организации – путем продажи доли в акционерном капитале (до 25%) АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».

Будет продолжена работа по основным направлениям деятельности.

Обусловленное размещение средств

В 2018 году будет продолжена работа по привлечению средств от местных исполнительных органов (далее – МИО) для реализации точечных региональных программ, обеспечивающих предпринимателей в регионах доступным и долгосрочным фондированием. По плану на 2018 год общая сумма финансирования по точечной региональной программе составляет 14 млрд тенге (7 млрд тенге – средства Фонда и 7 млрд тенге – средства МИО).

В рамках реализации Программы «Еңбек» в 2018 году планируется привлечь не менее 16 млрд тенге от МИО.

В рамках реализации Продукта «Финансирование субъектов микро-, малого и среднего предпринимательства за счет займа Азиатского банка развития через банки второго уровня и

это информационно-справочная служба для получения подробной информации о программах поддержки предпринимательства группы компаний АО «НУХ «Байтерек», созданная для централизованного приема обращений и обработки звонков. Call-центр позволяет проводить адресную работу, избирательно направляя воздействие на определенную целевую аудиторию. В настоящее время Call-центр способен решать очень широкий спектр задач: от автоматизированной обработки обращений граждан до продвижения продуктов, рекламы и проведения маркетинговых исследований рынка.

Практически все интересующие предпринимателей и население вопросы касаются реализа-

ции программ Фонда по поддержке частного предпринимательства.

В информационной политике Фонда сделан акцент на построение позитивной репутации и имиджа Фонда через процесс выстраивания эффективных коммуникаций и обратной связи со стейкхолдерами. В целях мониторинга эффективности реализации информационной политики Фондом осуществляется комплекс специальных коммуникационных мероприятий со следующими имиджевыми характеристиками Фонда: профессиональный, открытый, готовый помочь, ключевой эксперт по вопросам МСБ.

планируется распределить среди БВУ на основании решения Государственной комиссии по модернизации экономики Республики Казахстан средства, ранее отозванные Фондом от БВУ, в размере 23,5 млрд тенге.

В 2018 году Фонд планирует привлечь два займа от Европейского инвестиционного банка (ЕИБ) на сумму 200 млн евро (в тенге) под гарантию НУХ «Байтерек» для кредитования через БВУ проектов МСБ, имеющих благоприятное воздействие на окружающую среду.

В 2018 году Фонд планирует привлечь средства от Исламской корпорации по развитию частного сектора (ИКР) для развития МСБ через инструменты исламского финансирования в Казахстане на сумму 40 млн долларов США (в тенге). Привлечение средств будет осуществляться при условии конкурентоспособной стоимости ресурсов, а также наличия свободных лимитов на БВУ/ЛК.

В следующем году планируется заключение меморандума о взаимопонимании и сотрудничестве с Евразийским банком развития и

микрофинансовые организации» (4-й транш займа АБР) в 2018 году планируется разместить в БВУ/МФО не менее 40,0 млрд тенге.

В рамках реализации Программы «Даму-Регионы III» планируется продолжить размещение собственных средств Фонда – порядка 18 млрд тенге. При этом Фондом запланирована переработка данной программы в целях исполнения задач, поставленных Стратегией Фонда.

В рамках реализации Продукта «Обусловленное размещение средств в микрофинансовых организациях для последующего финансирования субъектов микро- и малого предпринимательства и физических лиц, осуществляющих предпринимательскую деятельность» планируется провести работу с МФО по размещению собственных средств Фонда в размере порядка 1,5 млрд тенге.

В рамках реализации Продукта «Финансирование лизинговых сделок субъектов малого частного и среднего частного предпринимательства» планируется провести работу с БВУ/ЛК по размещению собственных средств Фонда в размере порядка 2 млрд тенге.

В рамках реализации программ из средств Национального фонда РК (1-й, 2-й, 3-й транши)

меморандума о взаимопонимании с Исламской корпорацией по развитию частного сектора (ICD).

В 2018 году будет продолжена работа по оптимизации условий программ обусловленного размещения средств для обеспечения большего доступа предприятий микро-/малого бизнеса и диверсификации рисков ссудного портфеля. Планируется внедрить практику применения оперативного рассмотрения кредитных заявок микро- и малых предпринимателей на все собственные программы обусловленного размещения средств. Кроме того, планируется разработать продукт обусловленного размещения средств по финансированию кредитных товариществ.

Гарантирование

В рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» Фонд планирует улучшить условия гарантирования кредитов предпринимателей и предоставлять безотзывные гарантии с 2018 года.

Для удобства предпринимателей будет продолжена работа по автоматизации процесса рассмотрения и получения гарантий на портале egov.kz по кредитам свыше 180 млн тенге. Также планируется продолжить работу по продвижению альтернативной возможности получения гарантии в рамках Программы «Даму-Оптима» для субъектов МСП, не являющихся приоритетными в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» и Программы «Еңбек» или не удовлетворяющих их критериям.

Субсидирование

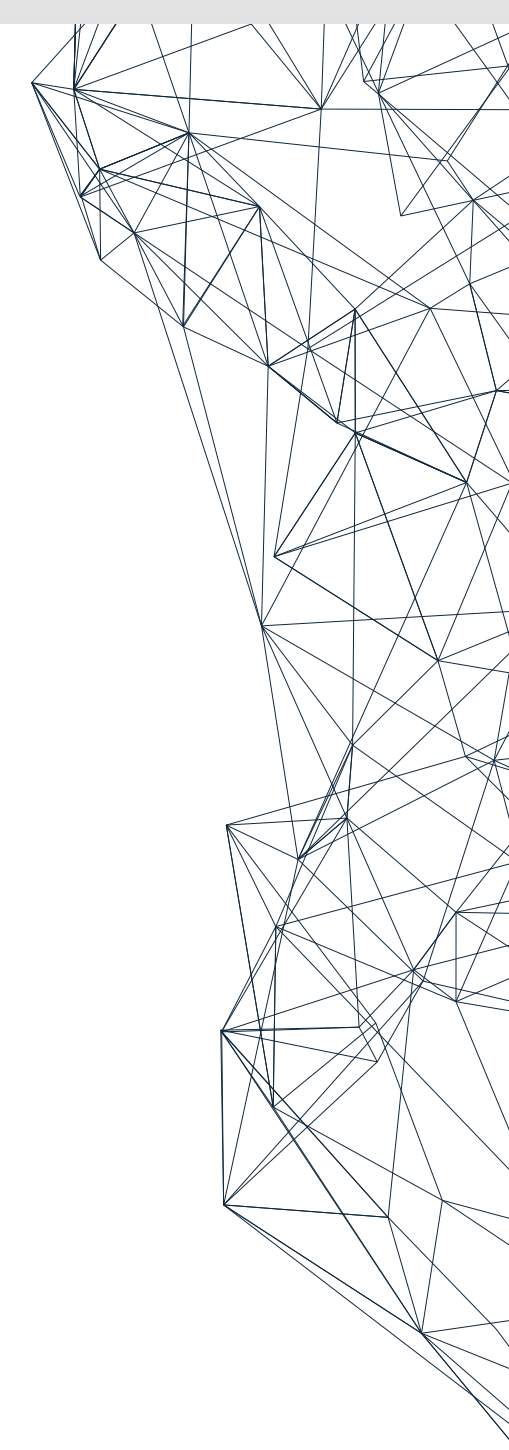
В 2018 году Фонд планирует провести работу по автоматизации бизнес-процесса государственной услуги «Предоставление субсидий по кредитам субъектов частного предпринимательства» в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» в системе brm'online, а также на портале электронного Правительства Республики Казахстан.

Нефинансовая поддержка

В 2018 году основной упор будет сделан на сопровождение проектов субъектов частного предпринимательства до одобрения банками второго уровня / микрофинансовыми организациями / лизинговыми компаниями на получение финансовой поддержки по инструментам Фонда.

В 2018 году Фондом также планируется разработать новые курсы для начинающих и действующих предпринимателей в рамках проекта «Дистанционная поддержка развития предпринимательства» Единой программы повышения компетенций предпринимательства на 2015–2018 годы. Проект нацелен на стимулирование предпринимательской активности и повышение предпринимательских компетенций населения с предпринимательской инициативой, начинающих и действующих предпринимателей в регионах Казахстана. В рамках проекта предусматривается дистанционное обучение основам предпринимательства, различным тематическим курсам по ведению бизнеса.

В рамках проекта «Startup Академия», реализуемого в рамках Единой программы, на 2018 год запланировано переформатирование работы. Так, планируется ввести корректировки в процесс обучения, увеличить количество часов работы менторов, усилить акселерационную поддержку стартап-проектов, увеличить период обучения.

- [Обращение Председателя Совета директоров](#)
- [Обращение Председателя Правления](#)
- [Основные корпоративные события 2017 года](#)
- [Корпоративные показатели деятельности](#)
- [Информация о Фонде](#)
- [Этапы развития Фонда](#)

География деятельности Фонда

1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)
- [Приложение 1](#)
- [Адреса и контакты](#)

6

УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ

Система управления рисками Фонда включает в себя систему процессов и процедур, обеспечивающих исполнительный орган и орган управления Фонда своевременной информацией о рисках и решениях по их минимизации.

Основным элементом процесса управления рисками Фонда является его интеграция со спецификой организации, основными принципами деятельности, бизнес-процессами и вовлеченность каждого работника в процесс управления рисками.

Последовательность и непрерывность функционирования корпоративной системы управления рисками Фонда (далее – КСУР) показана на схеме ниже.

Обращение Председателя Совета директоров

Обращение Председателя Правления

Основные корпоративные события 2017 года

Корпоративные показатели деятельности

Информация о Фонде

Этапы развития Фонда

География деятельности Фонда

1. Стратегия развития

2. Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития

3. Основные направления деятельности

4. Финансовые результаты

5. Информационная политика Фонда

6. Управление рисками

7. Корпоративное управление

8. Устойчивое развитие Фонда

9. Корпоративная социальная ответственность

10. Охрана окружающей среды

11. Благотворительность

12. Годовая финансовая отчетность

Приложение 1

Адреса и контакты

На текущий момент структура КСУР представляет собой четыре уровня управления рисками: Совет директоров, Правление, Департамент риск-менеджмента (ДРМ), структурные подразделения (владельцы рисков).

Идентификация и оценка рисков направлены на предоставление общего видения по существующим рискам и их размерам путем осуществления базового ранжирования для определения наиболее «слабых» мест. Данный процесс позволяет провести оценку используемых методов и процедур управления основными рисками.

Управление рисками представляет собой процесс выработки и реализации мер, позволяющих уменьшить негативный эффект и вероятность убытков или получить финансовое возмещение при наступлении убытков, связанных с рисками деятельности Фонда.

В Фонде осуществляется мониторинг эффективности системы управления рисками (включая существующие методы управления и средства контроля за рисками) и, по необходимости, ее модификация и усовершенствование.

В 2017 году система управления рисками была нацелена на реализацию принципов комплексного анализа кредитных рисков в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса-2020» по гарантированию проектов МСП. Учитывая важность реализации программы, Фонд ежегодно совершенствует методологию оценки проектных рисков, что позволяет на ранней стадии минимизировать кредитные риски.

В ходе принятия решений о предоставлении гарантий или об отказе в их предоставлении Фонд использует результаты собственной комплексной методики оценки кредитных рисков. Данная методика основывается на всестороннем анализе взаимосвязанных факторов рисков, которые могут негативно повлиять на

финансовые показатели проекта и, соответственно, увеличить уровень кредитного риска Фонда по портфелю выданных гарантий.

При управлении финансовыми рисками в 2017 году традиционно выделялись три зоны рисков: обусловленные кредиты в банках второго уровня, портфель ценных бумаг и временно свободные средства в банках второго уровня. Для их минимизации использовались методики лимитирования на активные операции с банками-контрагентами, дистанционный анализ кредитных рисков БВУ, лизинговых компаний и корпоративных эмитентов.

Применение методик лимитирования стало возможным в результате усилий Департамента риск-менеджмента по совершенствованию методологической и технической баз управления финансовыми рисками.

С момента начала внедрения системы управления рисками в Фонде была проделана существенная работа по внедрению базовой методологической документации по управлению рисками. В частности, в рамках централизованных мероприятий АО «НУХ «Байтерек» совместно с внешним консультантом в лице PWC внедрена система управления рисками, разработанная в соответствии с лучшей международной практикой с учетом требований Базельского комитета по банковскому надзору, включающая управление и оценку всех отдельных видов риска (кредитные, рыночные, операционные риски, бизнес-риски, риск недвижимости), определение совокупной величины рисков с учетом нормальных и стрессовых ситуаций, расчет достаточности внутреннего капитала и формирование риск-аппетита (в части достаточности капитала, доходности и ликвидности).

В соответствии с Политикой управления рисками Правление Фонда ежеквартально предоставляет Совету директоров Отчет по рискам на консолидированной основе, с описанием и

анализом ключевых рисков, информацией о соблюдении лимитов по рискам, а также сведениями о реализации планов и программ по минимизации ключевых рисков.

В 2017 году продолжалась работа над управлением операционными рисками. В работе в данном направлении задействованы все структурные подразделения Фонда, утвержден комплексный пакет документов, в том числе:

- обновлены регистр и карта рисков, планы мероприятий по управлению рисками.

Все идентифицированные и оцененные риски отражаются на карте рисков. Карта рисков позволяет оценить относительную значимость каждого риска (по сравнению с другими рисками), а также выделить риски, которые являются критическими и требуют разработки мероприятий по их управлению.

Регистр рисков корпоративного уровня и карта рисков Фонда содержат риски, относящиеся к следующим группам рисков: стратегические, финансовые (кредитные, рыночные, риск ликвидности), правовые и операционные. Риски, попадающие в «красную» зону, представляют максимальную подверженность риску деятельности Фонда. Риски, попадающие в «желтую» зону, представляют приемлемый уровень подверженности рискам. Риски, попадающие в «зеленую» зону, представляют минимальный уровень подверженности рискам.

По всем рискам составлен план мероприятий / контрольные процедуры по минимизации рисков:

- утверждены ключевые индикаторы рисков (КИР);
- внедрена практика постоянного ведения базы реализованных и потенциальных рисков;
- составлены планы восстановления деятельности Фонда, кризисного управления Фондом в рамках системы управления непрерывностью деятельности Фонда.

КЛЮЧЕВЫЕ РИСКИ

В Фонде ключевые риски подразделяются на следующие категории.

1. Стратегический риск – имеющийся или потенциальный риск для поступлений и капитала, который возникает из-за неправильных управленческих решений, ненадлежащей реализации принятых решений и неадекватного реагирования на изменения в бизнес-среде.

2. Финансовый риск – вероятность возникновения непредвиденных финансовых потерь.

3. Операционный риск – риск, приводящий к убыткам в результате неадекватных или ошибочных внутренних процессов, действий персонала, функционирования системы, а также к убыткам, возникающим по причине реализации внешних собы-

тий, в том числе включая правовой риск (исключая стратегический и риск потери репутации).

4. Правовой риск – потенциальный риск, который возникает из-за нарушения или несоблюдения требований законодательства, нормативных правовых актов, соглашений, принятой практики или этических норм.

Регистр рисков, утвержденный на 2018 год (приведены значимые риски)

Группа риска	Наименование риска
Стратегические	Риск неисполнения ключевых показателей Фонда
	Недостаточно эффективное взаимодействие с внешними организациями (БВУ/ЛК/МФО, международными финансовыми институтами, потенциальными инвесторами), в том числе по государственным программам, программам Фонда
	Риск неэффективного использования средств РБ и НФРК
Финансовые	Риск неисполнения обязательств контрагентом, а также риск обесценения ЦБ, которые служат объектом залога (РЕПО)
	Валютный риск (по привлеченным средствам в инвалюте)
	Риск ликвидности
	Кредитный риск в части ухудшения финансового состояния эмитентов банков-контрагентов (депозиты, ЦБ и прочие требования к БВУ и юрицам)
	Рыночный риск стоимости обеспечения, риск завышения оценки обеспечения
Операционные	Кредитный риск прямого заемщика/гарантополучателя
	Риск концентрации требований на одного заемщика
	Риски, связанные с неадекватной, нерелевантной и/или искаженной информацией либо ее несоответствующим использованием при осуществлении бизнес-процесса
	Риск коррупции, внутреннего мошенничества, хищений
Правовые	Риск внешнего мошенничества и хищений
	Риск изменения законодательства, касающегося деятельности Фонда
	Риск судебных разбирательств

Для эффективного управления операционными рисками в 2018 году планируется проведение следующих мероприятий:

- своевременная работа по автоматизации процесса управления операционными рисками для сбора качественной и количественной информации;

- периодическая разработка контрольных мер по всем событиям операционного риска совместно с владельцами бизнес-процессов с целью минимизации операционных рисков и/или недопущения аналогичных инцидентов в будущем;

- повышение уровня заинтересованности риск-координаторов мотивационным стимулированием;
- периодическое проведение дистанционного обучения сотрудников Фонда;
- пересмотр инструментов операционного риск-менеджмента.

СИСТЕМА ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ

Система внутреннего контроля является неотъемлемой частью системы корпоративного управления и важным элементом, обеспечивающим эффективность бизнес-процессов.

В целях совершенствования действующей системы внутреннего контроля Фондом проводятся следующие мероприятия:

- в Политику о системе внутреннего контроля (утверждена решением Совета директоров Фонда от 20 сентября 2016 года № 73) в соответствии с моделью COSO (Комитет спонсорских организаций Комиссии Тредвея) вносятся изменения/дополнения в части включения процедур, направленных на улучшение эффективности системы внутреннего контроля;
- более развернуто дано понятие «организация системы внутреннего контроля» с подробным описанием трех линий защиты внутреннего контроля, в которых устанавливаются участники системы внутреннего контроля их компетенция, а также полномочия и обязанности;
- подробно описаны пять взаимосвязанных компонентов системы внутреннего контроля (в соответствии с моделью COSO), включающих в себя:
  - 1) контрольную среду;
  - 2) оценку рисков;
  - 3) контрольные процедуры;
  - 4) систему информационного обеспечения и обмена информацией;
  - 5) мониторинг и оценку эффективности системы внутреннего контроля.

В целях выявления рисков и недостатков в системе внутреннего контроля принимаются комплексные меры по устранению выявленных нарушений/замечаний и по совершенствованию внутреннего контроля в Фонде.

Департаментом риск-менеджмента на регулярной основе проводится:

- мониторинг исполнения рекомендаций Службы внутреннего аудита (далее – СВА) в отношении деятельности всех структурных подразделений Фонда;
- мониторинг исполнения рекомендаций, предоставленных по результатам проведения внешнего аудита;
- мониторинг исполнения рекомендаций Единственного акционера Фонда – АО «НУХ «Байтерек» и независимых директоров Фонда.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

СИСТЕМА ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ

В соответствии с Уставом Фонда к его органам управления относятся:

1. высший орган – Единственный акционер;
2. орган управления – Совет директоров;
3. исполнительный орган – Правление;
4. орган, осуществляющий контроль за финансово-хозяйственной деятельностью Фонда – СВА;
5. орган, осуществляющий внутреннюю кредитную политику – Кредитный комитет;
6. орган по повышению эффективности управления активами и обязательствами Фонда в целях достижения принципов диверсификации активов и обязательств, оптимизации финансовых рисков и обеспечение финансовой устойчивости – Комитет по управлению активами и пассивами;
7. орган по осуществлению работы по возврату проблемной дебиторской задолженности, возникшей в результате осуществления кредитной, лизинговой, документарной (выпуск гарантий), инвестиционной, хозяйственной деятельности – Комитет по работе с проблемными активами;
8. иные органы, созданные в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Совет директоров

Совет директоров Фонда осуществляет общее руководство деятельностью Фонда. Функциями Совета директоров являются утверждение Стратегии развития Фонда, обеспечение эффективной работы системы управления рисками, осуществление контроля за финансово-хозяйственной деятельностью Фонда и другое.

Совет директоров осуществляет свою деятельность в соответствии с законом Республики Казахстан «Об акционерных обществах», иными нормативными правовыми актами Республики Казахстан, Уставом Фонда, Кодексом корпоративного управления, решениями Единственного акционера, Положением о Совете директоров, иными внутренними документами Фонда.

Решения Совета директоров, принятые в пределах его компетенции, носят обязательный характер для исполнения исполнительным органом, структурными подразделениями, должностными лицами и работниками Фонда.

Деятельность Совета директоров основывается на принципах эффективности и ответственности, максимального соблюдения и реализации интересов Единственного акционера и Фонда, а также защиты прав Единственного акционера.

Совет директоров обеспечивает полную прозрачность своей деятельности перед Единственным акционером.

Правление

Правление является коллегиальным исполнительным органом Фонда, подотчетным Совету директоров и Единственному акционеру, сформированным в соответствии с Уставом Фонда и осуществляющим руководство текущей деятельностью Фонда в интересах Фонда и его Единственного акционера.

Правление вправе принимать решения по любым вопросам деятельности Фонда, не отнесенным законодательными актами Республики Казахстан и Уставом Фонда к компетенции других органов и должностных лиц Фонда, в том числе по вопросам, отнесенным законодательством и Уставом Фонда к его компетенции.

Правление вправе при необходимости создавать коллегиальные рабочие органы (комитеты, комиссии) из числа членов Правления, работников Фонда и иных лиц для подготовки решений рекомендательного характера для Председателя и членов Правления по отдельным направлениям деятельности Фонда, в том числе для осуществления подготовки и предварительного рассмотрения вопросов, отнесенных к компетенции Правления, а также привлекать независимых экспертов для решения вопросов, требующих специальных знаний, либо для решения срочных задач деятельности Фонда.

Отчет о соблюдении Кодекса корпоративного управления Фонда размещен на корпоративном сайте Фонда.

По результатам проведенной Службой внутреннего аудита диагностики корпоративного управления Фонда за период 2015–2016 годов соответствие уровня корпоративного управления требованиям лучшей практики составляет 80,1%.

Диагностика корпоративного управления Фонда за 2017–2018 годы планируется в 2019 году.

Организационная структура

Организационная структура Фонда позволяет эффективно решать стратегические цели и задачи. В Фонде имеются 21 департамент, 2 службы и 16 региональных филиалов.

Единственный акционер

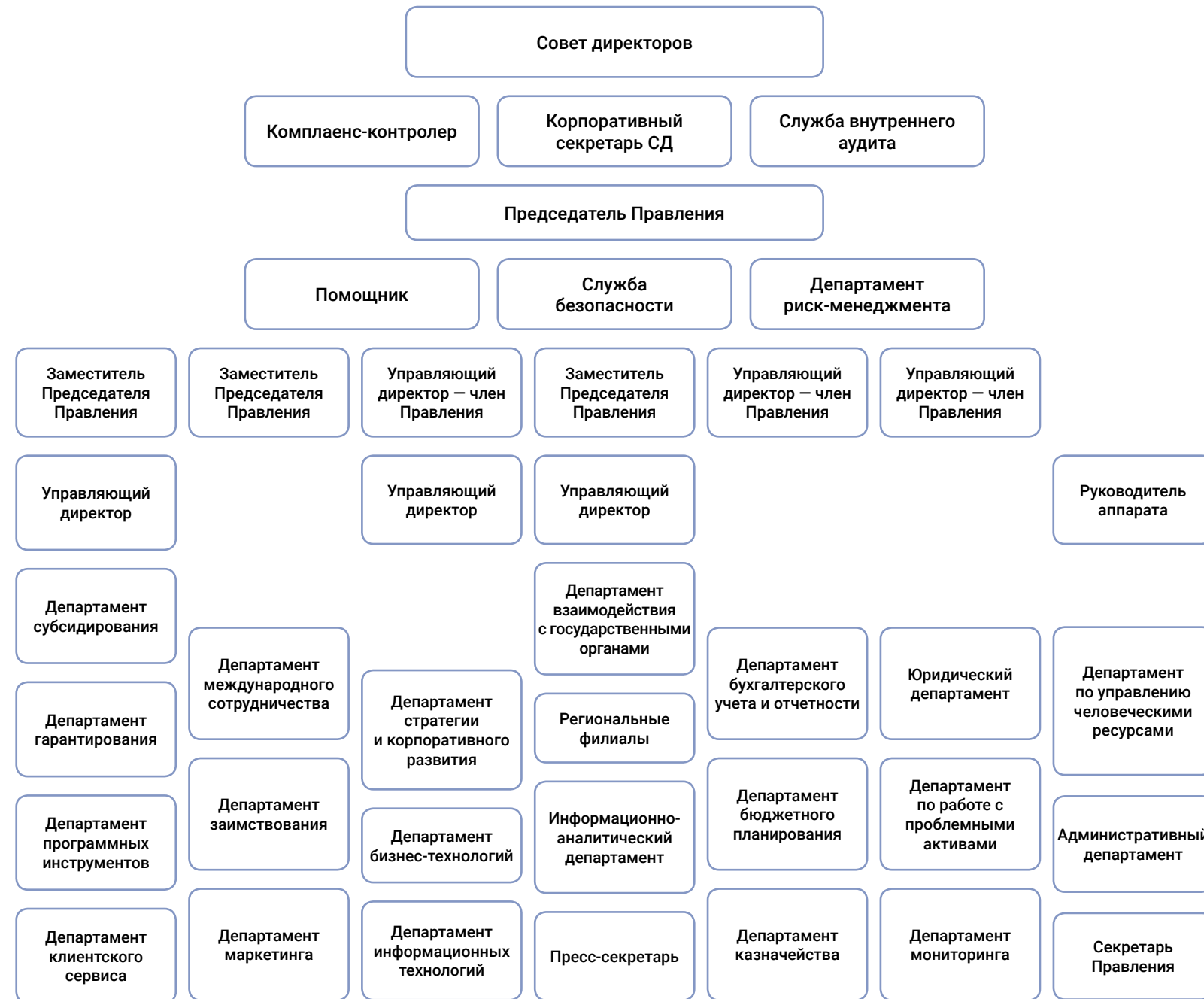
Единственным акционером Фонда является АО «НУХ «Байтерек».

АО «НУХ «Байтерек» создано в 2013 году. Основная задача – управление принадлежащими ему на праве собственности и переданными в доверительное управление пакетами акций (долями участия) национальных институтов развития, национальных компаний и других юридических лиц. АО «НУХ «Байтерек» (далее – Холдинг) создан в целях оптимизации системы управления институтами развития, финансовыми организациями и развития национальной экономики указом Президента Республики Казахстан от 22 мая 2013 года № 571. На конец 2014 года Холдинг объединил под своим началом 11 дочерних организаций.

Одной из ключевых задач Холдинга является обеспечение эффективного и взаимодополняющего функционирования группы компаний Холдинга.

ОРГАНИЗАЦИОННАЯ СТРУКТУРА ФОНДА

СОВЕТ ДИРЕКТОРОВ

На 1 января 2018 года в составе Совета директоров Фонда 7 членов, из которых 3 – независимые директора.

Состав Совета директоров

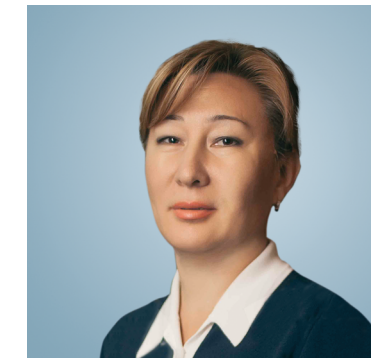

Председатель Совета директоров

Досаев Ерболат Аскарбекович

(1970 г.р., дата избрания в Совет директоров – 13 сентября 2016 года).

- Окончил Алматинский энергетический институт, Московский государственный технический университет им. Баумана.
- В 2003–2004 годах – Министр финансов Республики Казахстан, в 2004–2006 годах – Министр здравоохранения Республики Казахстан. С 2012 по 2016 год – Министр национальной экономики РК. С мая 2016 года по август 2017 года – Председатель Правления АО «Национальный управляющий холдинг «Байтерек». С августа 2017 года – заместитель Премьер-Министра Республики Казахстан.
- Является Председателем Советов директоров АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», АО «Казахэкспорт».
- Гражданство: Республика Казахстан.

Член Совета директоров

Джолдыбаева Галия Тагибердиевна

(1973 г.р., дата первого избрания в Совет директоров – 24 сентября 2012 года, дата текущего избрания в Совет директоров – 15 апреля 2013 года).

- В 1996 году окончила Карагандинский государственный университет им. Е.А. Букетова по специальности «Юриспруденция».
- В сентябре 2012 года назначена Председателем Комитета развития предпринимательства Министерства регионального развития Республики Казахстан. В настоящее время является Директором Департамента по развитию предпринимательства Министерства национальной экономики Республики Казахстан.
- Гражданство: Республика Казахстан.

Член Совета директоров

Арифханов Айдар Абдразахович

(1974 г.р., дата первого избрания в Совет директоров – 8 февраля 2017 года, дата текущего избрания в Совет директоров – 5 апреля 2017 года).

- Представитель Единственного акционера Фонда – АО «НУХ «Байтерек».
- Окончил Казахскую государственную академию управления, с отличием окончил Дипломатическую академию МИД РК, в рамках президентской программы «Болашак» окончил Колумбийский университет, в 2008 году получил степень магистра государственного администрирования по программе управления экономической политикой.
- С декабря 2017 года – Председатель Правления АО «НУХ «Байтерек».
- Гражданство: Республика Казахстан.

Независимый директор

Ертлесова Жаннат Джурмалиевна

(1956 г.р., дата первого избрания в Совет директоров – 26 марта 2012 года, дата текущего избрания в Совет директоров – 15 апреля 2013 года).

- В 1978 году окончила Казахский государственный университет им. С. Кирова, математик. Доктор экономических наук, профессор, автор более 50 научных трудов.
- Занимала руководящие должности в Министерстве финансов Республики Казахстан (Вице-министр, Первый вице-министр), была заместителем Руководителя Администрации Президента Республики Казахстан. Работала Вице-президентом ОАО «Казахтелеком», Первым заместителем Председателя Агентства Республики Казахстан по регулированию естественных монополий и защите конкуренции, управляющим директором по корпоративному развитию АО НК «КазМунайГаз». С июня 2007 года по сентябрь 2007 года работала заместителем Председателя Правления АО «Фонд устойчивого развития «Қазына»; с февраля 2007 года – член Совета директоров АО «Фонд устойчивого развития «Қазына». С февраля 2007 года работает внештатным Советником Премьер-Министра Республики Казахстан. Председатель Управляющего совета Ассоциации налогоплательщиков Казахстана.
- Гражданство: Республика Казахстан.

Независимый директор

Бисекеев Серикбай Жолдыбаевич

(1971 г.р., дата избрания в Совет директоров – 31 июля 2014 года).

- Окончил Ленинградский политехнический институт.
- Основатель и Президент ГК «Arman Holding» – производителя и поставщика интеграционных решений в области энергетики и телекоммуникаций.
- С 2000 года по настоящее время – Президент ГК «Arman Holding». В 2013 году присвоен статус вице-президента по вопросам сотрудничества со странами Юго-Восточной Азии Ассоциации «Евразийский экономический клуб ученых».
- Гражданство: Российская Федерация.

Независимый директор

Жандосов Ораз Алиевич

(1961 г.р., дата первого избрания в Совет директоров – 24 сентября 2012 года, дата текущего избрания в Совет директоров – 15 апреля 2013 года).

- В 1983 году окончил с отличием экономический факультет Московского государственного университета им. Ломоносова по специальности «Экономист-кибернетик».
- Работал в Институте экономики Академии наук Казахстана. В разные годы занимал должности Председателя Правления Национального Банка Республики Казахстан, Первого заместителя Премьер-Министра – Председателя Государственного комитета Республики Казахстан по инвестициям, заместителя Премьер-Министра – Министра финансов Республики Казахстан, Президента ОАО «КЕГОС», Помощника Президента Республики Казахстан, Председателя Агентства Республики Казахстан по регулированию естественных монополий и защите конкуренции.
- С 2008 года по настоящее время является Директором Центра экономического анализа «РАКУРС», членом Президиума Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан.
- Является независимым директором – членом Совета директоров АО «Казпочта», АО «Батыс Транзит», АО «Golden Compass Capital».
- Гражданство: Республика Казахстан.

Член Совета директоров

Саркулов Абай Серикович

(1981 г.р., дата избрания в Совет директоров – 23 февраля 2017 года).

- Окончил Актюбинский государственный университет им. К. Жубанова.
- В 2007–2017 годах работал в АО «Банк развития Казахстана», управляющим директором – членом Правления АО «БРК» (2015–2016 годы), заместителем Председателя Правления АО «БРК» (2016–2017 годы). Являлся членом Совета директоров АО «БРК-Лизинг».
- С февраля 2017 года является Председателем Правления АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».
- Гражданство: Республика Казахстан.

В течение 2017 года произошли следующие изменения в составе Совета директоров.

1. Решением Единственного акционера от 5 января 2017 года (№ 01/17) с 5 января 2017 года досрочно прекращены полномочия Тулеушина К.А. в качестве Председателя Правления и члена Совета директоров.
2. Решением Единственного акционера от 8 февраля 2017 года (№ 06/17):
  - досрочно прекращены полномочия Ибрагимовой Л.Е. в качестве члена Совета директоров, представителя Единственного акционера;
  - Арифханов А.А. избран членом Совета директоров в качестве представителя Единственного акционера со сроком полномочий до истечения срока полномочий Совета директоров в целом.
3. Решением Единственного акционера от 23 февраля 2017 года (№ 08/17) с 27 февраля 2017 года Саркулов Абай Серикович избран Председателем Правления и членом Совета директоров со сроком полномочий до истечения срока полномочий Совета директоров в целом.
4. Решением Единственного акционера от 5 апреля 2017 года (№ 15/17) состав Совета директоров определен в количестве 8 человек, срок полномочий Совета директоров – 5 лет. Избраны членами Совета директоров со сроком до истечения срока полномочий Совета директоров в целом: Мамин А.У., Досаев Е.А., Арифханов А.А., Саркулов А.С. Избраны членами Совета директоров: Бисекеев С.Ж. (независимый директор) со сроком полномочий до 30 июля 2020 года, Ертлесова Ж.Д. (независимый директор) со сроком полномочий до 25 марта 2018 года, Жандосов О.А. (независимый директор) со сроком полномочий до 23 сентября 2018 года, Джолдыбаева Г.Т. со сроком полномочий до 23 сентября 2018 года.

5. Решением Единственного акционера от 4 октября 2017 года (№ 38/17):
  - досрочно прекращены полномочия членов Совета директоров Мамина А.У. и Досаева Е.А. в качестве представителя Единственного акционера.
  - Досаев Е.А. избран членом Совета директоров со сроком полномочий до истечения срока полномочий Совета директоров в целом.
  - Совету директоров рекомендовано избрать Председателем Совета директоров Досаева Е.А.
6. Решением Совета директоров от 5 октября 2017 года (протокол № 81) по итогам тайного голосования, в соответствии со статьей 56 закона РК «Об акционерных обществах», Досаев Е.А. избран Председателем Совета директоров АО «Фонд развития предпринимательства «Даму».

Процесс отбора независимых директоров регламентирован Правилами отбора, выплаты вознаграждения и компенсации расходов независимых директоров дочерних организаций АО «Национальный управляющий холдинг «Байтерек» (2014 год).

В частности, данные Правила определяют требования к независимым директорам дочерних организаций АО «НУХ «Байтерек», включая определение независимого директора в соответствии с законом Республики Казахстан «Об акционерных обществах», специальные требования для кандидатов на должность независимых директоров – специалистов в области финансов, аудита и контроля, вознаграждений / социальных вопросов / корпоративной культуры, управления инвестициями, развития предпринимательства.

СОСТАВ ПРАВЛЕНИЯ

Председатель Правления

Саркулов Абай Серикович

Возглавляет Правление Фонда. Осуществляет общий контроль, координацию и руководство деятельностью всех структурных подразделений и работников Фонда, непосредственно контролирует, координирует и руководит деятельностью членов Правления, помощника Председателя Правления, Службы безопасности, Департамента риск-менеджмента.

Заместитель Председателя Правления

Акшанов Нурлан Сагындыкович

Курирует и координирует работу Департамента субсидирования в рамках Единой программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса–2020», Специального плана развития предпринимательства в городе Жанаозен на 2012–2014 годы, Программы «Нурлы жер», Департамента гарантирования, Департамента программных инструментов и Департамента клиентского сервиса.

Заместитель Председателя Правления

Абилкаиров Даулет Максutowич

Курирует и координирует работу Департамента международного сотрудничества, Департамента маркетинга и Департамента заимствования.

Заместитель Председателя Правления

Нургазиев Галым Нургазиевич

Курирует и координирует работу Управляющего директора, Департамента взаимодействия с государственными органами, региональных филиалов, Информационно-аналитического департамента и пресс-секретаря.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

Управляющий директор – член Правления

Уласбеков Куаныш Серикович

Курирует и координирует работу Управляющего директора, Департамента стратегии и корпоративного развития, Департамента бизнес-технологий, Департамента информационных технологий.

Управляющий директор – член Правления

Финогонова Алена Валерьевна

Курирует финансовые вопросы Фонда, в том числе вопросы Департамента бухгалтерского учета и отчетности, Департамента бюджетного планирования и Департамента казначейства.

Управляющий директор – член Правления

Шарипов Асет Булатович

Курирует и координирует работу по вопросам Департамента мониторинга, Департамента по работе с проблемными активами, Юридического департамента.

Члены Правления Фонда являются гражданами Республики Казахстан; не владеют акциями Фонда, акциями поставщиков и конкурентов Фонда.

В течение 2017 года произошли следующие изменения в составе Правления.

1. Решением Совета директоров от 20 декабря 2016 года (№ 76/16) с 20 декабря 2016 года Акшанов Н.С. назначен заместителем Председателя Правления и членом Правления).
2. Решением Единственного акционера от 5 января 2017 года (№ 01/17) с 5 января 2017 года досрочно прекращены полномочия

Тулеушина К.А. в качестве Председателя Правления и члена Совета директоров.

3. Решением Единственного акционера от 23 февраля 2017 года (№ 08/17) с 27 февраля 2017 года Саркулов А.С. избран Председателем Правления и членом Совета директоров со сроком полномочий до истечения срока полномочий Совета директоров в целом.
4. Решением Совета директоров от 3 июля 2017 года (№ 80/17) с 3 июля 2017 года назначены на должность Управляющие директора – члены Правления: Шарипов А.Б., Уласбеков К.С.
5. Решением Совета директоров от 14 декабря 2017 г. (№ 83/17) с 15 декабря 2017

года Нургазиев Г.Н. назначен заместителем Председателя Правления и членом Правления.

6. Решением Совета директоров от 7 апреля 2017 года (№ 78/17) прекращены полномочия заместителя Председателя Правления Бейсембаева М.Б.
7. Решением Совета директоров от 3 июля 2017 года (№ 80/17) прекращены полномочия Управляющего директора – члена Правления Кожобекова А.К.
8. Решением Совета директоров от 14 декабря 2017 года (№ 83/17) прекращены полномочия Управляющего директора – члена Правления Лесбекова Г.А.

ОТЧЕТ О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОВЕТА ДИРЕКТОРОВ И ЕГО КОМИТЕТОВ

В 2017 году было проведено 7 очных заседаний Совета директоров. Было рассмотрено более 100 вопросов. В отчетном году проведено 24 заседания комитетов при Совете директоров. Все заседания проведены в очном порядке.

Кроме того, по инициативе независимых директоров в 2017 году прошли две стратегические сессии, в рамках которых были рассмотрены вопросы актуализации Стратегии развития Фонда, проект карты ключевых показателей деятельности руководящих работников на 2017 год и другие вопросы.

Также по предложению независимых директоров в ноябре 2017 года состоялось совместное заседание комитетов, в рамках которого были рассмотрены вопросы по соблюдению ковенантов, качеству судного портфеля БВУ, информационной безопасности и так далее.

Участие в заседаниях членов Совета директоров Фонда в 2017 году

№	Ф.И.О	Участие в СД	%
1.	Мамин Аскар Узакпаевич, Досаев Ерболат Аскарбекович (с 5 октября 2017 года)	4/4 3/3	100 100
2.	Джолдыбаева Галия Тагибердиевна	6/7	86
3.	Досаев Ерболат Аскарбекович	7/7	100
4.	Арифханов Айдар Абдразахович	7/7	100
5.	Жандосов Ораз Алиевич	7/7	100
6.	Ертлесова Жаннат Джургалиевна	5/7	71
7.	Бисекеев Серикбай Жолдыбаевич	5/7	71
8.	Саркулов Абай Серикович (с 27 февраля 2017 года)	6/7	86

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

Работа комитетов при Совете директоров

При Совете директоров Фонда функционируют 3 комитета: по стратегическому и бюджетному планированию, по аудиту, по назначениям, вознаграждениям и социальным вопросам. В соответствии с лучшей практикой корпоративного управления профильные комитеты при Совете директоров возглавляются независимыми директорами.

Деятельность комитетов регламентирована соответствующими положениями, утвержденными решениями Совета директоров Фонда.

Комитет по стратегическому и бюджетному планированию готовит рекомендации и предложения по вопросам, касающимся разработки, реализации и корректировки Стратегии развития Фонда, утверждает планы развития Фонда, проводит мониторинг их реализации, вносит предложения по совершенствованию системы бюджетирования и так далее.

В 2017 году было проведено 8 очных заседаний Комитета, рассмотрено более 40 вопросов, в том числе предварительно рассмотрены: Годовой отчет Фонда за 2016 год, Отчет по реализации Стратегии Фонда по итогам 2016 года, про-

ект Стратегии Фонда в новой редакции, План развития Фонда на 2017–2021 годы, План мероприятий на 2017–2019 годы по реализации Стратегии Фонда, Карта ключевых показателей деятельности руководящих работников Фонда и их целевых значений на 2018 год (в части корпоративных КПД) и так далее.

Комитет по аудиту занимается выработкой рекомендаций Совету директоров по установлению эффективной системы контроля за финансово-хозяйственной деятельностью Фонда, контролю за независимостью и эффективностью систем внутреннего, внешнего контроля и управления рисками, а также за исполнением документов в области корпоративного управления и так далее.

В 2017 году было проведено 7 очных и одно заочное заседание Комитета, где было рассмотрено более 60 вопросов, в том числе предварительно рассмотрены квартальные отчеты СВА, квартальные отчеты по рискам Фонда, отчеты о следовании Фондом принципам, закрепленным в Кодексе корпоративного управления, годовая финансовая отчетность Фонда за 2016 год, изменения и дополнения в Устав Фонда, Кодекс корпоративного управления в новой редакции и так далее.

Комитет по назначениям, вознаграждениям и социальным вопросам создан в целях разработки и представления Совету директоров рекомендаций по вопросам привлечения высококвалифицированных специалистов в состав Совета директоров и Правления; формирования предложений Единственному акционеру об определении вознаграждения Совета директоров и Совету директоров – об определении вознаграждения Правления и Корпоративного секретаря и так далее.

В 2017 году было проведено 8 очных заседаний Комитета, на которых были рассмотрены в том числе карты ключевых показателей эффективности деятельности руководящих работников Фонда на 2017 год (функциональные КПД), организационная структура Фонда в новой редакции, изменения в составе Правления, Карта ключевых показателей деятельности руководящих работников Фонда и их целевых значений на 2018 год (функциональные КПД) и так далее.

На 1 января 2018 года составы профильных комитетов были представлены в следующем виде:

Состав и участие в заседаниях комитетов в 2017 году

№			Участие	%
Комитет по стратегическому и бюджетному планированию				
1.	Председатель комитета	Жандосов О.А., независимый директор	8/8	100
2.	Член комитета	Арифханов А.А. (с 24 февраля 2017 года), представитель Единственного акционера	6/8	75
3.	Член комитета	Джолдыбаева Г.Т., член Совета директоров	5/8	62
4.	Член комитета	Бисекеев С.Ж., независимый директор	6/8	75
Комитет по аудиту				
1.	Председатель комитета	Ертлесова Ж.Д., независимый директор	8/8	100
2.	Член комитета	Арифханов А.А., представитель Единственного акционера	7/8	87
3.	Член комитета	Бисекеев С.Ж., независимый директор	5/8	62

№			Участие	%
Комитет по назначениям, вознаграждениям и социальным вопросам				
1.	Председатель комитета	Бисекеев С.Ж., независимый директор	8/8	100
2.	Член комитета	Жандосов О.А., независимый директор	7/8	87%
3.	Член комитета	Арифханов А.А., представитель Единственного акционера	5/8	62%

В рамках оценки эффективности деятельности Совета директоров Фонда в 2017 году некоторыми членами Совета директоров были даны следующие рекомендации.

1. В целом структура и состав Совета директоров в 2017 году были достаточно сбалансированы и оптимальны. Независимым директором предложено, чтобы в целях соответствия международной практике Совет директоров включал 5 независимых директоров.

2. Эффективность работы Председателя и членов Совета директоров оценена как «хорошо» и «отлично». При этом, по мнению директоров, необходимо повысить следующие компетенции: деловые суждения, стратегическое видение, знание специфики отрасли, специализация и рассмотрение материалов, подписание протокола заседания Совета директоров.

3. Выявлена потребность в повышении навыков и знаний членов Совета директоров по

следующим дисциплинам: стратегический менеджмент, корпоративное управление, финансовый анализ и управление рисками.

4. Также независимыми директорами предложено внести некоторые корректировки в анкеты оценки деятельности Совета директоров.

КОНТРОЛЬ ЗА ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ФОНДА

Служба внутреннего аудита далее – СВА обеспечивает организацию и осуществление внутреннего аудита и контроля за деятельностью Фонда.

СВА подотчетна Совету директоров Фонда, ее миссия заключается в оказании необходимого содействия Совету директоров и Правлению Фонда в выполнении их обязанностей по достижению стратегических целей Фонда.

Курирование деятельности СВА осуществляется Комитетом по аудиту при Совете директоров Фонда. При осуществлении своей деятельности СВА Фонда руководствуется законодательством Республики Казахстан, Уставом, решениями органов Фонда, Положением о СВА и другими внутренними нормативными документами Фонда, а также международными основами профессиональной практики внутреннего аудита Института внутренних аудиторов.

Согласно годовому аудиторскому плану на 2017 год (далее – ГАП), утвержденному решением Совета директоров Фонда от 20 декабря 2017 года № 76, СВА выполнены 17 аудиторских заданий, включая оценку эффективности

корпоративной системы управления рисками, оценку эффективности системы внутреннего контроля и корпоративного управления (мониторинг лимитов отдельных видов административных расходов; проверка достижения стратегических ключевых показателей деятельности, функциональных ключевых показателей деятельности Правления Фонда; аудит следующих структурных подразделений Фонда: Департамента по работе с проблемными активами, Департамента безопасности, Департамента гарантирования, Департамента программных инструментов, Департамента бухгалтерского учета и отчетности, Департамента субсидирования, Административного департамента, аудит бизнес-процесса Департамента риск-менеджмента: оценка управления кредитными рисками; аудит региональных филиалов по г. Астана, по Костанайской и Жамбылской областям).

Оценки эффективности корпоративной системы управления рисками (СУР), системы внутреннего контроля (СВК) и корпоративного управления (КУ) проведены СВА на основании соответствующих методик, утвержденных решением Совета директоров Фонда. По результатам проведенных оценок присвоены

соответствующие баллы: СУР (81,31%), СВК (93,2%) и КУ (80,1%).

По результатам проведенных аудиторских заданий объектами аудита принято 110 рекомендаций, направленных на снижение рисков, улучшение действующей системы внутреннего контроля, на дальнейшее совершенствование системы корпоративного управления и корпоративной системы управления рисками. По всем выданным рекомендациям объектами аудита разработаны планы корректирующих и/или предупреждающих действий.

На ежеквартальной основе СВА осуществляется мониторинг исполнения рекомендаций СВА и внешних аудиторов. Информация о результатах мониторинга предоставляется Комитету по аудиту и Совету директоров Фонда.

Работники СВА в соответствии с требованиями Стандартов внутреннего аудита принимали участие в повышении квалификации на темы: «Корпоративный риск-менеджмент», «Корпоративное право: повышение квалификации», и в семинаре по программе CIA (часть I).

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

СВА обеспечивает регулярную внутреннюю оценку эффективности своей деятельности на основании ключевых показателей деятельности, утвержденных решением Совета директоров Фонда.

В 2017 году на основании договора оказания консультационных услуг между АО «НУХ «Байтерек» и ТОО «КПМГ Такс энд Эдвайзори» проведена внешняя независимая оценка эффективности и качества работы СВА группы

ИНФОРМАЦИЯ О ВНЕШНЕМ АУДИТОРЕ

Для проверки и подтверждения достоверности годовой финансовой отчетности и оценки системы управления рисками и внутреннего контроля Фонд привлекает профессиональную аудиторскую организацию (внешнего аудитора) на основе конкурсного отбора. Определение в установленном порядке аудиторской организации, осуществляющей аудит финансовой отчетности, относится к исключительной компетенции Единственного акционера Фонда.

Аудит финансовой отчетности за 2017 год был проведен ТОО «ПрайсуотерхаусКуперс». Размер вознаграждения, выплаченного ТОО «ПрайсуотерхаусКуперс» за услуги по аудиту финансовой отчетности за 2017 год, составил 10 640 тыс. тенге с НДС.

ТОО «Прайсуотерхаус Куперс» в 2017 году оказывались отдельные услуги:

ОТЧЕТ О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРАВЛЕНИЯ

Правление Фонда

Исполнительным органом Фонда является Правление в составе 7 членов и постоянно присутствующих приглашенных управляющих директоров Фонда. Правление Фонда заседает еженедельно и принимает решения по оперативному управлению Фондом. За 2017 год проведено 106 заседаний Правления, на которых рассмотрено 1 290 вопросов. Основные вопросы, рассматриваемые Правлением,

АО «НУХ «Байтерек», в том числе СВА Фонда. По результатам внешней оценки деятельности СВА Фонда оценена как «соответствует» Определению внутреннего аудита, Кодекса этики и Стандартов Института внутренних аудиторов». По выданным рекомендациям ТОО «КПМГ Такс энд Эдвайзори» СВА разработан план мероприятий по дальнейшему совершенствованию деятельности СВА и утвержден решением Совета директоров.

- по проведению обучающих семинаров, размер вознаграждения за услуги составил 343 тыс. тенге с НДС;
- по проведению анализа расхождений (ГЭП-анализ) и оценке влияния внедрения новой методологии в соответствии с МСФО-9. Размер вознаграждения за услуги составил 22 142 тыс. тенге с НДС;
- по разработке подходов к методологии по обесценению финансовых инструментов по требованиям МСФО-9, а также по обновлению учетных политик и документов по классификации и оценке финансовых инструментов. Размер вознаграждения за услуги составил 48 160 тыс. тенге с НДС.

Бывшие сотрудники аудиторских организаций, проводивших аудит финансовой отчетности, на работу в Фонд не принимались.

это финансирование субъектов частного предпринимательства путем обусловленного размещения средств в банках второго уровня, субсидирование ставки вознаграждения, предоставление гарантий субъектам частного предпринимательства, осуществление мониторинга реализации программ поддержки субъектов частного предпринимательства и другие. Также в 2017 году в Фонде была внедрена система электронного документооборота и в

этой связи был внесен ряд изменений и дополнений во внутренние документы Фонда.

Работа Комитетов при Правлении

При Правлении Фонда созданы постоянно действующие комитеты, которые рассматривают вопросы по различным аспектам операционной деятельности и дают рекомендации Правлению по их эффективному решению.

Кредитный комитет

Коллегиальный орган, осуществляющий внутреннюю кредитную политику Фонда и принимающий решения по вопросам гарантирования и субсидирования. За 2017 год Комитетом рассмотрено 1 772 проекта.

Комитет по управлению активами и пассивами

Коллегиальный орган по повышению эффективности управления активами и обязательствами Фонда в целях достижения принципов диверсификации активов и обязательств, оптимизации финансовых рисков и обеспечение финансовой устойчивости. За 2017 год Комитетом проведено 65 заседаний.

Комитет по работе с проблемными активами

Коллегиальный орган по осуществлению работы по возврату проблемной дебиторской задолженности, возникшей в результате осуществления кредитной, лизинговой, документарной (выкуп гарантий), инвестиционной, хозяйственной деятельности Фонда. За 2017 год Комитетом проведено 24 заседания, рассмотрено 149 вопросов.

Комитет по кадровой политике

Целями деятельности Комитета являются обеспечение реализации кадровой политики, разработка и внедрение профессиональных

стандартов, устанавливающих требования к содержанию и условиям труда, квалификации и компетенциям работников, развитие комплексной системы планирования кадровых ресурсов с учетом потребности бизнес-направлений, их рационального размещения и эффективного использования, повышение профессионализма работников всех уровней управления на основе развития корпоративной системы непрерывного образования, обеспечение социальной защиты и улучшение условий труда работников, планирование работы в соответствии со Стратегией развития Фонда, организация контроля за выполнением плановых мероприятий структурными подразделениями Фонда и иные вопросы, не относящиеся к компетенции других органов Фонда / комитетов при Правлении Фонда.

За 2017 год Комитетом проведено 32 заседания, рассмотрено 238 вопросов.

Бюджетный комитет

Целью деятельности Комитета является обеспечение и выработка предложений по определению показателей проекта бюджета Фонда на соответствующий финансовый год, выработка предложений по внесению корректировок в действующий бюджет Фонда, по рассмотрению результатов оценки исполнения бюджета Фонда, определение обоснованности необходимости изменений и дополнений в Годовой план закупок товаров, работ и услуг на основании данных, представленных структурными подразделениями / региональными филиалами Фонда, рассмотрение вопросов, касающихся учета имущества Фонда, рассмотрение вопросов, связанных с обеспечением административно-хозяйственной деятельности Фонда, не относящихся к компетенции других органов Фонда / комитетов при Правлении Фонда.

За 2017 год Комитетом проведено 27 заседаний, рассмотрено 125 вопросов.

Комитет по управлению изменениями

Целью деятельности Комитета является осуществление работы по совершенствованию, автоматизации и оптимизации действующих/новых бизнес-процессов Фонда, а также рассмотрение, предварительное утверждение новых продуктов.

За 2017 год Комитетом проведено 15 заседаний, рассмотрено 101 вопрос.

Политика урегулирования корпоративных конфликтов и конфликта интересов

Целью Политики по урегулированию корпоративных конфликтов и конфликта интересов Фонда является повышение эффективности принимаемых органами Фонда решений за счет обеспечения справедливого, объективного и независимого процесса принятия решений в интересах Фонда и его Единственного акционера.

В целях предотвращения конфликтов должностные лица и работники Фонда выполняют свои профессиональные функции добросовестно и разумно в интересах Фонда и Единственного акционера, избегая конфликтов, а также обеспечивают полное соответствие своей деятельности требованиям законодательства, внутренним документам Фонда, актам Единственного акционера, этическим стандартам и общепринятым нормам деловой этики.

В соответствии с Политикой по урегулированию корпоративных конфликтов и конфликта интересов должностные лица и работники Фонда в целях недопущения конфликта интересов обязаны избегать любых действий и взаимоотношений, которые потенциально могут вызвать конфликт интересов.

ПОЛИТИКА ВОЗНАГРАЖДЕНИЯ

Члены Совета директоров Фонда, за исключением независимых директоров, осуществляют свою деятельность на безвозмездной основе. Порядок выплаты вознаграждений независимым директорам определяется в соответствии с Правилами отбора, выплаты вознаграждений и компенсации расходов независимых директоров дочерних организаций АО «НУХ «Байтерек».

- 1) фиксированное годовое вознаграждение за членство в Совете директоров;
- 2) фиксированное годовое вознаграждение за членство в одном комитете Совета директоров в качестве председателя комитета;
- 3) фиксированное годовое вознаграждение за членство в одном комитете Совета директоров.

Независимому директору устанавливаются следующие виды вознаграждения:

За 2017 год размер вознаграждения, выплаченного независимым директорам – членам Совета директоров Фонда, составил 13 725 тыс. тенге.

Ф.И.О. независимого директора	Информация о работе в комитетах Совета директоров	Вознаграждение				Выплаченное вознаграждение
		всего по факту	В том числе (структура вознаграждения)			
			за работу в Совете директоров	за работу в Комитете		
			в качестве председателя Комитета	в качестве члена Комитета		
Жандосов Ораз Алиевич	Председатель Комитета по стратегическому и бюджетному планированию, член Комитета по назначениям, вознаграждениям и социальным вопросам	5 083 334	4 444 444	416 667	222 223	4 575 001
Ертлесова Жаннат Джургалиевна	Председатель Комитета по аудиту, член Комитета по стратегическому и бюджетному планированию	4 861 111	4 444 444	416 667		4 375 000
Бисекеев Серикбай Жолдыбаевич	Председатель Комитета по назначениям, вознаграждениям и социальным вопросам, член Комитета по аудиту, член Комитета по стратегическому и бюджетному планированию	5 305 555	4 444 444	416 667	444 444	4 774 999

Правила оплаты труда, оценки деятельности и вознаграждения руководящих работников Фонда предусматривают следующие принципы системы вознаграждения:

- взаимосвязь вознаграждения с выполнением целей и задач, отвечающих интересам Фонда и его Единственного акционера;
- простота и справедливость принципов определения размера вознаграждения;
- зависимость размера вознаграждения от результатов деятельности Фонда и личной результативности руководящих работников.

Для оценки деятельности руководящих работников применяется система ключевых показателей эффективности деятельности, которая максимально обеспечивает применение вышеперечисленных принципов в работе и способствует повышению эффективности финансово-производственной деятельности Фонда через эффективный процесс планирования и постановки целей, надежную и справедливую оценку результативности каждого члена Правления Фонда персонально. Данные факторы значительно увеличивают степень достижения руководящими работниками корпоративных и индивидуальных КПД.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
 1. [Стратегия развития](#)
 2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
 3. [Основные направления деятельности](#)
 4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
 6. [Управление рисками](#)
 7. [Корпоративное управление](#)
 8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
 9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
 11. [Благотворительность](#)
 12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

8

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ ФОНДА

УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ

ПОЛИТИКА УПРАВЛЕНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИМИ РЕСУРСАМИ

Политика управления человеческими ресурсами в Фонде осуществляется по следующим стратегическим направлениям:

- формирование единой модели управления человеческими ресурсами;

- политика повышения эффективности труда;
- политика повышения качества человеческого капитала;
- развитие корпоративной культуры.

ЧИСЛЕННОСТЬ И СОСТАВ ПЕРСОНАЛА

Штатная численность работников Фонда на 31 декабря 2017 года составляет 371 человек.

За последние три года штатная численность Фонда осталась неизменной.

Состав персонала, человек

Наименование показателя	2015 г.	2016 г.	2017 г.
Топ-менеджмент	7	7	7
<i>из них женщины</i>	2	1	1
Руководители структурных подразделений и региональных филиалов	36	36	41
<i>из них женщины</i>	11	14	13
Административные работники	328	328	323
<i>из них женщины</i>	188	171	155
Итого	371	371	371
<i>из них женщины</i>	201	186	169

КАДРОВЫЙ РЕЗЕРВ

В 2016 году в Фонде введен новый принцип отбора в кадровый резерв, предполагающий включение в него работников, которые могут выполнять работу руководителя структурного подразделения / регионального филиала. Работа по формированию и развитию работников кадрового резерва продолжилась в 2017 году. Так, для резервистов были органи-

зованы мастер-классы от руководителей ГО, встречи с независимым директором Совета директоров Фонда, Председателем Правления Фонда.

В 2017 году один работник из кадрового резерва был назначен на должность руководителя структурного подразделения.

632

Работники Фонда прошли обучение 632 раза на 47 семинарах. Некоторые работники обучились в течение года несколько раз, в том числе в корпоративном формате. 13 работников были обучены по программам MBA.

РОТАЦИЯ

Фонд придерживается политики преемственности и максимального использования внутреннего потенциала сотрудников. Ротация способствует более эффективному планированию преемственности, заключающемуся в непрерывном процессе выявления будущих руководителей и целенаправленной работе по развитию их профессиональных, управленческих и лидерских компетенций. Задачи, достигаемые Фондом с помощью ротации работников:

- улучшение человеческого капитала за счет получения работниками новых знаний, навыков и умений в процессе ротации;
- оптимизация бизнес-процессов и действующих внутренних документов Фонда под влиянием «эффекта свежей головы»;

- нематериальная мотивация работников;
- повышение эффективности программы развития кадрового резерва.

Данный инструмент активно применяется в работе. Департамент по управлению человеческими ресурсами выявляет работников, имеющих значительный потенциал, которые в дальнейшем при необходимости смогут занять руководящую должность.

В 2017 году в Фонде проведена ротация 43 работников, в том числе 3 работников – на руководящие должности, 5 руководящих работников – между головным офисом и региональными филиалами.

ОБУЧЕНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ КВАЛИФИКАЦИИ РАБОТНИКОВ

Целью повышения квалификации работников является создание эффективной системы подготовки и обучения сотрудников, развитие управленческих компетенций и лидерского потенциала руководящих работников, приобретение работниками профессиональных знаний и навыков, отвечающих интересам и потребностям Фонда.

С целью реализации данной политики на постоянной основе проводится работа по привлечению и удержанию высокоэффективных

работников, а также повышению уровня знаний и навыков работников. Так, в 2017 году решением Правления Фонда был утвержден План обучения работников АО «Фонд развития предпринимательства «Даму» (протокол № 02/2017 от 25 января 2017 года). Работники Фонда прошли обучение 632 раза на 47 семинарах. Некоторые работники обучались в течение года несколько раз, в том числе в корпоративном формате. 13 работников были обучены по программам MBA.

ТЕКУЧЕСТЬ ПЕРСОНАЛА

В 2017 году общая текучесть персонала составила 12,4% при плановой – 20%. За последние 3 года коэффициент текучести персонала имеет тенденцию к снижению.

МОТИВАЦИЯ И ВОЗНАГРАЖДЕНИЕ

Политика повышения эффективности труда в Фонде создается в целях увязки стратегических целей Фонда, стратегии и бизнес-планов

В 2017 году было нанято 44 новых сотрудника, в том числе 18 женщин. Из них пять – на позиции в топ-менеджменте, 7 – на позиции руководителей структурных подразделений и региональных филиалов и 32 – на позиции административных работников (график 22).

Фонда с политикой оценки труда, мотивации и поощрения работников.

Все работники должны быть нацелены на достижение целей и задач, которые исходят из стратегических задач Фонда. Оценка результативности работников зависит от выполнения конкретных задач, что должно подтверждаться ключевыми показателями эффективности деятельности работника, в связи с чем в Фонде ежеквартально проводится оценка деятельности административных работников, на основании которой определяются соответствие работников занимаемым должностям и степень достижения поставленных целей. В 2017 году проведена работа по разработке системы грейдов на основании проведенной оценки вклада каждой должности и измерения ее значимости в контексте всего Фонда.

РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ

Корпоративная культура предполагает развитие у работников чувства сплоченности, принадлежности к Фонду, формирование команды единомышленников, приверженных корпоративным ценностям, умеющих находить эффективные решения в самых сложных ситуациях. Ежегодно проводится анкетирование для анализа степени вовлеченности персонала, регулярно проводятся деловые встречи, заседания рабочих групп и Комитета по кадровой политике при Правлении Фонда.

ОХРАНА ТРУДА

Фонд нацелен на системную работу, последовательные шаги по повышению защищенности работников и внедрению культуры безопасного труда.

Фонд соблюдает законодательство Республики Казахстан в сфере охраны труда, промышленной и пожарной безопасности, а также внедряет дополнительные меры по повышению безаварийной работы.

Работники Фонда руководствуются Инструкцией по охране труда офисных работников

Работники Фонда обеспечиваются ежегодным медицинским страхованием за счет средств, предусмотренных в бюджете Фонда. Кроме того, работникам Фонда оказывается материальная помощь в размере двух должностных окладов при предоставлении ежегодного трудового отпуска, материальная помощь при вступлении в брак (12 случаев в 2017 году), при рождении ребенка (41 случай), а также выплачивается материальная помощь в связи со смертью члена семьи (7 случаев).

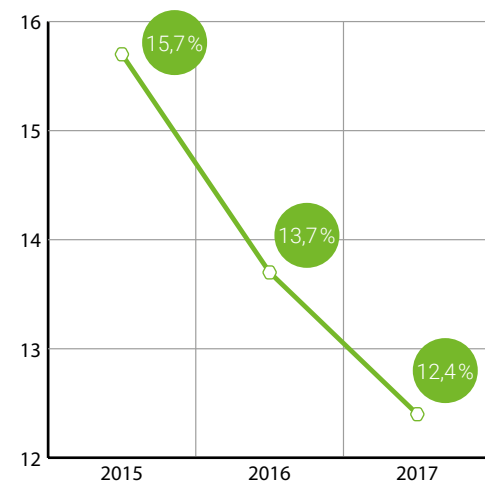
Также оплачивается отпуск по беременности и родам с сохранением средней заработной платы за вычетом суммы социальной выплаты на случай потери дохода в связи с беременностью и родами.

По результатам 2017 года уровень вовлеченности и удовлетворенности работников Фонда по сравнению с 2016 годом не изменился и составил 75%.

В Фонде были организованы и проведены массовые мероприятия, способствующие сплочению, воспитанию корпоративного духа, культуры, такие как празднование Наурыз-2017, корпоративный тимбилдинг, корпоративный тренинг «Интеллектуально-эмоциональная игра» для работников головного офиса и региональных филиалов.

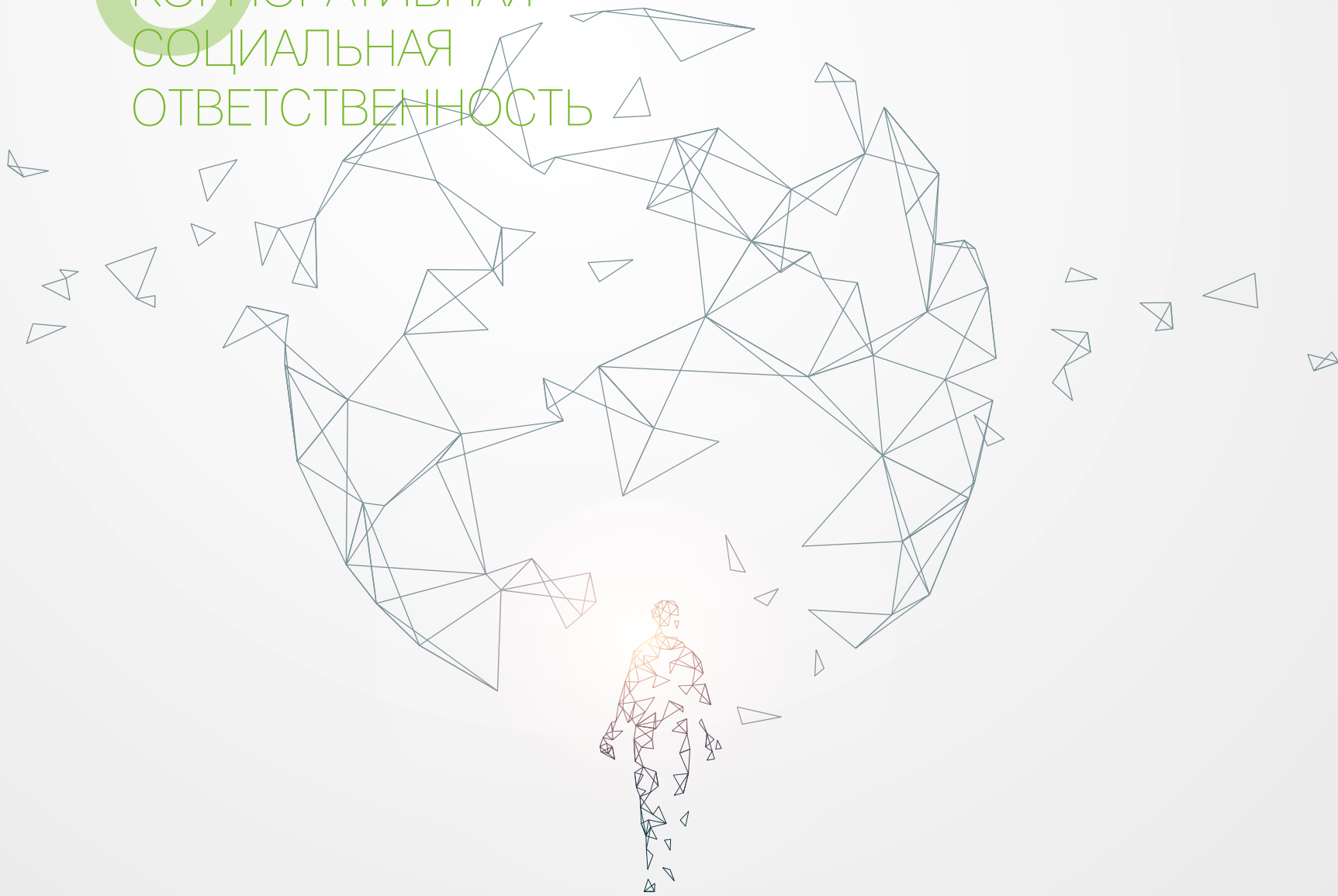
Фонда. Требования Инструкции распространяются на все основные мероприятия, выполняемые работниками Фонда во время рабочего процесса, в офисах Фонда, во время служебных командировок, а также во время чрезвычайных и аварийных ситуаций.

График 22
Уровень текучести в АО «Фонд развития предпринимательства «Даму»

9

КОРПОРАТИВНАЯ СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ

Фонд в качестве основного оператора и интегратора государственных мер поддержки предпринимательства Казахстана придает первоочередное значение социальным факторам устойчивого развития общества и рассматривает социальную ответственность как один из ключевых принципов своей деятельности.

Вместе с безусловным приоритетом соблюдения прав и интересов Единственного акционера Фонд принимает добровольные обязательства по социально ответственному поведению перед широким кругом заинтересованных сторон, на которых оказывает влияние его деятельность, – инвесторами, партнерами, заемщиками, сотрудниками, поставщиками, бизнес-сообществом, органами государственного управления и широкой общественностью.

При осуществлении корпоративной социальной ответственности Фонд руководствуется Политикой в области корпоративной социальной ответственности (далее здесь – Политика), утвержденной решением Совета директоров.

Целью Политики является обеспечение деятельности Фонда в соответствии с принципами корпоративной социальной ответственности (далее – КСО) и укрепление доверительных отношений со всеми заинтересованными сторонами.

Политика направлена на повышение эффективности деятельности Фонда в области КСО с использованием международных норм поведения и принципов, закрепленных международными стандартами в области КСО и устойчивого развития.

При взаимодействии с заинтересованными сторонами Фонд руководствуется следующими основными принципами корпоративной социальной ответственности.

- 1) Принцип открытости. Фонд стремится к максимальной открытости и надежности информации о нем, его программах по поддержке предпринимательства, достижениях и результатах своей деятельности. В то же время Фонд следит за неразглашением сведений, составляющих коммерческую и иную охраняемую законом тайну.
- 2) Принцип партнерства. Руководители и работники Фонда изучают и оценивают интересы, ожидания и опасения заинтересованных сторон, с которыми они взаимодействуют, а также стремятся к налаживанию новых партнерских отношений и укреплению действующих.
- 3) Принцип гибкости. Фонд оперативно реагирует на ожидания и запросы заинтересованных сторон, а также на изменение рыночной ситуации и вносит необходимые коррективы в свою деятельность и инструменты по поддержке предпринимательства.
- 4) Принцип комплексного подхода. Фонд ориентируется на предпринимательство и проекты, которые приносят наибольшую пользу заинтересованным сторонам, то есть учитывает, какое влияние оказывает их деятельность на развитие экономики и общества.
- 5) Принцип ответственности перед персоналом. Фонд стремится к предоставлению рабочих мест с конкурентоспособным уровнем оплаты труда и социальных гарантий, а также создает безопасные и комфортные условия труда. В своей деятельности Фонд обеспечивает безусловное соблюдение норм в сфере социально-трудовых отношений, а также содействует всестороннему профессиональному развитию и обучению персонала.

При оценке эффективности деятельности в области КСО Фонд руководствуется экономическими показателями и показателями по работе с персоналом.

307

ЖЕНЩИН С ИНВАЛИДНОСТЬЮ

В 2017 году в рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» прошли обучение 307 женщин с инвалидностью, из которых 45 были трудоустроены и 5 открыли свой собственный бизнес.

Результаты в области КСО, достигнутые за 2017 год

№	Показатели	Результат
Экономические показатели		
1.	Объем средств в бюджете Фонда, предусмотренных на спонсорскую/благотворительную помощь	Расходы в 2017 году не понесены
2.	Количество участников программ обучения	5 578 человек
3.	Доля участников программ обучения, открывших бизнес	5,1%
4.	Степень удовлетворенности предпринимателей проведенным обучением	99,6%
5.	Количество клиентов, получивших дистанционные услуги	63 829 человек
6.	Количество предпринимателей с ограниченными возможностями, получивших поддержку по Проекту «Даму-Көмек»	249 человек
7.	Доля казахстанского содержания в закупках Фонда	75%
Показатели по работе с персоналом		
1.	Степень вовлеченности персонала (эмоциональная)	88%
2.	Степень вовлеченности персонала (деятельная)	72%
3.	Степень удовлетворенности персонала	63%
4.	Агрегированное значение вовлеченности и удовлетворенности	75%
5.	Количество работников Фонда, прошедших обучение	Работники Фонда прошли обучение 632 раза на 47 семинарах

Казахстанские поставщики являются одной из заинтересованных сторон, и Фондом ведется активная работа по повышению доли местного содержания в закупках. В целом за 2017 год показатель местного содержания в закупках Фонда составил 75%.

В целях создания условий для стимулирования людей с ограниченными возможностями к ведению предпринимательской деятельности, повышения их правовой и экономической грамотности, способствующей дальнейшему

трудоустройству, Фондом был разработан Проект «Даму-Көмек», направленный на предоставление необходимой помощи людям с инвалидностью.

Проект «Даму-Көмек» нацелен на оказание поддержки предпринимателям и населению с ограниченными возможностями путем повышения степени информированности об их проблемах и необходимых им ресурсах (финансовая помощь, имущество, консультационная поддержка, другие услуги) через специальный

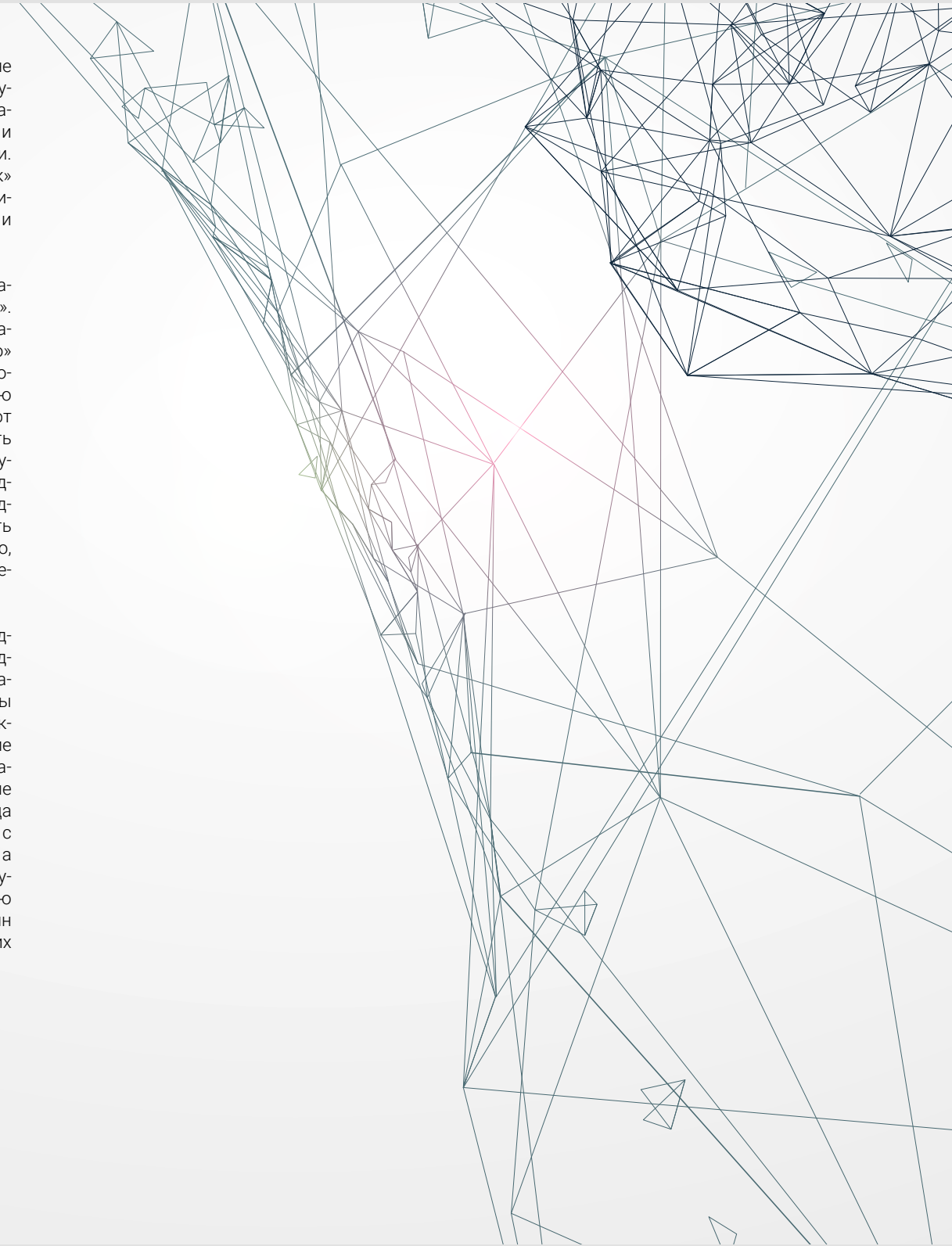
сайт www.damu-komek.kz. При этом Фонд не предоставляет финансирование, но выступает связующим звеном между предпринимателями с ограниченными возможностями и потенциальными спонсорами и кредиторами. За 2017 год на сайте Проекта «Даму-Көмек» было размещено 226 заявок, 249 предпринимателям-инвалидам оказана спонсорская и благотворительная помощь.

Реализуется Проект «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью». В рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» женщины с инвалидностью проходят профессиональное обучение и психологическую подготовку к выходу на работу, а также имеют возможность пройти стажировку, получить сопровождение и поддержку во время трудоустройства. Кроме того, Проект «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» позволяет работодателям снизить риски при найме работника с инвалидностью, предоставляет им консультации и практическую информацию.

В 2017 году в рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» прошли обучение 307 женщин с инвалидностью, из которых 45 были трудоустроены и 5 открыли свой собственный бизнес. В октябре 2017 года в рамках Проекта «Развитие предпринимательских навыков женщин с инвалидностью» были проведены трехдневные тренинги для тренеров. 19 сентября 2017 года было снято ток-шоу с участием женщин с инвалидностью «Жаңа күн» на ТРК «Хабар», а 22 декабря 2017 года в г. Алматы проведен круглый стол на тему: «Содействие продвижению возможностей социально уязвимых женщин для занятости, предпринимательства и других форм доходоприносящей деятельности».

249
 ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ-ИНВАЛИДАМ

За 2017 год на сайте Проекта «Даму-Көмек» было размещено 226 заявок, 249 предпринимателям-инвалидам оказана спонсорская и благотворительная помощь.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

7 апреля 2017 года Советом директоров Фонда утверждена (протокол № 78) Экологическая политика Фонда (далее здесь Политика).

Политика направлена на повышение потенциальных позитивных экологических эффектов, избежание негативных экологических последствий при подготовке и реализации программ или их уменьшение, обеспечение вклада финансируемых программ в устойчивое развитие.

Целями Политики являются:

- снижение потенциального негативного экологического воздействия и повышение потенциальных позитивных экологических эффектов от деятельности Фонда;
- стимулирование БВУ/ЛК/МФО для разработки и поддержания на должном уровне систем управления экологическими рисками;
- учет интересов общественности в области воздействия реализуемых программ на окружающую среду при принятии решений о финансировании проектов и их реализации.

Деятельность Фонда направлена, помимо прочего, на повышение эффективности использования природных ресурсов, охрану окружающей среды и в целом устойчивое социально-экономическое развитие.

Политика определяет принципы и подходы к учету и мониторингу экологических факторов в деятельности Фонда.

Фонд стремится за счет информирования БВУ/ЛК/МФО и предъявления к ним экологических требований способствовать принятию БВУ/ЛК/МФО своевременных мер для предотвращения негативного экологического воздействия при реализации программ.

11

БЛАГОТВОРИТЕЛЬНОСТЬ

В 2017 году организован добровольный сбор средств на оказание благотворительной помощи ветеранам Великой Отечественной войны и труженикам тыла, которые были переданы в Совет ветеранов Великой Отечественной войны, тружеников тыла и детей войны г. Алматы.

10

ОХРАНА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

12

ГОДОВАЯ ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ

Отчет о финансовом положении

(в тысячах казахстанских тенге)	31 декабря 2017 года	31 декабря 2016 года
АКТИВЫ		
Денежные средства и их эквиваленты	44,074,930	44,027,014
Ценные бумаги, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток	2,659,323	6,069,581
Средства в финансовых учреждениях	225,578,278	242,464,446
Дебиторская задолженность по программам субсидирования	34,550	43,508
Кредиты и авансы клиентам	3,324,539	76,141
Инвестиционные ценные бумаги, имеющиеся в наличии для продажи	567,017	556,791
Основные средства	2,497,187	2,739,107
Нематериальные активы	292,674	308,797
Предоплата текущих обязательств по налогу на прибыль	13,721,713	11,054,657
Долгосрочные активы для продажи	1,360,967	–
Прочие активы	25,801,698	42,094,226
Итого активы	319,912,876	349,434,268
ОБЯЗАТЕЛЬСТВА		
Заемные средства	203,002,903	223,869,751
Обязательства по программам субсидирования	3,177,338	14,341,822
Отложенное налоговое обязательство	6,065,416	5,412,132
Доходы будущих периодов и резервы по обязательствам кредитного характера	5,263,531	5,263,218
Прочие обязательства	1,255,534	1,842,566
Итого обязательства	218,764,722	250,729,489

(в тысячах казахстанских тенге)	31 декабря 2017 года	31 декабря 2016 года
КАПИТАЛ		
Акционерный капитал	72,920,273	72,920,273
Дополнительно оплаченный капитал	834,527	834,527
Фонд переоценки инвестиционных ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи	70,337	61,588
Прочие резервы	316,430	316,430
Нераспределенная прибыль	27,006,587	24,571,961
Итого капитал	101,148,154	98,704,779
Итого обязательства и капитал	319,912,876	349,434,268

Отчет о прибыли или убытке и прочем совокупном доходе

(в тысячах казахстанских тенге)	2017	2016
Процентные доходы	34,796,892	35,545,591
Процентные расходы	(7,629,888)	(8,772,625)
Чистые процентные доходы	27,167,004	26,772,966
Отчисления в резерв под обесценение кредитов клиентам и средств в финансовых учреждениях	(6,882,412)	(11,991,580)
Чистые процентные доходы после создания резерва под обесценение кредитного портфеля	20,284,592	14,781,386
Комиссионные доходы	4,158,138	2,784,928
Расходы за вычетом доходов от операций с финансовыми производными инструментами	(12,492,609)	(7,776,854)
Доходы за вычетом расходов от переоценки ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости через прибыль или убыток	292,507	343,775
Доходы за вычетом расходов по операциям с иностранной валютой	17,032	(57,851)
Доходы за вычетом расходов от переоценки иностранной валюты	2,140,311	2,092,262
Чистый убыток, возникающий при первоначальном признании финансовых инструментов по ставкам ниже рыночных	(4,278,421)	–
Резерв под обесценение прочих активов	(34,850)	(5,103)
Восстановление резерва по обязательствам кредитного характера	207,212	283,234
Восстановление резерва под обесценение инвестиционных ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи	–	103,797

(в тысячах казахстанских тенге)	2017	2016
Восстановление резерва под обесценение инвестиционных ценных бумаг, удерживаемых до погашения	183,337	–
Прочие операционные доходы	40,818	51,657
Общие и административные расходы	(5,311,830)	(5,157,061)
Прибыль до налогообложения	5,206,237	7,444,170
Расходы по налогу на прибыль	(1,093,393)	(1,850,874)
Прибыль за год	4,112,844	5,593,296

Прочий совокупный доход / (убыток):

(в тысячах казахстанских тенге)	2017 г.	2016 г.
Статьи, которые впоследствии могут быть переклассифицированы в состав прибылей или убытков:		
Инвестиции, имеющиеся в наличии для продажи:		
– Доходы за вычетом расходов за год	8,749	42,166
– Расходы за вычетом доходов, перенесенные в прибыль или убыток в результате выбытия или обесценения	–	(103,797)
Прочий совокупный доход/ (убыток) за год	8,749	(61,631)
Итого совокупный доход за год	4,121,593	5,531,665

Отчет об изменениях в капитале

(в тысячах казахстанских тенге)	Акционерный капитал	Дополнительно оплаченный капитал	Фонд переоценки инвестиционных ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи	Прочие резервы	Нераспределенная прибыль	Итого
Остаток на 1 января 2016 года	72,920,273	834,527	123,219	316,430	20,978,740	95,173,189
Прибыль за год	–	–	–	–	5,593,296	5,593,296
Прочий совокупный убыток	–	–	(61,631)	–	–	(61,631)
Итого совокупный (убыток)/ доход за год	–	–	(61,631)	–	5,593,296	5,531,665
Дивиденды выплаченные	–	–	–	–	(2,000,075)	(2,000,075)
Остаток на 31 декабря 2016 года	72,920,273	834,527	61,588	316,430	24,571,961	98,704,779
Прибыль за год	–	–	–	–	4,112,844	4,112,844

(в тысячах казахстанских тенге)	Акционерный капитал	Дополнительно оплаченный капитал	Фонд переоценки инвестиционных ценных бумаг, имеющихся в наличии для продажи	Прочие резервы	Нераспределенная прибыль	Итого
Прочий совокупный доход	–	–	8,749	–	–	8,749
Итого совокупный доход за год	–	–	8,749	–	4,112,844	4,121,593
Дивиденды выплаченные	–	–	–	–	(1,678,218)	(1,678,218)
Остаток на 31 декабря 2017 года	72,920,273	834,527	70,337	316,430	27,006,587	101,148,154

Отчет о движении денежных средств

(в тысячах казахстанских тенге)	2017 г.	2016 г.
Движение денежных средств от операционной деятельности:		
Проценты полученные	13,855,520	21,318,878
Проценты уплаченные	(3,383,249)	(4,268,908)
Комиссии полученные	3,941,384	4,199,835
Доходы, полученные по операциям с финансовыми производными инструментами	4,702,293	–
Поступления от прочей операционной деятельности	894,000	91,867
Затраты по оплате труда, уплаченные	(1,876,279)	(1,774,666)
Общие и административные расходы уплаченные	(4,012,811)	(4,865,365)
Денежные средства, полученные от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах	14,120,858	14,701,641
Чистое снижение/(прирост) по:		
– ценным бумагам, оцениваемым по справедливой стоимости через прибыль или убыток	3,808,000	779,741
– средствам в финансовых учреждениях	6,854,215	10,405,411
– по кредитам и авансам клиентам	8,618,886	493,822
– по прочим активам	(2,820,108)	(1,464,409)
Чистый (снижение)/прирост по:		
– прочим финансовым обязательствам	(10,531,427)	(918,826)
– прочим обязательствам	(154,785)	138,404
Чистые денежные средства, полученные от операционной деятельности	19,895,639	24,135,784

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

(в тысячах казахстанских тенге)	2017 г.	2016 г.
Денежные средства от инвестиционной деятельности		
Поступления от реализации и погашения инвестиционных ценных бумаг, имеющих в наличии для продажи	–	2,000,000
Приобретение основных средств	(64,372)	(156,102)
Выручка от выбытия основных средств	1,499	425,233
Приобретение нематериальных активов	(97,363)	(130,432)
Чистые денежные средства, (использованные в) / полученные от инвестиционной деятельности	(160,236)	2,138,699
Денежные средства от финансовой деятельности		
Получение заемных средств	28,969,693	9,300,000
Погашение заемных средств	(51,909,898)	(22,777,233)
Выплаченные дивиденды	(1,678,218)	(2,000,075)
Чистые денежные средства, использованные в финансовой деятельности	(24,618,423)	(15,477,308)
Влияние изменений обменного курса на денежные средства и их эквиваленты	4,930,936	(23,147)
Чистый прирост денежных средств и их эквивалентов	47,916	10,774,028
Денежные средства и их эквиваленты на начало периода	44,027,014	33,252,986
Денежные средства и их эквиваленты на конец периода	44,074,930	44,027,014

С полным комплектом финансовой отчетности АО «Фонд развития предпринимательства «Даму», включая заключение аудитора, можно ознакомиться на сайте Фонда.

ОПЕРАЦИИ СО СВЯЗАННЫМИ СТОРОНАМИ

Стороны считаются связанными, если они находятся под общим контролем, или одна из них имеет возможность контролировать другую, или может оказывать существенное влияние при принятии другой стороной финансовых и операционных решений. При рассмотрении взаимоотношений со всеми связанными сторонами принимается во внимание экономическое содержание таких взаимоотношений, а не только их юридическая форма.

Ниже указаны остатки на 31 декабря 2017 года по операциям со связанными сторонами:

(в тысячах казахстанских тенге)	Единственный акционер	Компании под общим контролем	Ассоциированные компании	Прочие связанные стороны
Денежные средства и их эквиваленты	–	–	–	18,692,460
Ценные бумаги, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток	–	–	–	1,479,517
Средства в финансовых учреждениях	–	–	–	–
Предоплата текущих обязательств по налогу на прибыль	–	–	–	13,721,713
Прочие активы	–	–	8,000	62,847
Заемные средства	71,948,648	–	–	58,581,573
Обязательства по программам субсидирования	–	273	–	1,758,695
Отложенное налоговое обязательство	–	–	–	6,065,416
Доходы будущих периодов и резерв по обязательствам кредитного характера	–	–	–	–
Прочие обязательства	–	–	–	560,427

Ниже указаны статьи доходов и расходов по операциям со связанными сторонами за 2017 год:

(в тысячах казахстанских тенге)	Единственный акционер	Компании под общим контролем	Прочие связанные стороны
Процентные доходы	–	202,222	212,286
Процентные расходы	(4,468,358)	(146)	(1,186,239)
Доходы за вычетом расходов от переоценки ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости через прибыль или убыток	–	–	330,496
Комиссионные доходы	–	107,910	–
Административные и прочие операционные расходы	–	(6,987)	(33)
Расходы по налогу на прибыль	–	–	(1,093,393)

Ниже представлена информация о выплатах вознаграждения ключевому руководству:

(в тысячах казахстанских тенге)	2017 г.	2016 г.
Краткосрочные выплаты:		
— заработная плата	157,925	172,955
— краткосрочные премиальные выплаты	6,829	57,125
— выплаты в неденежной форме	9,384	13,533
Итого	174,138	243,613

Операции со связанными сторонами – без обеспечения.

Оценочные резервы по сомнительным долгам не создавались в связи с отсутствием сомнительных долгов связанных лиц.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ИНФОРМАЦИЯ О СДЕЛКАХ С ЗАИНТЕРЕСОВАННОСТЬЮ И КРУПНЫХ СДЕЛКАХ, ЗАКЛЮЧЕННЫХ ФОНДОМ В 2017 ГОДУ

Информация о сделке с заинтересованностью

Наименование контрагента по договору	Номер и дата заключения договора	Предмет договора
ТОО «Технопарк «Сары-Арка»	№ 37 от 7 марта 2017 года	Закупка услуг по аренде нежилого помещения

Информация о крупной сделке

Наименование контрагента по договору: Азиатский банк развития

Номер и дата заключения договора: № 3447-KAZ от 13 октября 2017 года

Предмет договора: привлечение займа

Существенные условия договора:

- Сумма займа АБР – 200 млн долларов США в эквиваленте в национальной валюте (тенге) – 2 млрд тенге.
- Срок займа АБР – 36 месяцев.
- Ставка вознаграждения по займу складывается из двух следующих составляющих: ½ базовой процентной ставки НБ РК (но не менее 7% годовых, пересматриваемой ежеквартально); эффективного договорного покрытия суверенных гарантированных займов АБР (0,50% годовых).
- Данный заем привлекается под государственную гарантию Правительства Республики Казахстан, благодаря чему предприниматели смогут рассчитывать на получение льготного кредитования за счет средств займа.

Дата и номер решения уполномоченного органа Фонда, принявшего решение о заключении сделки: решение Совета директоров № 76 от 20 декабря 2016 года.

[Обращение Председателя Совета директоров](#)
[Обращение Председателя Правления](#)
[Основные корпоративные события 2017 года](#)
[Корпоративные показатели деятельности](#)
[Информация о Фонде](#)
[Этапы развития Фонда](#)

[География деятельности Фонда](#)
1. [Стратегия развития](#)
2. [Анализ МСП в Казахстане. Перспективы развития](#)
3. [Основные направления деятельности](#)
4. [Финансовые результаты](#)

5. [Информационная политика Фонда](#)
6. [Управление рисками](#)
7. [Корпоративное управление](#)
8. [Устойчивое развитие Фонда](#)
9. [Корпоративная социальная ответственность](#)

10. [Охрана окружающей среды](#)
11. [Благотворительность](#)
12. [Годовая финансовая отчетность](#)
[Приложение 1](#)
[Адреса и контакты](#)

АДРЕСА И КОНТАКТЫ

Головной офис:

A05C9Y3, Республика Казахстан,
г. Алматы, ул. Гоголя, 111

тел.: +7 (727) 244-55-66

факс: +7 (727) 278-07-76

e-mail: info@fund.kz

сайт Фонда: www.damu.kz

Call-центр: +7 (727) 244-55-77

Короткий номер 1408

(звонки по Казахстану бесплатно)

Филиальная сеть:

1. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по г. Астана

Z01C1B2, г. Астана, р-н Алматы, ул. Мангилик
Ел, 55 А

тел.: +7 (7172) 55-94-38

факс: +7 (7172) 55-92-13

e-mail: astana@fund.kz

2. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по г. Алматы

A25D6X7 г. Алматы, пр-т Достык, 192/2
бизнес-центр «Green Tower»

тел.: +7 (727) 244-55-66,

244-55-77 (вн. 3100)

e-mail: almaty@fund.kz

3. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Акмолинской области

C00G9B9, г. Кокшетау, ул. Акана серэ, 46/1

тел.: +7 (7162) 55-11-16, 55-11-18

факс: +7 (7162) 33-38-67

e-mail: akmola@fund.kz

4. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Актыбинской области

D00K9D9, г. Актобе, пр-т Абилкайыр хана, 51/1

тел.: +7 (7132) 55-24-36, 70-38-08

факс: 8 (7132) 55-24-35

e-mail: aktobe@fund.kz

5. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Алматинской области

B01G6D5, г. Талдыкорган, ул. Толебаева, 86

тел.: +7 (7282) 24-24-30, 55-87-10

факс: +7 (7282) 24-17-27

e-mail: taldyk@fund.kz

6. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Атырауской области

E01X8K9, г. Атырау, пр-т Азаттык, 17

тел.: +7 (7122) 55-81-01, 55-80-91

факс: +7 (7122) 35-46-51

e-mail: atyrau@fund.kz

7. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Восточно-Казахстанской области

F00M3F5, г. Усть-Каменогорск, пр-т Победы, 6

тел.: +7 (7232) 25-11-12, 56-05-90, 56-05-93

факс: +7 (7232) 25-11-12

e-mail: vko@fund.kz, damu-vko@mail.ru

8. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Жамбылской области

H01X4X8, г. Тараз, ул. Желтоқсан, 94

тел.: +7 (7262) 54-11-50

факс: +7 (7262) 54-11-51

e-mail: damu-reception@fund.kz

9. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Западно-Казахстанской области

L02K7D7, г. Уральск, ул. Темира Масина,
строение 67/2,

тел.: +7 (7112) 55-48-08

e-mail: zko@fund.kz

10. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Карагандинской области

M01K7F9, г. Караганда, ул. Ермекова, 29

тел.: +7 (7212) 55-90-20

e-mail: karaganda@fund.kz

11. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Кызылординской области

N02B7B1, г. Кызылорда,

ул. Ивана Журбы, 12

тел.: +7 (7242) 55-11-12, 55-11-18

e-mail: damu@list.ru

12. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Костанайской области

P00F8C6, г. Костанай, пр-т Аль-Фараби, 65

тел.: +7 (7142) 54-15-83, 54-24-41,

99-03-05, 54-03-06

факс: +7 (7142) 53-23-98

e-mail: kostanay@fund.kz

13. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Мангистауской области

R00A7D3, г. Актау, 16 мкр-н, 24

тел.: +7 (7292) 70-10-51

факс: +7 (7292) 30-43-04

e-mail: aktau@fund.kz

14. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Павлодарской области

S03G9X0, г. Павлодар, ул. Короленко, 109

тел.: +7 (7182) 70-38-02, 70-38-10

факс: +7 (7182) 20-83-53

e-mail: pavlodar@fund.kz

15. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Северо-Казахстанской области

T01E6A4, г. Петропавловск, ул. Жамбыла, 191

тел.: +7 (7152) 55-98-10

e-mail: Sayagul.Amanova@fund.kz

16. Центр обслуживания предпринимателей
Региональный филиал по Южно-Казахстанской области

X08X0H6, г. Шымкент, ул. Байтурсынова, 88В

тел.: +7 (7252) 99-70-49, 29-48-11

17. Центр обслуживания предпринимателей
Представительство регионального филиала по Восточно-Казахстанской области г. Семей

F16T7G3, г. Семей, пл. Абая, 5

тел.: +7 (7222) 52-01-59

e-mail: cppsemey@mail.ru

18. Центр обслуживания предпринимателей

X43D7G7, г. Туркестан, ул. Кожанова, 7

тел.: +7(72533) 59-98-2

Чтобы увидеть скрытый контент на основе технологии Дополненной реальности:

1. Скачайте приложение *Focus On* на смартфон или планшет с *Google play* и *App Store*
  2. Запустите приложение, пройдите авторизацию
  3. Нажмите кнопку «F» в нижней части экрана и наведите на обложку годового отчета и на страницу 6.
  4. Вы увидите на экране смартфона или планшета скрытый контент данной страницы.
-

Годовой отчет напечатан на оборудовании, приобретенном в 2018 году по Программе поддержки субъектов малого и среднего предпринимательства, занятых в сфере обрабатывающей промышленности, «Даму-Өндіріс», и отпечатан на мелованной бумаге, произведенной по специальной технологии без нанесения вреда окружающей среде.

Рейтинговое агентство «**Эксперт РА Казахстан**»
(Алматы, Казахстан)

Дизайн и верстка –
ТОО «Национальное Бренднговое Агентство «Казакстаника»
(Алматы, Казахстан)

IndigoPrint

Отпечатано в типографии
«Индиго Принт»
(Астана, Казахстан)

ANNUAL REPORT 2017

WE SUPPORT — YOU GROW

TABLE OF CONTENTS

[Letter from Chairman of the Board of Directors of DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC](#)

[Letter from Management Board DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC](#)

[Significant corporate events in 2017](#)

[Operating highlights](#)

[About the Fund](#)

[History of Damu](#)

[Geography of operations](#)

1. [Development strategy](#)
  2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
  3. [Main activities](#)
  4. [Financial highlights](#)
  5. [The Fund's information policy](#)
  6. [Risk management](#)
  7. [Corporate governance](#)
  8. [Sustainable development](#)
  9. [Corporate social responsibility](#)
  10. [Environmental protection](#)
  11. [Charity](#)
  12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

KAZ

RUS

ENG

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

LETTER FROM THE CHAIRMAN OF THE BOARD OF DIRECTORS DAMU ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT FUND JSC

President of the Republic of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev is pursuing a strategy focusing on the comprehensive development of Kazakhstan through economic diversification, digitalization, modernization and boosting of export capacity. In this situation, promoting entrepreneurship becomes one of the major tasks.

Every year, the market environment becomes increasingly business friendly. In the past four years alone, as many as six packages of amendments to the legislation were passed in order to drastically improve the business environment and the regulatory system. On May 24, 2018, President Nazarbayev signed a law amending the legislation with a view to improving business regulation. This document has cut back the government's control functions by 30% and introduced a number of measures to create the most supportive environment for businesses. All these actions serve to achieve a goal set by the Strategy-2050, where the share of small and medium-sized enterprises in the economy has to rise to 50% by 2050.

The ongoing reforms to improve business climate received positive feedback from international experts: for example, in 2017 Kazakhstan ranked 36th in the World Bank's Doing Business index of 190 countries.

For years, the support that local businesses received from Kazakhstan's government and development institutions has been increasingly generous. In 2017, DAMU Entrepreneurship Development Fund, being the main driver of support for small and medium-sized enterprises, provided a total of KZT 549 billion to as many as 11,936 projects. Started in 2017 and spearheaded by President Nazarbayev, the Program to Support Productive Employment and Mass Entrepreneurship will be in effect until 2021 and provides unprecedented incentives to individuals, including the support through subsidized microloans. DAMU is one of the main actors in the implementation of the microcredit program.

A total of USD 3 million in grant funds was raised within the framework of a joint initiative between the United Nations Development Program, the Global Environment Fund and the Government of the Republic of Kazakhstan to support green and energy efficient projects through DAMU. In addition, DAMU continues to work actively with international financial institutions in order to expand support to local businesses. To provide funding to small and medium-sized enterprises, including female entrepreneurs, the European Bank for Reconstruction and Development and the Asian Development Bank provided a total of KZT 52 billion and KZT 179.2 billion respectively during the entire period, of which sums DAMU received

KZT 72 billion to allocate starting from late 2017. As a result, funding was provided to 14,985 local entrepreneurs for a total of KZT 304 billion worth of loans, whereby the supported businesses created 8,568 new jobs.

In 2017, DAMU showed a 15% improvement of its performance indicators. In 12 months, the number of financed projects exceeded 11,000 with loans totaling KZT 548 billion. In 2017, DAMU showed impressive results in the automation of government services related to the support of small and medium-sized enterprises, such as loan guarantees and subsidized entrepreneur loans. Thanks to beating the targets set by the financial programs, DAMU achieved the goal announced in 2016, which was to extend the reach of entrepreneur loans.

The achievements of 2017 have demonstrated that DAMU has the necessary resources to fulfil its objectives efficiently. DAMU will continue its work focusing on maximizing the effect from incentives to small and medium-sized enterprises and improving the quality of its services.

Yerbolat Dossayev
Chairman of the Board of Directors
Deputy Prime Minister of the Republic of Kazakhstan

WE SUPPORT — YOU GROW

“ The achievements of 2017 have demonstrated that DAMU has the necessary resources to fulfill its objectives efficiently. ”

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

LETTER FROM THE CHAIRMAN OF THE MANAGEMENT BOARD DAMU ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT FUND JSC

We are pleased to present you this annual report of DAMU Entrepreneurship Development Fund.

DAMU's current strategy sets direction for growth until 2023. In the past year, we determined focus areas for the Fund to give its strategy contemporary relevance. Firstly, by continuing to provide financial support to the SME sector as a whole, we will focus our efforts on micro and small businesses, expanding the scope of our financial programs available to entrepreneurs. Secondly, in order to ensure sustainable development of the Fund, we will raise more funds from non-governmental sources, achieve financial targets, implement full automation of key business processes and maintain high standards of corporate governance.

Already back in 2017 the Fund began to fulfil the tasks outlined in the updated strategy. Since last August, in addition to providing credit guarantees, the Fund has been allocating KZT 14.2 billion put up by the national and regional budgets under Enbek program in order to grant micro-loans to first-time and experienced entrepreneurs.

To obtain external funding, the Fund signed a loan agreement with the Asian Development Bank for KZT 72 billion. In 2017, the European

Bank for Reconstruction and Development lent a total of KZT 11.1 billion to Forte Bank JSC and Kassa Nova Bank JSC under the guarantee of DAMU Fund. Furthermore, in the past year, UNDP provided USD 3 million to the funding under the project "Sustainable Cities for Low-Carbon Urban Development in Kazakhstan" (includes measures to mitigate the impact of climate change on country specific low-carbon urban development) to subsidize interest rates and provide credit guarantees to Kazakhstani entrepreneurs.

In addition, we continue to implement programs of conditional allocation of funds into banks, leasing companies and microfinance institutions. In 2017, as many as 8,305 entrepreneurs received a total of KZT 230 billion worth of loans under these programs.

In the past year, 2,287 projects received support in the form of subsidized interest rates and 1,065 projects in the form of credit guarantees under 2020 Business Road Map program. Another 122 agreements were concluded under our own guarantee program Damu-Optima.

To promote business process automation, a number of initiatives were implemented such as selection of DAMU's products using Digital

Damu online supermarket, automatic collection and recording of data on operational risks, decision-making by authorized bodies of the Fund (from preparation of materials to the execution of orders), HR administration, transition to electronic invoices.

In December 2017, DAMU adopted its Corporate Governance Code based on the OECD standards and Kazakhstan's best practices.

All in all, thanks to successful realization of financial incentive programs for SMEs and management of the funds, in 2017 DAMU achieved a positive financial result of KZT 4.1 billion.

In the following years, we will continue to concentrate on the effective implementation of government programs to support entrepreneurs by using financial instruments throughout the country, as well as on the development of new products and automation of business processes.

We are facing great challenges. I have no doubts that DAMU's team of committed professionals will achieve all targets, promoting and supporting entrepreneurship in Kazakhstan.

Sarkulov A.S.
Chairman of the Management Board DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC

WE SUPPORT — YOU GROW

2,287 PROJECTS

“ All in all, thanks to successful realization of financial incentive programs for SMEs and management of the funds, in 2017 DAMU achieved a positive financial result of KZT 4.1 billion.

SIGNIFICANT CORPORATE EVENTS IN 2017

14.1 BLN TG

DAMU has become the financial operator of Enbek program aimed at promoting productive employment and mass entrepreneurship during 2017–2021. In 2017, the Fund raised a total of KZT 14.183 bln across 16 regions of Kazakhstan, of which nearly KZT 11.9 bln were deposited into nine second tier banks/microfinance institutions.

3.5 BLN TG

A total of USD 11 mln (KZT 3.585 bln) provided by the European Bank for Reconstruction and Development to Kassa Nova Bank JSC under the guarantee of DAMU.

THIRD EXHIBITION OF KAZAKHSTANI PRODUCERS

On July 28-30, 2017, Astana hosted the 3rd exhibition of Kazakhstani manufacturers "Made in Kazakhstan" (businesses that received support from the government). As many as 210 clients of the Fund participated in the exhibition. In three days, the exhibition was attended by more than 6,000 people. Under the framework of the exhibition -forum, four free workshops were held focusing on business development and sales boosting skills. During the event, the 3rd Uly Dala Yeli forum of local producers was conducted in cooperation with Atameken national chamber of entrepreneurs.

MOODY'S RATING AGENCY

Based on the results achieved in 2017, Moody's Investors Service affirmed DAMU's global scale credit rating at "Baa3," financial sustainability outlook "Stable." At the same time, Moody's affirmed DAMU's national long-term rating at "Aa1.kz."

DOCUMENTS SIGNED IN 2017:

- Memorandum of understanding between SME Corp. Malaysia and DAMU;
- Memorandum of understanding between BPI France and DAMU;
- Agreement on mutual cooperation in non-financial support programs between Small and Medium Business Corporation (Korea) and DAMU;
- Cooperation agreement between nonprofit microcredit company Entrepreneurship Support Fund of the Republic of Tatarstan (Tatarstan, Russian Federation) and DAMU.

«FINANCING SMES AND ENTREPRENEURS – AN OECD SCOREBOARD»

DAMU took part in the preparation of the annual survey of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) called "Financing SMEs and Entrepreneurs – an OECD Scoreboard." Thanks to the efforts of the Ministry of National Economy, Baiterek National Managing Holding and DAMU, starting from 2016 Kazakhstan has been among the countries participating in this study.

X ASTANA ECONOMIC FORUM

On June 16, 2017, the Fund held a panel session, "New opportunities for businesses to increase competitive capacity," as part of the 10th Astana Economic Forum. The session was attended by the Fund's partners including KOSGEB (Turkey), KODIT (South Korea), Small and Medium Enterprises Corporation (Malaysia), BPI France (France), PARP (Poland), Entrepreneurship Support Fund of the Republic of Tatarstan, etc.

1.0 BLN TG

In August 2017, the Ministry for Investment and Development of the Republic of Kazakhstan and DAMU signed a cooperation agreement concerning a grant from the Global Environment Facility with participation of the United Nations Development Program for a total of USD 3 mln (KZT 1 bln) to promote investment in energy efficiency of the urban infrastructure of the Republic of Kazakhstan by attracting grant funding within the framework of the project "Sustainable Cities for Low-Carbon Development in Kazakhstan".

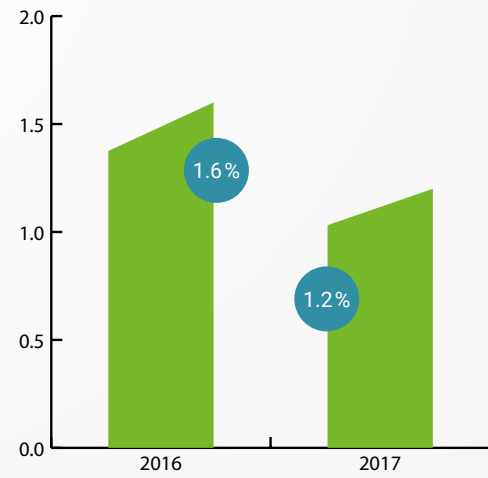
72 BLN TG

A credit line agreement for KZT 72 bln (USD 200 mln) signed with the Asian Development Bank.

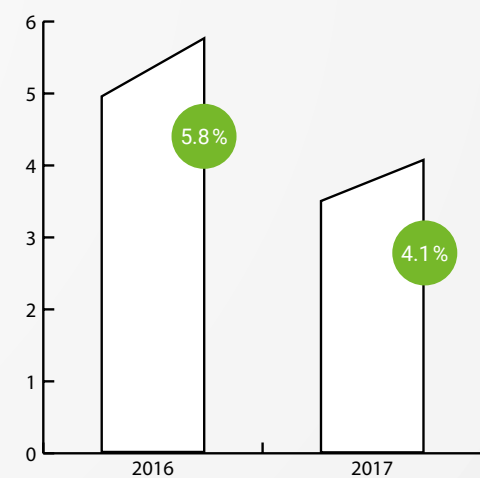

OPERATING HIGHLIGHTS

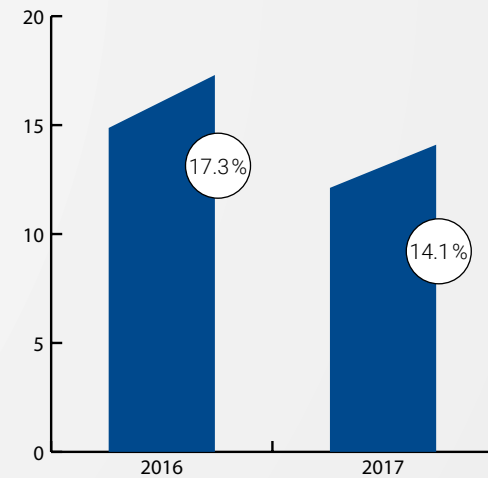
Graphic 1
ROA*

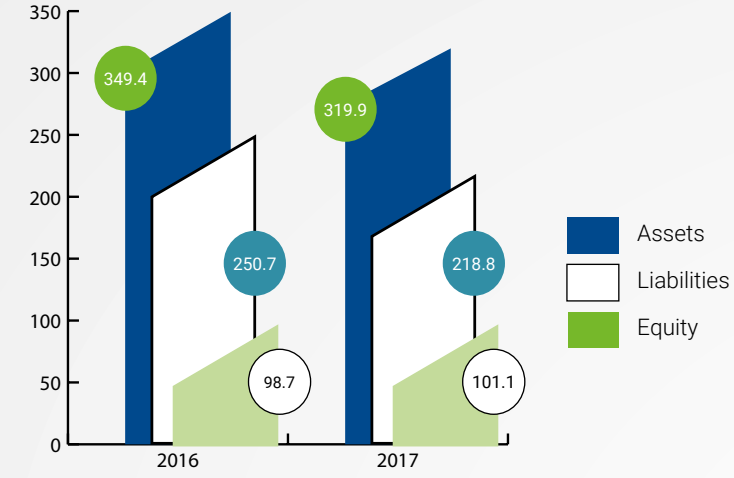
Graphic 2
ROE

Graphic 3
Profitability*

Graphic 4
Balance indicators (KZT bln)

548.5 BLN TG

A total of KZT 548.49 billion have been invested in promoting entrepreneurship under financial programs.

Performance indicator	UoM	2015	2016	target	2017	% of target
		actual	actual		actual	
Spending on entrepreneurship development through financial programs*	KZT bln	523.7	606.0	630.0	548.49	87%
Participants in financial programs	entities	6,186	13,217	5,626	11,936	212%
Jobs created	persons	25,900	23,415	24,987	25,059**	100%
Percentage of supported SMEs in the total number of SMEs in the market	%	6.4%	5.3%	4.8%	5.1%	106%
Number of customers:	persons	71,786	90,923	71,000	74,132	104%
Number of clients who used distance services	persons	59,705	54,765	63,875	3,829	100%

* Decline in the loan portfolio in 2017 was caused by the lack of budget funds allocated for subsidized grants of a general nature. Additionally, the reach of subsidized loans increased thanks to micro and small businesses with a small share of the loan portfolio made up by single borrowers.

** Estimated projections of the Fund.

* Decline in ROA and Profitability in 2017 compared with 2016 was caused by a fall in net profit (net profit in 2017 – KZT 4.1 bln compared with KZT 5.6 bln in 2016). Profit levels were affected by recognizing the currency swap revaluation as loss at fair value under the ADB's third tranche in connection with the default of Kazinvestbank JSC and Delta Bank JSC, as well as changes in USD/KZT exchange rate. The SWAP revaluation turned out negative and was recognized as loss.

ABOUT THE FUND

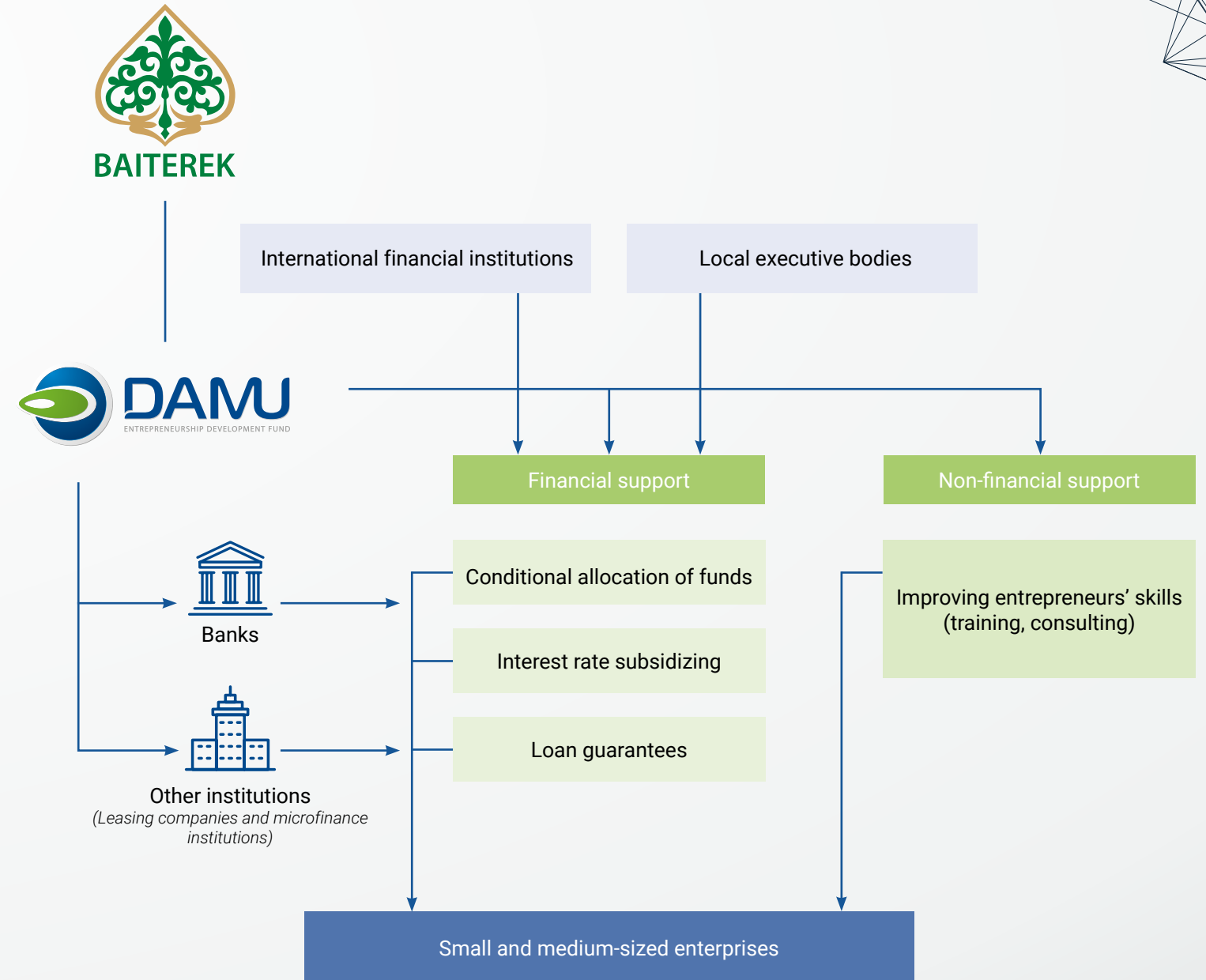
DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC is a national development establishment whose goal is to promote first-class development of entrepreneurship in Kazakhstan by providing financial support.

The Fund provides a wide range of products and services for entrepreneurs such as lending through second tier banks, microfinance and leasing companies, subsidized interest rates, guarantees, consulting, providing information and analytical materials.

Our support tools

Tools	Projects supported	Loans issued:
Providing funds to second tier banks and microfinance institutions at the rate of 6% in KZT	36,000	KZT 1,671 bln
Guarantees for loans issued by second tier banks to entrepreneurs covering up to 85% of the loan amount	3.7 thous.	KZT 130 bln
Subsidized interest rates of 7% to 10%	11.2 thous.	KZT 2,068 bln

BUSINESS MODEL

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

- [Geography of operations](#)
- 1. [Development strategy](#)
- 2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
- 3. [Main activities](#)
- 4. [Financial highlights](#)

- 5. [The Fund's information policy](#)
- 6. [Risk management](#)
- 7. [Corporate governance](#)
- 8. [Sustainable development](#)
- 9. [Corporate social responsibility](#)

- 10. [Environmental protection](#)
- 11. [Charity](#)
- 12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

HISTORY OF DAMU

1997 – 2007

- Acting as an agent in small business support programs of ADB and EBRD
- Direct lending to SMEs
- Creating a branch network

Results of the Fund's programs:

- over 2,600 projects supported
- KZT 27.5 bln worth of loans granted

SME statistics:

- 643,000 SMEs
- 2.1 million people employed by SMEs
- 10.7% share of SME sector in GDP

2008 – 2009

Conditional allocation programs:

- SME stabilization program
- Damu-Ondiris
- Damu-Regions

Results of the Fund's programs:

- over 10,000 projects supported
- KZT 521 bln worth of loans granted

SME statistics:

- 662,000 SMEs
- 2.6 million people employed by SMEs
- 17.7% share of SME sector in GDP

2010 – 2015

2020 Business Road Map

- subsidized interest rates
- loan guarantees

Conditional allocation of funds:

- support of SMEs in the Processing sector (6%)
- support of female entrepreneurs
- tools for SMEs financed by ADB, EBRD
- Non-financial support

Results of the Fund's programs:

- over 27,000 projects supported
- KZT 2.1 bln worth of loans granted

SME statistics:

- 1.2 mln SMEs
- 3.2 mln people employed by SMEs
- 24.9% share of SME sector in GDP

As of 2016

2020 Business Road Map

- Conditional allocation of funds: regional funding (8.5%), micro loans, factoring, franchising
- New approaches to entrepreneur services: Damu Blitz technology
- Automated receipt/processing of applications for guarantees

Results of the Fund's programs:

- over 45,000 projects supported
- KZT 3.3 bln worth of loans granted

SME statistics:

- 1.2 mln SMEs
- 3.1 mln people employed by SMEs
- 26.8% share of SME sector in GDP

As of 2017

- Enbek program
- Nurlı Zher program

Results of the Fund's programs:

- over 50,000 projects supported
- KZT 3.9 tln worth of loans granted

SME statistics:

- 1.1 mln SMEs
- 3.1 mln people employed by SMEs
- 25.6% share of SME sector in GDP

GEOGRAPHY OF OPERATIONS

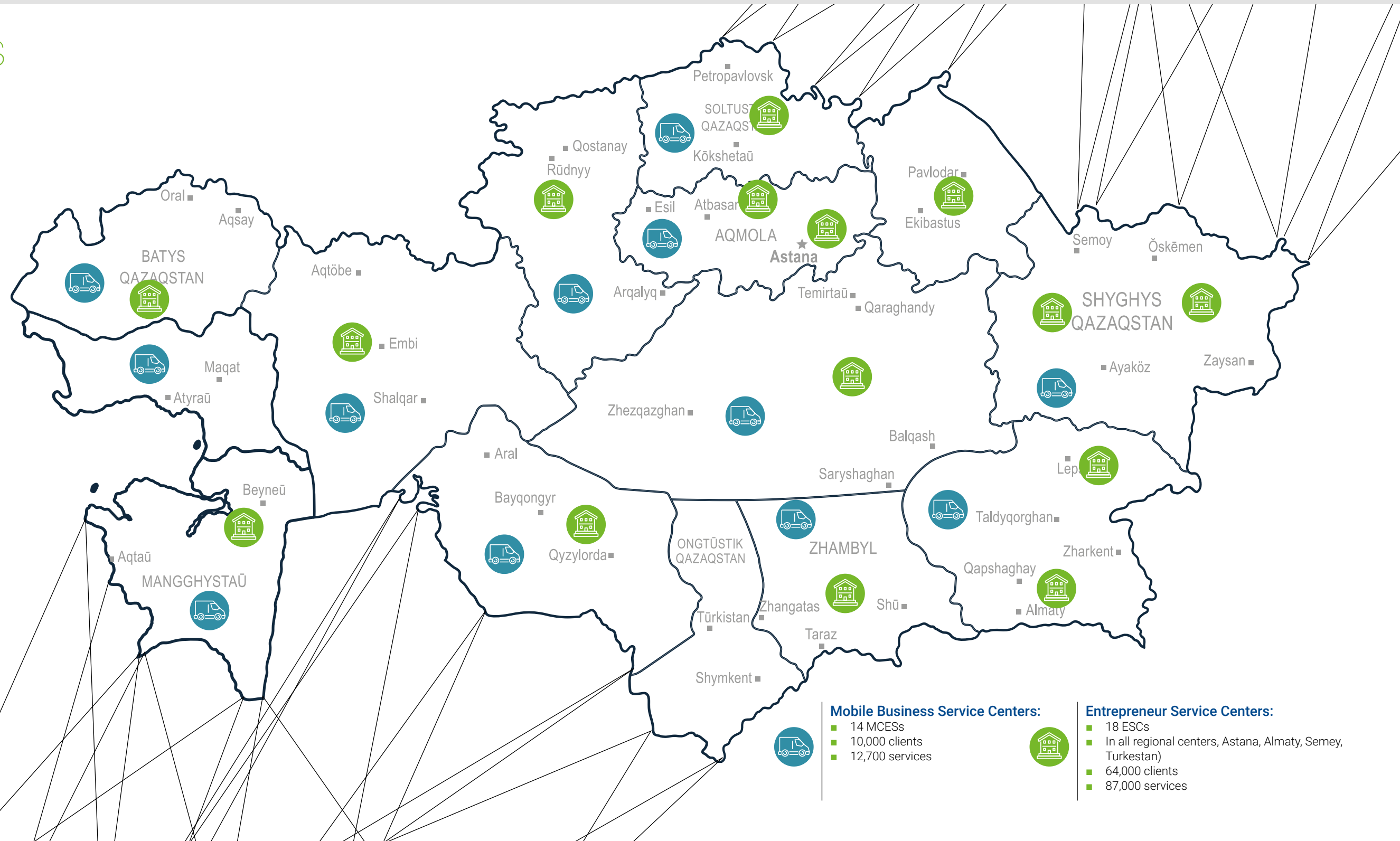
The Fund operates in all the regions of Kazakhstan. Regional network consists of 16 branches in all regional centers as well as in the cities of Astana and Almaty. In addition, the entrepreneur support infrastructure includes 18 Entrepreneur Service Centers and 14 Mobile Centers of Entrepreneur Service. Within the frameworks of its consulting programs, the Fund offers its services in all 204 cities and districts of Kazakhstan.

SHARE CAPITAL STRUCTURE

Type of securities	Simple shares
NIN	KZ1C49420017
Date of issue registration	09.04.2012
Nominal value*	KZT 100,000
Authorized shares	27,462,244
Issued shares	27,462,244
Shares owned by the shareholder	27,462,244
Shareholder information	Baiterek National Managing Holding JSC
Shareholder's share of issued shares	100%
Shareholder's share of voting shares	100%

* Cost of the last issue of shares

The Fund only issues common shares. Common shares grant the Sole Shareholder the right to make decisions on all matters submitted. Common shares also make the Sole Shareholder entitled to dividends in case the Fund has net earnings and to a part of the Fund's assets in case of its liquidation in accordance with the legislation of the Republic of Kazakhstan.

Mobile Business Service Centers:
 ■ 14 MCESS
 ■ 10,000 clients
 ■ 12,700 services

Entrepreneur Service Centers:
 ■ 18 ESCs
 ■ In all regional centers, Astana, Almaty, Semey, Turkestan)
 ■ 64,000 clients
 ■ 87,000 services

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

MISSION AND VISION

Mission of the Fund

The Mission of the Fund is to play an active role in the sustainable development of micro, small and medium-sized enterprises (MSMEs) in Kazakhstan through implementation of complex and effective support mechanisms.

Vision of the Fund

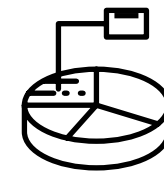
By 2023 to become a national development establishment, initiator and implementer of MSME support programs.

DEVELOPMENT STRATEGY

The Fund promotes development of the MSME sector in Kazakhstan and relies on successful and effective implementation of the government's and its own MSME support programs. The Fund has 20 years of experience supporting MSMEs and a number of other strengths that will be used to help effectively implement the development strategy and achieve goals and targets.

MAJOR STRATEGIC DIRECTIONS OF THE FUND UP UNTIL 2023

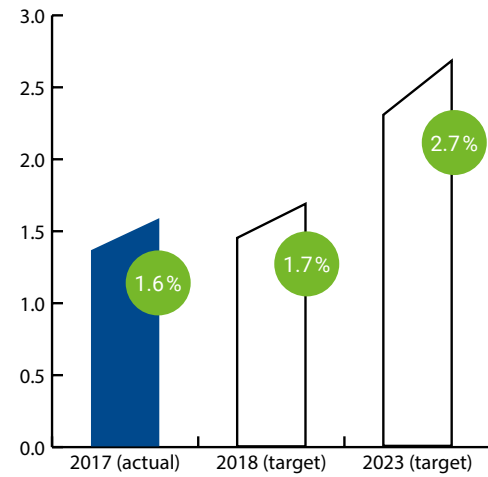
No.	Strategic directions	Strategic goals
1.	Support and development of first-time and experienced entrepreneurs	Increase lending to micro businesses, development and implementation of tools to support microfinance institutions and credit associations Extend the reach of the existing MSME financial support programs Ensure greater business efficiency of supported MSMEs
2.	Sustainable institutional development of the Fund	Attract additional sources of funding Achieve financial performance targets Automate the business processes Raise the standards of corporate governance

THE MICROFINANCE SECTOR

The microfinance sector is one of the most dynamically growing sectors in Kazakhstan. Microfinance institutions are a popular source of financing for micro and small businesses. However, the microfinance sector faces a number of challenges related to high interest rates, availability of credit, solvency of borrowers, etc.

Graphic 5
MFIs in the Fund's credit portfolio, %

MAJOR STRATEGIC GOALS

Support and development of first-time and experienced entrepreneurs

1. Increase lending to micro businesses, development and implementation of tools to support microfinance institutions and credit associations

The microfinance sector is one of the most dynamically growing sectors in Kazakhstan. Microfinance institutions (MFIs) are a popular source of financing for micro and small businesses. However, the microfinance sector faces a number of challenges related to high interest rates, availability of credit, solvency of borrowers, etc. The government needs to take action to resolve these issues.

The Fund will focus on attracting external funding for further lending to the microfinance sector and credit associations, as well as on the search for strategic partners who could provide professional expert advice to potential microfinance institutions (who will become borrowers in the Fund's programs) (Graphics 5, 6).

2. Extend the reach of existing MSME financial support programs

■ Financing MSMEs through second tier banks, leasing companies and MFIs

DAMU is officially responsible for managing public funds under the programs of conditional allocation of funds to financial institutions for subsequent lending to MSMEs. These programs are one of the tools of providing the government's financial support to MSMEs in Kazakhstan.

Further implementation of the programs for conditional allocation of funds to financial institutions will improve the availability of credit resources for MSMEs through additional funding of second tier banks, leasing companies and MFIs and limiting interest rates, as well as reduce a disproportion in credit allocation between regions and sectors of the economy.

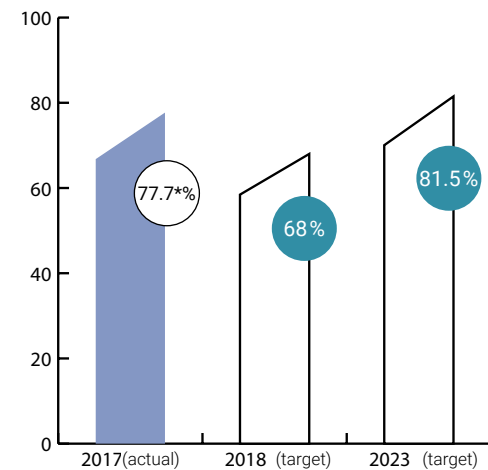
■ Partially subsidizing interest rates for new/existing loans/financial leasing contracts issued to implement new efficient investment projects, as well as projects aimed at production modernization and expansion

Subsidized interest rates are provided under 2020 Business Road Map, a uniform program to support and promote business development. In the course of 2020 Business Road Map program, subsidized loans have become popular among entrepreneurs, proving to be an effective tool for channeling loans to priority sectors of the economy.

■ Loan guarantees for MSMEs

The Fund plans to continue to work actively to implement guarantees as one of the Fund's popular products which provide MSMEs access to credit facilities. The Fund will continue to work as a credit guarantor under 2020 Business Road Map program, while also implementing its own program called Damu-Optima.

Graphic 6
Micro and small entrepreneurs in the total number of supported entrepreneurs, %

* In 2017, the target for this KPI was surpassed.

■ New programs

DAMU will develop and implement new programs to support entrepreneurs, as well as a number of other projects in this area, including the Portfolio Guarantee Program for 2020–2023, financing and guaranteeing of loans/micro loans under Enbek, a funding program for intellectual property acquisitions, for e-commerce, digital platforms and their ecosystems, cooperation with crowdsourcing/crowdfunding platforms, introduction of Digital DAMU marketplace, realization of the distance learning project, package solutions for first-time entrepreneurs, rethinking the services provided by consultants.

Operating highlights

	2017 (actual)	2018 (target)	2023 (target)
MSMEs that received financial support vs. the total number of MSMEs on the market (programs of the Government/Fund), %	3.2	3.5	10
The number of new projects and projects for modernization and expansion of existing capacities in order to increase productivity and expand markets (programs of the Government/Fund)	36,533	44,200	128,000
The amount of housing used by the Fund to provide support, thous. sq. m.	–	50**	–*
Private sector in the Fund's loan portfolio, %	100	100	100

* KPI targets for 2018–2019

** In accordance with the Decree no. 922 of the Government of the Republic of Kazakhstan of December 31, 2016

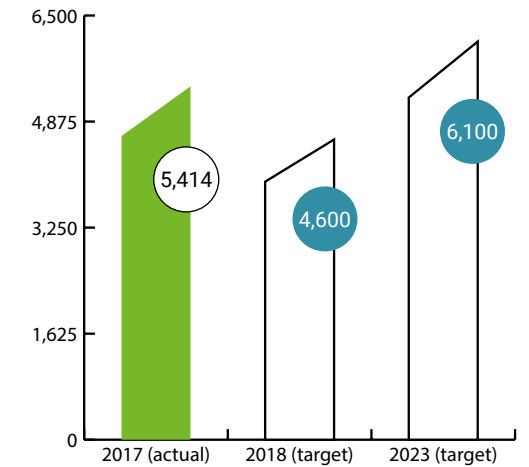
3. Ensuring greater business efficiency of supported MSMEs

Being the principal operator of the government's financial support mechanisms for small and medium-sized enterprises, the Fund focuses on imposing stricter eligibility requirements for the applicants.

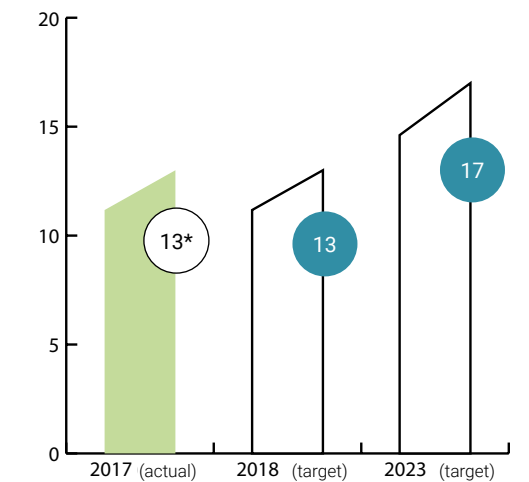
Manifested in 2020 Business Road Map initiative and the Program for Conditional Allocation of Funds, the government's support plays an important role in driving private sector growth in Kazakhstan. Under the framework of the new programs, the Fund plans to introduce a requirement for improved performance of the participants and to automate accounting and monitoring of business indicators of entrepreneurs supported through the Fund's programs (Graphics 7, 8).

Up until 2023 the Fund will continue to act as an operator of the government programs, including 2020 Business Road Map, Nurlı Zher and Enbek programs. During 2017–2023, it is expected that the number of MSMEs supported through government programs will grow from 16,900 to 32,000. The Fund will also increase the share of its own programs in the product line, including MSME funding and microfinance in cooperation with international financial institutions, using its own capital and co-financing with banks and local authorities, as well as through loan guarantees. During 2017–2023, it is expected that the number of MSMEs supported through the Fund's own programs will grow from 15,700 to 96,000.

Graphic 7
Value of products produced by entrepreneurs supported by the Fund, KZT bln

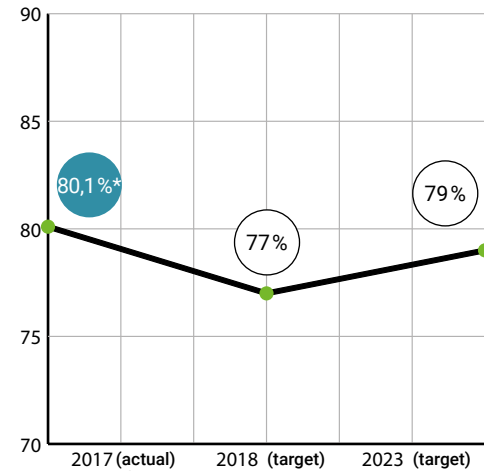
Graphic 8
Increase in taxes paid by entrepreneurs supported by the Fund, KZT bln

* Estimated projections of the Fund

Graphic 9
Private sources of funding in total borrowings for the reporting year, %

* Figures are based on the signed loan agreements.

SUSTAINABLE INSTITUTIONAL DEVELOPMENT OF THE FUND

1. Attract additional sources of funding

Under the framework of promoting growth in the MSME sector in Kazakhstan and providing access to funding, in 2017–2023 the Fund will continue to actively implement current and new financial programs using both public funds and non-governmental sources of funding. The Fund will continue to work with its current partners which include international financial institutions, such as ADB, EBRD and the European Investment Bank, and it will develop cooperation with new potential investors among international financial institutions and investment funds. The Fund will also develop tools to reduce the cost of funding, specifically using a corporate guarantee of Baiterek National Managing Holding JSC and the available tools to reduce currency risks (Graphics 9, 10).

2. Achieving financial performance targets

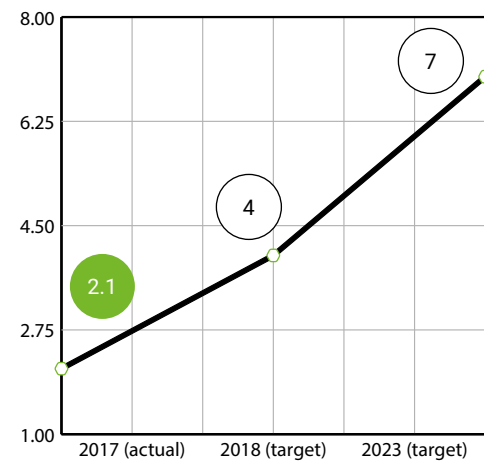
To implement this task, the Fund will implement uniform approaches to planning and budgeting, create a management accounting system and determine key performance indicators. There are plans to introduce a system of separate accounting of revenues, expenses and utilized assets, as well as to improve the risk management system (Graphics 11, 12).

3. Automate the business processes

With a view to achieve maximum efficiency and effectiveness of business processes, the Fund is building a business process management system through business process engineering and management. This system will help to align business processes with Fund's Strategy, ensuring its implementation. The Fund will continue to automate front-office and back-office business processes.

Operating highlights	2017 (actual)	2018 (target)	2023 (target)
Automation of key business processes of the Fund, %	62.5	not less than 60	100

Graphic 10
Debt/Equity

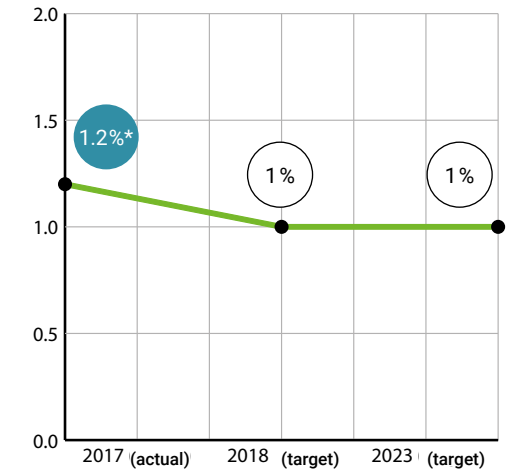
4. Raise the standards of corporate governance

In order to implement this task, the Fund plans to introduce the evaluation system to gauge the quality of rendered services. In addition, the Fund will work to ensure transparency of its operations, maintaining communication through partnerships, NGOs and mass media, participating in the surveys of international organizations in the field of MSMEs (OECD, etc.), as well as in the field of human resources development.

Operating highlights	2017 (actual)	2018 (target)	2023 (target)
Assessing the Fund's credibility from the point of view of MSMEs and their satisfaction levels, %	-*	not less than 80	not less than 80

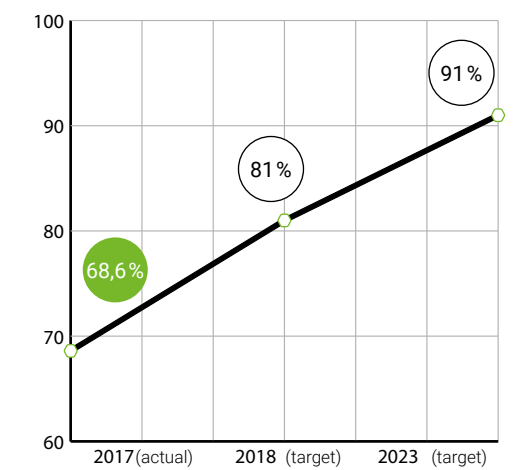
* Data is expected in late June 2018.

Graphic 11
ROA (not below the minimum positive value), %

* KPI targets were exceeded in 2017.

Graphic 12
Loan portfolio in total assets, %

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

2

SME SECTOR OVERVIEW IN KAZAKHSTAN. MARKET OUTLOOK

In 2017, the number of registered SMEs in Kazakhstan rose 2.3% to 1,601 thous. entities. They currently account for 96.8% of all business entities operating in the country. Industry-wise, the largest growth occurred in Services, Processing, other Manufacturing sectors, Education and Construction. Reduction in the number of registered SMEs occurred in Transport and Warehousing.

The number of active entrepreneurs fell by 3.3% (Graphic 13).

According to the Statistics Committee of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan, as of the end of 2017, there were 8,585 thous. employed individuals in the country. At the same time, as of January 1, 2018, SMEs employed 3,145 thous. people (36.6% of employed population). Compared to the previous year, SME employment declined 0.7% (Graphic 14).

During the recent six years, Kazakhstan's GDP has been growing steadily. In 2017, Kazakhstan's GDP grew 4% reaching KZT 51,967 bln. Goods account for 36.4% of GDP (including 26.5% for Manufacturing), while Services, and Product Taxes account for 57.5% and 6.5% respectively.

According to the Statistics Committee of the Ministry of National Economy, in 2017, SME output was valued at KZT 21,148 bln. This is a year-on-year increase of 0.4% (at basic prices). In 2017, SMEs accounted for 68.2% of the products produced, medium-sized enterprises made up 18.9%, while sole proprietors and farms accounted for 7.3%. The gross value added of SMEs in GDP in 2017 was 25.6% (Graphic 15).

Loans to entrepreneurs and the Fund's share in lending

Despite the fact that in 2017 lending rose 1% to KZT 10.8 tln, there was a 3.6% decline in loans for business purposes and a 23.2% decline in lending to SMEs (Graphic 16).

In 2017, DAMU continued to implement its programs of conditional allocation of funds to second tier banks, leasing companies and MFIs, providing subsidized interest rates to entrepreneurs and loan guarantees.

At the end of 2017, under the framework of Enbek program, the Fund started to support micro-enterprises and deposited a total of KZT 11.9 bln of the Governors' offices' funds into second tier banks and microfinance institutions. At the end of the year, 453 projects received financial support for a total of KZT 4.8 bln.

Overall, in the past year private entities participating in the Fund's programs received KZT 549 bln in loans. Loans issued by the Fund make up just 7% of bank lending for business-related purposes. This is because the Fund's programs are limited to priority sectors of the economy which do not include Trade and Construction accounting for 50% of lending by second tier banks.

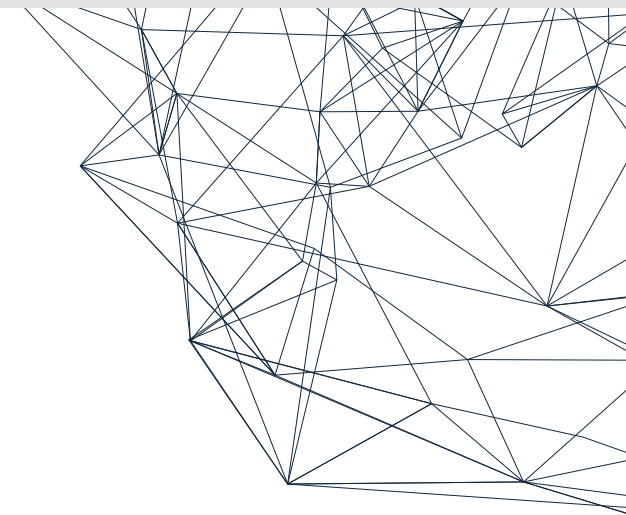
Looking at priority sectors of the economy alone, we will see that the Fund's contribution has increased to 16.6%, which is 0.2 points higher compared to the previous year (Graphic 17).

The Fund's share of loans in the Processing sector fell from 21% in 2016 to 17% in 2017.

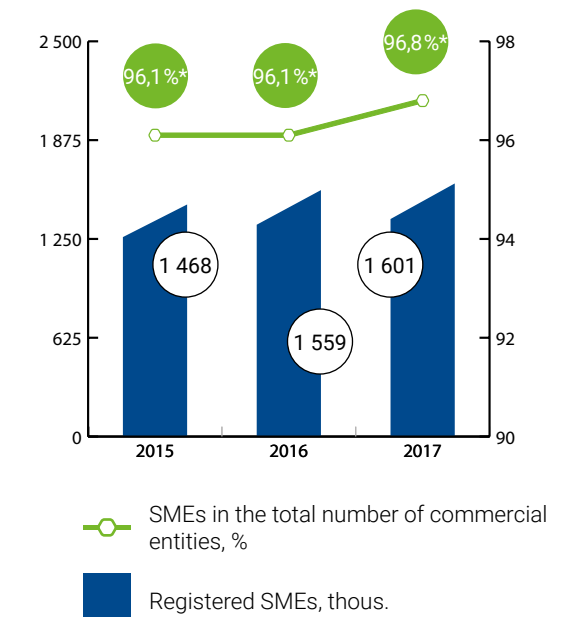
The decline occurred because the money supplied by the National Fund in 2014–2015 to support SMEs in the Processing sector has been used up (Graphic 18).

Businesses supported through the Fund's programs make up 17% of second tier banks' borrowers.

Along with financial support programs in 2017, the Fund continued a large-scale campaign offering training and advice to entrepreneurs.

Graphic 13
Number of registered SMEs in Kazakhstan

Source: Statistics Committee of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan (www.stat.gov.kz).

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

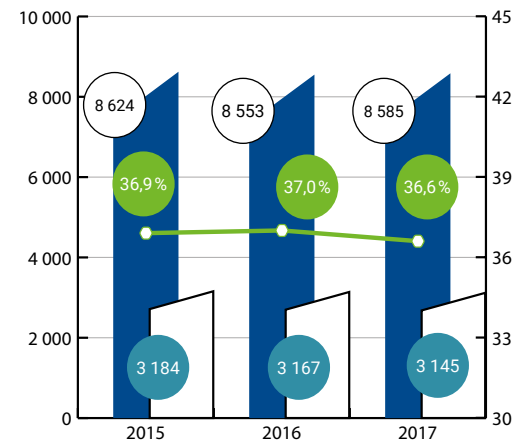
Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Graphic 14
Dynamics of employed population in Kazakhstan

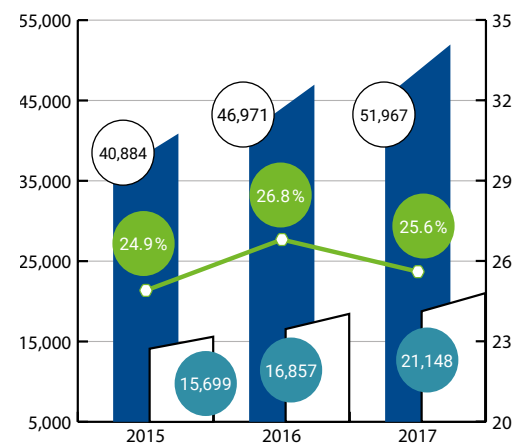
—○— Share of employment in SME, % (right axis)

■ Employment in the economy, thous. persons

□ Employment in the SME sector, thous. persons

Source: Statistics Committee of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan (www.stat.gov.kz).

Graphic 15
Dynamics of GDP and SME output in Kazakhstan

—○— SME output in GDP, % (right axis)

■ GDP, KZT bln

□ SME output, KZT bln

Source: Statistics Committee of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan (www.stat.gov.kz).

In 2017, the Fund launched a project "Remote Support for Entrepreneurs" based on edu.damu.kz web platform which was used to provide training to 3,337 individuals.

At the end of the reporting period, there were 2,525 entrepreneurs (including 421 individuals in 2017) who took the "SME Top Management Training" course implemented as a part of 2020 Business Road Map initiative.

During 2017, 18 Entrepreneur Service Centers (ESCs) had 64,000 visitors who received over 87,000 consultations. Mobile Centers of Entrepreneur Service operate on the district level in 14 regions: they had nearly 10,000 visitors and provided 12,700 consultations.

In 2017, Entrepreneur Service Centers facilitated 2,581 projects up until the moment when SME applications for joining the Fund's programs were

approved by a particular second tier bank / leasing company / MFI.

In 2017 within the framework of the project "Support for Startups," 1,401 individuals attended training and 189 people eventually started their own businesses. Of those who attended training, 22 projects were qualified to participate in the Fund's financial incentive programs.

In 2017 as part of the Startup Academy project, 419 individuals attended training and received support. 56 persons of them started their own businesses creating 97 new jobs. 47 of them became participants in the Fund's financial programs and 49 persons received support in the form of private investment and grants.

In 2017, as part of the project "Supporting female entrepreneurs with disabilities," 307 women with disabilities were trained, of whom 45 found jobs and 5 started their own businesses.

ECONOMIC OUTLOOK AND SMES IN KAZAKHSTAN FOR 2018

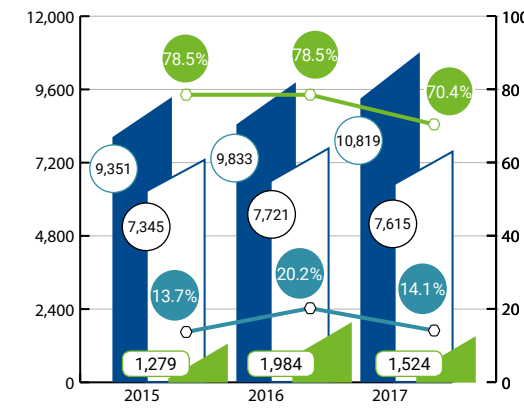
According to the Ministry of National Economy, in the period from 2018 to 2022 Kazakhstan's economy will show annual growth of 3.1%–4.2%. The Ministry also expects a 3.1% annual economic growth in 2018.

Kazakhstan's economy will be growing at the same rate as the global economy, which is 3.9% in 2018–2019 according to the updated estimate of the International Monetary Fund. The growth will continue thanks to a gradual recovery in demand and high commodity prices. At the same time, steady and progressive economic dynamics are expected due to a higher increase in gross capital formation (5.0%–8.4%), moderate and sustainable growth of household spending (2.0%–2.5%) and net exports (2.2%–2.6%).

The monetary policy in 2018–2022 will help to create an environment promoting growth of the investment market and lending by second tier banks. For the coming period it is expected to grow 3.7% per annum on average, while personal savings accounts in the same period will grow at 8%. Money supply will be commensurate with economic growth, while the average monetization is expected to be 42.1%.

Kazakhstan's return to economic growth and increased attention from the government create new prospects for the SME sector. The government will continue to use its incentive programs to achieve increased SME output and higher SME employment numbers. Enbek program will boost entrepreneurship among the unemployed and unproductively employed

Graphic 16
Lending to economy and small businesses by year

—○— Percentage of loans for business purposes, % (right axis)

—○— Percentage of loans for small business, % (right axis)

■ Loans in the economy, KZT bln

■ Loans for business purposes, KZT bln

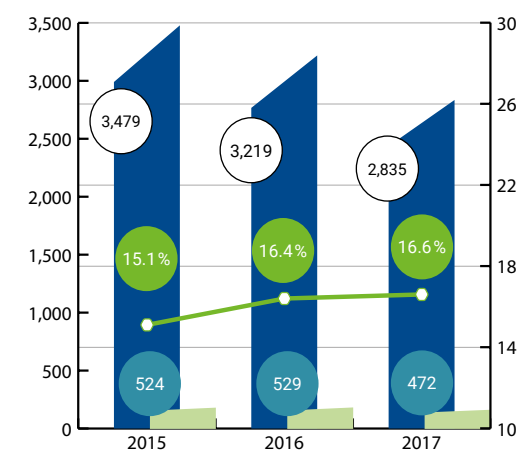
■ Loans for small businesses, KZT bln

Source: National Bank of the Republic of Kazakhstan (www.nationalbank.kz).

individuals by providing easier access to micro-loans in urban areas, promoting subsidized microfinance in villages and teaching basic entrepreneur skills. In 2018, the President increased the Program's budget by KZT 20 bln to support five social initiatives.

At the regional level, a number of measures will be taken to promote mass entrepreneurship, reducing all types of costs for businesses. Cities and regions

Graphic 17
Loans for projects in priority sectors of the economy

—○— Percentage of loans under DAMU's programs in priority sectors of the economy, % (right axis)

■ Loans from second tier banks in priority sectors of the economy, KZT bln

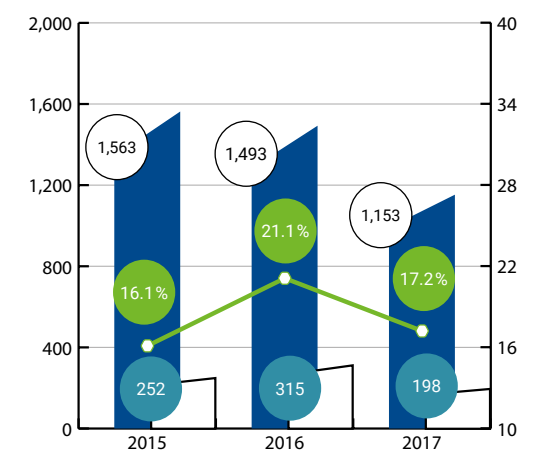
■ Loans under DAMU's programs in priority sectors of the economy, KZT bln

Source: National Bank of the Republic of Kazakhstan (www.nationalbank.kz), the Fund (www.damu.kz).

will be ranked in terms of ease of doing business with a special prize for the winner.

Under the framework of 2020 Business Road Map program, the government will continue to take support measures such as providing subsidized loans, offering partial guarantees for bank loans, building the required infrastructure, providing government grants, training and consulting to entrepreneurs. Additional support will include

Graphic 18
Loans for projects in the Processing sector

—○— Percentage of loans under DAMU's programs in the Processing sector, % (right axis)

■ Loans from second tier banks in the Processing sector, KZT bln

■ Loans under DAMU's programs in the Processing sector, KZT bln

Source: National Bank of the Republic of Kazakhstan (www.nationalbank.kz), the Fund (www.damu.kz).

further measures within the joint action plans of the government and the National Bank with funding coming from the National Fund. To maintain additional liquidity in the lending market, more credit lines will be obtained from international financial institutions.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

- [Geography of operations](#)
- 1. [Development strategy](#)
- 2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
- 3. [Main activities](#)
- 4. [Financial highlights](#)

- 5. [The Fund's information policy](#)
- 6. [Risk management](#)
- 7. [Corporate governance](#)
- 8. [Sustainable development](#)
- 9. [Corporate social responsibility](#)

- 10. [Environmental protection](#)
- 11. [Charity](#)
- 12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

3

MAIN ACTIVITIES

CONDITIONAL ALLOCATION OF FUNDS

In 2017, loans for a total of KZT 230.5 bln were provided to 8,305 borrowers through conditional allocation of funds to second tier banks, MFIs and leasing companies.

In 2017, a total of KZT 59,415.7 mln was deposited into second tier banks and financial institutions under conditional allocation programs/products, including KZT 593.9 mln in MFIs.

Here, a serious challenge is to raise funds, including from sources other than the government, and deposit them into financial institutions with further lending to micro, small and medium-sized enterprises.

On October 13, 2017, DAMU signed a credit line agreement for KZT 72 bln with the Asian Development Bank under the guarantee of the Kazakhstani Government for the implementation of project "Financing micro, small and medium-sized enterprises through second tier banks and microfinance institutions with funding provided by the Asian Development Bank." In 2017, DAMU received the first tranche of the loan: as a result, KZT 6.511 bln were deposited into Bank CenterCredit JSC (December 2017) and another KZT 1.574 bln were deposited into Nurbank JSC (February 2018).

A total of USD 11 mln (KZT 3.585 bln) were provided by the European Bank for Reconstruction

and Development to Kassa Nova Bank JSC under the guarantee of DAMU.

In December 2016, the Government of Kazakhstan passed a resolution no. 919 launching Enbek program which was selected as its financial operator. In 2017, under the framework of Enbek program, the Fund raised a total of KZT 14.183 bln across 16 regions of Kazakhstan, of which nearly KZT 11.9 bln were deposited into nine second tier banks/MFIs. As of January 1, 2018, a total of KZT 4.8 bln worth of loans were granted to 453 MSMEs under Enbek program.

In 2017, a total of KZT 6.7 bln of public funds were raised from the Governors' offices to implement the Regional SME Financing Program: the money was deposited into second tier banks on co-financing terms with the money from Samruk-Kazyna sovereign wealth fund and DAMU's own funds totaling KZT 17 bln. In 2017 within the framework of this program, a total of KZT 21 bln were lent to 533 MSMEs, including revolving disbursements related to the funds earlier provided under this program.

According to DAMU's Strategy, in Q4 2017 targets were adjusted in a number of products such as "Conditional allocation of funds to microfinance institutions for subsequent lending to micro- and small businesses and individuals involved in commercial activities," "Financing of leasing transactions of small and medium-sized enterprises," "Islamic financing of small and medium-sized enterprises," all of which are expected to be fulfilled in 2018.

BUSINESS ROAD MAP-2020

In 2017 under the Unified program of support and development of business "Road map of business 2020" 2 287 projects were signed under the subsidizing the rate of remuneration for a total loan amount of KZT 248,6 billion and KZT 36,13 billion of subsidies were delivered.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Subsidies

In 2017, under the framework of 2020 Business Road Map program, a total of KZT 248.6 bln worth of loans were granted to 2,287 projects in the form of subsidized interest rates, while another KZT 36.13 bln were provided in the form of subsidies.

As an agent of Nurly Zher project, the Fund will partially subsidize interest rates for loans issued by second tier banks to private businesses for residential construction. In 2017, under the framework of Nurly Zher program, a total of KZT 27 bln was provided by the Regional Coordination Council (RCC) to 23 projects in the form of subsidized interest rates. A total of KZT 0.192 bln worth of subsidies were paid with a commitment to pay another KZT 0.977 bln during the course of the program.

Guarantees

The Fund continues to work actively to establish guarantees as one of its popular products giving MSMEs access to credit facilities.

In 2017, a total of 1,321 loan guarantee agreements were signed for KZT 42.8 bln. This includes 1,065 agreements for KZT 37.7 bln under 2020 Business Road Map program, 86 agreements for KZT 3.2 bln under Damu-Optima program and 170 agreements for KZT 1.8 bln under Enbek program.

The guarantee program of Damu-Optima was amended as follows:

- target segment expanded;
- guarantee types and conditions changed;
- risk management limits specified;
- simpler monitoring of loans guaranteed by the Fund and issued under Damu-Optima program;
- added ability to replace the guarantee provided under one of the government's guarantee programs with a guarantee under Damu-Optima program.

Thanks to these changes Damu-Optima program has become a viable product on the market attracting entrepreneurs and second tier banks, which resulted in a three-fold increase in issued guarantees compared with 2016.

In 2017, guarantees under Enbek program became available. Under the terms of Enbek program,

the maximum loan amount per participant is 8,000 statutory minimum rates (SMR) with the annual interest rate of not more than 6%. Enbek program gives entrepreneurs without sufficient collateral a chance to get the Fund's guarantees: up to 85% for first-time entrepreneurs and up to 50% for experienced entrepreneurs.

In November 2017, four regional branches launched a trial run of preliminary guarantee letters provided to entrepreneurs under Damu-Optima program before applying for a loan from second tier banks. In the course of this trial run, an entrepreneur will get a pre-guarantee letter before he or she applies for a loan from a second tier bank. So far, the Fund provided such letters to three entrepreneurs who then applied for a loan from one of second tier banks.

The Fund was named an operator of the complimentary grant of USD 3 mln (KZT 1 bln) from the Global Environment Facility in cooperation with the United Nations Development Program to partially subsidize interest rates and provide loan guarantees to SMEs implementing "green" projects under the initiative "Sustainable Cities for Low-Carbon Development in Kazakhstan."

RESULTS OF FINANCIAL PROGRAMS

	Actual 2015	Actual 2016	Target 2017	Actual 2017	% of target reached
Loans granted to entrepreneurs through conditional allocation of funds to second tier banks/MFIs/leasing companies					
Number of participants	3,650	10,145	2,856	8,305*	291%
Amount of financing, KZT mln	236,629	247,275	186,000	230,469	124%
Subsidized interest rates					
Number of participants	1,595	2,121	1,670	2,310	138%
Loan amount, KZT mln	260,131	331,879	412,000	275,660*	67%
Loan guarantees					
Number of participants	941	951	1,100	1,321	120%
Loan amount, KZT mln	27,029	26,903	32,000	42,783	134%

* There has been a considerable increase in this indicator due to a wider coverage of entrepreneurs funded by KazMicroFinance MFI under the framework of the Fund's joint program with the EBRD to provide micro-loans to female entrepreneurs (under the Fund's guarantee).

** In 2017, Nurly Zher program had a target of KZT 152 bln, yet the Government of Kazakhstan passed a resolution no. 674 of October 23, 2017 reducing the target for "Subsidized loans to real estate developers" in 2017 from KZT 152 bln to KZT 15 bln. As a result, the target was exceeded by 180% as a total of KZT 27 bln was provided.

FINANCIAL PROGRAM MONITORING

Information on monitoring projects within the framework of the Fund's financial programs, as well as through agency agreements and other contracts, where the Fund performs monitoring functions.

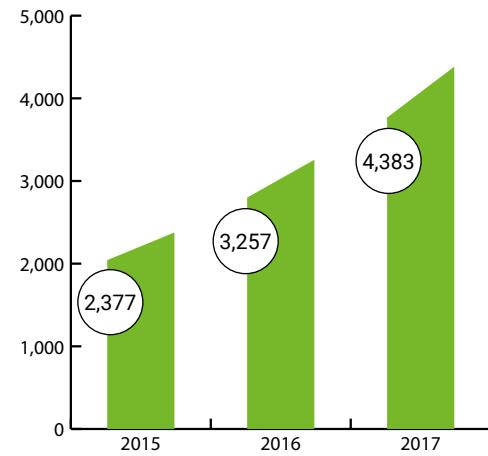
Monitoring description	Actually checked (number of projects)			
	2014	2015	2016	2017
Monitoring projects under the Conditional allocation programs of the Fund (17 programs)	1,021	947	226	2,334
Monitoring projects under the Programs for supporting SMEs in the Processing sector (funding provided by the National Fund of Kazakhstan)	0	606	725	576
Agency agreements on monitoring projects of the Unified Accumulative Pension Fund, or UAPF (NB, DBK)	0	0	0	777
Monitoring of subsidized projects	1,576	1,792	3,068	2,595
Monitoring of guaranteed projects	51	440	1,170	989
Monitoring of grants	397	193	406	183
TOTAL	3,045	3,978	5,595	7,454

Action taken on warnings/violations

Monitoring description	Number of warnings/violations	Fines accrued, KZT mln		Fines collected, KZT mln		Warnings regarding the targeted use of funds, KZT mln		Substitution, KZT mln		
		number	amount	number	amount	number	amount	number	amount	
Monitoring of projects under the Conditional allocation programs of the Fund (17 programs)	46	11	23.9	11	23.9	35	7,048	35	7,048	
Monitoring of projects under the Programs for supporting SMEs in the Processing sector (National Fund of Kazakhstan)	29	16	90.5	13	25.8	29	1,462.8	17	357.3	
Monitoring of projects of the UAPF (NB, DBK)	45	Monitoring results submitted to the NB of Kazakhstan and DBK								
Monitoring of subsidized projects	58	Subsidies terminated for 37 projects, subsidies resumed for 15 projects, 3 projects awaiting decision by the RCC?, loan repaid early for 3 projects								
Monitoring of guaranteed projects	8	8 guarantees cancelled								
Monitoring of grants	18	Proposals for action submitted for review by the RCC								
TOTAL:	204	27	114.4	24	49.7	64	8,501.8	52	7,405.3	

MONITORING PROGRAM EFFECTIVENESS

Graphic 19
Output of participants of 2020 Business Road Map program, KZT bln

* based on preliminary data

2020 Business Road Map unified program for business support and development

According to the State Revenue Committee of the Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan (hereinafter, the Committee), enterprises and entrepreneurs participating in 2020 Business Road Map program as of January 1, 2018 had their combined output valued at KZT 13.5 tln, including KZT 4.4 tln for 2017.

Interest rate subsidies and loan guarantees under 2020 Business Road Map program have a positive impact on the financial performance of enterprises, especially in the current economic situation. On the other hand, thanks to better performance, the government gets more tax revenues, making the program more commercially and fiscally viable. As of January 1, 2018, participants of 2020 Business Road Map program have paid a total of KZT 845 bln in taxes, including KZT 214 bln for 2017 (Graphic 19, 20).

The broad scope of 2020 Business Road Map program and the growing interest of SMEs signify a social impact of this initiative expressed in the creation of jobs. Specifically, as of January 1, 2018,

participants of 2020 Business Road Map program kept approximately 283,000 jobs and created over 95,900 new jobs (Graphic 21).

Support program for SMEs in the Processing sector funded by the National Fund of the Republic of Kazakhstan

Enterprises received various amounts of revenue coming from participants of the Support Program for SMEs in the Processing sector with funding from the National Fund of the Republic of Kazakhstan: specifically, KZT 417,703 mln in 2015, KZT 748,406 mln in 2016 and KZT 1,031,517 mln in 2017.

According to the preliminary estimate, entrepreneurs who received financing under this Program in 2017 paid a total of KZT 52,000 mln in taxes (and KZT 49,189 mln in taxes in 2016).

According to second tier banks, entrepreneurs who received financing from the National Fund have created and/or intend to create 18,800 new jobs (including 2,723 jobs in 2017), which is approximately 9 jobs per enterprise.

From January 1, 2017 to January 1, 2018, bad assets in the portfolio were reduced by KZT 1,466 mln, and debts for a total of KZT 711 mln were repaid. A total of KZT 755 mln of bad debts was written off. The total number of debtors for the period fell by 130.

Item	As of Jan 1, 2014	As of Jan 1, 2015	As of Jan 1, 2016	As of Jan 1, 2017	As of Jan 1, 2018
Direct loan portfolio (share of overdue debts, %, penalty), KZT mln	18,514	18,183	15,164	11,485	10,124
Overdue debts, KZT mln	9,274	8,633	8,121	6,634	5,958
Number of debtors	1,059	959	896	752	622
Debts repaid during the period, KZT mln	510	672	840	717	711
Debts written off, mln KZT	-	-82	-	-677	-755*
Total	510	754	1,736	1,394	1,466*

* KZT 755 mln worth of write-offs is not included in the figure, because this work was not part of the KPI.

Recovery of other bad debts:

In 2017, Astana-Finance JSC repaid a debt of KZT 1,215.8 mln, including KZT 318.8 mln in cash

and KZT 897.04 mln in 14 capital asset items transferred to the Fund's balance sheet.

Litigation and enforcement proceedings against other debtors are underway.

Item	As of Jan 1, 2017	As of Jan 1, 2018
Increase in receivables	5,957	5,630
Number of debtors	100	121*
Debts repaid during the period, KZT mln	0	1,216*

* Amount increases as the Fund fulfils its guarantees. From this amount, KZT 1,215 mln was repaid by Astana-Finance JSC for the debt back from 2006.

Actions taken regarding the portfolio of DeltaBank JSC as of January 1, 2018

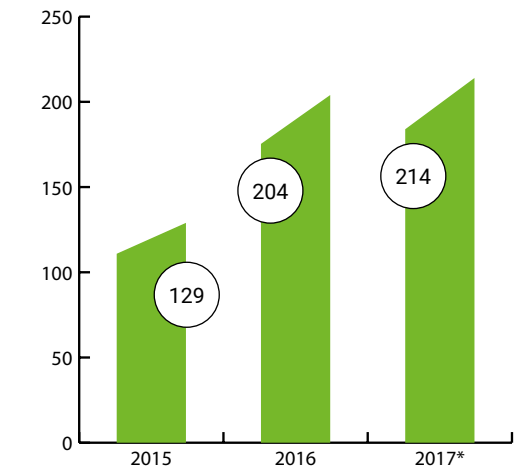
On April 28, 2017, the Fund put on its balance sheet the loan portfolio of DeltaBank JSC (hereinafter, the Bank), specifically 148 borrowers and KZT 15,697.44 mln worth of loans: this includes 29 borrowers with a total debt of KZT 1,2626.8 mln without collateral (money will be received in the future). From April 28, 2017 to January 1, 2018, a total of KZT 9,274 mln was recovered from 61

borrowers, including KZT 6,405 mln repaid by 16 borrowers without collateral. In 2017, 13 lawsuits were filed to recover a total of KZT 3,147 mln. In March and October 2017, charges were pressed against 29 debtors for a total of KZT 12,626 mln with cases reported to the Office of Economic Investigations of the Ministry of Finance and the Office of the Prosecutor General of Kazakhstan: criminal proceedings were instituted with partial repayment of loans by the borrowers.

Item	As of Apr 28, 2018	As of Jan 1, 2018
Loan portfolio of DeltaBank put on the Fund's balance sheet	15,697	7,296
Number of debtors	148	87
Debts repaid during the period, KZT mln	0	9,274*

* Of which KZT 6,405 mln from 16 borrowers without collateral.

Graphic 20
Taxes paid by participants of 2020 Business Road Map program, KZT bln

* based on preliminary data

REDUCING NON-PERFORMING ASSETS

As of January 1, 2017, non-performing assets totaled KZT 16.8 bln.

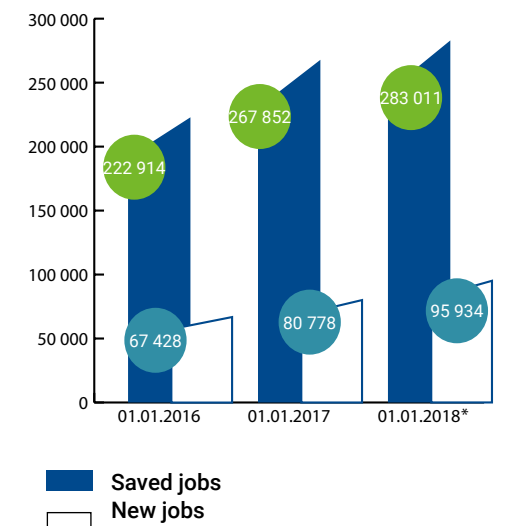
Structure of the Fund's non-performing assets as of January 1, 2017:

- direct lending – KZT 11.48 bln (projects that received direct financing from the Fund in the form of loans or leasing contracts during 2004–2008);
- other receivables – KZT 5.41 bln (receivables from financial and business activities, overdue payments under the Fund's guarantees).

Reducing non-performing assets in the direct financing portfolio

Every year, the Fund takes the measures to reduce non-performing assets in the existing direct financing portfolio. This includes the sale of pledged property, control of the enforcement proceedings, measures to acknowledge debtors' insolvency (bankruptcy), writing off uncollectible debts, selling the collateral on the Fund's balance sheet.

Graphic 21
Number of jobs created and supported

* based on preliminary data

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Outcome

No.	Non-performing asset	Target	Actual	Interest
1.	Direct lending portfolio and receivables	946.1 (call)	1,926.4	203.6%
2.	Portfolio taken from DeltaBank JSC*	0	9,274	
Total		946.1	11,198	

* Receivables from DeltaBank portfolio were not part of the 2017 targets, as the projects were received after April 28, 2017 and this work was carried out by the Fund as a side job.

In 2017, a total of KZT 1,926.4 mln were recovered with the target being KZT 946.1 mln (by KPIs). (KZT 1,029.4 mln in cash and KZT 897 mln in property), which is 11.4% of the combined non-performing assets as of the beginning of 2017.

The rate of 11.4% was calculated as the ratio of recovered bad assets during the reporting period of the total bad assets at the beginning of the reporting period, i.e.: 160 million (maturity in Q1) + 210 million (maturity in Q2) + 160.4 million (maturity in Q3) + 181 million (maturity in Q4) + 159 million (repaid by Astana-Finance JSC in May 2017) + 159 million (repaid by Astana-

Finance JSC in November 2017) + 897 million in the form of property of Astana Finance put of the Fund's balance sheet = 1,926.4/16,896 = 11.4%.

Thus, the target for bad debt recovery in 2017 was exceeded at 203.6%.

In addition, KZT 9,274 mln of DeltaBank's loan portfolio was recovered.

Total recovered bad assets stand at KZT 11,198 mln.

Furthermore, a total of KZT 4,518 mln in provisions was recovered, including:

- KZT 689 mln – from the debt of Astana-Finance JSC;
- KZT 3,829 mln – from the debt of end borrowers of DeltaBank JSC.

ASSET STRUCTURE

List of companies where the Fund has an equity stake, but does not have significant influence on their operations:

No.	Item	Equity, KZT mln	Equity share	Main area of business
1.	MCO ADAL-INVEST LLP	7	28.5%	Microcredit
2.	MCO Econom LLP	12	16.6%	Microcredit
3.	MCO West Finance LLP	5.06	39.5%	Microcredit
4.	MCO Zhaynar LLP	5.5	36.4%	Microcredit

Currently, the Fund continues to take measures to ensure voluntary liquidation of the MCOs in accordance with the decisions of the Fund's

Board of Directors no. 72 of July 20, 2016 and no. 77 of February 24, 2017 on the liquidation of the said MCOs, appointment of the liquidation

commission and approval of the action plan. In 2018–2019, liquidation of those MCOs is expected to be completed.

DEVELOPING SME COMPETENCIES

The Fund's Unified Entrepreneur Skills Improvement Program for 2015–2018 (the Unified Program) has been implemented in five areas:

- 1) Support for novice businesses
- 2) Support for existing businesses
- 3) Promoting and supporting entrepreneurship among people with disabilities
- 4) Monitoring of business support servicing and training SME top management under 2020 Business Road Map program
- 5) Creating a proper environment promoting local entrepreneurship

Each area of the Unified Program includes projects aimed at enhancing entrepreneurship competencies.

In 2017, as part of the Unified Program's first focus area ("Support for novice businesses"), a number of projects were fulfilled, including "Assistance to startups" and "Startup Academy;" in the second area ("Support for existing businesses), such project as "Asyldar Support of Existing Businesses;" in the third area, "Supporting entrepreneurs with disabilities" (Damu-Komek) and "Supporting female entrepreneurs with disabilities." Monitoring the quality of business support services and training of SME top management are part of the fourth focus area of the Unified Program.

In 2017, the following projects of the fifth focus area were implemented: "Supporting the Fund's entrepreneur services infrastructure (ESCs and MCEs)," "Improving the skills of ESC and MCEs consultants," "Promoting entrepreneur support programs and ideas," as well as the project "Remote support of entrepreneurship."

Project "Support to startups" is designed to encourage the public and novice entrepreneurs to start business projects, to promote innovation and entrepreneurship among the public and novice entrepreneurs by forming and developing skills required to start a business. In 2017, 1,401

individuals took training courses, and 189 of them started their own business.

In 2017 under the Startup Academy project, Startup Academies opened in Almaty, Astana, Atyrau and Taldykorgan to provide on-the-go support to startups. In 2017, 419 people took training courses and 56 of them started their own businesses creating 97 jobs.

Fifteen companies received support under the project "Asyldar Support for Existing Businesses" designed to help businesses by unlocking their growth potential and providing a set of interrelated financial and non-financial incentives.

Project "Supporting entrepreneurs with disabilities" (Damu-Komek) aims to support entrepreneurs with disabilities by raising the public awareness about their problems and needed resources, and by creating an environment encouraging disabled individuals to become entrepreneurs and achieve financial well-being and professional growth. The Project is open to associations of people with disabilities, as well as citizens of the Republic of Kazakhstan who are officially disabled and are entrepreneurs wishing to expand the scope of their activities, or potential entrepreneurs who wish to start their own business.

The Fund has a web portal at www.damu-komek.kz serving as an online bulletin board for posting information by both Project participants and sponsors. Sponsors under the Program may be second tier banks or private businesses.

As of January 1, 2018, 2,116 entrepreneurs with disabilities received support, including 1,229 women (58%).

Project "Supporting female entrepreneurs with disabilities" was developed as part of the Unified Program. The target audience are women with disabilities and employers: the former receive psychological and professional help through training courses and counselling during employment; the latter get help in reducing the risks associated with hiring a disabled person by obtaining advice and practical information.

In 2017, the following was accomplished under the project "Supporting female entrepreneurs with disabilities"

- 1) 216 women with disabilities received training during Stage I;
- 2) 91 women with disabilities received training during Stage II;
- 3) 3-day trainings for trainers were held in October;
- 4) On 19 September, Khabar TV channel aired a talk show Zhana Kun where women with disabilities were invited as guests;
- 5) On December 22, Almaty hosted a round table on the topic: "Promoting employment, entrepreneurship and other forms of income-generating activities among socially vulnerable women;"
- 6) 45 women with disabilities found jobs and 5 women started their own business.

The project "Supporting the Fund's entrepreneur services infrastructure (ESCs and MCEs)" includes the provision of information and advisory services by Entrepreneur Service Centers and Mobile Business Service Centers, as well as project oversight services to make sure that entrepreneur projects relying on the Fund's financial instruments get approval from second tier banks, leasing companies and/or microfinance institutions.

In 2017, Entrepreneur Service Center and Mobile Business Service Centers provided 99,000 services to 74,132 customers.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

In 2017 under the program "Improving the skills of ESC and MCES consultants" the Fund provided training to 71 consultants working in ESCs and MCES's.

As part of Damu-Komek project, the Fund held a joint event with ShinhanBank Kazakhstan, started implementation of Nurly Zher program and arranged a number of events such as: a panel session "Entrepreneurship in the global economy" within AEF-2017, "Made in Kazakhstan"

exhibition showcasing local products, the 3rd Forum of Kazakhstani manufacturers Uly Dala Eli; in addition, the Fund signed an agreement with ATFBank JSC within the framework of Damu-Regions program, a guarantee agreement and a memorandum of understanding with the EBRD to establish a special training center affiliated with the Fund; the Fund also launched the UNDP-GEF program "Sustainable Cities for Low-Carbon Development" to support business projects aimed at energy savings in urban development, signed

a loan agreement with the ADB to support lending to micro, small and medium-sized businesses in all sectors of the economy through second tier banks.

The project "Remote support of entrepreneurship" aims to encourage entrepreneurship, improve business competences of the public in the regions of Kazakhstan, provide broader access to entrepreneurship support programs, including those sponsored by the Fund. In 2017, 3,337 people received training under this project.

The table below shows the performance of the Unified Program against targets.

Projects of the Unified Program	2016	2017
Support for Startups, number of participants	1,562	1,401
Startup Academy	-	419
Asyldar Support of Existing Businesses	-	15
Damu-Komek	301	249
Supporting female entrepreneurs with disabilities	-	307
Monitoring the quality of business support services	Four quarterly reports submitted to the HQ	Four quarterly reports submitted to the HQ
SME top management training, number of participants	421	421
Supporting the Fund's entrepreneur services infrastructure (ESCs and MCESs)	78,617	74,132
Improving the skills of ESC and MCES consultants	101	71
Promoting entrepreneur support programs and ideas	A total of 6,774 materials about the government's incentive programs for entrepreneurs appeared in mass media, 41 press tours were held to showcase successful SME projects.	A total of 4,280 materials about the government's incentive programs for entrepreneurs appeared in mass media, 5 press tours were held to showcase successful SME projects.
Remote support of entrepreneurship	817	3,337
Call Centre, number of consultations by phone	36,757	51,836
DAMU's online resources (offline and online consultations available at www.business.gov.kz, www.damu.kz and www.damu-komek.kz)	13,896	11,993

On July 3, 2017, DAMU's Board of Directors adopted a new strategy, which no longer included figures related to the development of SME competencies.

Business Service Centers, amending the job responsibilities of ESC consultants. In accordance with the new vision, the major responsibility of ESC and MCES consultants is facilitate SME projects and make sure that loan applications under the Fund's projects are approved by second

tier banks, microfinance institutions and/or leasing companies. In 2017, a total of 2,581 projects was facilitated and received approval from second tier banks, microfinance institutions and/or leasing companies.

In 2017, the Fund developed a new vision of Entrepreneur Service Centers and Mobile

INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE FUND

In accordance with the new strategy approved in July 2017, the Fund has set a task to automate 100% of all its business processes by 2019, and 60% by the end of 2017. To accomplish this, in August 2017 the Project Office of the Department of Guarantees was transformed into a separate business unit called Department of Business Technologies responsible for optimization and automation of the Fund's business processes.

In 2017, the main focus of information technology development was on automating internal business processes. By the end of 2017, automation level reached 62.5%, with key being as follows.

1. The launch of Stage I of Digital DAMU online supermarket for small and medium-sized enterprises. Stage I introduced the following functionality:
  - Product catalogue management;
  - Product selection management;
  - Customer segmentation;
  - Conversation transcript management;
  - Survey management;
  - SMS newsletter management;
  - event management, incoming and outgoing calls (call-center).
2. Operations of the Fund's authorized bodies was automated, allowing the transition to a paperless decision making process. Online voting using a digital signature. Now members

of the Fund's authorized bodies can remotely join meetings and participate in voting. Introduction of tighter deadlines for writing and signing of the minutes and extracts of the Fund's authorized bodies. Introduction of automatic control over decision execution.

3. Operational risk management is now an automated process. Proper management of its own operational risks by the Fund is a fundamental factor of dynamic development. Yet, operational risks were managed manually which is bad practice. Automation brought structure to operational risk management with better risk monitoring and control.
4. Automation of human resources administration helped the Fund streamline its HR-related document workflow (this process used to be labor-intensive with a large number of different applications and a lot of time wasted on collecting approvals). Processing times for HR-related documents were reduced considerably.
5. Publishing of official statements is now done automatically: all the statements are now in electronic format and are signed using digital signature. Earlier the Fund's official statements had to be printed and that took a lot of time.
6. Filing and processing of applications related to the Fund's administrative matters have been automated, which helped to make the whole

process more structured, reliable and using less paper.

In 2018, the following projects are expected to be implemented:

- 1) Stage II of Digital DAMU online supermarket;
- 2) Automation of approval and signing of procurement contracts and further monitoring of their execution;
- 3) Automation of conditional allocation of funds and borrowing;
- 4) Automation of the government service "Subsidized interest rates for loans under the Unified Business Support and Development Program 2020 Business Road Map" on the e-Government's website, as well as in bpm'online???
- 5) Automation of monitoring processes;
- 6) Automation of the rating model;
- 7) Introduction of the electronic archive;
- 8) Automation of recruitment, training and assessment of employees;
- 9) Introduction of BI-system;
- 10) Automation of communicating and monitoring of strategic KPIs;
- 11) Automation of management accounting for projects financed by the Fund's partners.

PERFORMANCE OVERVIEW

No.	Item	2017 (target)	2017 (actual)	% execution
STRATEGIC AREA 1. Support and development of first-time and experienced entrepreneurs				
Increased lending to micro businesses, development and implementation of tools to support microfinance institutions and credit associations				
1.	MFI's in the Fund's loan portfolio, %	1.1%	1.6%	145
2.	Micro and small entrepreneurs in the total number of supported entrepreneurs, %	67.5%	77.7%	115%
Extending the reach of the existing MSME financial support programs				
3.	MSMEs that received financial support in the total number of MSMEs on the market	2.6%	3.2%	123%
4.	The number of new projects and projects for modernization and expansion of existing capacities in order to increase productivity and expand markets since 2014 (programs of the Government/Fund)	32,600 projects	36,533 projects	112%

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

No.	Item	2017 (target)	2017 (actual)	% execution
5.	Housing area used by the Fund to provide support, thous. sq. m.	–	Value calculated since 2018	
6.	Private sector in the Fund's loan portfolio, %	100%	100%	100%
Ensuring greater business efficiency of supported MSMEs				
7.	Value of products produced by supported entrepreneurs	KZT 4,300 bln	KZT 5,414 bln	126%
8.	Increase in taxes paid by entrepreneurs supported by the Fund	KZT 13 bln	KZT 13 bln*	100%
STRATEGIC AREA 2. Sustainable institutional development of the Fund				
Attracting additional sources of funding				
9.	Private sources of funding in total borrowings for the reporting year, %	78%	80.1%	103%
10.	Debt/Equity	3.5	2.1	Within the limit
Achieving financial performance targets				
11.	ROA (not below the minimum positive value)	0.6%	1.2%	192%
12.	Loan portfolio in total assets	77%	68.6%	89%
Automation of business processes				
13.	Automation of the Fund's key business processes	not less than 60%	62.5%	104%
Raising the standards of corporate governance				
14.	Assessing the DAMU's credibility from the point of view of MSMEs and their satisfaction levels	not less than 80%	Rate is measured on an annual basis. Data is expected in late June 2018.	

* This is an estimate. Actual data will be received in Q2 2018 year from the State Revenue Committee of the Ministry of Finance.

EFFECTIVE ASSET MANAGEMENT

The Fund's asset and liability management aims to form and maintain a certain structure of assets and liabilities that ensures achievement of strategic targets, profitability and minimization of unnecessary risks. The main objective of asset and liability management is to keep the Fund's revenues within specific ranges, also maintaining liquidity within reasonable limits.

In the asset and liability management, the Fund's major work includes:

- Loan portfolio management;
- Raising funds (also setting time frames and interest rates) for subsequent deployment to support small and medium-sized businesses;

- Allocation of temporarily free funds;
- Investment in fixed assets;
- Maintaining equity, etc.

The main tasks of the Fund with respect to asset management are to maintain the IRR, the capacity to pay interest on current liabilities, the ability to finance emerging investment opportunities and a sufficient level of IRR returns to the level of accepted risk.

As of January 1, 2018, the Fund's assets totaled KZT 319.9 bln, which is a decline of KZT 29.5 compared to 2016 because a partner bank in the ADB loan paid off its debt (third tranche).

Loans account for most of the assets (69%). Cash makes up 17% of total assets. The Fund's securities are recorded on the balance sheet at market value and make up 1% of the assets.

At the end of 2017, the Fund's liabilities totaled KZT 218.8 bln, which at KZT 32 bln less compared to the previous period. Decrease in liabilities occurred as the Fund has fulfilled its obligations to the ADB under the third tranche.

As of January 1, 2018, the Fund's equity was KZT 101.1 bln.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

4

FINANCIAL HIGHLIGHTS

In 2017, the Fund's combined revenues reached KZT 34.3 bln, including KZT 28.3 bln as income from core business, and KZT 6 bln as income from non-core business.

In 2017, the Fund's expenditures totaled KZT 29.1 bln. The biggest cost items include costs of SWAP revaluation (37%), creation of provisions

(26%), costs associated with received loans and other financial expenses (19%), administrative costs (15%).

In 2017, the Fund's financial result was KZT 4.1 bln, which is almost double the target (KZT 2.2 bln), which affected profitability. Profitability indicators

Item	2015 (actual)	2016 (actual)	2017 (target)	2017 (actual)
ROA, return on assets	5.4%	1.6%	0.6%	1.2%
ROE, return on equity	17.6%	5.8%	2.2%	4.1%
Average IRR	10.59%	14.23%	8%	9.66%
Profitability of activities	35.1%	17.3%	10.6%	14.1%
NI margin	25.5%	19.6%	11.5%	20.7%

Thanks to net revenue being above the target, profitability indicators for 2017 exceeded targets.

Rating

Based on the results achieved in 2017, Moody's Investors Service affirmed DAMU's global scale credit rating at "Baa3," financial sustainability outlook "Stable." At the same time, Moody's affirmed DAMU's national long-term rating at "Aa1. kz."

Development plans

To achieve financial targets, the Fund will implement uniform approaches to planning and budgeting, create a management accounting system and determine key performance indicators.

In 2018, in order to ensure the transparency of revenue and cost accounting by type of services

(programs), to make project outcome reports complete and comprehensive with enough detail to facilitate decision making by the management, the Fund plans to introduce a system of separate accounting of revenues, costs and assets involved.

The Fund will continue to work consistently with a view to incorporating international best practices into its enterprise risk management system. In the future, the Fund will undertake regular tests of the quality of its enterprise risk management system.

Significant business transactions

Information about the Fund's non-arm's length transactions, large transactions and related-party transactions concluded in 2017 is presented in the Appendix.

4.1

BLN TG

Financial result of Fund as of 2017 amounted to KZT 4,1 billion, almost twice the planned figures (KZT 2,2 billion) influencing on profitability index.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

5

THE FUND'S INFORMATION POLICY

The Fund pays great attention to the transparency of decisions related to the implementation of government programs, as well as certain internal procedures that are of particular interest to the stakeholders.

Carried out in accordance with the current trends and based on the market analysis and needs of target audiences, the Fund's information policy enhances the public confidence, helps to find negative factors and includes preventive measures manifested in anti-crisis communications.

For better customer service, every year the Fund offers training courses for employees of the front-office, the entrepreneur service center and the call center; plus there is constant exchange of information, including through social surveys.

The Fund's designated unit studies the media market to determine the optimal time and place for communicating information about the Fund, the scope and timing of advertising campaigns for the target groups by age, gender, business size, etc.

To increase brand awareness and trust, the Fund supports internal connection between its divisions, as well as the relationship between the Fund and the Sole Shareholder in the course of development and implementation of promotional activities. Moreover, the Fund uses celebrity endorsement by inviting opinion leaders and successful entrepreneurs to participate in the Fund's programs, while external consultants and communications professionals help to resolve strategic challenges faced by the Fund. Visual coherence of promotional materials and front-offices of the Fund plays an important role in increasing the awareness.

In order to ensure a high level of transparency, the Fund arranges press conferences, briefings, press tours and interviews with the Fund's top executives on a regular basis. For example, in 2017 there were 4,280 materials in mass media about the government's entrepreneurship incentive programs, activities of the Fund, or materials with a reference to the Fund. The Fund organized five press tours to display successful SME projects financed through its program in the regions (Sough-

Kazakhstan regions, Kyzylorda, Taldykorgan, Aktau and Kostanay), there were 106 appearances on regional TV channels to discuss the progress of the Fund's programs, including 2020 Business Road Map Unified Program, Enbek and Nurly Zhol programs.

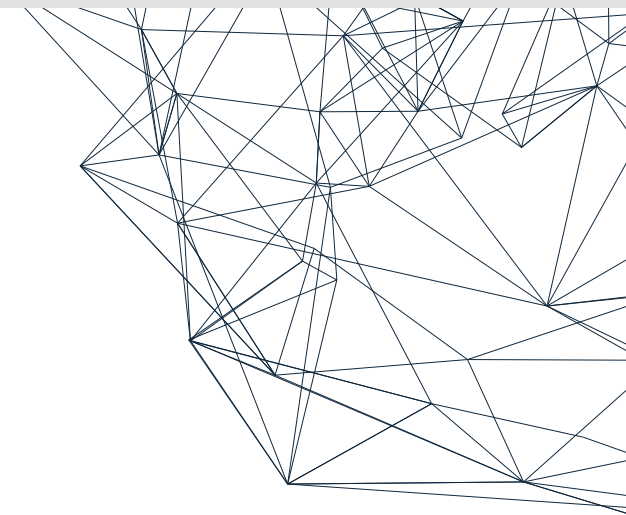
DAMU's corporate website (www.damu.kz) and business portal (www.business.gov.kz) are among the most important mass communication channels allowing to inform entrepreneurs and the public about the achieved results, changes or new incentive programs of the Fund, as well as to collect feedback on critical issues.

The Fund uses website traffic trackers to get accurate traffic data. Today, the Fund's corporate website is the 13th most visited website among 135 websites in the Finance category of zero.kz website traffic ranking service.

The Fund operates a specialized call center launched in March 2017. This call center processes requests and calls, and provides detailed information about entrepreneur incentive programs of Baiterek National Management Fund. The call-center allows to target specific audiences. It can fulfil a very wide variety of tasks ranging from automated processing of applications from the public to product promotion, advertising and market research.

In 2017, nearly 63,800 requests were processed remotely through the call-center, including 11,900 requests submitted via the Fund's online resources (www.business.gov.kz, www.damu.kz, www.damu-komek.kz). Most of the questions were about the Fund's entrepreneur incentive programs.

The Fund's information policy focuses on building a positive reputation and image of the Fund through effective communications and a two-way dialogue with the stakeholders. In order to monitor the effectiveness of its information policy, the Fund implements a set of special communication activities to convey a message describing the Fund as professional, open, helpful and a major SME knowledge base.

63.8

THOUS. REQUESTS

In 2017, nearly 63,800 requests were processed remotely through the call-center, including 11,900 requests submitted via the Fund's online resources (www.business.gov.kz, www.damu.kz, www.damu-komek.kz).

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

GOALS FOR FUTURE PERIODS

In 2018, the Fund plans to consider the engagement of a strategic investor (an international financial institution) by selling a 25% stake in DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC.

Work in the main areas of business will continue.

Conditional allocation of funds

In 2018, the Fund will continue attracting funds from the local authorities to implement spot regional programs giving entrepreneurs in the regions access to affordable and long-term credit. In 2018, the Fund expects to lend a total of KZT 14 bln via the spot regional program (KZT 7 bln coming from the Fund and KZT 7 bln coming from local budgets).

In 2018, under Enbek program the Fund expect to raise at KZT 16 bln from local authorities.

Within the framework of the product "Financing micro, small and medium-sized enterprises using the loan from the Asian Development Bank through second tier banks and MFIs (4th tranche of the ADB's loan), no less than KZT 40 bln will be deposited into second tier banks/MFIs.

Within the framework of the program Damu-Regions III, the Fund will continue placing nearly KZT 18 bln from its own funds. At the same time, the Fund plans to amend this Program to align it with the targets set by the Fund's Strategy.

Within the framework of the product "Conditional allocation of funds to microfinance institutions for subsequent lending to micro- and small businesses and individuals involved in commercial

activities," the Fund plans to deposit around KZT 1.5 bln from its own funds in MFIs.

Within the framework of the product "Financing of leasing transactions of small and medium-sized enterprises," the Fund plans to deposit approximately KZT 2 bln from its funds into second tier banks/leasing companies.

The incentive programs financed by the National Fund of the Republic of Kazakhstan (1st, 2nd and 3rd tranches) include plans to deposit a total of KZT 23.5 bln into second tier banks (which were earlier withdrawn from these banks by the National Fund) based on the decision of the State Economic Modernization Commission.

In 2018, the Fund expects to take two loans from the European Investment Bank (EIB) totaling EUR 200 mln (in KZT) under the guarantee of Baiterek National Managing Holding to finance SME projects with a positive environmental impact via lending through second tier banks.

In 2018, the Fund expects to raise funds under its own guarantee from the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) for further lending to SMEs.

In 2018, the Fund plans to raise USD 40 mln (in KZT) from the Islamic Corporation for the Development of the Private Sector (ICD) to promote growth in the SME sector in Kazakhstan through Islamic financing. Funds will be raised on competitive terms and as long as second tier banks and leasing do not have capacity limitations.

Next year, DAMU plans to conclude a memorandum of understanding and cooperation with the Eurasian Development Bank and a memorandum of understanding with the Islamic Corporation for the Development of the Private Sector (ICD).

In 2018, DAMU will continue to optimize the terms of its conditional allocation programs in order to ensure greater access of micro/small businesses and to diversify the risks of the loan portfolio. There are plans to introduce express processing of loan applications from micro- and small entrepreneurs for all of the Fund's own conditional allocation programs. In addition, DAMU will develop a product with a view to providing funding to credit associations via conditional allocations.

Guarantees

Within the framework of 2020 Business Road Map Unified Program, DAMU plans to improve the guarantee terms for entrepreneur loans and to provide irrevocable guarantees as of 2018.

For the convenience of entrepreneurs, the processing of applying for and receiving guarantees via www.egov.kz portal for loans over KZT 180 mln will be further automated.

DAMU will continue to promote alternative ways for obtaining guarantees via Damu-Optima program for SMEs which are outside the focus of 2020 Business Road Map or Enbek programs or fail to meet their terms.

Subsidies

In 2018, DAMU will plans to automate the service "Subsidized loans for SMEs" under 2020 Business Road Map program in bpm'online and on the E-Government's web portal.

Non-financial support

In 2018, the focus will be on facilitating private projects to ensure approval by second tier banks / microfinance institutions / leasing companies for the provision of financial support under the Fund's instruments.

In 2018, DAMU will develop new training courses for novice and experienced entrepreneurs under the project "Remote support of entrepreneurship" under the Unified Entrepreneur Skills Improvement Program for 2015–2018. The project is supposed to give a boost to entrepreneurship and improve business skills of aspiring enterprisers, as well as novice and experienced entrepreneurs in the regions of Kazakhstan. The project provides distance training courses focusing on the basics of doing business or on specific business-related topics.

In 2018, changes will be made to the Startup Academy which is part of the Unified Program. Specifically, the curriculum will be adjusted to give more hours to mentors, provide stronger support to startups and increase training times.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan](#)
[Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

6

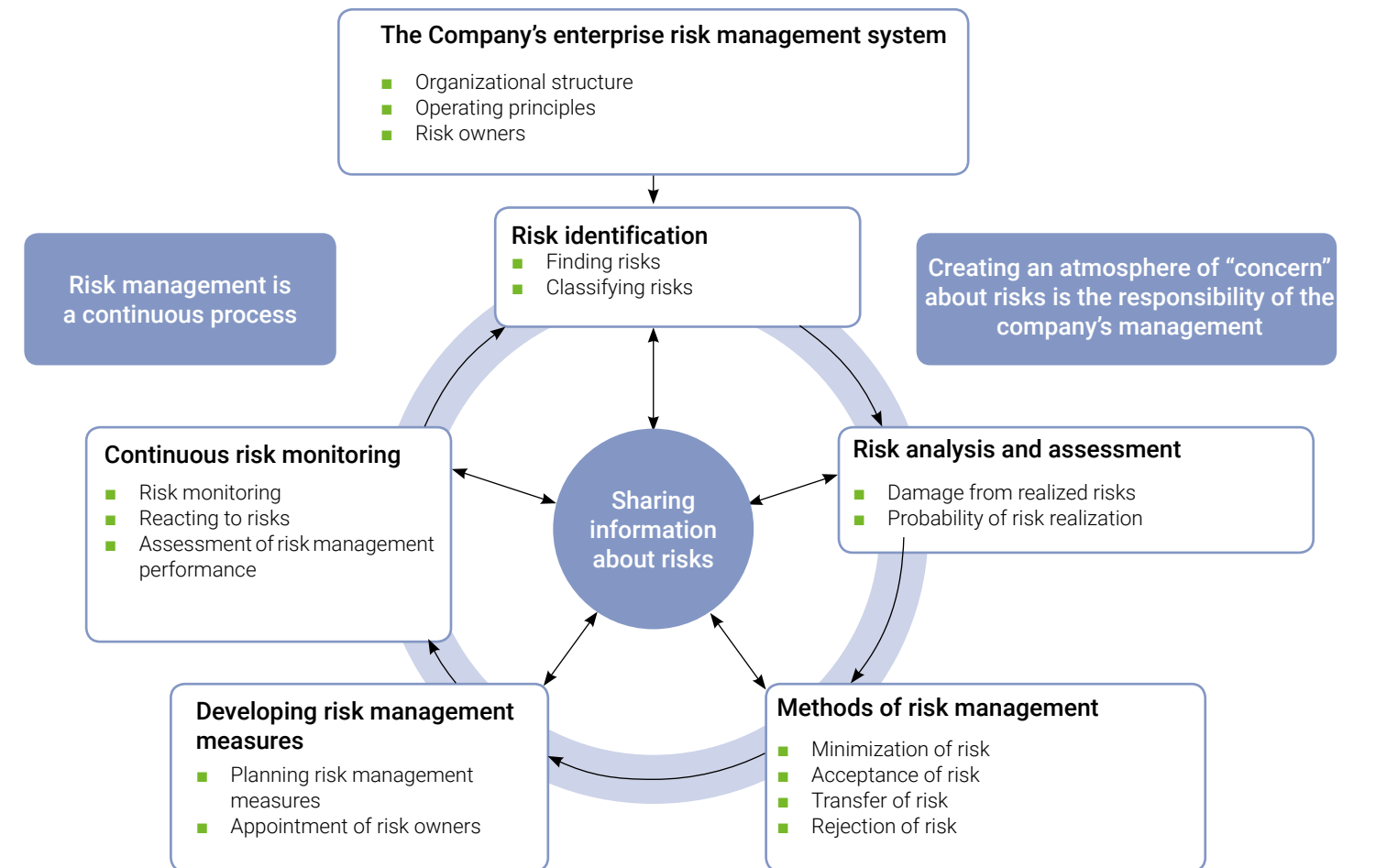
RISK MANAGEMENT

RISK MANAGEMENT SYSTEM

The Fund's risk management system includes processes and procedures to ensure that the Executive Body and the Management Body of the Fund receive timely information about risks and risk mitigation measures.

The main element of the risk management process of the Fund is its alignment with the organizational specifics, main principles and business processes, as well as employee engagement in the risk management process.

Consistency and continuity of DAMU's enterprise risk management system is shown in the diagram below.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Currently, **the enterprise risk management structure** has four levels of risk management: Board of Directors, Executive Board, Department of Risk Management (DRM), subdivisions (risk owners).

Identification and assessment of risks are aimed at providing a common vision of existing risks and their scale through basic ranking to determine the most serious vulnerabilities. This process allows the evaluation of methods and procedures of managing the major risks.

Risk management is the process of formulation and implementation of measures to reduce the negative effects and probability of losses, or to get a financial compensation upon the occurrence of losses associated with risks arising from the Fund's work.

The Fund **monitors** the risk management system's effectiveness (including the existing management and risk control tools) and, if necessary, modifies and improves it.

In 2017, the risk management system focused on implementing the principles of integrated analysis of credit risks within the frameworks of *2020 Business Road Map* program with respect to guaranteeing SME projects. Given the importance of the program, every year DAMU improves the methodology of project risk assessment, which makes it possible to minimize credit risks at an early stage.

When deciding whether to provide or deny guarantees, DAMU relies on the results of its

own comprehensive methodology of credit risk assessment. This methodology is based on a comprehensive analysis of interrelated risk factors that may adversely affect the financial performance of the project and augment the Fund's credit risk in its guarantee portfolio.

In 2017, the financial risk management traditionally focused on three risk areas: conditional loans of second tier banks, securities portfolio and temporarily available funds in second tier banks. To minimize these risks, the Fund limited active operations with banks and conducted remote analysis of credit risks faced by second tier banks, leasing companies and corporate issuers.

Limiting was possible thanks to the Department of Risk Management's work to improve the methodological and technical side of financial risk management.

Since the introduction of the risk management system, the Fund has done a lot to implement the basic methodological documentation on risk management. In particular, Baiterek National Managing Holding JSC in cooperation with PWC, the external auditor, implemented a risk management system developed in accordance with the best international practice based on the requirements of the Basel Committee on Banking Supervision. It includes management and evaluation of all types of risks separately (credit, market, operational, business and real estate risks), determining the aggregate risks, taking into account normal and stress scenarios, sufficiency of equity and risk appetite (in terms of equity adequacy, profitability and liquidity).

In accordance with the Risk Management Policy, the Executive Board of the Fund provides the Board of Directors with a consolidated quarterly Risk Report containing an overview and analysis of the key risks, information on compliance with risk limits and the current status of key risk minimization programs and plans.

In 2017, the Fund continued to manage operational risks. All of the Fund's divisions participate in this work and related documentation has been approved including the following:

- Updated risk register, risk map and risk management plans.

All the identified and assessed risks are shown on the risk map. The risk map helps to assess the relative importance of each risk (compared with other risks), as well as to highlight critical risks which require risk management activities.

The Fund's enterprise risk register and risk map contain risks in the following groups: strategic, financial (credit, market, liquidity), legal and operational risks. Risks in the "red" zone show the Fund's greatest exposure. Risks in the "yellow" zone are an acceptable risks. Risks in the "green" zone signify the lowest level of exposure.

For each risk there is an **action plan / risk mitigation procedures**:

- Key risk indicators (KRIs) approved;
- Continuous database of realized and potential risks implemented;
- Disaster recovery and crisis management plans developed as part of the Fund's continuity management system.

KEY RISKS

Key risks of the Fund fall into the following categories.

1. Strategic risk means existing or potential risk to earnings and equity which results from errors in management decisions, improper implementation of decisions and inadequate

response to changes in the business environment.

2. Financial risk is the likelihood of unforeseen financial losses.
3. Operational risk is the risk that leads to losses resulting from inadequate or incorrect internal processes, employee actions, functioning

of the system, as well as to losses caused by external events, including legal risks (except strategic and reputation risks).

4. Legal risk is the potential risk due to breach or failure to comply with the legislation, regulations, agreements, accepted practices or ethical standards.

Risk register approved for 2018 (shows significant risks)

Risk group	Risk name
Strategic risks:	Risk of failure to achieve the Fund's key performance indicators
	Lack of effective interaction with external organizations (second tier banks/leasing companies/MFIs, international financial institutions, potential investors), including under the government's and the Fund's programs
	Risk of mismanagement of funds received from the National Bank and the National Fund
Financial risks	Counterparty risk, as well as the risk of impairment of securities that serve as the pledged facility
	Foreign exchange risk (for financing in foreign currency)
	Liquidity risk
	Credit risk related to deterioration in financial performance of partner banks (deposits, securities and other requirements to second tier banks and legal entities)
Operational risks	Market risk related to the pledge value, risk of overestimating the pledge
	Credit risk related to the direct borrower/guarantee recipient
	Risk of demand concentration per one borrower
	Risks associated with inadequate, irrelevant and/or distorted information or its misuse
	Risk of corruption, internal fraud, theft
Legal risks	Risk of external fraud and theft
	Risk of changes in the legislation affecting the Fund
	Risk of litigation

For effective operational risk management in 2018, the Fund will take the following measures:

- Timely automation of the operational risk management process for collecting qualitative and quantitative data;

- Periodic development of control measures for all operational risk events in cooperation with business process owners in order to minimize operational risks and/or prevent similar incidents in the future;

- Raising the motivation of risk coordinators through incentives;
- Periodic distance training for the Fund's employees;
- Review of operational risk management tools.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

INTERNAL CONTROLS

The system of internal control is an integral part of corporate governance ensuring the efficiency of business processes.

The following measures are taken on order to improve the Fund's internal controls system:

- In accordance with the COSO model (Committee of sponsoring organizations of the Treadway Commission), the procedures described in the Internal Controls Policy (approved by the decision no. 73 of the Fund's Board of Directors on September 20, 2016) are being changed/added to make the internal controls system more effective;
- The concept of "internal control system" is explained in greater detail, describing the three lines of defense in internal controls specifying the actors of the internal controls system, their responsibilities and scope of authority;
- Five interrelated components of the internal controls system are described in detail (according to the COSO model), including:
  - 1) control environment;
  - 2) risk assessment;
  - 3) control procedures;
  - 4) information support and information exchange;
  - 5) monitoring and effectiveness assessment of the internal control system.

In order to identify risks and deficiencies in the internal controls system, comprehensive measures are taken to rectify identified violations/observations and to improve internal controls.

On a regular basis the Department of Risk Management does the following:

- Monitoring the implementation of recommendations of the Office of Internal Audit (OIA) related to all of the Fund's structural units;
- Monitoring the implementation of recommendations of the external auditor;
- Monitoring the implementation of recommendations of Baiterek National Managing Holding (the Fund's sole shareholder) and the Fund's independent directors.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

DECISION MAKING

In accordance with the Fund's Charter, its management bodies include:

- 1) the Sole shareholder as the supreme body;
- 2) the Board of Directors as the management body;
- 3) the Executive Board as the executive body;
- 4) the Office of Internal Audit as the body overseeing financial and business operations of the Fund;
- 5) Credit Committee as the body responsible for the internal credit policy;
- 6) Assets and Liabilities Committee as the body responsible for enhancing the Fund's assets and liabilities management with a view to their diversification, optimization of financial risks and ensuring financial sustainability;
- 7) Committee for Non-Performing Assets as the body responsible for recovering receivables arising from lending, leasing, documentary (guarantees), investment and administrative operations;
- 8) Other bodies established in accordance with legislation of the Republic of Kazakhstan.

Board of Directors

The Board of Directors is responsible for the overall management of the Fund's operations. The Board of Directors approves the Fund's Development Strategy, ensures the effectiveness of the risk management system, oversees the financial and business operations of the Fund, etc.

The Board of Directors operates in accordance with the Joint-Stock Companies Act and other regulations of the Republic of Kazakhstan, the Fund's Charter of the Fund, the Corporate Governance Code, decisions of the Sole Shareholder, the Board of Directors Bylaws and other internal documents of the Fund.

Decisions of the Board of Directors within its scope of authority are mandatory for the executive body, structural divisions, officers and employees of the Fund.

The Board of Directors acts in accordance with the principles of efficiency and accountability, respect for and pursuit of the interests of the Sole

Shareholder and the Fund, as well as the protection of the rights of the Sole Shareholder.

The Board of Directors ensures full transparency of its activities to the Sole Shareholder.

Executive Board

The Executive Board is the collegial executive body of the Fund accountable to the Board of Directors and the sole Shareholder, formed in accordance with the Charter and responsible for the management of day-to-day operations of the Fund in the interests of the Fund and its Sole Shareholder.

The Executive Board can make decisions regarding any matters pertaining to the activities of the Fund, except the matters in the scope of authority of other bodies and officials of the Fund according to the legislation of the Republic of Kazakhstan and the Fund's Charter, including matters within its scope of authority according to the legislation and the Fund's Charter.

The Executive Board may, if necessary, create collegial working bodies (committees, boards) from members of the Board of Directors, employees of the Fund and other persons for the preparation of recommendation for the CEO and members of the Executive Board on certain aspects of the Fund's operations, including preparation and preliminary review of issues in the scope of authority of the Executive Board, and also to invite independent experts to address issues requiring special expertise, or to resolve urgent problems faced by the Fund.

Corporate Governance Code compliance report is available at the Fund's website.

A corporate governance audit conducted by the Office for Internal Audit found that during 2015–2016 the Fund had an 80.1% match rate between its corporate governance and best practices.

The Fund's corporate governance performance will be audited in 2019.

Organizational structure

Its organizational structure helps the Fund effectively achieve strategic goals and objectives. The Fund has 21 departments, 2 offices and 16 regional branches.

Sole shareholder

Baiterek National Managing Holding JSC (hereinafter, the Holding) is the Fund's sole shareholder.

The Holding was founded in 2013. Its main purpose is to manage shares or equity stakes (as an asset owner or a fiduciary) in national development institutions, state-owned companies and other legal entities. The Holding was created by the President's Decree no. 571 of May 22, 2013 for more efficient management of development and financial institutions and to promote economic growth. As of the end of 2014, the Holding includes 11 subsidiaries.

One of the key tasks of the Holding is to ensure the effective and complementary operation of the Holding's group of companies.

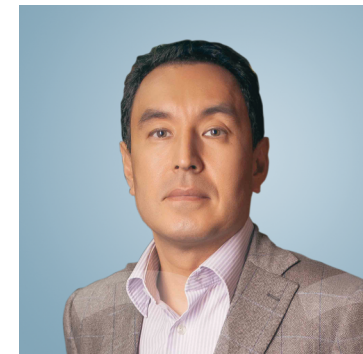

Member of the Board of Directors, Independent Director

Zhannat Dzhurgaliyevna Yertlessova

(born in 1956, first elected to the Board of Directors on March 26, 2012, elected to the current Board of Directors on April 15, 2013).

- In 1978, graduated from Kirov Kazakh State University with a degree in Mathematics. Ph.D. in Economics, professor, author of more than 50 scientific works.
- She held senior positions in the Ministry of Finance of the Republic of Kazakhstan (Vice Minister, 1st Vice Minister), was Deputy Head of the President's Administration. Worked as Vice President of Kazakhtelecom JSC, First Deputy Chairman of the Agency of the Republic of Kazakhstan for Regulation of Natural Monopolies and Protection of Competition, Managing Director for Corporate Development of KazMunayGas NC JSC. From June 2007 to September 2007, she served as Deputy CEO of Kazyna Sustainable Development Fund JSC; from February 2007 she was a member of the Board of Directors of Kazyna Sustainable Development Fund JSC. As of February 2007, she is a part-time Adviser to the Prime Minister of the Republic of Kazakhstan. Chair of the Management Board of the Taxpayers Association of Kazakhstan.
- Nationality: Republic of Kazakhstan

Member of the Board of Directors, Independent Director

Serikbai Zholdybayevich Bisekeyev

(born in 1971, elected to the Board of Directors on July 31, 2014).

- Graduated from the Leningrad Polytechnic Institute.
- Founder and President of Arman Holding, manufacturer and supplier of integrated solutions for the Energy and Telecom sectors.
- As of 2000, President of Arman Holding. In 2013, he became Vice President for Cooperation with South-East Asian Countries of the Association "Eurasian Economic Club of Scientists."
- Nationality: Russian Federation

Member of the Board of Directors, Independent Director

Oraz Alievich Zhandossov

(born in 1961, first elected to the Board of Directors on September 24, 2012, elected to the current Board of Directors on April 15, 2013).

- In 1983, he graduated with honors from Lomonosov Moscow State University with a degree in Economics & Cybernetics.
- He worked in the Institute of Economics of the Academy of Sciences of Kazakhstan. Over the years, he was CEO of the National Bank of the Republic of Kazakhstan, First Deputy Prime Minister/Chairman of the State Committee of the Republic of Kazakhstan for Investments, Deputy Prime Minister/Minister of Finance of the Republic of Kazakhstan, President of KEGOC OJSC, Assistant to the President of the Republic of Kazakhstan, Chairman of Agency of the Republic of Kazakhstan for Regulation of Natural Monopolies and Protection of Competition.
- As of 2008, he is Director of RAKURS Economic Analysis Center, Member of the Presidium of the National Chamber of Entrepreneurs of the Republic of Kazakhstan.
- He is an independent director and member of the Board of Directors of Kazpost JSC, Batys Transit JSC and Golden Compass Capital JSC.
- Nationality: Republic of Kazakhstan

Member of the Board of Directors

Abai Serikovich Sarkulov

(born in 1981, elected to the Board of Directors on February 23, 2017).

- Graduated from Zhubanov Aktobe State University.
- In the 2007–2017, held various positions in Development Bank of Kazakhstan JSC, including Managing Director/member of the Executive Board (2015–2016), Deputy CEO (2016–2017). He was a member of the Board of Directors of BRK-Leasing JSC.
- As of February 2017, he is CEO of DAMU Entrepreneurship Development Fund JSC.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

In 2017, the following changes occurred in the composition of the Board of Directors.

1. By the decision of the Sole Shareholder of January 5, 2017 (no. 01/17), Tuleushin K.A. was removed from office as CEO and member of the Board of Directors effective from January 5, 2017.
2. By the decision of the Sole Shareholder of February 8, 2017 (no. 06/17):
  - Ibragimova L.E. was removed from office as member of the Board of Directors and representative of the Sole Shareholder;
  - Arifkhanov A.A. elected member of the Board of Directors as a representative of the Sole Shareholder for the duration of the Board's tenure.
3. By the decision of the Sole Shareholder of February 23, 2017 (no. 08/17), Abai Serikovich Sarkulov was elected CEO and member of the Board of Directors effective from February 27, 2017 for the duration of the Board's tenure.
4. By the decision of the Sole Shareholder of April 5, 2017 (no. 15/17), the Board

of Directors consists of 8 persons and the Board's tenure is 5 years. The following persons were elected members of the Board of Directors for the duration of the Board's tenure: Mamin A.U., Dossayev E.A., Arifkhanov A.A., Sarkulov A.S. elected members of the Board of Directors: Bisekeyev S.Z. (independent director) with tenure ending on July 30, 2020, Yertlesova Z.D. (independent director) with tenure ending on March 25, 2018, Zhandossov O.A. (independent director) with tenure ending on September 23, 2018, Dzholybaeva G.T. with tenure ending on September 23, 2018.

5. By the decision of the Sole Shareholder of February 4, 2017 (no. 38/17):
  - members of the Board of Directors Mamin A.U. and Dossayev E.A. were removed from as representatives of the Sole Shareholder.
  - Dossayev E.A. was elected a member of the Board of Directors for the duration of the Board's tenure.
  - The Board of Directors was advised to elect Dossayev E.A. as Chairman of the Board of Directors.

6. By the Decision of the Board of Directors of October 5, 2017 (Minutes no. 81), following a secret ballot and in accordance with Article 56 of the Joint-Stock Companies Act of the Republic of Kazakhstan, Dossayev E.A. was elected Chairman of the Board of Directors of Damu Entrepreneurship Development Fund JSC.

Selection of independent directors is governed by the Guidelines for Selection, Remuneration and Reimbursement of Expenses of Independent Directors in subsidiaries of the Holding (2014).

In particular, these Guidelines specify requirements for independent directors in subsidiaries of the Holding, including selection of an independent Director in accordance with the Joint-Stock Companies Act of the Republic of Kazakhstan, special requirements for candidates, e.g. expertise in finance, control & audit, remuneration/social affairs/corporate culture, investment management, enterprise development.

MEMBERS OF THE MANAGEMENT BOARD

Chairman of the Management Board

Abai Serikovich Sarkulov

Chairs the Executive Board of the Fund. Responsible for the general oversight, coordination and management of all departments and employees of the Fund, directly oversees, co-ordinates and directs the activities of the Executive Board members, Assistant to the Chairman of the Board, Security Service, Department of Risk Management.

Deputy Chairman of the Management Board

Nurlan Sagyndykovich Akshanov

Supervises and coordinates the work of the Department of Subsidies within the framework of the Business Road Map Entrepreneurship Support and Development Unified Program, 2020 Business Road Map program, special entrepreneurship development plan for the town of Zhanaozen during 2012–2014, Nurlu Zher program, Department of Guarantees, Department of Program Tools and Customer Service Department.

Deputy Chairman of the Management Board

Daulet Maksutovich Abilkairov

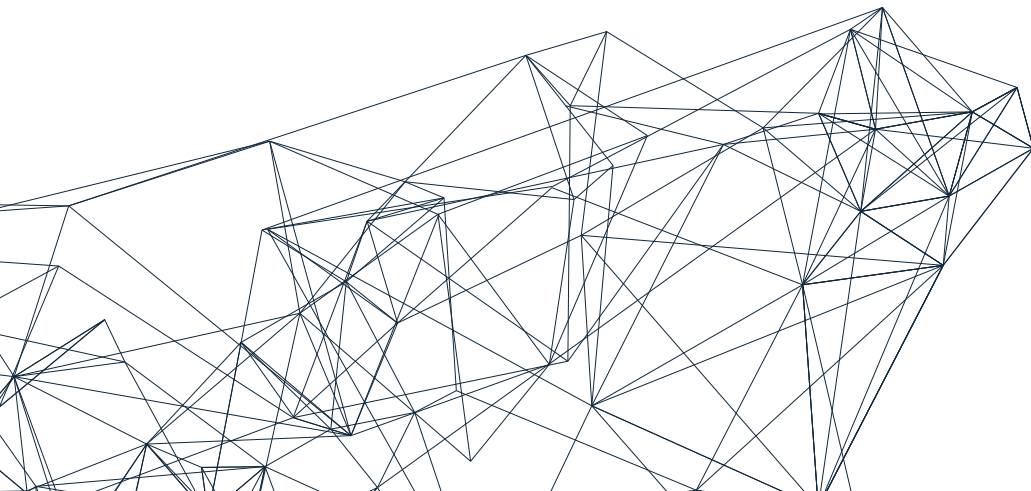
Supervises and coordinates the work of the International Cooperation Department, Marketing Department and Borrowing Department.

Deputy Chairman of the Management Board

Galym Nurgazievich Nurgaziev

Supervises and coordinates the work of the Managing Director, Government Relations Department, regional branches, Information & Analytics Department and the Press Secretary.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Managing Director – Member of the Management Board

Kuanysh Serikovich Ulasbekov

Supervises and coordinates the work of the Managing Director, Strategy and Corporate Development Department, Business Technology Department, Department of Information Technologies.

Managing Director – Member of the Management Board

Alyona Valeryevna Finogenova

Oversees the financial matters of the Fund, including the Accounting and Reporting Department, Budget Planning Department and Treasury Department.

Managing Director – Member of the Management Board

Aset Bulatovich Sharipov

Supervises and coordinates the work of the Monitoring Department, Non-Performing Assets Department and Legal Department.

Members of the Executive Board of the Fund are citizens of the Republic of Kazakhstan; they do not own shares in the Fund, its suppliers or competitors.

In 2017, the following changes occurred in the composition of the Executive Board.

1. By the Decision of the Board of Directors of December 20, 2016 (No. 76/16), Akshanov N.S. was appointed Deputy CEO and a member of the Executive Board effective from December 20, 2016.
2. By the decision of the Sole Shareholder of January 5, 2017 (no. 01/17), Tuleushin K.A. was removed from office as CEO and member

of the Board of Directors effective from January 5, 2017.

3. By the decision of the Sole Shareholder of February 23, 2017 (no. 08/17), Sarkulov A.S. was elected CEO and member of the Board of Directors effective from February 27, 2017 for the duration of the Board's tenure.
4. By the decision of the Board of Directors of July 3, 2017 (no. 80/17), the following persons were appointed Managing Directors/ members of the Executive Board effective from July 3, 2017: Sharipov A.B., Ulasbekov K.S.
5. By the Decision of the Board of Directors of December 14, 2017 (no. 83/17), Nurgaziev G.N. was appointed Deputy CEO and a

member of the Executive Board effective from December 15, 2017.

6. By the decision of the Board of Directors of April 7, 2017 (no. 78/17), Beysembayev M.B. was removed from office as Deputy CEO.
7. By the decision of the Board of Directors of July 3, 2017 (no. 80/17), Kozhabekov A.K. was removed from office as Managing Director and member of the Executive Board.
8. By the decision of the Board of Directors of December 14, 2017 (no. 83/17), Lesbekova G.A. was removed from office as Managing Director and member of the Executive Board.

REPORT OF THE BOARD OF DIRECTORS AND BOARD COMMITTEES

In 2017, the Board of Directors held 7 face-to-face meetings. A total of 100 topics were discussed. In the reporting year, the Board Committees held 24 meetings. All of these were face-to-face meetings.

in 2017 which addressed the issues of updating the Fund's Development Strategy, the draft map of key performance indicators for senior management in 2017 and other topics.

in November 2017 which focused on such issues as fulfilment of contractual commitments, quality of the loan portfolio of second tier banks, information security, etc.

In addition, at the initiative of the independent directors, there were two strategic sessions held

Also at the request of the independent directors, a joint meeting of the committees was held

Participation in the meetings of the Fund's Board of Directors in 2017

No.	Full name	Participation in the Board of Directors:	%
1.	Askar Uzakpaevich Mamin	4/4	100%
	Yerbolat Askarbekovich Dossayev (from October 5, 2017)	3/3	100%
2.	Galiya Tagiberdievna Dzholdybaeva	6/7	86%
3.	Yerbolat Askarbekovich Dossayev	7/7	100%
4.	Aidar Abdrazakhovich Arifkhanov	7/7	100%
5.	Oraz Alievich Zhandossov	7/7	100%
6.	Zhannat Dzhurgaliyevna Yertlessova	5/7	71%
7.	Serikbai Zholdybayevich Bissekeyev	5/7	71%
8.	Abai Serikovich Sarkulov (from February 27, 2017)	6/7	86%

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

Activities of the Board Committees

The Board of Directors of the Fund has committees which are Strategic and Budget Planning, Audit, and Nomination, Remuneration and Social Affairs. In accordance with the best practices of corporate governance, the Board Committees are headed by independent directors.

The Board Committees operate in accordance with the bylaws adopted by decisions of the Fund's Board of Directors.

Strategic and Budget Planning Committee prepares recommendations and proposals on the matters pertaining to the development and adjustment of the Fund's Development Strategy, approves the Fund's development plans and monitors their implementation, submits proposals to improve budgeting, etc.

In 2017, the Committee held 8 face-to-face meetings and reviewed more than 40 topics, including preliminary review of the following: 2016 Annual Report, 2016 Strategy Implementation

Report, Draft Strategy of the Fund (new edition), 2017–2021 Development Plan, 2017–2019 Action Plan to Implement the Fund's Strategy, Map of the Fund's Key Performance Indicators for senior management with targets for 2018 (corporate KPIs), etc.

The Audit Committee submits recommendations to the Board of Directors about ways to establish effective oversight of financial and business operations of the Fund, and to ensure independence and effectiveness of internal and external audit and risk management, compliance with corporate governance protocols.

In 2017, the Committee held 7 face-to-face meetings and one meeting in absentia during which more than 60 topics were reviewed, including preliminary review of quarterly reports of the Office of Internal Audit, quarterly risk reports, corporate governance reports, financial statements of the Fund for 2016, changes and additions to the Fund's Charter, new edition of the Corporate Governance Code, etc.

Nomination, Remuneration and Social Affairs Committee was established to submit recommendations to the Board of Directors on matters pertaining to the appointment of highly qualified specialists to the Board of Directors and the Executive Board, proposals to the Sole Shareholder regarding remuneration of the Board of Directors and proposals to the Board of Directors regarding remuneration for the Executive Board, Corporate Secretary, etc.

In 2017, the Committee held 8 face-to-face meetings and reviewed a number of topics including maps of key performance indicators for senior management of the Fund for 2017 (functional KPIs), new organizational structure of the Fund, changes in the composition of the Executive Board, a map of key performance indicators for senior management of the Fund in 2018 (functional KPIs), etc.

As of January 1, 2018, the Board Committees had the following members:

Some members of the Board of Directors submitted the following recommendations with respect to the performance of the Fund's Board of Directors in 2017.

1. Overall, the structure and composition of the Board of Directors in 2017 were balanced and optimal. One of the independent directors suggested that the Board of Directors should include 5 independent directors to follow the international best practice.

OVERSIGHT OF THE FUND

The Office of Internal Audit (OIA) is responsible for the organization and implementation of internal audit and oversight of the Fund.

The OIA reports to the Fund's Board of Directors and has a mission to provide the necessary assistance to the Board of Directors and the Executive Board in performing their responsibilities with respect to the achievement of the Fund's strategic goals.

The OIA is supervised by the Board's Audit Committee. The work of the OIA is guided by the legislation of the Republic Kazakhstan, the Charter, decisions of the Fund, the OIA bylaws and other internal policies of the Fund, as well as international best practice in internal audit of the Institute of Internal Auditors.

According to 2017 Annual Audit Plan approved by the decision no. 76 of the Board of Directors on December 20, 2017, the OIA completed 17 audit assignments, including effectiveness assessment of the enterprise risk management, internal controls and corporate governance (monitoring the limits of certain administrative costs; checking the KPI performance, as well as functional KPI performance of the Executive Board; auditing the following structural units of the Fund: Department of Non-Performing

2. The performance of the Chairman and members of the Board of Directors was rated as "good" and "excellent" respectively. In this case, the directors believe there is a need to improve a number of competencies such as business acumen, strategic vision, knowledge of the industry, specialization and review of materials, signing of the minutes of the Board meetings.

Assets, Department of Security, Department of Guarantees, Department of Program Tools, Accounting Department, Department of Subsidies, Administrative Department, business process auditing of the Risk Management Department: credit risk management assessment; audit of regional branches in the city of Astana, Kostanay region and Zhambyl region).

Assessment of the effectiveness of enterprise risk management, internal controls and corporate governance was conducted by the Office of Internal Audit in accordance with the protocols approved by the decision of the Board of Directors. The following scores were achieved based on the assessment: Enterprise risk management (81.31%), Internal controls (93.2%) and Corporate governance (80.1%).

Based on the results of the audit assignments, a total of 110 recommendations were issued aimed at reducing risks, improving internal controls, further improvement of corporate governance and enterprise risk management. Action plans with corrective and/or preventive measures were developed based on each of the recommendations issued.

On a quarterly basis, the OIA reviews the progress of implementation of its own and external auditors'

3. Furthermore, there is a need to improve skills and knowledge of the members of the Board of Directors in such areas as strategic management, corporate governance, financial analysis and risk management.
4. The independent directors also suggested a number of changes to the performance assessment of the Board of Directors.

recommendations. The results of these reviews are submitted to the Audit Committee and the Board of Directors of the Fund.

In accordance with internal audit standards, the OIA team took advanced training courses on the following topics: "Enterprise risk management," "Corporate law: advanced course" and the workshop of the CIA program (part I).

The OIA performs regular internal assessment of the its effectiveness against key performance indicators approved by the decision of the Board of Directors of the Fund.

In 2017, under the advisory services contract between the Holding and KPMG Tax & Advisory LLP, an external party conducted independent assessment of the efficiency and quality of the Offices of Internal Audit of the Holding and the Fund. According to the results of the external assessment, the OIA's performance was rated as "compliant" with the principles of internal audit, Ethical Code and Standards of the Institute of Internal Auditors. Based on the recommendations KPMG Tax & Advisory LLP, the OIA developed an action plan to further improve its performance which was approved by the Board of Directors.

Membership of and participation in meetings of the Board Committees in 2017

No.			Participation	%
Strategic & Budget Planning Committee				
1.	Chairman of the Committee	Zhandossov O.A., independent director	8/8	100%
2.	Member of the Committee	Arifkhanov A.A. (since February 24, 2017), representative of the Sole Shareholder	6/8	75%
3.	Member of the Committee	Dzholdybaeva G.T., member of the Board of Directors	5/8	62%
4.	Member of the Committee	Bissekeyev S.Z., independent director	6/8	75%
Audit Committee				
1.	Chairman of the Committee	Yertlessova Z.D., independent director	8/8	100%
2.	Member of the Committee	Arifkhanov A.A., representative of the Sole Shareholder	7/8	87%
3.	Member of the Committee	Bissekeyev S.Z., independent director	5/8	62%
Nomination, Remuneration and Social Affairs Committee				
1.	Chairman of the Committee	Bissekeyev S.Z., independent director	8/8	100%
2.	Member of the Committee	Zhandossov O.A., independent director	7/8	87%
3.	Member of the Committee	Arifkhanov A.A., representative of the Sole Shareholder	5/8	62%

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

EXTERNAL AUDITOR

The Fund hires a professional audit firm (an external auditor) through competitive tendering in order to validate and verify the annual financial statements and assess risk management and internal controls systems. Selection of the audit firm in accordance with the established guidelines for auditing the financial statements is the exclusive responsibility of the Sole Shareholder.

Pricewaterhouse Coopers LLP audited the financial statements for 2017. Pricewaterhouse Coopers LLP was paid KZT 10,640,000 incl. VAT for auditing the financial statements for 2017.

In 2017, Pricewaterhouse Coopers LLP provided a number of various services:

- Providing training workshops for a total fee of KZT 343,000 incl. VAT;

- Analysis of discrepancies (gap analysis) and evaluation of the impact from the introduction of a new methodology in accordance with IFRS-9. The fee paid was KZT 22,142,000 incl. VAT.
- Developing approaches to the methodology of the impairment of financial instruments under IFRS-9, as well as updating accounting policies and documentation on the classification and evaluation of financial instruments. The fee paid was KZT 48,160,000 incl. VAT.

No former employees of audit firms who had audited the financial statements were hired by the Fund.

REPORT OF THE EXECUTIVE BOARD

Executive Board of the Fund

The Executive Board is the executive body of the Fund and consists of 7 members and the Fund's managing directors. The Fund's Executive Board holds weekly meetings and makes decisions on the Fund's operational management. In 2017, the Executive Board held 106 meetings and reviewed a total of 1,290 topics. The main topics reviewed by the Executive Board include financing of private businesses through conditional allocation of funds to second tier banks, subsidized interest rates, loan guarantees to entrepreneurs, monitoring the progress of incentive programs for businesses, etc. Also in 2017, the Fund implemented electronic document flow with subsequent changes and additions to the Fund's internal policies.

Activities of the Executive Board Committees

The Executive Board has a number of permanent committees working with various operational

issues and advising the Executive Board on their effective resolution.

Credit Committee

A collegial body responsible for the Fund's internal credit policy and decisions about guarantees and subsidies. In 2017, the Committee reviewed 1,772 projects.

Assets and Liabilities Committee

A collegial body responsible for improving the Fund's assets and liabilities management for the sake of their diversification, optimization of financial risks and ensuring financial sustainability. In 2017, the Committee held 65 meetings.

Non-Performing Assets Committee

A collegial body responsible for recovering receivables arising from lending, leasing, documentary (guarantees), investment and administrative operations of the Fund. In 2017,

the Committee held 24 meetings and reviewed 149 topics.

Human Resources Committee

The Committee ensures implementation of the human resources policy, develops and implements professional standards regarding the work content and working conditions, qualifications and competences of the employees, develops an integrated human resources planning system meeting the needs of the business areas, their rational distribution and efficient utilization, increases the professionalism of the employees at all levels of management based on the development of the corporate continuous education system, ensures social protection and improves working conditions for employees, plans the work in line with the Fund's Development Strategy, oversees the performance of planned activities by structural units of the Fund and other topics outside the scope of responsibilities of other bodies of the Fund/committees of the Executive Board.

In 2017, the Committee held 32 meetings and reviewed 238 topics.

Budget Committee

The goal of the Committee is to develop the Fund's budget structure for a particular fiscal year, to develop adjustments to the current budget based on the budget progress, to verify the need for changes and additions to the annual purchasing plan for goods, works and services based on data provided by divisions / regional branched of the Fund, to review matters pertaining to the property records of the Fund and its administrative activities outside the scope of responsibility of other bodies of the Fund / committees of the Executive Board.

In 2017, the Committee held 27 meetings and reviewed 125 topics.

Change Management Committee

The goal of the Committee is to improve, automate and streamline existing/new business processes of the Fund, as well as to review and pre-approve new products.

In 2017, the Committee held 15 meetings and reviewed 101 topics.

Corporate Conflict and Conflict of Interest Resolution Policy

The purpose of the Fund's Corporate Conflict and Conflict of Interest Resolution Policy is to make the decisions of the Fund's bodies more effective by ensuring fair, objective and independent decision making in the interests of the Fund and its Sole Shareholder.

In order to avoid conflict, the Fund's officers and employees shall carry out their duties in good faith and sensibly in the interests of the Fund and its Sole Shareholder avoiding conflicts, and ensure full compliance with laws and regulations, the Fund's internal policies and procedures, the Sole Shareholder's guidelines, ethical standards and generally accepted norms of business ethics.

In accordance with the Policy on the resolution of corporate conflicts and conflicts of interest, the officers and employees of the Fund shall avoid any actions or relationships that could potentially cause a conflict of interest.

REMUNERATION POLICY

Members of the Board of Directors of the Fund, except for independent directors, work without compensation. Procedures for payment of remuneration to independent directors shall be determined in accordance with the Rules for selection, remuneration and reimbursement of expenses for independent directors of subsidiaries of the Holding.

Independent directors shall have the following types of remuneration:

- 1) a fixed annual fee for membership in the Board of Directors;
- 2) a fixed annual fee for membership in a Committee of the Board of Directors as Chair of the Committee;

- 3) a fixed annual fee for membership in a Committee of the Board of Directors.

In 2017, independent directors/members of the Board of Directors of the Fund were paid a total of KZT 13,725,000.

KZT

Name of the Independent Director	Work in the Board Committees	Remuneration Total actual	including (remuneration structure) for working in the Committee			Amount paid
			for working in the Board of Directors	as the Committee Chair	as the Committee Member	
Oraz Aliyevich Zhandossov	Chairman of the Strategic & Budget Planning Committee, member of the Nomination, Remuneration and Social Affairs Committee	5,083,334	4,444,444	416,667	222,223	4,575,001
Zhannat Dzhurgaliyevna Yertlessova	Chairman of the Audit Committee, Member of the Strategic & Budget Planning Committee	4,861,111	4,444,444	416,667		4,375,000
Serikbai Zholdybayevich Bissekeyev	Chairman of the Nomination, Remuneration and Social Affairs Committee, member of the Audit Committee, member of the Strategic & Budget Planning Committee	5,305,555	4,444,444	416,667	444,444	4,774,999

Rules for remuneration, performance review and compensation for the Fund's executives include the following principles of the remuneration system:

- Correlation between the remuneration and the achievement of targets and goals in the interests of the Fund and its Sole Shareholder;

- Simplicity and fairness in determining the remuneration amount;
- Correlation between the size of remuneration and the Fund's performance, as well as personal performance of the senior management.

A system of key performance indicators is used to assess the performance of senior management, ensuring adherence to the above principles in the work and improves the financial and business performance of the Fund through effective planning and goal setting, reliable and fair evaluation of the performance of each member

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

- [Geography of operations](#)
- 1. [Development strategy](#)
- 2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
- 3. [Main activities](#)
- 4. [Financial highlights](#)

- 5. [The Fund's information policy](#)
- 6. [Risk management](#)
- 7. [Corporate governance](#)
- 8. [Sustainable development](#)
- 9. [Corporate social responsibility](#)

- 10. [Environmental protection](#)
- 11. [Charity](#)
- 12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

8

SUSTAINABLE DEVELOPMENT

HUMAN RESOURCES MANAGEMENT

HUMAN RESOURCES POLICY

Human Resources Policy of the Fund focuses on the following strategic areas:

- developing a uniform model of human resource management;

- a policy for improving productivity;
- a policy for improving the quality of human capital;
- corporate culture development.

EMPLOYEE NUMBERS AND BREAKDOWN

As of December 31, 2017, the Fund employed 371 people. Over the past three years, the Fund's staff numbers remained unchanged.

Employee breakdown

Item	2015	2016	2017
Top management	7	7	7
<i>of them women</i>	2	1	1
Heads of structural divisions and regional branches	36	36	41
<i>of them women</i>	11	14	13
Administrative staff	328	328	323
<i>of them women</i>	188	171	155
Total	371	371	371
<i>of them women</i>	201	186	169

SUCCESSION POOL

In 2016, the Fund introduced a new principle of selection for the talent pool by adding individuals who can potentially become heads of structural units/regional branches. In 2017, the Fund continued to build and develop the talent pool. For example, employees in the talent pool attended

workshops conducted by the management from the head-office and met with an independent Director of the Board of Directors and the CEO.

In 2017, one employee from the talent pool was promoted to head of a structural unit.

632

The Fund's employees were trained 632 times by attending 47 workshops. Some workers took several training courses throughout the year, including in the corporate format. Thirteen employees completed MBA programs.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

ROTATION

The Fund adheres to the policy of continuity and the maximum use of the internal potential of the employees. Rotation promotes more effective succession planning which is a continuous process of identifying future leaders and developing their professional, managerial and leadership skills. Tasks achieved by the Fund through employee rotation:

- Better human capital due to new knowledge and skills acquired by employees through rotation;
- Optimization of business processes and existing internal documents of the Fund thanks to a "fresh perspective" effect;

- Non-financial motivation of the employees;
- More effective talent pool development program.

This tool is widely used at work. The Human Resources Department identifies the employees with significant potential capable of taking an executive position if needed.

In 2017, a total of 43 employees went through rotation, including 3 employees promoted to executive positions and 5 senior executives transferred between the head-office and regional branches.

EMPLOYEE TRAINING AND DEVELOPMENT

The goal of training is to create an effective system of employee training and development, to improve management skills and leadership capacity of senior managers, to make sure employees acquire professional knowledge and skills in line with the Fund's interests and needs.

In order to implement this policy, the Fund is constantly working to attract and retain high performers, as well as to enhance

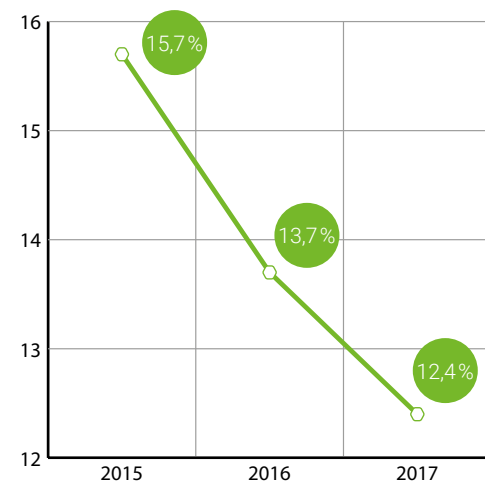
employee professionalism. The Training Plan for the Employees of Damu Entrepreneurship Development Fund JSC was approved in 2017 by the decision of the Fund's Executive Board (Minutes № 02/2017 of January 25, 2017). The Fund's employees were trained 632 times by attending 47 workshops. Some workers took several training courses throughout the year, including in the corporate format. Thirteen employees completed MBA programs.

EMPLOYEE TURNOVER

In 2017, the total employee turnover rate was 12.4% compared to the target of 20%. Over the past 3 years, the turnover rate has been trending downward.

In 2017, there were 44 new hires, including 18 women. Five of them were for top management jobs, 7 for heads of structural divisions and regional branches and 32 for administrative roles ([Graphic 22](#)).

Graphic 22
Employee turnover in Damu Entrepreneurship Development Fund JSC in 2015–2016

MOTIVATION AND REMUNERATION

The purpose of the Fund's productivity improvement policy is to link the Fund's strategic objectives, strategy and business plans with the evaluation, motivation and incentive policy.

All employees should work to achieve the goals and objectives aligned with the strategic objectives of the Fund. Employee performance assessment depends on the specific tasks supported by individual key performance indicators (KPIs): to this end, the Fund conducts quarterly performance review of administrative employees to determine if employees are qualified for their jobs and to calculate the percentage of target

achieved. In 2017, the Fund developed a system of position grades based on the assessment of contribution of each position and its relevance in the context of the entire Fund.

The Fund's employees have annual health insurance plans paid by the Fund's. In addition, the Fund provides financial aid to employees in the amount of two salaries in case of an annual leave, marriage (12 cases in 2017), child birth (41 cases), or death of a family member (7 cases).

The average salary (minus social contributions) is paid during pregnancy or maternity leave.

CORPORATE CULTURE DEVELOPMENT

Corporate culture implies promoting a team spirit among employees, a sense of connection with the Fund, building a team of like-minded people respecting corporate values and capable of finding effective solutions in the most complex situations. Every year, surveys are conducted to measure employee engagement, plus there are regular business meetings and meetings of the work groups and the Human Resources Committee of the Fund's Executive Board.

In 2017, the level of employee engagement and satisfaction compared with 2016 remained unchanged at 75%.

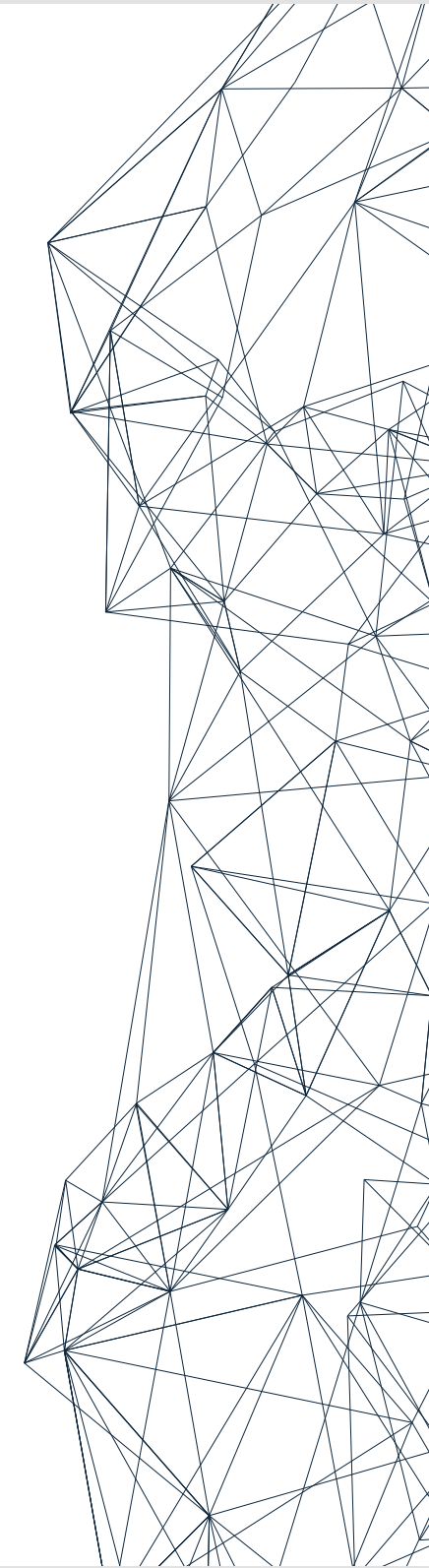
The Fund organized and carried out activities to promote team spirit, corporate identity and culture, such as the celebration of Nauryz-2017, a corporate teambuilding event, corporate training "Intellectual and emotional game" for employees of the head-office and regional branches.

OCCUPATIONAL HEALTH

The Fund focuses on systematic work and incremental steps to enhance the workplace safety and to promote a safe working culture.

The Fund complies with the laws and regulations of the Republic of Kazakhstan in the area of occupational health, industrial and fire safety, and takes additional measures to minimize workplace accidents.

The Fund's employees are guided by the Occupational Safety Policy for the Fund's office workers. The Policy applies to all major activities of the Fund's employees during their work, in the Fund's offices, during business trips, as well as in emergency situations.

9

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

As the principal operator and integrator of the government incentive measures to promote entrepreneurship in Kazakhstan, the Fund is giving priority to the factors of the society's sustainable development and considers social responsibility one of its key principles.

Together with the unconditional priority of observing the rights and interests of the Sole Shareholder, the Fund accepts voluntary obligations to behave in a socially responsible manner with a wide range of stakeholders affected by its activities, such as investors, partners, borrowers, employees, suppliers, business community and the public.

When implementing its corporate social responsibility initiatives, the Fund is guided by its Corporate Social Responsibility Policy (hereinafter, the Policy) approved by the Board of Directors.

The purpose of the Policy is to ensure the Fund complies with the corporate social responsibility (CSR) principles and to build a trustful relationship with all stakeholders.

The Policy is aimed at improving the effectiveness of the Fund's operations in the field of CSR, using the international norms of conduct stipulated by CSR and sustainable development standards.

In cooperation with stakeholders, the Fund is guided by the following basic principles of corporate social responsibility:

- 1) The principle of openness. The Fund seeks maximum openness and reliability of information about itself, its programs to support entrepreneurship, achievements and results of its activities. At the same time, the Fund does not disclose any information constituting trade secrets or other secrets protected by law.
- 2) The principle of partnership. The Fund's management and rank-and-file employees learn and evaluate the interests, expectations and concerns of stakeholders with whom they interact, seeking to establish new partnerships and strengthen the existing ones.
- 3) The principle of flexibility. The Fund reacts promptly to the expectations and requests of stakeholders, as well as to changes in the market situation, making the necessary adjustments to its activities and tools to support entrepreneurship.
- 4) The principle of an integrated approach. The Fund focuses on the entrepreneurship and the projects that bring the greatest benefit to the stakeholders, i.e. it takes into account the impact of their activities on the economic and social development.
- 5) The principle of responsibility to employees. The Fund seeks to provide jobs with competitive salaries and social guarantees, providing safe and comfortable working conditions. The Fund adheres to the norms of social and labor relations and promotes comprehensive professional development and training.

307

WOMEN WITH DISABILITIES

In 2017, as part of the project "Supporting female entrepreneurs with disabilities," 307 women with disabilities were trained, of whom 45 found jobs and five started their own businesses.

When evaluating its CSR performance, the Fund is guided by economic and human resources indicators.

CSR performance in 2017

No.	Item	Results
Economic indicators		
1.	The sum in the Fund's budget for sponsorship / charity	No costs incurred in 2017
2.	Number of participants in training programs	5,578 persons
3.	Percentage of training program participants, who started their own business	5.1%
4.	Entrepreneur satisfaction with training	99.6%
5.	Number of clients who used distance services	63,829 persons
6.	Number of entrepreneurs with disabilities, who received support through Damu-Komek program	249 persons
7.	Share of local content in the Fund's procurement	75%
Human resources indicators		
1.	Employee engagement (emotional)	88%
2.	Employee engagement (practical)	72%
3.	Employee satisfaction	63%
4.	Aggregated engagement and satisfaction	75%
5.	Number of the Fund's employees who took training	The Fund's employees were trained 632 times by attending 47 workshops

Kazakhstani suppliers are among the stakeholders, and the Foundation is actively working to increase the percentage of local content in the procurement. In 2017, local content made up 75% of the Fund's procurement.

The Fund developed Damu-Komek Project providing the necessary assistance to people with disabilities in order to encourage them to become entrepreneurs and improve their

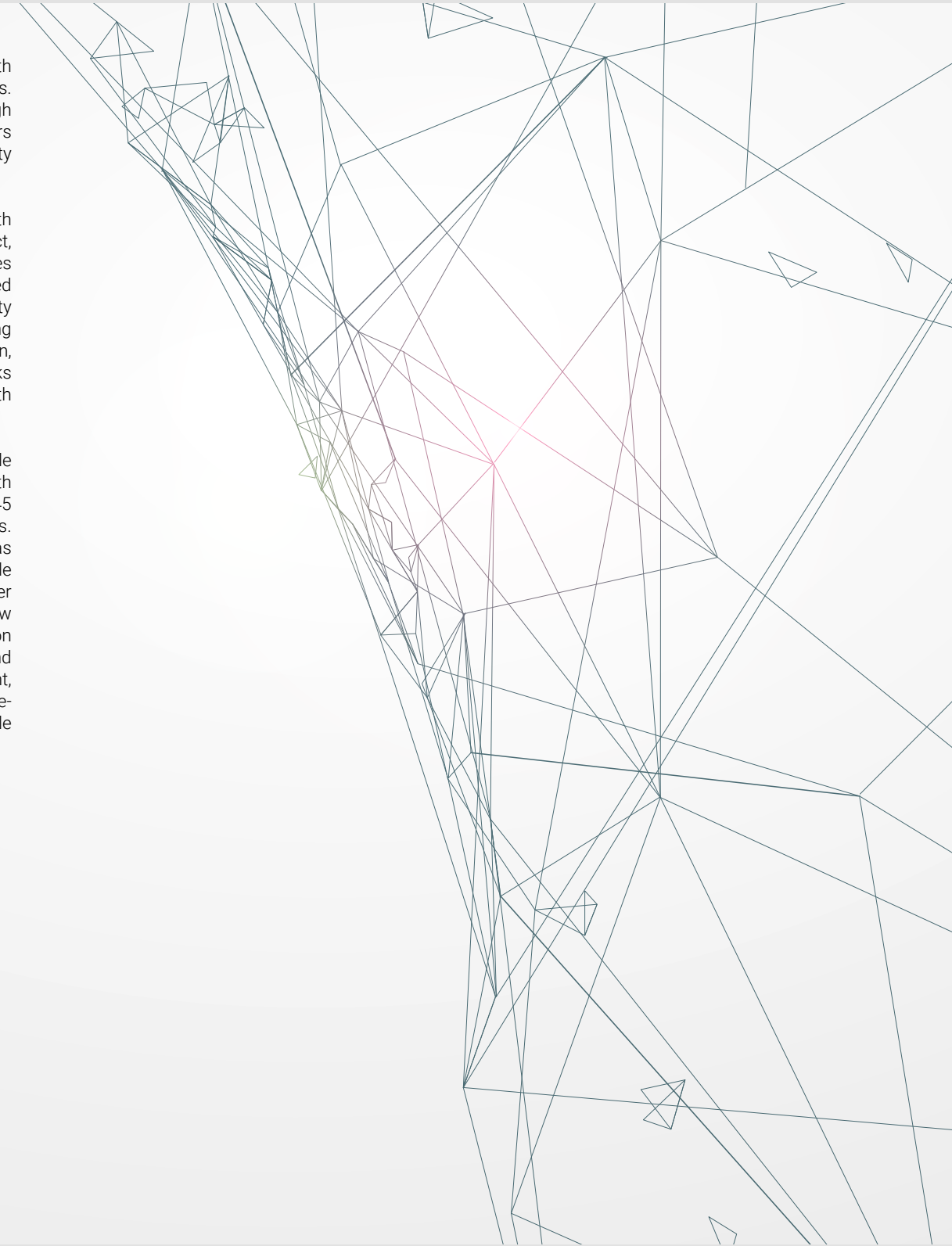
legal and business literacy to foster further employment.

The purpose of Damu-Komek Project is to provide support to entrepreneurs and people with disabilities by raising public awareness of the challenges facing them and the resources they need (financial aid, property, consulting, other services) through a special website www.damu-komek.kz. The Fund does not provide financing

but acts as a link between entrepreneurs with disabilities and potential sponsors and lenders. In 2017, 226 applications were submitted through the Program's website, of which 249 entrepreneurs with disabilities received sponsorship and charity support.

Project "Supporting female entrepreneurs with disabilities" is underway. As part of this project, women with disabilities take training courses and get psychological training to be prepared for job duties, and they also have an opportunity to have an internship and apply for counselling and support during employment. In addition, the project allows employers to reduce the risks of hiring a disabled person by providing them with advice and practical information.

In 2017, as part of the project "Supporting female entrepreneurs with disabilities," 307 women with disabilities took training courses, of whom 45 found jobs and five started their own business. In October 2017, 3-day training for trainers was held as part of the project "Supporting female entrepreneurs with disabilities." On September 19, 2017, Khabar TV channel started a talk show Zhana Kun for women with disabilities, and on December 20, 2017 Almaty hosted a round table on the topic: "Promoting employment, entrepreneurship and other forms of income-generating activities among socially vulnerable women."

249
 ENTREPRENEURS WITH
 DISABILITIES

In 2017, 226 applications were submitted through the Program's website, of which 249 entrepreneurs with disabilities received sponsorship and charity support.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

- [Geography of operations](#)
- [1. Development strategy](#)
- [2. SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
- [3. Main activities](#)
- [4. Financial highlights](#)

- [5. The Fund's information policy](#)
- [6. Risk management](#)
- [7. Corporate governance](#)
- [8. Sustainable development](#)
- [9. Corporate social responsibility](#)

- [10. Environmental protection](#)
- [11. Charity](#)
- [12. Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

On April 7, 2017, the Board of Directors adopted the Fund's Environmental Policy (hereinafter the Policy).

The purpose of the Policy is to enhance potential positive environmental effects and prevent or reduce negative environmental impacts in the course of preparation and implementation of programs, as well as to make sure the funded programs will facilitate sustainable development.

- The objectives of the Policy are as follows:
- Reduce the potential negative environmental impacts and enhance potential positive environmental effects of the activities of the Fund;
  - Encourage second tier banks/leasing companies/MFIs to develop and maintain proper environmental risk management systems;
  - Take into account the interests of the public with respect to the programs' environmental impact when making decisions on the financing of the projects and their implementation.

Additionally, the Fund strives to promote efficient use of natural resources, protect the environment and facilitate socio-economic development in general.

The Policy defines the principles of and approaches to accounting and monitoring of environmental factors in the activities of the Fund.

By informing second tier banks/leasing companies/ MFIs and enforcing environmental guidelines on them, the Fund seeks to expedite measures preventing the negative environmental impact of the programs.

CHARITY 11

In 2017, the Fund arranged voluntary fund-raising for the benefit of WWII veterans and homefront workers: the proceeds were donated to the WWII Veterans Council who were transferred to the Almaty Council of WWII Veterans, Homefront Workers and Children of the War.

10 ENVIRONMENTAL PROTECTION

12

ANNUAL FINANCIAL STATEMENTS

Statement of financial condition

(KZT thous.)	December 31, 2017	December 31, 2016
ASSETS		
Cash and cash equivalents	44,074,930	44,027,014
Securities at fair value through profit or loss	2,659,323	6,069,581
Funds in financial institutions	225,578,278	242,464,446
Accounts receivable under subsidy programs	34,550	43,508
Loans and advances to clients	3,324,539	76,141
Investments available for sale	567,017	556,791
Fixed assets	2,497,187	2,739,107
Intangible assets	292,674	308,797
Prepayments under the current liabilities for income tax	13,721,713	11,054,657
Long-term assets for sale	1,360,967	–
Other assets	25,801,698	42,094,226
TOTAL ASSETS	319,912,876	349,434,268
LIABILITIES		
Borrowings	203,002,903	223,869,751
Liabilities under subsidy programs	3,177,338	14,341,822
Deferred tax liability	6,065,416	5,412,132
Deferred revenue and provision for credit-related commitments	5,263,531	5,263,218
Other liabilities	1,255,534	1,842,566
TOTAL LIABILITIES	218,764,722	250,729,489
EQUITY		
Shareholders' equity	72,920,273	72,920,273
Additional paid-in capital	834,527	834,527
Revaluation reserve of available-for-sale investments	70,337	61,588
Other provisions	316,430	316,430
Undistributed earnings	27,006,587	24,571,961
TOTAL EQUITY	101,148,154	98,704,779
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY	319,912,876	349,434,268

Profit or loss and other comprehensive income statement

(KZT thous.)	2017	2016
Interest income	34,796,892	35,545,591
Interest expense	(7,629,888)	(8,772,625)
Net interest income	27,167,004	26,772,966
Provision for impairment of customers' loans and funds in financial institutions	(6,882,412)	(11,991,580)
Net interest income after loan loss provision	20,284,592	14,781,386
Fee income	4,158,138	2,784,928
Loss minus gain from financial derivative transactions	(12,492,609)	(7,776,854)
Gain minus loss on revaluation of securities held at fair value through profit or loss	292,507	343,775
Gain minus loss on foreign currency transactions	17,032	(57,851)
Gain minus loss on foreign currency revaluation	2,140,311	2,092,262
Net loss arising from the initial recognition of financial instruments at below-market rates	(4,278,421)	–
Provision for impairment of other assets	(34,850)	(5,103)
Recovery of provision for credit-related liabilities	207,212	283,234
Recovery of provision for impairment of available-for-sale investments	–	103,797
Recovery of provision for impairment of investments held to maturity	183,337	–
Other operating income	40,818	51,657
General and administrative expenses	(5,311,830)	(5,157,061)
Earnings before tax	5,206,237	7,444,170
Income tax expenses	(1,093,393)	(1,850,874)
PROFIT FOR THE YEAR	4,112,844	5,593,296
Other comprehensive income / (loss) for the year:		
<i>Items that may be reclassified subsequently to profit and loss:</i>		
Investments available for sale:		
– Income minus loss for the year	8,749	42,166
– Loss minus income reclassified to profit or loss due to retirement or devaluation	–	(103,797)
Other comprehensive income / (loss) for the year:	8,749	(61,631)
TOTAL AGGREGATE INCOME FOR THE YEAR	4,121,593	5,531,665

Statement of changes in equity

(thous. KZT)	Shareholders' equity	Additional paid-in capital	Provision for available-for-sale investments	Other provisions	Undistributed earnings	Total
Balance as of January 1, 2016	72,920,273	834,527	123,219	316,430	20,978,740	95,173,189
Profit for the year	-	-	-	-	5,593,296	5,593,296
Other aggregate loss	-	-	(61,631)	-	-	(61,631)
Total aggregate (loss)/income for the year	-	-	(61,631)	-	5,593,296	5,531,665
Dividends paid	-	-	-	-	(2,000,075)	(2,000,075)
Balance as of December 31, 2016	72,920,273	834,527	61,588	316,430	24,571,961	98,704,779
Profit for the year	-	-	-	-	4,112,844	4,112,844
Other aggregate income	-	-	8,749	-	-	8,749
Total income for the year	-	-	8,749	-	4,112,844	4,121,593
Dividends paid	-	-	-	-	(1,678,218)	(1,678,218)
Balance as of December 31, 2017	72,920,273	834,527	70,337	316,430	27,006,587	101,148,154

Cash flow statement

(KZT thous.)	2017	2016
Statement of cash flow from operating activities:		
Interest received	13,855,520	21,318,878
Interest paid	(3,383,249)	(4,268,908)
Fees received	3,941,384	4,199,835
Income from financial derivative transactions	4,702,293	-
Revenues from other operating activities	894,000	91,867
Labor costs, paid	(1,876,279)	(1,774,666)
General and administrative costs, paid	(4,012,811)	(4,865,365)
Cash received from operating activities prior to changes in operating assets and liabilities	14,120,858	14,701,641
<i>Net decrease/(increase) in:</i>		
- securities held at fair value through profit or loss	3,808,000	779,741
- funds in financial institutions	6,854,215	10,405,411
- loans and advances to clients	8,618,886	493,822

(KZT thous.)

	2017	2016
- other assets	(2,820,108)	(1,464,409)
<i>Net (decrease)/increase in:</i>		
- other financial commitments	(10,531,427)	(918,826)
- other liabilities	(154,785)	138,404
Net cash flow from operating activities	19,895,639	24,135,784
Cash flow from investment activities		
Proceeds from sale and maturity of investment securities available for sale	-	2,000,000
Acquisition of fixed assets	(64,372)	(156,102)
Loss on disposal of fixed assets	1,499	425,233
Acquisition of intangible assets	(97,363)	(130,432)
Net cash flow from / (used in) investment activities	(160,236)	2,138,699
Cash flow from financial activities		
Loans taken	28,969,693	9,300,000
Loans repaid	(51,909,898)	(22,777,233)
Dividends paid	(1,678,218)	(2,000,075)
Net cash used in financial activities	(24,618,423)	(15,477,308)
Effect of changes in foreign exchange rates on cash and cash equivalents	4,930,936	(23,147)
Net increase in cash and cash equivalents	47,916	10,774,028
Cash and cash equivalents at beginning of period	44,027,014	33,252,986
Cash and cash equivalents at end of period	44,074,930	44,027,014

The full set of financial statements of Damu Entrepreneurship Development Fund JSC, including the auditor's report, is available on the Fund's website.

RELATED-PARTY TRANSACTIONS

Parties are considered to be related if they are under joint control, or if one of them has the ability to control the other party or may exercise significant influence on the other party's financial and operating decisions. When considering the relationships with all related parties, the commercial side of such relationships should be taken into account rather than the legal form alone.

Below are the balances as of December 31, 2017 on transactions with the related parties:

(KZT thous.)	Sole shareholder	Jointly controlled companies	Associated companies	Other related parties
Cash and cash equivalents	-	-	-	18,692,460
Securities at fair value through profit or loss	-	-	-	1,479,517
Funds in financial institutions	-	-	-	-
Prepayments under the current liabilities for income tax	-	-	-	13,721,713
Other assets	-	-	8,000	62,847
Borrowings	71,948,648	-	-	58,581,573
Liabilities under subsidy programs	-	273	-	1,758,695
Deferred tax liability	-	-	-	6,065,416
Deferred income and provision on credit-related liabilities	-	-	-	-
Other liabilities	-	-	-	560,427

Income and expense items on operations with related parties as of 2017:

(KZT thous.)	Sole shareholder	Jointly controlled companies	Other related parties
Interest income	-	202,222	212,286
Interest expense	(4,468,358)	(146)	(1,186,239)
Gain minus loss on revaluation of securities held at fair value through profit or loss	-	-	330,496
Fee income	-	107,910	-
Administrative and other operating expenses	-	(6,987)	(33)
Income tax expenses	-	-	(1,093,393)

Below is information on remunerations paid to senior executives:

(KZT thous.)	2017	2016
<i>Short-term payments:</i>		
- Salaries	157,925	172,955
- Short-term bonus payments	6,829	57,125
- Non-cash payments	9,384	13,533
Total	174,138	243,613

Related-party transactions – unsecured.

Provisions for doubtful debts were not created due to lack of related parties with doubtful debts.

APPENDIX 1

NON-ARM'S LENGTH TRANSACTIONS AND LARGE TRANSACTIONS OF THE FUND IN 2017

Non-arm's length transactions

Counterparty under the contract	Contract number and date	Subject of the contract
Technopark Sary-Arka LLP	no. 37 on March 7, 2017	Acquisition of lease services for non-residential premises

Large transactions

Counterparty under the contract: Asian Development Bank

Number and date of the contract: no. 3447-KAZ of October 13, 2017

Subject: raising a loan

Essence of the contract:

1. ADB's loan amount is KZT 2 billion (equal to USD 200 million).
2. ADB's loan term is 36 months.
3. The interest rate on the loan is the sum of the following two components: ½ of the base rate of the NB RK (but not less than 7% per annum, adjusted quarterly); effective contract coverage for sovereign guaranteed loans of ADB (0.50% per annum).
4. The loan is provided under the guarantee of the Government of the Republic of Kazakhstan, so entrepreneurs could benefit from subsidized loans funded by the loan.

Date and number of the resolution of the Fund's authorized body which approved the transaction: decision no. 76 of the Board of Directors of December 20, 2016.

- [Letter from Chairman of the Board of Directors](#)
- [Letter from Chairman of the Management Board](#)
- [Significant corporate events in 2017](#)
- [Operating highlights](#)
- [About the Fund](#)
- [History of Damu](#)

Geography of operations

1. [Development strategy](#)
2. [SME sector overview in Kazakhstan. Market outlook](#)
3. [Main activities](#)
4. [Financial highlights](#)

5. [The Fund's information policy](#)
6. [Risk management](#)
7. [Corporate governance](#)
8. [Sustainable development](#)
9. [Corporate social responsibility](#)

10. [Environmental protection](#)
11. [Charity](#)
12. [Annual financial statements](#)
- [Annex 1](#)
- [Addresses and contacts](#)

ADDRESSES AND CONTACTS

Head office:

A05C9Y3, Republic of Kazakhstan, Almaty, 111 Gogol St.

tel.: +7(727) 244-55-66
fax: +7 (727) 278-07-76
e-mail: info@fund.kz
the Fund's website: www.damu.kz

Call Center: +7 (727) 244-55-77, short number: 1408 (calls within Kazakhstan are free of charge)

Branch network:

**1. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Astana**

Z01C1B2, Astana, Almaty district, 55-A Mangilik Yel St.

tel. +7 (7172) 55-94-38
fax +7 (7172) 55-92-13
e-mail: astana@fund.kz

**2. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Almaty**

A25D6X7 Almaty, 192/2 Dostyk Ave., Green Tower business center

tel.: +7 (727) 244-55-66, 244-55-77 (ext. 3100)
e-mail: almaty@fund.kz

**3. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Akmola Region**

C00G9B9, Kokshetau, 46/1 Akan Seri St.

tel.: +7 (162) 55-11-16, 55-11-18
fax: +7 (162) 33-38-67
e-mail: akmola@fund.kz

**4. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Aktobe Region**

D00K9D9, Aktobe, 51 Abylkayr Kahn Ave.

tel.: +7 (7132) 55-24-36, 70-38-08
fax: 8 (7132) 55-24-35
e-mail: aktobe@fund.kz

**5. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Almaty Region**

B01G6D5, Taldykorgan, 86 Tolebaev St.

tel.: +7 (7282) 24-24-30, 55-87-10
fax: +7 (7282) 24-17-27
e-mail: taldyk@fund.kz

**6. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Atyrau Region**

E01X8K9, Atyrau, 17 Azattyk Ave.

tel.: +7 (7122) 55-81-01, 55-80-91
fax: +7 (7122) 35-46-51
e-mail: atyrau@fund.kz

**7. Entrepreneur Service Center
Regional branch in East Kazakhstan Region**

F00M3F5, Ust-Kamenogorsk, 6 Pobedy Ave.

tel.: +7 (7232) 25-11-12, 56-05-90, 56-05-93
Fax: +7 (7232) 25-11-12
e-mail: vko@fund.kz; damu-vko@mail.ru

**8. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Zhambyl Region**

H01X4X8, Taraz, 94 Zheltoksan St.

тел.: +7 (7262) 54-11-50
факс: +7 (7262) 54-11-51
e-mail: damu-reception@fund.kz

**9. Entrepreneur Service Center
Regional branch in West Kazakhstan Region**

L02K7D7, Uralsk, 67/2 Temir Masin St.

tel.: +7 (7112) 93-34-50, 93-34-54, 93-34-53, 93-34-48
e-mail: zko@fund.kz

**10. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Karaganda Region**

M01K7F9, Karaganda, 29 Ermekova St.

tel.: +7 (7212) 55-90-20
e-mail: karaganda@fund.kz

**11. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Kyzylorda Region**

N02B7B1, Kyzylorda, 12 Ivan Zhurba St.

tel.: +7 (7242) 55-11-12, 55-11-18
e-mail: damu@list.ru

**12. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Kostanay Region**

P00F8C6, Kostanay, 65 Al-Farabi Ave.

tel.: +7 (7142) 54-15-83, 54-24-41, 99-03-05, 54-03-06
fax: +7 (7142) 53-23-98
e-mail: kostanay@fund.kz

**13. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Mangistau Region**

R00A7D3, Aktau, 16th residential district, 24

tel.: +7 (7292) 70-10-51
fax: +7 (7292) 30-43-04
e-mail: aktau@fund.kz

**14. Entrepreneur Service Center
Regional branch in Pavlodar Region**

S03G9X0, Pavlodar, 109 Korolenko St.

tel.: +7 (7182) 70-38-02, 70-38-10
fax: +7 (7182) 20-83-53
e-mail: pavlodar@fund.kz

**15. Entrepreneur Service Center
Regional branch in North Kazakhstan Region**

T01E6A4, Petropavlovsk, 191 Zhambyl St.

tel.: +7 (7152) 55-98-10
e-mail: Sayagul.Amanova@fund.kz

**16. Entrepreneur Service Center
Regional branch in South Kazakhstan Region**

X08X0H6, Shymkent, 88V Baitursynov St.

tel.: +7 (252) 99-70-49, 29-48-11

**17. Entrepreneur Service Center
Representative office of the Regional Branch for the East Kazakhstan Region, the city of Semey**

F16T7G3, Semey, 5 Abai Sq.

tel.: +7 (7222) 52-01-59
e-mail: cppsemey@mail.ru

18. Entrepreneur Service Center

X43D7G7, Turkestan, 7 Kozhanov St.

tel.: +7 (72533) 59-98-2

To see hidden content based on Augmented Reality technology:

1. Download the Focus On app on your smartphone or tablet from the Google Play Store or Apple's App Store.
  2. Open the app and log in.
  3. Press "F" at the bottom of the screen and point to the cover and page 6 of the Annual Report.
  4. You will see the hidden content of this page displayed on the screen of your smartphone or tablet.
-

The Annual Report was printed on the equipment purchased in 2018 under Damu Ondiris, the support program for small and medium-sized enterprises in the processing sector, using coated paper produced with the help of special technology without harming the environment.

Expert RA Kazakhstan rating agency
(Almaty, Kazakhstan)

Design and layout –
Kazakhstanika National Branding Agency LLP
(Almaty, Kazakhstan)

IndigoPrint

Printed by
Indigo Print
(Astana, Kazakhstan)

[HTTPS://DAMU.KZ](https://damu.kz)